Max Du Veuzit

Cumpăr... un soț

Editura TEMPUS

MAX DU VEUZIT

CUMPĂR... UN SOȚ

Traducere din limba franceză de
VENERA CORAVU

EDITURA TEMPUS
PLOIEȘTI 1993

Consilier literar : MARIAN BALATICA

I.S.B.N. 973-95516-2-9

MAX DU VEUZIT

CUMPĂR... UN SOȚ

Coperta : VASILE SOCOLIUC

I

— Cioc ! Cioc !

Fără a-şi ridica ochii de pe lucru, Marie Jousserand, guvernantă în această casă bogată, spuse cu vocea ei clară un „intră“ răsunător.

O cameristă tânără intră în cameră.

— Eu sunt, domnişoară, spuse ea puţin intimidată.

— Ah, iată-te, Céline ! Eşti mulţumită aici ? Munca nu e prea obositoare şi e bine plătită. Dacă vei şti să fii serioasă şi devotată, poţi fi liniştită în privinţa alor tăi.

— O, da ! Şi-mi fac planuri ; se spune că domnişoara Frémonde este foarte bună.

— Este fermecătoare pentru cine ştie s-o înţeleagă.

— De aceea am îndrăznit să vin să vă caut domnişoară. Aţi fost foarte generoasă cu părinţii mei şi graţie dumneavoastră am intrat aici. Aş dori să nu regretaţi niciodată ceea ce aţi făcut pentru mine.

Guvernanta o privi.

— De ce aş fi nemulţumită de tine, Céline ? o întrebă cu bunăvoinţă.

— Fără să vreau aş putea face greşeli grosolane : eu n-am lucrat niciodată la alţii până acum şi nu cunosc multe lucruri.

— E adevărat ! eşti nouă în postul tău de cameristă.

Îi arătă fetei un scăunel.

— Aşează-te aici, micuţo. Avem tot timpul să vorbim, domnişoara nu se va întoarce mai devreme de-o oră.

Când camerista se aşeză la picioarele ei, pe scăunelul pe care i-l indicase, Marie Jousserand o întrebă surâzând :

— Spune-mi, ce te nelinişteşte ?

— Iată ! spuse grav fata... domnişoara Frémonde ordonă prea repede. Trebuie să înţelegi cuvintele pe jumătate.

— Ei bine, o să ghiceşti ceea ce doreşte înainte de-a deschide gura. Principalul este ca niciodată să nu răspunzi la observaţiile ei.

— Să nu răspund niciodată ?

— Niciodată !

— Dar dacă domnişoara îmi face o observaţie nemeritată ? Se mai întâmplă !

— Mai ales când n-are dreptate.

— Chiar aşa !? exclamă camerista cu mirare.

— Acest lucru este necesar şi nu există nici o excepţie. Când n-are dreptate, domnişoara îşi dă seama, căci are o inteligenţă remarcabilă. Dar tocmai în acele clipe trebuie ori să spui ca ea, ori să taci.

— Ei bine, ce concepţie ! Nu va fi prea fericită în viaţă, tânăra stăpână, dacă nu suportă nici o contrazicere.

Camerista dădea din cap cu un aer reprobator, care spunea mult despre gândurile sale.

— Trebuie să-ţi dai seama de ceea ce este domnişoara Frémonde, reluă bătrâna guvernantă cu fermitate. Tatăl ei era unul dintre oamenii cei mai bogaţi din Franţa şi îşi adora fata. La 11 ani fetiţa avea un buget personal de o mie de franci pe lună pentru micile ei plăceri. La 15 ani, aceeaşi sumă îi era dată în fiecare săptămână şi adolescenta găsea că era chiar puţin, pentru a-şi putea satisface toate capriciile sau pentru a o împărţi săracilor. Căci domnişoara Frémonde este pe cât de generoasă pe atât de cheltuitoare. Banii i se scurg printre degete fără să-şi dea seama de felul cum se duc.

Céline făcu ochii mari, uimită.

— Atâţia bani ! spuse uluită. Nici nu-ţi poţi imagina aşa ceva : o femeie care cheltuieşte fără să numere niciodată !

Domnişoara Jousserand zâmbi :

— Pentru cine o cunoaşte pe Claude Frémonde, această risipă de bani este fără importanţă. Ea este foarte bogată, este deci natural, ca să-şi risipească veniturile în cele patru vânturi. Ceea ce este mai important, este felul în care această bogăţie a reacţionat asupra caracterului său.

— Pariez că domnişoara este o originală.

Guvernanta dădu din cap.

— Este mai ales independentă și voluntară. Nici nu-i trece prin minte că există lucruri nepermise. Bunul ei plac este legea. Dacă nu face rău este pentru că nu simte nevoia. Este un om foarte drept. Dar sunt sigură că dacă vreodată ar fi tentată să facă vreo faptă stupidă, nici un sfat, nici o voință omenească nu ar putea-o opri.

— Este de neconceput!

— Ceea ce i-a lipsit acestui copil a fost o mamă... Și-a pierdut-o pe a ei cînd nu împlinise 11 ani și de atunci nimeni nu a mai exercitat vreo autoritate asupra voinței ei. Tatăl ei n-a permis nimănui să o contrazică ! Când după moartea soției sale m-a chemat să-i fiu guvernantă, mi-a spus că nu dorea ca fetița lui să fie constrânsă sau necăjită. Prin toate mijloacele posibile, eu trebuia să o fac fericită și să-i satisfac toate dorințele. Mi-aș fi pierdut postul pentru o singură lacrimă de-a ei ! În schimb, toate zâmbetele ei îmi aduceau gratificații...

Bătrâna guvernantă se opri și suspină.

— Am acceptat acest program, continuă ea. Postul era bine plătit și o aveam pe mama căreia salariul meu mare îi permitea să-și satisfacă multe plăceri... Speram, de asemenea, să-i pot face un bine micuței ființe atît de răsfățate...

— Și a mers ?

— Da, n-am contrazis-o niciodată, ceea ce nu m-a împiedicat să mă atașez de ea să nu mai doresc s-o părăsesc.

— Ce v-o fi fost dat să vedeți !

— Nu prea multe. Fondul este bun.

— Dar când făcea vreo prostie, cum făceați ? insistă Céline.

— Ei bine, i-o spuneam cu blândețe și bunul ei simț o făcea deseori să fie de părerea mea.

— Totuși nu e măritată ! Asta dovedește că... caracterul ei... Dar guvernanta o întrerupse imediat :

— Caracterul ei n-a fost niciodată dicutat de cineva. Dacă tânăra noastră săpînă nu s-a măritat, asta se datorește doar faptului că n-a acceptat, pe nici unul din pretendenții care au încercat s-o înduioșeze !

Céline surâse.

— Este prima dată când aud că o femeie nu vrea să se mărite, spuse ea neâncrezătoare.

— Și de ce ar avea dorința asta ? ripostă Marie Jousserand cu ardoare. De patru ani, de când a murit tatăl ei, am călă-

torit dintr-un capăt al lumii în celălalt, cunoscând toate cercurile și toate rasele. Asta-i un lucru care face să-ți dispară toate iluziile! Cu averea pe care o are, domnișoara Claude târa după ea pe toți curtezanii posibili.

— Chiar așa?

— Nu trebuia decât să deschidă ochii pentru ca să și vadă în jurul ei douăzeci de adoratori, urmărindu-i cele mai mici gesturi.

— Și nici unul nu i-a plăcut?

Guvernanta făcu un gest vag...

— Biet copil, căruia nu i se cântăresc decât banii, spuse ea cu tristețe. Cum ar putea crede ea într-o dragoste adevărată? Toate prietenele ei bogate, măritate înaintea ei, sunt nenorocite. Se pare că nu există un soț sincer pentru o orfană bogată.

Céline aprobă gânditoare:

— Este greu pentru un bărbat să nu se lase îmbătat de atâta bănet!

— Desigur, bărbații sunt scuzabili. Femeile sunt apucate de aceeași amețeală în fața bijuteriilor și a toaletelor! Astfel că mica mea Claude, care este inteligentă și gândește sănătos lucrurile, nu este deloc grăbită să-și lege lațul de gât.

Camerista făcu o strâmbătură semnificativă:

— Va rămâne fată bătrână! spuse ea pe un ton care părea să prezică o catastrofă.

— Nu este întotdeauna dezagreabil, remarcă cu blândețe bătrâna domnișoară. Eu sunt foarte fericită! Și atâta timp cât domnișoara Frémonde mă va simți alături, are dreptate să rămână liberă și independentă: este perioada cea mai frumoasă din viața ei!

— Desigur, răspunse gânditoare camerista. Când o femeie își poate plăti tot ce-și dorește, un soț nu este neapărat necesar.

In acel moment se auzi zgomotul ușii deschise brusc în apartamentul spațios pe care-l ocupa domnișoara Frémonde pe Bulevardul Bois de Boulogne.

Guvernanta îi făcu semn lui Céline să plece.

— Iat-o pe domnișoara; fugi repede la lucrul tău. Nu este bine să te găsească fără să faci nimic.

Abia dispăruse camerista, că ușa salonului se deschise și apăru o tânără înaltă, îmbrăcată într-un mantou de zibelină.

— Ce cald e aici când vii de afară !

Își aruncă pălăria și mănușile pe un fotoliu.

— Ți-a fost frig în parc ? întrebă Marie Jousserand.

— Nu, nu prea ! Am făcut o plimbare plăcută. Copacii erau plini de chiciură și vântul îți înroșea nasul ; dar ce bun e mersul pe jos pe o astfel de vreme ! Păcat, Jousserand, că nu m-ai întovărășit.

— Am devenit friguroasă îmbătrânind, răspunse aceasta pe un ton de scuză. Am preferat să lucrez pentru micii tăi preferați ; uite, lucrul avansează !

Îi arătă tricoul pe care Claude îl luă și-l examină.

— Buna mea Jousserand, o să câștigi cerul cu andrelele dumitale. Din fericire, bine că ești mai pricepută decât mine. Nu-mi prea place croitoria și lucrul manual.

— Când vei avea vârsta mea...

— Da, voi practica mai puțin tenisul și mersul pe jos, asta-i sigur, remarcă ea cu umor. În ceea ce privește tricotatul la gura sobei ? Hm ! Ar trebui ca într-adevăr să mă schimb !

Începu să râdă gândindu-se la această perspectivă.

Apoi spuse :

— Nimic nou la poștă ?

— Nimic !

— Au venit de la Alice ?

— Rochia este sus.

— Așteptam și o livrare de cărți.

— Și ele au sosit.

— Perfect. Ai telefonat la „Casino de Paris" ?

— Da. Ți s-au rezervat locurile dorite.

— Foarte bine. Îl vom vedea minunat pe Maurice Chevalier cu ocazia revenirii lui pe scenă, după atâția ani. Nu cred că este prea tânăr, frumosul Maurice !

Marie Jousserand surâse :

— Te neliniștește cu adevărat vîrsta lui Maurice Chevalier?

— Mi-e perfect egal, spuse tânăra cu convingere.

Apoi continuă suspinând :

— Asta sau altceva, nu contează când nu știi cum să-ți omori timpul !

Și încrucișându-și brațele, se opri în fața guvernantei :

— Ah, Jousserand, cum ți se pare lung timpul când n-ai nici un țel și nu știi ce să faci !

— Să călătorim...

— Sporturile de iarnă sau Riviera ! Mulțumesc, sunt mereu la fel !

— Să mergem în altă parte.

— În realitate nu mă tentează să voiajez ; este mai bine la Paris în timpul iernii ! Frumosul meu Paris !

— Aunci de ce te plictisești ?

— Ah, da, de ce ? întrebă ea scoțându-și blana.

Și gânditoare, cu ochii în gol, spuse :

— Oare știi vreodată de ce o fată tânără, de 23 de ani, bogată, liberă și sănătoasă, se plictisește câteodată de moarte ?

— Ce înseamnă, Claude, aceste gânduri triste de la o vreme încoace ? Ai vreo grijă, vreo supărare ?

— Oh, nu, spuse tânăra fată dând din umeri. N-am nici un motiv. Numai că, iată : am impresia că-mi trăiesc viața și că-mi pierd timpul nebunește... Orice aș face : plăceri, lucru sau plimbare, există un gol în mine, cu senzația de neant, de inutilitate a lucrurilor. Nu este deloc amuzant să ai o astfel de senzație...

— Trebuie să reacționezi, micuța mea. Poate că gândindu-te mai mult la cei umili, la dezmoșteniți, te vei simți mai folositoare... Îți trebuie atât de puțin ca să fii mulțumit de tine însuți. !

— Predici o convertire, Jousserand ! Știi doar că donez mult operelor de binefacere.

— Dacă ți-ai vizita tu însăți protejații ?

Tânăra fată își înăbuși un căscat.

— Am încercat : grijile lor nu reușesc să mă intereseze. Când săracii încep să se plângă, n-am decât o idee : să-i acopăr cu bani pentru a nu mai suferi și să fug cât mai repede pentru a nu mai auzi plânsetele sau a le vedea mediocritatea. Este îngrozitor, dar cred că nu mai am inimă.

— Ar fi păcat, mica mea Claude, spuse surâzând guvernanta, căci până acum n-am făcut niciodată apel la ea fără să se arate extrem de compătimitoare.

— Da, să dai, să dai mereu ! Nu știu să fac decât asta. Cred că totuși ar fi bine să și primești, uneori.

Se opri gânditoare și scoase un suspin. Apoi deodată, scuturându-și umerii ca pentru a îndepărta o greutate :

— Dar să lăsăm asta, spse ea. Câţi ar dori să fie în locul meu! Şi eu mă plîng că sunt cu îndărătnicie fericită! Ah, mă întorc la cărţile mele, ele sunt totuşi cei mai buni prieteni!

— Citeşti prea mult, asta te face să-ţi lucreze imaginaţia.

— Dar cărţile mele nu-mi produc decepţii! eroii sunt minunaţi, Feţii-Frumoşi sunt toţi loiali şi curajoşi. Iar în ceea ce le priveşte pe eroine, ele sunt foarte fericite. Vezi dumneata Jousserand, că numai printr-o carte viaţa îmi apare frumoasă. Astea fiind spuse, la revedere, bătrîna mea prietenă, pe curînd, la masă.

II

— Hai, Jousserand, scoală-te! Am lucruri foarte importante să-ţi spun în această dimineaţă.

Bătrâna domnişoară întredeschise ochii, clipind în lumina crudă a dimineţi.

— Ce oră este oare, Claude, de te-ai sculat înaintea mea?

— Este ora 8, bătrîna mea prietenă.

— Ah, bine, ora opt!

Şi deodată, înălţându-se între perne, întrebă:

— Doamne, ce catastrofă s-a întâmplat de te-ai dat jos din pat aşa devreme?

— Nici o catastrofă, doar o bucurie, o speranţă! Ah, buna mea Jousserand, eram aşa grăbită să te văd... să-ţi povestec! Nu mă mai plictisesc! Am un ţel! Viaţa e frumoasă!

— Ce-mi tot povesteşti acolo?

— Adevărul, Jousserand! Este pasionant, voi trăi un roman!

— Ce?

— Da, voi fi eroina unei aventuri minunate; sunt nebună de bucurie.

Tânăra fată se plimba nervoasă de-a lungul camerei confortabile a guvernantei, cu paşi mari nerăbdători, avizi să evadeze din limitele prea strâmte ale acestei camere închise. Îşi agita braţele, accentuându-şi cuvintele. Toată fiinţa ei fierbea sub presiunea unor gânduri intime, care o tulburau vizibil.

Domnișoara Jousserand nu vibra, evident, la același diapazon cu delicioasa ei tovarășă, ale cărei forme armonioase apăreau sculpturale, sub satenul pijamalei.

După ce a căscat și s-a întins cu plăcere, spuse cu o voce adormită și fără nici un entuziasm :

— Ei bine, Claude, care este vestea aceea minunată pe care nu mai puteai aștepta să mi-o comunici ?

— Mă voi mărita, Jousserand ! Am hotărît, îmi voi lua un soț.

— Ah, spuse bătrâna domnișoară. Știam că o idee atât de impulsiv debordantă nu putea aparține decât coșmarului.

— Cum coșmarului !? Jousserand, deșteaptă-te ! Îți spun că mă mărit și că voi trăi un adevărat roman ; nu este o nălucă a visurilor tale, cred !

Dar Marie Jousserand nu voia să audă nimic.

— Dormeam așa de bine. Claude ! Și pentru ca să-mi spui o poveste atît de stupidă, mă scoți din brațele lui Morfeu ?

— Ei, asta-i bună, strigă tânăra cu nerăbdare. Nu mă înțelegi, bătrânica mea dragă, cum spune prietena mea Bonny ? Cui vrei să-i vorbesc despre speranțele și proiectele mele, dacă nu ție, pe care tatăl meu te-a lăsat lângă mine tocmai ca să mă susții și să mă încurajezi în toate actele grave ale vieții mele ?

Apoi, bătând din picior cu un aer furios, continuă fără amabilitate :

— Într-adevăr, mă întreb la ce mai ești bună, dacă acum nu mă poți asculta fără să mă iei peste picior ?

Guvernanta rămase nemișcată sub acest potop de reproșuri.

Pe jumătate întoarsă spre capul patului, își scutură încetișor perna și o așeză puțin ridicată. Apoi, așezându-se comod, o încurajă liniștită pe Claude :

— Dă-i drumul, micuța mea. Sunt toată numai ochi și urechi pentru a-ți auzi extravaganta poveste.

— Oh, Jousserand, mă faci să tresar cu adjectivele tale subversive dacă n-aș ști cât îmi ești de devotată în fond ! Îți spun că m-am decis să mă mărit.

— Aud bine și mă întrebam cine este nenorocitul muritor împotriva cui ai luat această hotărâre ?

Claude făcu un gest de nepăsare.

— Soțul contează mai puțin...

— Şi eu care credeam că este punctul palpitant într-un proiect de căsătorie.

O strâmbătură dispreţuitoare crispă buzele orgolioase ale lui Claude.

— Un soţ ! Asta se găseşte ca iarba printre pietre. Ştii bine, Jousserand că nu am decât să aleg...

— Tocmai, până acum nici unul n-a fost agreat de tine.

— Pentru că toţi afirmau că mă iubesc, când în fond nu doreau decât moştenirea tatii.

— Şi ai găsit unul care nu poate fi suspectat că urmăreşte acelaşi scop ?

— Deloc ! Asta ar fi însemnat să găseşti un trandafir într-un tufiş de spini. Am avut prea multe deziluzii pentru a crede încă în dezinteresul unui pretendent.

— Bun, spuse liniştit bătrâna, văd că vorbeşti mai puţin aiurea decât m-ai făcut să cred la început.

— Ascultă-mă înainte de a te bucura, protestă Claude cu un surâs misterios.

Şi, fără să-şi facă nici o iluzie asupra reacţiei bătrânei în faţa declaraţiilor sale, adăugă cu răutate :

— Pregăteşte-te să ţipi foarte tare, buna mea Jousserand, nu mă mărit cu un mic domn care-mi vorbeşte de dragoste pentru a mă înşela. Nu ! Din contră, mă voi mărita un un soţ pe care-l voi cumpăra şi asupra sentimentelor căruia nu-mi fac nici o iluzie.

— Un soţ pe care să-l cumperi ! Marie Jousserand se ridică între perne pentru a o privi mai bine în faţă pe Claude

— Exact. Un soţ care să fie asta sau aia, care să facă un lucru sau altul după dorinţa mea, nu pentru că mă iubeşte sau spune că mă iubeşte, ci pur şi simplu pentru că îl plătesc să fie aşa sau să facă aşa.

— Un soţ pe care-l plăteşti ca să facă ce vrei, oh, bietul meu cap ! Există aşa ceva ?

— Mă gîndesc, răspunse Claude în mod serios, că dacă acest lucru nu există încă în mod curent, va fi suficient să-l creez pentru a deveni rapid ceva obişnuit.

— Şi tu eşti aceea care te gândeşti serios să creezi un precedent într-o astfel de problemă ?

— Exact !. Da, eu voi fi aceea ! răspunse tânăra foarte degajată.

Şi aşezându-se pe marginea patului cu picioarele încrucişate şi cu mâinile pe genunchi, îi explică cu răbdare :

— Știi că de câteva luni îmi place să citesc cărțile autorilor străini în original. Astfel că m-am aruncat ca o înfometată asupra cărților spaniole și ieri seară, printre altele, am citit unul din aceste romane...

— Ce amestec are aici literatura spaniolă ?

— Aproape nici unul. Dar citind acest roman, produs al creierului unui Cervantes modern, mi-a venit ideea să-mi cumpăr un soț. Am visat toată noaptea.

— Acest brav bărbat al peninsulei Iberice s-ar fi putut abține să-ți tulbure creierul !

— Dar nu înțelegi, Jousserand, că lectura acestei cărți mi-a sugerat o idee genială ? Cumpăr un soț, adică îl aleg după un model pe care-l am în cap. Îl plătesc pentru ca să...

— Da, da, mi-ai spus deja. Dificultatea este să găsești această pasăre rară, care să accepte să-ți facă toate capriciile.

Dar acest lucru nu o putea stânjeni pe tânăra fată.

— Plătind cât trebuie, afirmă ea cu o sinceritate dezarmantă, acest lucru nu poate fi impisibil.

Guvernanta își ridică brațele spre cer. Și spuse aproape cu mînie :

— Sper că Providența îți va semăna atâtea obstacole în drum, încât nu vei putea să întâlnești niciodată un om atât de josnic ca să accepte un astfel de târg.

Observațiile guvernantei începeau s-o încălzească pe Claude, care protestă cu vioiciune :

— Crezi că un bărbat care-ți spune : „te iubesc“ și gândește „bag în buzunar“ este mult mai curat decât acela care consimte în mod loial să îndeplinească condițiile unei înțelegeri ? Încearcă să găsești un răspuns acestui argument !

Guvernanta începu s-o privească cu spaimă pe orfană, a cărui față gravă și aerul hotărât arătau o convingere profundă.

— Biata mea Claude, spuse ea dând din cap, nu știu cu ce argumente să combat noua excentricitate care-ți trece prin cap. Ar trebui să-ți spui că o căsătorie este un lucru prea serios, ca să-ți angajezi viața după o idee năstrușnică de roman.

— Căsătoria este un lucru prea trist, în situația actuală a moravurilor noastre, remarcă tânăra fată cu amărăciune.

— Dar este totuși situația cea mai bună pentru o femeie serioasă.

— De aceea mă gândesc în mod serios să mă mărit ; am 23 de ani...

— Şi curtezanii nu-ţi lipsesc ! Printre ei sunt şi unii de familie bună, care prezintă calităţi serioase.

Claude se ridică în picioare nerăbdătoare.

— Calităţile acestor pretendenţi se aseamănă cu cele ale diferitelor mărci de sardele ' cu cît sunt de calitate mai proastă, cu atât sunt mai mult lăudate pe mari panouri de publicitate. Mulţumesc pentru logodnici cu ulei rânced sub nume pompoase. Am găsit un mod care-mi convine şi pe care-l cred bun. Dacă nu găsesc pasărea rară prin noul meu fel de a o căuta, voi avea destul timp să renunţ.

Bătrâna îşi ridică ochii spre cer descurajată.

— Ce-aş putea să-ţi mai spun, bietul meu copil ? Era într-adevăr dezolată în faţa neputinţei sfaturilor ei.

— Numai felicitări, vechea mea prietenă. Mai bine bucură-te. Mă voi mărita cu un soţ ales de mine, deci după gustul meu !

Dar cealaltă nu era deloc convinsă.

— Să ne bucurăm, deoarece bucuria este la ordinea zilei, replică ea în mod lugubru.

Bătrâna avea o mină vrednică de milă.

— Şi atunci, continuă ea cu o voce slabă, cum vrei să-ţi cumperi un soţ, cu ajutorul ziarelor... printr-un anunţ pe care...

Claude izbucni în râs, şi râsul ei proaspăt şi tânăr arăta o voinţă de nezdruncinat.

— Oh, Jousserand, cât mă amuzi ! Mă vezi pe mine ducându-mă cu un astfel de anunţ la un ziar şi aşteptând rezultatul la postrestant ?

— Preferi să răspândeşti zvonul printre pretendenţi ?

— Ce imaginaţie săracă ai ! remarcă cu veselie tânăra fată.

Se ridică, şi în picioare, în faţa oglinzii înalte cu trei aripi, care-i reda imaginea la infinit, se întinse cu voluptate.

— Te părăsesc, mica mea Jousserand, pentru ca să alerg la „Select-Agence", care este cea mai serioasă agenţie matrimonială pe care o avem în Franţa.

Bătrâna doamnă tresări :

— O agenţie ! Claude, este imposibil ! Micuţa mea, nu te angaja într-o astfel de aventură !

Dar râsul copilăresc al tinerei nu ţinea seama de temerile guvernantei sale.

— Fii liniştită, prietenă Jousserand, o să te ţin la curent, pentru că văd, că te bucuri împreună cu mine atât de sincer.

Şi cu un aer şmecher, cu o sărutare trimisă din vârful degetelor bătrânei guvernante speriate, tânăra milionară dispăru.

III

„Select-Agence", în apropierea căreia Claude fu condusă, era situată pe una din rarele străzi liniştite ale cartierului Operei.

Universal cunoscută de câţiva zeci de ani, această agenţie matrimonială avea o repuaţie fără egal în a încheia, în mod cinstit şi legal, numeroase căsătorii.

Se cita conştiinţa profesională a directorului său, cinstea care făcea din el un colaborator preţios în realizarea proiectelor matrimoniale care-i erau încredinţate. În sfârşit, se afirma că, graţie unui serviciu complet de informaţii, buna credinţă a clienţilor nu era niciodată înşelată, şi căsătoriile negociate de „Select-Agence" erau în general căsătorii reuşite.

Din 1930, adică de vreo 12 ani, această agenţie matrimonială luase un avânt considerabil.

Calitatea mediocră a căsătoriilor de după război, reaua credinţă a soţilor care încercau să se înşele reciproc, marile deziluzii ale celor mai tineri de 30 de ani care-şi dădeau seama că nu fuseseră mai abili decât cei mai în vârstă, preţul vieţii, care în ascensiunea lui vertiginoasă schimba aripile dragostei într-un coşmar perpetuu de cheltuieli, de facturi de achitat şi de reproşuri jignitoare, pe scurt, groaza pe care fiecare începea s-o simtă în faţa unei legături din ce în ce mai înşelătoare şi greu de suportat, totul permisese agenţiei să se dezvolte considerabil şi să ocupe un loc important şi aproape indispensabil în această societate modernă, egoistă, dornică de plăceri.

Cu „Select-Agence" nu puteai avea surprize.

Se cunoştea exact vârsta logodnicei, starea sănătăţii şi cazierul judiciar al familiei. Tinerele fete nu mai ignorau câştigul real al pretendenţilor lor şi modul în care ei rupeau cu femeile.

Şi această cunoaştere reciprocă permitea fiecăruia să se căsătorească după gusturile şi temperamentul său, fără teama de a fi decepţionat.

Cel puţin ştiai la ce să te aştepţi şi dacă mariajul nu conţinea un pic de poezie, oferea cel puţin garanţii de sinceritate şi încredere. Şi asta cu atât mai mult cu cât o examinare atentă de către un doctor incoruptibil, ataşat agenţiei, era impus tuturor candidaţilor la căsătorie şi echivala cu certificatul prenunţial reclamat în zadar la Cameră de către corpul medical.

Această reputaţie bună o încântase pe Claude şi după ce-şi părăsise maşina, pentru ca şoferul să nu vadă unde se duce, se îndreptă pe jos spre clădirea în care se afla „Select-Agence", unde ceru să vorbească chiar cu directorul. Există o mică ezitare înainte de a obţine să vorbească direct cu acest important personaj, care nu primea decât pe bază de programări şi numai în cazurile foarte interesante.

Dar Claude Frémonde avea argumente la care oamenii rezistau rareori. Şi, mai ales, era o fată frumoasă, purtând o blană preţioasă şi întrebuinţa un mic ton de comandă, căruia era greu să te opui.

După ce a băgat o bancnotă albastră în mâna băiatului din birou, care deveni imediat servil, fu sigură că va fi primită.

Domnul Michot era un bărbat de vreo 50 de ani, de o eleganţă discretă şi de nediscutat şi care, datorită poziţiei sale era obligat să frecventeze cercurile cele mai selecte, era un adevărat om de lume.

Se deosebea enorm de directorii de agenţii matrimoniale de altădată. După ce-şi făcu clienta să aştepte atât cât trebuia, 12 minute, o primi cu cea mai mare curtoazie.

Ochiul lui, obişnuit în a judeca bărbaţii şi femeile care-i frecventau agenţia, îşi dădu imediat seama de importanţa tinerei vizitatoare. Înţelese că nu era vorba de o clientă obişnuită.

Tânăra era prea drăguţă şi prea elegantă pentru a fi într-adevăr în căutarea unui soţ de negăsit. Micul cap mândru, cu buze dispreţuitoare, în ciuda zâmbetului plin de sinceritate, avea mai curând obiceiul să respingă pretendenţii cât să apuce vreunul cu tot dinadinsul.

Tonul domnului Michot era plin de amabilitate pentru a o linişti pe tânăra necunoscută şi a-i da încredere.

Claude, de altfel, simţi imediat o mare încredere în bărbatul pe care îl vedea.

— Am insistat ca să fiu primită de dumneavoastră — căci ceea ce mă aduce aici este cu totul personal și am nevoie de totala dumneavoastră discreție.

— Doamnă, aceasta o datorez tuturor vizitatorilor mei, oricine ar fi ei. Când veți cunoaște mai bine „Select-Agence", saloanele și personalul ei, veți vedea că puteți vorbi aici cu toată încrederea.

Vocea bărbatului era calmă, gravă, odihnitoare și Claude fu cucerită de farmecul ei liniștitor.

— Nu doresc să am relații decât cu dumneavoastră, insistă Claude, cu surâsul cel mai grațios.

Crezuse că la „Select-Agence" nu avea decât să-și dicteze condițiile și să-și deschidă larg punga, dar simți de la început că pentru a obține colaborarea eficientă a importantului director, trebuia să țină seama de autoritatea și sfaturile lui.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră doamnă. Dacă vreţi să-mi expuneți în detaliu dorințele și pretențiile dumneavoastră, voi face totul pentru a vă da satisfacţie totală.

Tânăra fată era atât de preocupată de problema ei încât nu simți nici o greutate să-și exprime dorințele directorului de la „Select-Agence".

Dorea un soț care să fie așa și așa. Fizicul n-o interesa, cu condiția să fie destul de înalt și agreabil la chip.

Dar, la ceea ce ținea înainte de toate, era educația.

Dorea un soț care să fie o companie plăcută, instruit, amabil, curtenitor, să fie moralmente uniți prin aceleași gusturi aceleași interese și o încredere reciprocă.

Se baza pe tovarășul ei pentru a o apăra la nevoie și a o trata în toate împrejurările ca pe o prietenă foarte dragă ; dar aici se vor opri relațiile lor. Claude nu dorea să suporte autoritatea morală atâta timp cât nu-și cunoștea temeinic soţul și nu va fi absolut sigură că și-l va face în mod definitiv tovarăș pentru toată viața. Avea pretenţia să rămână stăpâna pe trupul ei și să nu fie incomodată de galanteriile şi dorinţele unui soţ îndrăgostit. Mai târziu, poate... Dar acest mai târziu ţinea neapărat să-l hotărască singură.

Până acum domnul Michot ascultase, aprobând tăcut din cap, diversele dorinți exprimate de frumoasa lui clientă : totul îi părea realizabil.

La aceste ultime pretenții, totuși, încruntă sprâncenele.

— Prefer să vă spun imediat, domnișoară, că această ultimă condiție mi se pare greu de realizat. Ce bărbat cu judecată, loial și onorabil, cum îl doriți va aceepta această clauză ? Din două, una : sau nu va simți pentru dumneavoastră decât indiferență și-și va căuta plăcerea în afara dumneavoastră... și atunci dumneavoastră veți fi cea care vă veți plânge de răceala lui. Sau se va atașa de dumneavoastră și va dori legături mai intime.

Claude avu, instinctiv, o strâmbătură de dezgust, care-l făcu pe domnul Michot să surâdă.

— Puneți-vă, timp de câteva secunde, domnișoară, în locul acestui soț posibil. Desigur sunteți destul de drăguță pentru a flata vanitatea unui bărbat, chiar dificil ; dar dacă el nu va avea personal un profit... de la frumusețea dumneavoastră, ce avantaj ar prezenta pentru el această căsătorie?

— Permiteți-mi să discut problema banilor...

— Vă ascult, domnișoară.

— Sunt bogată... foarte bogată ! Ori eu nu doresc ca soțul meu să fie și el.

Michot avu un surâs de aprobare.

— Aceasta este, într-adevăr, o compensație serioasă !

— Cu atât mai mult cu cât bărbatul pe care-l voi alege va duce o viață pe picior mare și agreabilă : călătorii, numeroase distracții, mari hoteluri, costume de bună calitate, automobile de lux. Pe scurt, tot ceea ce poate înfrumuseța existența.

— Îmi explic mai bine pretențiile dumneavoastră, domnișoară.

Claude surâse și foarte mândră de a putea enunța cifre, continuă :

— În sfârșit, pentru nevoile personale ale acestui domn, cred că alocându-i o sumă de 12000 de franci pe lună, acesta va găsi într-o astfel de căsătorie compensații serioase pentru a șterge neplăcerea pe care un bărbat galant ar simți-o nefiind decât cu numele soț al soției sale.

Domnul Michot nu răspunse. Cifrele tinerei fete îl impresionau. Neținând totuși seama de acestea, reflectă la propunerile curioase ale clientei sale și câștigând pro și contra, el se căznea să judece ca bărbat ce ar răspunde un alt bărbat la un astfel de târg.

— Este posibil, domnişoară, să vă satisfac dorinţa, spuse el în sfârşit, cu condiţia ca dumneavoastră personal s-o doriţi.

— Cum asta ?

— Acceptând să închideţi ochii, mai târziu, la escapadele discrete pe care le va face tovarăşul dumneavoastră.

O roşeaţă împurpură faţa lui Claude şi imediat, intransigentă, cum sunt în general femeile când nu beneficiază de infidelităţile bărbatului, spuse :

— Dar eu nu vreau ca soţul meu să fie un amator de fuste, nici să-şi permită cea mai mică escapadă. Ţin neapărat să am un soţ liniştit, care să nu se ocupe decât de mine şi să nu frecventeze nici o altă femeie.

Domnul Michot dădea din cap şi amuzat în fond de pretenţiile ei, se căznea în aparenţă s-o aprobe în întregime :

— Da, da, îmi dau seama !

În realitate, marea lui experienţă de viaţă îi dicta să nu se sperie de această pretenţie feminină. Dintotdeauna femeile au reclamat fidelitatea completă a tovarăşilor lor.

Iubit sau nu, soţ real sau fictiv, bărbatul care se va căsători cu această fată frumoasă va fi exact din aceeaşi esenţă cu ceilalţi candidaţi, mai ales cu asemenea condiţii pe tavă.

Principalul, îşi spuse el, este să-i găsesc un soţ binecrescut şi corect. Cu un bărbat galant lucrurile se aranjează întotdeauna în mod admirabil !

Şi contemplând tânărul cap mândru care punea aceste condiţii anormale cu atâta hotărâre, un surâs indulgent apăru pe buzele seriosului director, care o asigură cu autoritatea sa obişnuită :

— Cred că pot să vă afirm că voi găsi soţul pe care-l doriţi. În câteva zile vă voi face cunoscute primele rezultate. În aşteptare, pentru a ne uşura cercetările şi pentru a vă asigura un logodnic după gusturile dumneavoastră, vreţi să completaţi una din fişele noastre ?

Întinse tinerei fete un formular semănat cu multe locuri goale. Era un adevărat chestionar pe care Claude îl examină cu surpriză şi ostilitate.

— Cum !? Trebuie să vă furnizez toate aceste informaţii ? protestă ea.

— Bărbatul susceptibil să vă convină ar putea şi el să dorească câteva detalii asupra femeii propuse.

— Desigur, dar...

— Remarcaţi, insistă domnul Michot, că, cu cât vom găsi un bărbat cu o educaţie mai aleasă, cu atât va fi şi el însuşi mai dificil. Înainte de a se angaja, va trebui să-i expun situaţia şi să răspund la toate întrebările lui.

— E just, recunoscu vizitatoarea. Dar, în toate astea, unde îşi are locul discreţia pe care o reclam?

— Această fişă este confidenţială, domnişoară. Doar o parte va fi scoasă şi supusă pretendenţilor eventuali. Câteva lucruri, cum ar fi numele dumneavoastră, adresa, semnele particulare nu sunt niciodată comunicate. În plus, dacă vreţi să rămâneţi anonimă şi pentru noi, va fi suficient să puneţi o cifră sau iniţiale în locul datelor de stare civilă. Pentru conformitatea scriptelor noastre şi ca garanţie, veţi plăti la casa noastră doar o sumă acoperind în avans cheltuielile de cercetare. Clienţii noştri sunt liberi să-şi dezvăluie sau nu personalitatea. Un singur lucru este cerut de la ei şi aceasta sub pedeapsa radierii din fişele noastre: exactitatea informaţiilor pe care ni le dau. Este dreptul lor de a nu răspunde dacă întrebarea nu le convine, dar noi ne vom lua precauţiile necesare contra oricărei greşeli voluntare. Când aceasta este dovedită, încetăm imediat să ne ocupăm de aceşti clienţi necinstiţi şi avansul de bani pe care ni l-au vărsat rămâne agenţiei pentru a compensa prejudiciul pe care ni l-ar fi putut cauza.

— Şi aveţi dreptate, în fond, răspunse Claude, mulţumită de un astfel de program, astfel fiecare s-ar strădui să fie luat drept o pasăre rară.

Claude luă un toc şi completă fără ezitare locurile albe din chestionar.

Totuşi, când ajunse la indicaţiile ce trebuiau furnizate asupra calităţilor fizice ale logodnicului pe care dorea să-l întâlnească, rămase cu tocul în suspensie.

— Ceva vă încurcă? întrebă domnul Michot, care nu o pierdea din ochi.

— Da, recunoscu ea. Nu prefer o anume siluetă bărbătească. Am avut la picioarele mele toţi pretendenţii posibili şi nici unul nu mi-a convenit realmente. Doresc doar ca soţul meu să fie mai înalt decât mine şi să aibă o faţă plăcută. Dar forma acestei feţe, culoarea ochilor sau a părului nu mă interesează prea mult... cu condiţia să aibă calităţile morale pe care i le cer şi să fie un adevărat bărbat curtenitor.

— Vom încerca să vă satisfacem pretențiile, repetă domnul Michot care vedea cu satisfacție un frumos beneficiu pentru agenția lui.

Dar cum telepatia o făcea să ghicească gândul interlocutorului său, Claude înceta să scrie și înălță capul.

— Aș vrea, de asemenea, să vă mai spun, domnule, explică ea cu o voce suavă, dar netă, că averea mea nu-l va privi pe soțul meu în nici un fel; toate dispozițiile vor fi luate în această privință de către notarul meu. În afara onorariilor pe care vi le voi vărsa, nu veți avea nimic de așteptat din partea celui pe care-l voi alege; de asemenea, voi desface imediat o căsătorie care nu va corespunde dorințelor mele. În schimb, după cum este drept ca fiecare să fie recompensat după meritele lui, cred că dacă dumneavoastră sunteți făuritorul fericirii mele, vă voi datora o frumoasă recompensă. Și forma acesteia va fi cea a unei sume de 1 000 de franci care vă va fi vărsată în fiecare lună.

— În fiecare lună?, spuse directorul tresărind cu toată obișnuita lui stăpânire.

— Da, atâta timp cât va dura căsătoria!... și până la sfârșitul vieții mele, dacă ea nu este desfăcută.

Domnul Michot admiră în sinea lui precauțiile luate contra lui în această afacere. Dar, cum și aceste precauții îi erau favorabile, nu putut decât să o felicite pe tânăra femeie care se arăta atât de abilă în asemenea probleme. Dintr-odată, Claude îi apăru ca o femeie superioară pe care trebuia s-o respecți și pe care era necesar să n-o înșeli.

Când se despărțiră, își strânseră tare mâinile: fiecare din ei era mulțumit de celălalt.

Directorul lui „Select-Agence" se simțea plin de zel pentru generoasa sa clientă, iar Claude vedea cu satisfacție că extravagantul ei proiect era posibil.

„Ura! pentru autorul spaniol care mi-a băgat în cap un roman atât de frumos!" strigă ea veselă când își reluă locul în mașină. „Între noi doi, domnule curtezan! De data asta o femeie va vorbi prima și-și va pune condițiile!" De prea multă vreme tinerele fete erau forțate să-și aleagă mirele doar din lotul restrâns al bărbaților care le remarcau; astfel încât unele dintre ele au fost obligate să-l ia de bărbat pe primul care se prezenta, de frică să nu rateze ocazia.

Și, fără să-și dea seama că afișa, gândind astfel, sentimente extrem de subversive pentru liniștea viitorului soț, ea începu veselă să fredoneze, în timp ce mașina o ducea acasă.

IV

Masa era pe terminate la acest dineu de bărbați, în care domnea cea mai sinceră veselie.

Gazda, Simon Wass, bancherul atât de cunoscut, făcuse lucrurile bine, ca de obicei.

Deci căsătorit și tată a trei copii frumoși, Simon Wass își făcuse obiceiul să reunească în fiecare lună, la un dineu, unde doar elementul masculin era reprezentat, un număr oarecare din prietenii și cunoștințele sale, pe care se căznea să-l schimbe de fiecare dată, cu dorința intimă de a-și menține relațiile, de a lega altele noi sau de-a înjgheba câteva afaceri.

În acea seară, felurile fine de mâncare urmaseră antreurilor delicate și vinurile generoase, aperitivelor de calitate.

În acel minut când țigările își arată vârfurile aprinse, lichiorurile de toate culorile irizau paharele și sticlele. Și musafirii, cu o beatitudine pe figură o vioiciune în ochi, cu stomacul satisfăcut, se dedau la glume pipărate sau la semiconfidențe, conform temperamentului lor.

În compania stăpânului casei care îl întreținea amical, domnul Michot, unul din fericiții musafiri ai acestei adunări, lăsa să se întrevadă atât satisfacția cât și grija afacerilor sale :

— „Select-Agence“ recrutează clienți din toate mediile afirma el. Când am început să mă extind, acum 12 ani, adică 1930, nu aveam decât o clientelă de funcționari și mici rentieri care, din lipsă de relații, nu puteau reuși să-și găsească tovarășul sau tovarășa potrivită. Acum nu mai e același lucru. Omul tânăr, modern, în general, are mai multe nevoi decât cei mai în vârstă. El vrea ca soția lui să corespundă anumitor exigențe, să aibă anumite aptitudini, avere, educație. Și când este convins că acelea care-i sunt prezentate sunt așa cum își dorește el, numai atunci își arată sentimentul și alege, dintre mai multe concurente, pe cea care-i place cel mai mult.

— Este evident, recunoscu Simon Wass că tații noștri se însurau înainte de toate din dragoste.

— Dacă nu o făceau, simplu, pentru cifra unei dote mari, remarcă un vecin.

— Şi una şi cealaltă din aceste două metode erau la fel de proaste, reluă directorul lui „Select-Agence". În primul caz, bărbatul sincer se căsătorea, orbit de dragoste, cu o femeie care deseori era nedemnă de el ; în al doilea caz, sacrifica toate posibilităţile de fericire în căsătorie pentru o singură satisfacţie, aceea de a poseda o avere frumoasă. În ambele cazuri el îşi făurea singur nenorocirea şi pe cea a femeii care se încredea în el. În concepţia modernă a căsătoriei, tinerii noştrii studiază caracterele, gusturile, cântăresc valorile, calităţile, este mai puţin riscant. Vă asigur că, personal, apreciez că de doi sau trei ani, să spunem cam din 1940, nivelul căsătoriei tinde să se ridice.

— Michot, ţi se întâmplă printre clienţii tăi să întâlneşti tineri bogaţi... dintre aceia care au relaţii, avere şi care, cu toate avantajele, ţi se adresează pentru a-şi găsi sufletul potrivit ?

Directorul lui „Select-Agence" surâse triumfător. Chiar azi, dragă domnule, o tânără bogată... foarte bogată... imens de bogată ! mi s-a adresat pentru a-i găsi pasărea rară ce răspunde dorinţelor ei.

— Pentru a fi cu adevărat exact, ar fi trebuit să-i termini portretul, interveni unul dintre musafiri, un pic ironic.

— Ce portret ? întrebă domnul Michot mirat.

— Aţi spus imens de bogată. Trebuia să mai adăugaţi : teribil de urâtă, de bătrână sau diformă !

— Ba deloc ! este tânără, fermecătoare şi are un corp frumos.

— Haide, Michot, nu exagera, spuse stăpânul casei, împăciuitor.

— Dar nu exagerez deloc dragul meu ! Aş fi vrut să mai am 30 de ani ca să mă aşez şi eu la rând...

Se opri, avu o ezitare şi reluă cu mai multă modestie :

— Spun o prostie ; un Michot, oricât de puternic şi de şmecher ar fi, nu răspunde dorinţelor tinerei mele cliente : îi trebuie un om de lume, într-adevăr distins, cavaler şi curtenitor...

Şi, în câteva cuvinte, păstrând cea mai mare discreţie în privinţa situaţiei tinerei sale vizitatoare, domnul Michot povesti despre aventura din acea dimineaţă şi despre misiunea cu care fusese însărcinat. Suma la care se ridica pensia lunară pe care tânăra pretindea să o atribuie soţului ei făcu

senzaţie asupra musafirilor. Pentru mult mai puţin, mulţi şi-ar fi vândut sufletul !

Această sumă mai ales, dovedea cât de serioasă era afacerea. Şi fiecare făcu câteva comentarii sau lansă glume deochiate la adresa acestei amazoane care pretindea să-şi cumpere un soţ !

— Şi într-adevăr, această femeie este drăguţă ? întrebă din nou musafirul care întrbuinţase un ton ironic la începutul acestei conversaţii.

— Foarte drăguţă, afirmă domnul Michot.

— Ce vârstă ?

— 23 de ani.

— Şi chiar bine, din toate punctele de vedere ?

— Foarte bine, elegantă, distinsă, picioare mici, mâini mici, faţă drăguţă. O bucăţică bună de femeie, ce mai !

— Drace ! N-o fi având ceva tare fizice sau morale care-ţi scapă ?

— Nu cred ! Informaţiile pe care le-am obţinut deja, în această după-amiază, sunt excelente şi tânăra despre care e vorba face parte din lumea bună.

— Franţuzoaică ?

— Da, domnule.

— Părinţii ei ?

— Orfană.

Se lăsă o tăcere ca şi cum acest cuvânt ar fi rezumat situaţia.

— Ei bine, reluă aceeaşi voce, îţi doresc, dragă domnule, să duci afacerea la bun sfârşit. în ceea ce mă priveşte, voi avea curiozitatea, când vă voi întâlni, să vă cer să-mi povestiţi ce s-a întîmplat.

—Sper, domnule, să n-am atunci decât lucruri agreabile să vă spun. Această afacere este magnifică, mă flatează şi m-am hotărât s-o duc eu însumi până la capăt.

— Toate urările mele ca ea să reuşească, spuse celălalt. cu curtoazie.

— Vă mulţumesc, domnule, răspunse directorul lui „Select-Agence" examinându-l pe furiş pe interlocutorul său.

Dar nu avu timp să remarce decât o fizionomie inteligentă şi deschisă.

Se ridicau de la masă ; prietenii îl acaparau pe domnul Michot, pe care-l ştiau prieten cu numeroase personalităţi şi fu complet separat de simpaticul invitat.

Acesta, de altfel, un pic visător, se refugiase, cu ţigara în gură, la o fereastră deschisă în noapte.

Vântul proaspăt de afară intra cu adieri răcoroase şi gonea căldura acestui sfârşit de dineu prea îmbelşugat.

Necunoscutul, cu ochii pierduţi în nedesluşitul cerului întunecat, punctat doar de aurul stelelor, părea să urmărească o viziune atrăgătoare, plină de neprevăzut... Ochii îi surâdeau şi pe buze îi stăruia o undă de ironie, dar fruntea îi rămânea încruntată, ca şi cum creierul, mai lucid, se împotrivea din toate puterile unui plan obscur venit din străfundurile lui. Şi poate că acest subconştient, voluntar, îl făcu să se întoarcă şi-l puse în mişcare spre destinul lui neprevăzut. Cu gândurile nedefinite, cu aerul absent, se îndreptă către stăpânul casei.

— Simon, spuse familiar, prezintă-mă lui Michot de la „Select-Agence" fără a preciza cine sunt... şi-ţi cer în privinţa asta discreţie absolută. Nu vreau ca el să cunoască situaţia mea adevărată,

— Michot nu va întârzia să afle tot ce vrei să-i ascunzi mai, ales aceasta !

— Nu minţi, spune-i adevărul ; Didier Valencourt, camaradul tău de la Saint-Louis, avocat fără clienţi la Curtea de Apel de la Paris, asta-i tot ! Pentru a putea sta de vorbă cu acest om, sper că nu trebuie să învârteşti miloane cu lopata, sau să ai surâsul seducător al milioanarei despre care ne-a vorbit.

— Nu, fii sigur ! Michot este foarte primitor. În fiecare nou cunoştinţă vede un nou client sau un domn care-i poate servi. Ceilalţi au despre el aceeaşi părere, astfel că este omul cel mai căutat din Paris. Nu mai puţin să-ţi laud inteligenţa şi vei vedea frumosul surâs pe care ţi-l va acorda !

Dar Valencourt îşi reţinu camaradul de braţ :

— Nu uita că prietenul tău Didier ţi-a cerut discreţie absolută şi că un avocat fără cauză nu are prea mult merit în a nu face nimic !

— Ei bine, bine, împingi modestia prea departe ; fii liniştit, prinţ al detectivilor şi rege al iluzioniştilor, voi fi discret, dacă asta ţi-e plăcerea.

După o clipă, directorul lui „Select-Agence" strângea mâna lui Didier Valencourt, pe care i-l prezenta prietenul lor comun, Simon Wass.

— Am avut deja, adineaori, plăcerea să schimb câteva cuvinte cu dumneavoastră, spuse cu amabilitate domnul Michot.

— În problema acestei tinere aventuriere, căreia îi căutați un logondic, continuă în mod simplu Valencourt.

Dar celălalt protestă :

— Pardon, pardon ! Nu cred să fi spus că clienta mea este o aventurieră.

— Merită deci, într-adevăr, tot binele care l-ați spus despre ea ?

— Vă asigur, pe conștiința mea profesională !

Tânărul avocat surâse imperceptibil : conștiința unui director de agenție matrimonială nu-i părea argument suficient.

— Să admitem, spuse conciliant, că aveți dreptate și că această tânără persoană este de o virtute inatacabilă. Acestea fiind spuse, să dăm cărțile pe față. I-am cerut lui Wass să vă fiu prezentat dumneavoastră, pentru că mă seduce și mi-ar face plăcere s-o cunosc.

— S-o cunoașteți ? spuse domnul Michot un pic neîncrezător. În ce calitate ? Ca logodnic sau din curiozitate ?

Pe trăsăturile necunoscutului se ivi o ușoară ezitare.

În ochii lui de oțel, o licărire se transformă în fulger, iluminându-i toată fața.

— Ca logodnic, afirmă el cu vocea calmă și cu fizionomia redevenită de nepătruns.

— Drace ! exclamă directorul lui „Select-Agence" trăsărind. Nu-mi păreți lipsit de pretenții !

Celălalt nu putu să-și împiedice o tresărire auzind această voce sarcastică.

— Mă judeci nedemn să pretind mâna ei.

— Asta n-o știu, necunoscându-vă încă, declară domnul Michot cu un aer indulgent. Dar mi se pare imprudent din partea dumneavoastră să vă oferiți înainte de a cunoașe condițiile clientei mele.

Necunoscutul își pierdu din răceală.

— Este foarte exigentă ? întreabă el.

— Are dreptul.

— Și condițiile ei ? întreabă cu un surâs puțin disprețuitor.

De câteva minute privirea domnului Michot îl studia pe avocat. Îi înregistra semnalmentele în minte : „33 de ani, poate ; înalt, destul de frumos dar mai ales infinit de distins, frunte inteligentă, ochi reci, buze sceptice...

Acest bărbat nu era un oarecare : fizionomia lui garanta o persoanlitate. Exista în el, totodată, voință și vis ! Acest om putea place unei femei, chiar dificilă.

— Ca alură, afirmă importantul director, răspundeți tipului dorit.

Didier schiță un surâs măgulit ; cei care-l cunoșteau în intimitate îi știau numeroasele succese feminine. Era cunoscut ca amator de femei, îndrăzneala sau norocul lui permițându-i să facă curte mai multor femei în același timp.

Dar domnul Michot nu era încă la curent cu aceste fapte mărunte și nu putea judeca decât ceea ce vedea.

— Mai sunt și alte întrebări, spuse el. Domnul Wass mi-a spus că ați fost crescuți împreună la Saint-Louis. Sunteți avocat ?

— Da, la Curtea de Apel de la Paris.

— Ați pledat mult ?

— Foarte puțin, din contră. Îmi lipsește zelul.

— De ce ?

Valencourt dădu din umeri.

— Oare poți ști ? spuse sincer. Sunt de familie bună. Am trăit mai puțin din munca mea și mai mult din moștenirea de la tatăl meu, din care nu mi-au rămas decât vagi urme ...Privesc viața mai serios de câteva luni și...

Se opri. Desigur nu prevăzuse că trebuie să dea atâtea detalii. Dar înaintase prea mult pentru a da înapoi ; obișnuința de a învinge dificultățile îl stimula de asemenea, căci deodată, figura lui se lumină ca și când ar fi găsit argumente de necombătut :

— Pot să vă procur referințe foarte bune. Vărul meu Valencourt du Bond, romancier cunoscut, vă va vorbi de mine în termeni mai buni decât aș putea-o face eu. Îi servesc deseori de secretar și...

— Valencourt du Bond ! Cum, sunteți rudă cu acest scriitor delicios ? Iată, domnule, cea mai bună referință pe care mi-o puteți oferi : un duel ale cărui detalii nu le-am uitat, ne-a dovedit fiecăruia că Valencourt-ii sunt oameni de înaltă onorabilitate și inatacabili în alianțele și originea lor.

Didier fu un moment surprins de cunoștințele domnului Michot.

— Complimentele mele, spuse sincer. Aveți memorie bună și vă cunoașteți contemporanii.

— Oh, făcu Michot, totodată sedus și modest, nu lăudați amploarea cunoștințelor mele ! Adevărul este c-a trebuit să mă ocup de vărul dumneavoastră.

— Da ?

— Nu, nu râse bătrânul ; nu-i ceea ce gândiți. N-am avut încă plăcerea să o însor pe ruda dumneavoastră. În schimb, una din victimele lui pretindea să se căsătorească cu ea, ceea ce m-a obligat să examinez puțin mai îndeaproape viața amabilului dumneavoastră văr.

Valencourt făcu ochii mari, mirați.

— Ei, asta-i ! spuse amuzat. Cine ar putea crede că du Bond era gata să-și lege lanțul de gât !

— Oh ! el n-a știut niciodată de pericolul de care era amenințat. Această femeie era dintre acelea pe care un bărbat galant le frecventează dar nu le ia în căsătorie. I-am spus-o doamnei și de furie, aceasta s-a consolat în brațele unui cabotin de music-hall care a fost foarte mândru de a-i fi succedat atrăgătorului scriitor.

Tânărul izbucni în râs.

— Ah, da ! îmi dau seama despre ce femeie vreți să-mi vorbiți : o minte de bibilică !

— Ea și-a găsit curcanul și este fericită !

Cei doi bărbați începură să râdă și această înțelegere asupra unui astfel de subiect banal păru că-i apropie : există aprecieri masculine care găsesc imediat ecou în sufletul interlocutorului

Domnul Michot descoperise că tânărul era capabil să aprecieze un cuvânt de haz și îi păru de îndată foarte simpatic.

Apucându-l de braț îl duse cu sine spre vestiar.

— Plecăm împreună ? Sunt cu mașina și vă duc acasă.

Valencourt se gândea la cealaltă mașină care era la dispoziția lui la poartă, dar răspunse degajat :

— Accept cu plăcere. Când e frig, nu-ți convine să te întorci pe jos acasă. Sunteți foarte amabil.

După ce și-au îmbrăcat pardesiile și și-au strâns fularele cu grijă în jurul gâtului, au coborât împreună la braț frumoasa scară de marmură albă a luxoasei locuințe.

— Acest Wass este un bandit fericit ; posedă o casă splendidă, spuse domnul Michot.

— Da, răspunse Valencourt cu un suspin adânc de invidie, mi-ar place să am și eu o locuință la fel.

Importantul director se opri și, bătându-l pe umăr pe avocat, îi spuse :

— Ei bine, vom vedea ! Acest vis ar putea fi realizabil. Veniți mîine să mă vedeți, vom studia împreună problema.

— Domnule, îmi satisfaceți din plin dorințele.

— Îmi sunteți simpatic ! Pe cuvânt, cred că suntem făcuți a ne înțelege.

V

Didier Valencourt nu avea de gând să lipsească de la întâlnirea pe care i-o fixase domnul Michot.

Încă de la 10 dimineața se afla la „Select-Agence", în biroul directorului.

— Această punctualitate presupune educație aleasă, spuse directorul, recunoscându-l pe tânăr.

— Eu nu fac pe alții să aștepte, căci nici mie nu-mi place să aștept.

Domnul Michot admiră ținuta vizitatorului. Avea într-adevăr prestanță.

„Are rasă, își spuse în sinea lui. Este un frumos animal, de calitate superioară !"

Apoi spuse cu voce tare :

— Punctualitatea este politețea regilor. Luați loc deci, dragă domnule ; vom vedea cu ce pot să vă fiu cu adevărat de folos.

Celălalt tresări :

— Iertați-mă ! protestă el. Sunt aici pentru o problemă precisă. În afara ei nu mă interesează nimic : să fac cunoștință cu originala tânără care a venit să vă vadă ieri.

Stăpânul casei surâse :

— În realitate, nici o altă femeie, chiar tot așa de bogată și oferind condiții mai puțin... anormale, nu v-ar place ?

— Niciuna, replică tânărul imediat. Tocmai pretențiile acestei femei le găsesc originale, mă încântă ! Probabil este foarte sigură pe ea sau convinsă de puterea averii ei pentru a risca un astfel de târg. Căci, în fine, căsătoria, prin ea în-

săși, este o piedică care limitează puterea voinței unui ins. Vrând-nevrând, ea își acordă un stăpân care-i va încurca viața și va face din ea o fericită sau o nefericită!

— Nu cred că această tânără s-ar gândi vreodată la posibilitatea de a fi nenorocită, răspunse prudent domnul Michot, care lăsa cu plăcere pe noul venit să vorbească.

— Banii ei o adăpostesc ca o mantie impermeabilă? continuă acesta.

— Poate.

— Numai dacă, insistă Valencourt, nu o ghidează inexperiența, asemeni unui orb care este dirijat de mâna unui copil, spre destinul lui neînduplecat.

— Nu, răspunse, după o clipă de gândire, directorul Agenției.

— Această femeie merge drept la țintă, chiar prin forța pe care o simte în ea. Ea va evada din căsătorie dacă aceasta nu-i convine. Îl va îndepărta pe bărbatul care-i va bara drumul. Îl va plăti destul de scump pentru ca el să nu-i fie niciodată un obstacol.

— Un om poate cere oricând unei ființe mai mult decât aceasta îi poate da, spuse vizitatorul ambalat de subiect și care nu vedea decât punctul de vedere psihologic al problemei.

— Din cauza aceasta, fără îndoială, pretinde un bărbat bine crescut sub toate aspectele, răspunse domnul Michot cu un surâs fin. Tânăra mea clientă simte că o ființă puternică ar putea oricând întâlni o alta mai puternică, dar este o femeie, și-și face o armă din feminitatea ei, știut fiind că un bărbat binecrescut nu se va încăpățâna în fața unei femei care caută înainte de toate să aranjeze lucrurile prin bună înțelegere. Și cum averea ei îi va permite întotdeauna să despăgubească din plin prejudiciile produse din punct de vedere material, ea alege acest fel de căsătorie și încearcă să fie fericită în felul ei.

— Ei bine, insistă avocatul cu ochii strălucind de plăcere, și fără să-și dea seama de entuziasmul lui, îmi place acest ansamblu de avantaje! Mă atrage acest neprevăzut! Care este punctul sensibil unde două ființe se izbesc? Dacă tânăra despre care îmi vorbiți este într-adevăr inteligentă și seducătoare, mi se pare că nu există pentru un bărbat o aventură mai frumoasă de încercat.

Fața domnului Michot se lumină de un gând ascuns.

„Există nebunii care sunt contagioase, se gândi în sinea lui. Mi se pare că această tânără a întâlnit adevăratul ei partener, tot atât de exaltat ca și ea !“

Totuși, obișnuit să zădărnicească manevrele atâtor amatori de zestre care i se adresaseră, își înfrână sentimentele.

— O aventură care aduce 12000 de franci pe lună, este întotdeauna o aventură frumoasă, observă el cu simplitate. Dar totul este s-o meriţi.

— Vreţi să-mi faceţi cunoscute condiţiile ? răspunse în mod simplu vizitatorul, al cărui entuziasm părea să fi scăzut deodată.

Domnul Michot îi întinse un dosar subţire, unde principalele informaţii date de Claude Frémonde fuseseră selecţionate : lipseau desigur numele și adresa. Dar, deja câteva adnotări mai explicite veneau să confirme detaliile furnizate de fată și explicau procedeele excelente ale lui „Select-Agence“ în materie de informaţii.

Didier le parcurse încet, parc-ar fi căutat să citească printre rânduri tot ce nu era scris și ce ar fi dorit să cunoască.

Domnul Michot, cu ploapele închise pe jumătate, nu-l părăsea din ochi și admira impecabila nepăsare a bărbatului.

— Aceste pagini au fost scrise chiar de tânăra persoană ? se informă avocatul, când termină de citit ultima filă.

— Nu, unul din funcţionarii noștri a întocmit acest dosar după fișa completată de clientă și verificată prin grija noastră.

— Păcat, mărturisi tânărul, aș fi vrut să studiez scrisul acestei femei.

— Fișa este confidenţială, răspunse domnul Michot pe un ton care nu permitea nici o insistenţă.

— Și nici o fotografie nu este anexată la acest dosar ? mai întrebă Didier.

— Nici una.

Se lăsă o tăcere pe care directorul lui „Select-Agence“ nu părea să dorească s-o întreruptă.

Vizitatorul fu cel care reluă discuţia

— Condiţiile impuse de clienta dumneavoastră nu sunt de natură a mă face să mă abat de la inteniţile mele ; îmi menţin candidatura la această căsătorie.

— Aţi citit bine ? căsătorie neconsumată.

— Am văzut !

— Şi această condiţie nu vi se pare un pic excesivă ?

— Din contră, îmi convine ! afirmă cu răceală ciudatul pretendent. Nimic nu mi se pare mai dezagreabil pentru un bărbat decât să îndeplinească nişte obligaţii impuse. Această tânără femeie a înţeles perfect cât este de penibil pentru o fiinţă cinstită să fie obligată să exprime sentimente pe care nu le are şi cu atât mai mult dorinţe pe care nu le resimte.

— Ei bine... spuse domnul Michot surprins de o asemenea profesiune de credinţă... Eram convins, din contră, că această condiţie va părea foarte umilitoare unui om serios şi de bună credinţă.

— Pentru că n-aţi studiat decât superficial problema, răspunse celălalt liniştit şi cu sânge rece.

Domnul Michot schiţă un surâs şi deschise braţele cu un gest care vroia să spună : fiecare cu părerea lui. Dar în sinea lui gândea că tineretul modern avea într-adevăr o concepţie curioasă în această direcţie.

Altădată un bărbat ales ar fi fost lezat de o clauză gândită de el ca o insultă ; acum, un bărbat cu bune maniere şi pe care-l ştia de familie bună, declara aceeaşi rezervă ca loială şi acceptabilă ; mai mult încă, părea s-o prefere.

Domnul Michot avea 55 de ani ; gândi că lucrurile se schimbaseră mult faţă de ce fuseseră în tinereţea lui. Nu erau decât în anul 1943 şi de 20 de ani mentalitatea umană mergea cu paşi mari către o concepţie cu totul nouă despre bine şi rău. Dacă lucrurile vor merge cu aceeaşi viteză, ce va rămâne din deprinderile şi prejudecăţile noastre, când, către 1985, nepotul lui va atinge aceeaşi vârstă ca el ?

Şi ca toate fiinţele care au depăşit o vârstă şi se îndreaptă spre sfârşitul vieţii, Michot dezaproba cu un suspin adânc şi cu tristul sentiment că nu mai era în pas cu vremea. Uimitoarei transformări a obiceiurilor noastre, însă, îi datora imensul succes al lui „Select-Agence" şi marea avere pe care o strânsese.

Dar tăcerea domnului Michot nu-i plăcea lui Didier Valencourt.

— Atunci, întrebă el, pot să sper acum că voi fi prezentat clientei dumneavoasră ? Sau mai aveţi câteva puncte de precizat ?

Directorul lui „Select-Agence" deschise sertarul biroului său și scoase o foaie dublă imprimată asemănătoare, dar de-o culoare diferită, cu cea pe care, în ajun, i-o dăduse spre completare lui Claude.

— Iată nu chestionar... cel rezervat candidaților masculini. Vă rog să răspundeți cinstit, cu cât mai multe detalii posibile.

Și, ca și în ajun, preciză că toate informațiile contrare realității vor duce la excluderea negreșită a candidatului.

Apoi după ce Didier Valencourt îi remise foile completate cu grijă, domnul Michot explică :

— Vă voi pune în prezența clientei mele numai după întocmirea dosarului dumneavoastră. Până atunci, iată o trimitere pentru o vizită generală la doctorul nostru... Și încă una pentru dentistul nostru... Vreți să vă supuneți examenului lor serios și detaliat ?

— Cum ? protestă tânărul cu o strâmbătură de neplăcere. Trebuie să mă supun, unor asemenea condiții ?

— Așa cere regulamentul nostru și nu admitem nici o excepție. Dacă lucrul acesta vă displace, nu rămîne decât să distrugeți fișa și să ne oprim aici.

— Nicidecum, spuse Didier uluit.

Și dintr-odată izbucni în râs.

— Asta-i bună, spuse vesel, nu mă așteptam la asemenea condiții și este lucrul cel mai amuzant pe care l-am întîlnit până acum...

— Ah, spuse încet directorul. Mirarea dumneavoastră, dragă domnule, nu a luat sfârșit.

Și ridicându-se, întinse mâna tânărului.

— Faceți cât mai repede aceste examene medicale ; numai după aceea vi se vor cântări șansele și veți putea fi propus drept candidat clientei noastre. Nu tărăgănați deci prea mult.

— Alerg, replică vesel avocatul care se resemnase. Îi era greu să-și păstreze seriozitatea, într-atât de curioasă i se părea aventura, dar când rămase singur, izbucni cu veselie în râs.

— Este prea nostim ! strigă el. Adevărat vodevil. Va fi foarte amuzant, numai să îndeplinesc condițiile. S-ar spune că acestui diavol de om îi place să le înmulțească. Este aproape tot așa de emoționant ca și examenele mele de student.

VI

— Maestre Floch, vă rog să mă scuzaţi că vă deranjez, dar motivul mi se pare destul de grav, de aceea am venit să vă vorbesc.

Notarul făcu un semn vizitatoarei.

— Vă rog luaţi loc, domnişoară Jousserand şi puneţi-mă la curent. Este vorba, fără îndoială, de tânăra dumneavoastră stăpână ?

— Da !

Şi neştiind cum să înceapă :

— Ea... ea este pe cale să facă prostii, spuse bătrâna, descărcându-şi sufletul dintr-odată şi ştergându-şi pe ascuns ochii.

Notarul se aşeză mai comod pe scaun.

— Drace ! Ea, atât de rezonabilă până acum ! Un bărbat, desigur !

— Da... nu. Un roman.

— Exact ce gândeam, un capriciu fără soluţie.

— Ba din contră, există o soluţie, dar nu şi dragoste ! Domnişoara Frémonde vrea să se mărite.

— Este foaree natural la vârsta ei, declară domnul Floch fără să se mire.

Primea confidenţele atâtor mame neştiind cum să-şi căsătorească fetele, încât emoţia bătrânei vizitatoare la perspectiva căsătoriei lui Claude îl distra.

— Da, mărturisi aceasta cu un suspin adânc. Claude vrea să se mărite, dar în loc să-şi aleagă în mod sănătos un soţ din anturajul ei, printre tinerii pe care-i cunoaşte sau dintre cei care îi pot fi prezentaţi, ea visează aventura, un roman. Un adevărat dezastru !

— Şi atunci, de unde-l ia pe soţul ei ?

— Îl cumpără domnule, îl cumpără într-o agenţie !

— Cum ? tresări gravul notar. Ce-mi tot povestiţi ?

— Tristul adevăr, maestre. De 8 zile, Claude Frémonde şi-a pierdut capul. Cântă, râde, dansează, nu mai stă locului, parc-ar fi nebună. Şi deoarece eu protestez, o implor să reflecteze să vină să vă consulte, ei îi face plăcere să-mi povestească orori...

— Orori ?

— Da, maestre. Îmi spune că se va mărita cu un boxeur sau un bookmaker, sau poate cu un dansator monden sau un îmblânzitor reputat. Să-ți pierzi capul, nu alta, vă asigur !

Domnul Floch surâse :

— Toate astea nu sunt serioase. Puștanca asta a fost întotdeauna o originală. Își bate joc de dumneavoastră.

— Dar acest soț, acest soț pe care-l cumpără ?

— Iarăși !

— Gîndiți-vă, maestre, sunteți de părerea mea, nu se poate căsători cu un soț de agenție !

Notarul o privi pe interlocutoarea lui cu neliniște. Începea să se întrebe dacă aceasta n-avea mintea tulburată.

— Asculați-mă, domnișoară. Vă rog exlicați-mi mai clar. Nu înțeleg nimic din ceea ce-mi spuneți. Domnișoara Frémonde a spus că se va căsători cu un boxeur pe care-l va cumpăra dintr-o agenție ? Este de neînțeles ceea ce-mi povestiți !

— Și totuși aceasta este adevărat, spuse guvernanta plângând. Mica mea Claude, atât de rațională până acum !

— Haideți, haideți, nu mai plângeți, interveni notarul, pe care lacrimile îl enervau. Povestiți-mi totul în amănunt, de la început. Sunt sigur că e mai puțin grav decât vă imaginați.

— Oh, da.

— Tânăra noastră stăpână nu se poate schimba astfel de la o zi la alta, dacă așa cum îmi spuneți, nu este îndrăgostită.

— Asta v-o garantez. Claude nu iubește pe nimeni.

— Atunci nu este nici un motiv să vă neliniștiți. Dar puneți-mă la curent ; trebuie să-mi explicați totul. În interesul clientei mele, vreau să știu totul.

Bătrâna fată își șterse ochii și-și începu povestirea de la acea faimoasă dimineață, cu 8 zile în urmă, când Claude venise s-o scoale din somn ca să-i anunțe hotărârea ei de a trăi un roman și de a-și cumpăra un soț.

După ce-l puse pe notar la curent cu plecările și venirile tinerei fete, cu veselia ei, cu telefoanele între „Select-Agence" și locuința din Bois de Boulogne, fu rândul domnului Floch să cadă pe gânduri.

— Îl cunosc foarte bine pe domnul Michot, spuse el cu o voce înceată ca și cum își vorbea lui însuși. Aș putea să-i vorbesc. Este adevărat că nu este obligat să-mi răspundă și că poate foarte bine să invoce secretul profesional.

Rămase pe gânduri.

— Această mică Frémonde ! Cine ar fi crezut c-o să uzeze de un astfel de mijloc ? Unde dracu' își cuibăresc tinerele fete visurile ?

— Claude se plictisea.

— Și povestea asta o distrează, desigur !

— Când te gândești c-a refuzat până acum toți pretendenții !

— Nimic nu dovedește că cei de la „Select-Agence" îi vor place mai mult !

— Ține la ideea unui soț plătit.

Domnul Floch surâse.

— Fiți liniștită, domnișoară Jousserand ; aveți destulă influență asupra fostei dumneavoastră eleve pentru a o face să-și bage mințile în cap.

Dar guvernanta răspunse :

— Niciuna ! N-o cunoașteți pe Claude, tatăl ei a răsfățat-o teribil.

— Dar este creștină. Trebuie să-l consulte pe preot. Un preot în care are încredere o va ghida în această problemă.

Marie Jousserand dădu din cap.

— Claude este suficient de credincoasiă pentru a nu face rău. Am regretat deseori felul ei de a practica religia... și apoi, și acolo, banii ei strică totul.

— Cum asta ?

— Da, ea interpretează pomana în felul ei și o face să-i servească la satisfacerea tuturor capriciilor.

— Nu înțeleg.

— În religia noastră se obișnuiește ca cei bogați să dea celor săraci, ca o compensare a bogăției de care se bucură. Este una din datoriile sacre ale celor bogați.

— Așa o înțelege și Claude — dar asta îi permite să-și realizeze fanteziile.

— Adică ?

— În lăcomie, în cochetărie, chiar în flirt, ea nu-și refuză nici un capriciu, dar pentru a le scuza pe fiecare dintre ele sau pentru a le compensa, cum vreți s-o luați, ea distribuie o sumă de bani săracilor.

— Deșteaptă fetiță, spuse notarul amuzat.

— Când Claude vede o scrisoare lăsată pe undeva, continuă guvernanta, ea o citește repede fără să se jeneze, dar

pentru că a comis o indiscreție în detrimentul cuiva, ea lasă o monedă pe scrisoarea pe care o pune la loc.

— E amuzant ce spuneți !

— Și la fel face cu toate lucrurile. Dacă citește ziarul vreunui servitor, lasă 25 de centime când îl termină de citit.

— Este originală !

— Nu se jenează. Voința ea n-are margini. Anul trecut, în timpul vizitei pe care am făcut-o unor cunoștințe, într-o zi cu ploaie, s-a distrat să scotocească prin sertarele unei comode. Ei bine, în fiecare sertar a pus o bancnotă de 20 de franci... Asta compensa răul pe care eventual îl cauzase proprietarului mobilei.

— Toate astea nu sunt de fapt decât copilării.

— Din nenorocire, la fel procedează în toate ocaziile. Astfel când nu poate dormi noaptea, mă scoală, cheamă camerista... Trebuie să te ocupi de ea, nici nu se gândește că poate fi singura care nu doarme. Este foarte dezagreabil să te scoli în miezul nopții, dar cum Claude nu vrea ca oamenii să sufere din cauza insomniei ei, a doua zi îmi face un cadou și dă 25 de franci cameristei.

— Atunci postul de cameristă este rentabil, remarcă practic notarul.

— Ah, pentru asta da ! Domnișoara Frémonde are o inimă de aur. Tocmai din cauza asta sunt neliniștită în legătură cu soțul de la agenție ! Acest bărbat pe care vrea să-l cumpere ! O să fie înșelată. Ei nu vor avea decât să ceară, iar ea își va deschide larg baierele pungii.

— Dacă nu este vorba decât de câteva sute de mii de franci, n-o să moară. A trăit cuminte până acum. Băieții cheltuiesc mai mult cu prietenele lor succesive. Ceea ce mi se pare mai grav este faptul că-și va putea angaja viața cu un om nedemn de ea. Îl voi vedea pe domnul Michot, ca totul să fie cinstit.

— Atunci o veți lăsa s-o facă ! se neliniști deodată Marie Jousserand.

Notarul izbucni în râs.

— Dar ce pot să fac mai mult decât dumneavoastră, domnișoară ? Îmi spuneți că nu va asculta nici de preot. Atunci cum vreți ca un notar, fie el chiar cel în care are încredere, notarul familiei sale, să aibă ceva de spus ? Nu mă

va asculta și risc să-și piardă încrederea în mine. Cel mai bun lucru este să nu-i spuneți că m-ați pus la curent. Astfel voi putea să veghez discret asupra banilor și sper că voi fi destul de abil pentru a-i face un contract bun, limitând astfel pofta viitorului soț.

— Dar acest soț de agenție...

— Să nu exagerăm nimic și să nu fim alarmiști. Un soț ieșit din mâinile domnului Michot valorează cât toți tinerii care au alergat după ea ; până acum „Select-Agence" a reușit deseori căsătorii foarte bune. Am mulți clienți care au recurs la serviciile ei și au fost mai mulțumiți decât dacă m-aș fi ocupat eu personal.

— Într-adevăr ? spuse bătrâna guvernantă, uluită de o asemenea declarație. E o glumă, nu ?

— Ba deloc. Nu glumeam. Ce vreți ? Eu, în fond, nu cunosc decât onorabilitatea sau averea clienților mei. În afară de asta, nimic ! Acest diavol de Michot face investigații asupra sănătății, caracterului, relațiilor, trecutului. Pe scurt, o sumă de informații pe care profesia mea mă obligă să le ignor. „Select-Agence" este o forță ! Și dacă directorul se ocupă sincer de mica noastră stăpână, ea poate fi foarte fericită... foarte fericită ! Credeți-mă, nu vă faceți prea mult sânge rău. Ideea domnișoarei Frémonde poate să reușească foarte bine.

Guvernanta nu-și revenea. Afirmația că „Select-Agence" nu este un cuib de bandiți, o năucea. Totul în ea se revolta totuși la ideea acestui soț cumpărat de Claude. Dar întrucât domnul Floch nu se speria, de ce să continue să-și facă griji?

Își luă rămas bun de la notar mai liniștită. Acesta nu o liniștise cu totul, dar cel puțin, se simțea mai tare după toate afirmațiile lui.

În sinea ei îl disprețuia poate pe acest om pe care-l crezuse atotputernic și care, în fața unui asemenea pericol, se mulțumea să lase totul la voia întâmplării.

„În fond, se gândi ea, un notar este un om de afaceri ca toți ceilalți : principalul era să încheie contractul, în rest întâmplă-se orice ! „Select-Agence", domnul Michot, viitorul soț și maestrul Floch, toți sunt o apă și-un pământ ; nu se gândesc decât să-și umple buzunarele !

Și guvernanta suspină adânc pentru mica ei Claude, pradă tuturor acestor rechini !

VII

După ce Claude Frémonde luă loc lângă el în luxosul automobil condus de un șofer și pe care domnul Michot îl întrebuința pentru anumite urmăriri, acesta blocă portierele.

— Nu te nelinişti pentru această precauție, domnișoară. Îmi iau măsuri de precauție contra oricărei indiscreții. Şi las şi storurile care fac întuneric în maşină, ceea ce ne permite să observăm ce se petrece în exterior. Totul este aranjat ca pentru un post de observație ; șoferul meu este la curent și va parca mașina într-o poziție favorabilă, fiți sigură.

Claude surâse, amuzată de aceste diverse precauții.

— Parc-ar fi un roman polițist, remarcă ea, forțându-se să râdă pentru a-și ascunde emoția ce-o cuprinsese.

După 15 zile de cercetări domnul Michot îi va prezenta trei pretendenți, răspunzând, spunea el, fiecare în felul lui, tuturor exigențelor pe care ea le formulase.

Dar pentru a permite tinerei fete să-i observe pe cei trei pretendenți fără a fi văzută, el se folosea de un automobil special amenajat în acest scop.

Şi iată că luxoasa mașină cu aparență banală se opri în fața terasei unei mari cafenele, pe un bulevard, în vecinătatea gării Montparnasse, cafenea puțin animată la acea oară. Câteva mese erau totuși ocupate și ele se aflau chiar în fața mașinii.

Domnul Michot îl arătă clientei sale pe unul din pretendenți :

— Acel domn cu pardesiu deschis la culoare, care bea un aperitiv, este fiul unei familii pe care criza financiară de acum câțiva ani i-a constrâns să lucreze. Este secretarul unui om politic și speră să fie el însuși numit deputat.

— Averea mea îi va servi drept trambulină, spuse Claude, puțin disprețuitoare. Din principiu, nu-mi place politica, ea îi murdărește pe toți cei ce trăiesc din ea... Să trecem la al doilea.

Directorul lui „Select-Agence" făcu o mutră acră la auzul tonului sever și fără replică cu care clienta sa respingea pe unul din candidați.

„Dacă nu-i examinează mai bine pe ceilalți doi, totul va trebui luat de la capăt" se gândi, destul de neplăcut impresionat.

— Nu vreți să cunoașteți dosarul acestui tânăr ? insistă el cu un ton îmbietor. Vă asigur că este într-adevăr cineva de valoare.

— Nu vreau om politic, replică ea pe același ton hotărât. Totul la ei este exagerat.

Domnul Michot aprecie că domnișoara Frémonde exagerează puțin.

Dar cum să încerci să aduci la realitate o femeie care nici nu acceptă să-i discuți părerea ?

— Să-l dăm deci la o parte pe acesta, spuse el cu regret. Să-l vedem pe al doilea... acel domn brunet, îmbrăcat cu grijă... îl vedeți acolo... tânărul cu tenul mat și cu mâinile fine.

— Într-adevăr, parc-ar fi o stampă la modă.

— Este un om de lume, de familie bună : aparține cartierului Saint-Germain. Tatăl său a fost un exilat politic cu ocazia formării Republicii spaniole.

Dar Claude îl întrerupse fără menajament :

— Al treilea nu este acel bărbat în pardesiu închis, care citește **Analele** ? întrebă ea indicându-l pe Didier Valencourt, pe care domnul Michot îl considerase demn de a intra în în competiție cu ceilalați doi.

— Da, este al treilea solicitant al meu... un avocat fără clienți, care are meritul de a fi o rudă apropiată a lui Valencourt du Bond, romancierul cunoscut, actualmente favoritul tuturor cititoarelor lin Franța.

— Dar omul însuși ?

— Foarte bine : fermecător, spiritual, educație bună... Nu este chiar un muncitor îndârjit, dar este capabil de un efort, când este nevoie. Vărul lui îl iubește mult și detaliile le-am obținut de la acesta și din anturajul său. Se pare că Didier este un bărbat încântător, cu un caracter foarte agreabil : este omul de lume.

— Și de ce dorește să se însoare ?

— Pentru a face ca ceilalți și pentru a se debarasa de o mulțime de griji materiale care sunt penibile celor al căror caracter este mai mult cavaleresc decât practic.

— O voință moale, atunci ? insistă Claude gânditoare.

— Oh, nu ! Deloc ! protestă Michot, care se temea să nu-i dăuneze simpaticului său client. Nu vi l-aș recomanda dacă ați avea nevoie să strângeți avere cu mult efort și cu mijloace prea îndrăznețe. Această nevoie de bani obținuți prin

orice mijloace nu răspunde concepției lui de fericire. Dar într-o viață normală, regulată, cu o femeie încântătoare și afectuoasă, acest om se va însenina și va fi cel mai cinstit și mai agreabil dintre tovarășii de călătorie.

— Dacă privim astfel, din cei trei el ar fi cel mai plăcut. Dar este destul de greu să judeci un individ așezat la terasa unei cafenele și care nici nu vorbește, nici nu se mișcă.

Fără a răspunde, domnul Michot lovi în geamul din față pentru a atrage atenția șoferului.

Cu degetele ridicate el arătă un număr :

— Trei !

Șoferul făcu semn cu capul că a înțeles. Se dădu jos din mașină, păru că privește mașinal în jurul lui, apoi își scoase o țigară din buzunar, și fără să se grăbească, plimbându-se, se îndreptă către consumatorul desemnat.

— N-aveți un foc, domnule ? spuse el salutând cu cascheta.

Didier își ridică capul și în mod politicos își scoase bricheta din haină și o întinse șoferului.

— Vă mulțumesc, domnule. Pe acest timp o țigară este bună.

— Da, nu e prea cald să stai nemișcat pe un scaun de mașină.

— Meseria o cere. Am fost reținut pentru ora trei, trebuie să aștept !

Șoferul își aprinse țigara, apoi înapoie bricheta.

— Vă mulțumesc domnule. Cu tot respectul, nu doriți să fumați și dumneavoastră una ?

Întinse pachetul său de **Caporal bleu** lui Valencourt

Acesta surâse amuzat de această familiaritate. Și nedorind să-l jignească pe bravul șofer, îi spuse cu cordialitate :

— Accept, dar atunci permite-mi, la rândul meu, să-ți ofer o țigară. Vei avea timp s-o fumezi, în cazul când așteptarea dumitale se va prelungi.

Și îi întinse un portțigaret de piele plin cu havane blonde. Șoferul alese una.

— Sunteți un tip șic, domnule și vă mulțumesc, spuse omul, încântat.

— Gestul lui îmi place, spuse Claude încet. Candidatul dumneavoastră este simpatic. Totuși nu vreau să mă decid cu ușurință. Nu-l pot întâlni undeva fără ca el să-mi bănuiască identitatea ?

— Nu-i greu, spuse domnul Michot. Dându-și importanță, își consultă agenda.

— Mâine va fi o mică serată la Blousin, croitorul la modă. Este unul din bunii mei prieteni ; tânărul meu candidat va fi acolo și iată invitația dumneavoastră.

— Dar nu-l preveniți, spuse Claude, punând cu grijă în poșetă mica invitație.

— Fiți fără grijă. Îi voi atrage atenția asupra altei fete. Îl veți putea studia chiar în rolul lui de curtezan pe lângă o femeie.

Claude surâse încântată.

— Asta este o idee genială, domnule Michot. Sunteți cu adevărat o providență.

— Fac ce pot să-mi satisfac clienții și doresc în mod deosebit să fiți mulțumită de „Select-Agence".

— Sunt încântată până acum.

— Sper că asta va continua !... Putem pleca acum ?

— Așteptați... Un minut ! spuse Claude care examină încă o dată pe cei trei candidați ai domnului Michot.

— Într-adevăr, spuse, după ce privirea ei trecu de la unul la altul, este cel mai bine dintre cei trei.

— Oh, protestă directorul. Și ceilalți doi sunt băieți drăguți.

— Dar, dar cu mult mai puțin atrăgători !

Domnul Michot nu protestă. Nu avea de discutat asupra gusturilor unei femei.

Dădu ordin șoferului să se îndepărteze.

Acesta opri imediat mașina pe o stradă învecinată.

Directorul se dădu jos și punând mașina la dispoziția lui Claude pentru a o lăsa unde dorește, se întoarse pe jos la cafenea, unde îl așteptau cei trei clienți, ca, sub un pretext oarecare, să-i scutească de așteptarea a cărei utilitate n-o putuseră înțelege, dar pe care o acceptaseră.

VIII

Domnul Michot îi recomandă lui Didier să ajungă destul de devreme în saloanele pe care Blousin, marele croitor la modă, le ocupa în piața Vendôme.

— O veți vedea pe tânăra care vă interesează, anunță el misterios. Evident nu pot să vă pun în contact direct...

situația cerând o mare discreție și eu sunt prea cunoscut. S-ar ghici imediat pentru ce vă fac cunoștință. Dar o veți vedea și veți putea judeca dacă vă place.

— Iată o veste bună, spuse tânărul fără convingere. Vă mărturisesc că această problemă a tărăgănat puțin și că superbul meu entuziasm cam scăzuse.

Directorul lui „Select-Agence" se sperie :

— Ce spuneți ? N-o să dați acum înapoi.

— Nu, dar nu prea mai sunt entuziasmat de ideea acestei căsătorii. În primele zile aventura mă încânta și imaginația mea construia ipoteze și supoziții nenumărate. Acest proiect de căsătorie îmi plăcea.

— Și acum ?

— Acum îmi produce teamă și parcă aș renunța.

Dar domnul Michot nu era de acord cu aceasta și protestă cu tărie.

— Ce spuneți ! Nu este cazul să mă abandonați ! M-ați determinat să acționez, ne-am înțeles și acum, că afacerea este pornită, vreți să lăsați totul baltă !

— N-o să mă faceți să cred că dezertarea mea vă pune în încurcătură. Aveți desigur și alți candidați, gata să mă înlocuiască.

— Desigur, spuse domnul Michot pe un ton morocănos, dar acum sunteți acceptat de tânăra fată.

— Cum acceptat ? Ea nu mă cunoaște.

— Scuzați-mă, v-a văzut și v-a ales dintre alți candidați.

Valencourt se miră :

— M-a ales ? Este imposibil ! Unde a putut să mă întâlnească ?

— Acesta este secretul Agenției. Ceea ce pot să vă afirm este faptul că dintre mai mulți pretendenți v-a preferat pe dumneavoastră.

Un aer amuzat se ivi pe fața tânărului avocat. Din nou i se trezea interesul.

Aventura părea din ce în ce mai neprevăzută. Fără să facă nimic pentru a fi agreabil și a place, o femeie îl găsise pe gustul ei, ca partener într-o afacere extravagantă în care ea risca fericirea întregii sale vieți.

Ochii lui făcură turul cabinetului directorial, căutând o mică deschizătură prin care, cea care îl intriga atât, ar fi putut să-l examineze.

Deorece nu remarca nimic anormal în această cameră, se gândi la ceilalți candidați, care defilaseră probabil de asemenea în fața invizibilului obiectiv.

— Cum arătau oare partenerii mei? întrebă.

— Gentlemani, impecabili, băieți drăguți și foarte distinși.

— Și eu am fost acela care...

Nu termină dar vanitatea lui era flatată și atracția lui pentru neprevăzut stimulată.

Dorea s-o cunoască acum pe tânăra milionară care, putând să aleagă printre mii de pretendenți bine dotați, îi descurajase unul după altul, pentru a veni într-o agenție să-l aleagă pe el.

— Reprezint Făt-Frumosul visurilor ei, își murmură el.

Dar celălalt îl auzi.

— Nu cred că se gândește la Făt-Frumos. Printre cei care acceptă condițiile ei, dumneata ești acela pe care îl preferă : asta-i tot, cred.

— Este enorm, replică Didier, râzând fără falsă modestie.

Deja tot felul de supoziții se buluceau în mintea lui și se duse cu adevărată plăcere a doua zi la serata lui Blousin.

Saloanele erau minunat decorate. O risipă de flori cățărându-se până în tavan pe tot ce putea servi drept suport.

Sub sclipirea miilor de becuri multicolore ca vitraliile bisericilor, în sunetele bizare ale unei ochestre chinezești la modă, o mulțime elegantă și strălucitoare se agita în toate sensurile.

Binecunoscutul croitor lansase („rochița mixandră“) și toate femeile prezente, majoritatea clientelor lui, erau îmbrăcate la fel. Corsajul de saten multicolor părea inima unei flori formate de fusta cu largi panouri pictate, asemenea unor imense petale brodate. Și în această seară toate grupurile de femei aveau aerul unor mari buchete înflorite și mișcătoare.

Efectul era destul de curios și Didier savura originalitatea, în ciuda mulțimii prea agitate care-l înconjura.

„Dacă aceasta este ceea ce domnul Michot numește o mică serată, a nimerit-o ! zise tânărul avocat în sinea lui. Sunt peste 500 de persoane în cele patru saloane. Cum să descoperi pasărea rară care mă găsește pe gustul ei și cu care am acceptat să mă însor ?“

Încet, strecurându-se prin mulțime, îl căuta din ochi pe directorul agenției. Negăsindu-l, se rezemă de peretele de fier forjat al unei imense arcade deschisă între două saloane. Din acel loc putea îmbrățișa toată înșiruirea camerelor și printr-un joc de oglinzi savant dispuse în fund, vedea la infinit perechile dansând .Priveliștea era feerică și gustă, ca artist, tot fastul. „Blousin știe să aranjeze bine lucrurile. Cât trebuie să câștige croitorul, cu rochiile lui !

Gândul lui revenea, totuși la amuzanta obsesie !

„Există în această mulțime o femeie care dorește să cumpere un soț și eu am dorit să fiu acela... "

O asemenea imagine probabil că-i era foarte plăcută, deoarece nu se putea abține să nu râdă singur.

„Este atât de caraghioasă povestea. Și mai caraghios pentru că mă aflu aici, amestecat într-o astfel de aventură !"

Un refren stupid îi veni pe buze, refren pe care-l aranjă conform situației :

„Pentru 12000, pentru 12000 pe lună..."

Și gândul că va încasa o asemenea sumă în fiecare lună pentru o poveste atât de fantastică, îl înveselea în cel mai înalt grad.

Deodată zări, în unghiul cel mai apropiat de el, o cameră mică de tot, un fel de nișă ascunsă după niște imense plante verzi, unde câteva fotolii moderne formau un colț intim la adăpost de mulțimea exuberantă.

Se îndreptă cu intenția să se odihnească așteptându-l pe domnul Michot.

Cât de agreabil ar fi fost dacă ar fi cunoscut-o pe cea pentru care era aici, s-o poată observa pe furiș și în toată libertatea !

Dar abia trecuse de perdeaua de plante verzi că se opri : locul era deja ocupat. Două doamne erau instalate comod : una tânără și cealaltă în vârstă.

Didier presupuse că erau mamă și fiică, deși nu era între ele nici o asemănare.

Cea mai tânără, destul de drăguță, era ceea ce se putea numi o frumoasă blondă cu ochi negri. Era distinsă, foarte elegantă, deși rochia îi era de o discreție impecabilă. Didier o privi cu plăcere. Aprecia cel mai mult la o femeie rezerva și corectitudinea, atât în ținută cât și în îmbrăcăminte și moda actuală, cu tonurile ei contrastante și formele îndrăznețe, îi

părea o lipsă de gust, de care femeile într-adevăr elegante trebuiau să se ferească.

Rămânând totuşi la nota de „mixandră“ cerută în aceea seară, necunoscuta ştiuse să asocieze, graţiei de blondă, liniile pure ale unei rochii discrete, savant drapate în jurul bustului. Bijuterii puţine şi nici un gablonţ din cele cu care se împodobeau femeile de câteva luni încoace, după gustul zilei, şi care acum 20 de ani, după primul război mondial, le-ar fi făcut să se asemene unor zarzavagioaice, ornamente pe care însă moda actuală le lansa atât de neestetic.

Cele două doamne vorbeau încet, cea mai tânără povestind ceva ce părea s-o sperie pe cealaltă.

Valencourt rămase pe loc, nevrând să fie indiscret. Totuşi, graţia celei tinere era atât de puternică încât o privi atent cu o plăcere deosebită. Era înaltă, bine făcută şi faţa îi apărea foarte pură sub masca părului blond.

Deodată, fu zărit de tânăra fată, căci era atâta tinereţe în surâsul proaspăt şi în ochii mari care se întorceau spre el, încât într-adevăr nu putea fi decât o tânără fată.

Lui Valencourt i se păru că necunoscuta avu o mişcare de surpriză la vederea lui. De un lucru era sigur : fruntea şi obrajii străinei fuseseră cuprinşi de roşeaţă.

Deoarece examenul lui indiscret ar fi putut explica acea tulburare tânărul avocat îşi întoarse privirea de la viziunea graţioasă şi, puţin gânditor, începu să reexamineze grupurile pentru a-l descoperi pe directorul agenţiei.

Un moment avu impresia că o ceaţă îi acoperă creierul. Farmecul vecinei lui acţiona asupră-i ca un revulsiv, iritându-l. Afacerea care îl aducea în astă-seară la Blousin îi devenea deodată dezagreabilă.

De ce se lansase într-o asemenea aventură ? Să te însori cu o femeie prin intermediul unei agenţii era absolut ridicol ! Şi să-ţi imaginezi că o asemenea căsătorie ar putea fi delicioasă, era într-adevăr o naivitate fără margini !

„Sunt sigur că femeia pe care mi-o hărăzeşte este tânără. Acest bătrân nu ştie nimic ! La vârsta lui o femeie tânără i se pare întotdeauna drăguţă.. Gusturile lui nu sunt, sigur, aceleaşi cu ale mele şi voi fi complet dezamăgit când îi voi vedea clienta.“

Puţin nervos, ochii lui scrutau perechile ce i se perindau prin faţă.

„Câte femei sunt urâte, constată dezgustat. Este înspăimântător cât de mare este numărul lor !"

„Simt că nu voi avea norocul ca ea să fie printre cele mai bine. Încântătoare, de exemplu, ca vecina mea. Privind spre cele două doamne el întâlni privirea celei mai tinere, care părea că-l examinează cu atenţie.

Impresia fu atât de bruscă, încât fără să-şi dea seama, masculul din el se trezi şi ochii lui se fixară strălucitori şi chiar puţin insistenţi în ochii tinerei fete.

Aceasta simţi îndrăzneala lui Didier. Cu o mişcare imperceptibilă îşi dădu capul pe spate şi îşi încreţi buzele cu dispreţ. Peste faţa foarte veselă a necunoscutei părea că se aşternuse un văl de nepăsare.

Valencourt era prea bun psiholog pentru a nu sesiza nuanţa. Îşi întoarse privirea. Era prea obişnuit cu femeile pentru a-i lipsi tactul în astfel de împrejurări, cu atât mai mult cu cât îndrăzneala privirii lui fusese involuntară şi nimic din atitudinea necunoscutei n-o justificase.

Fără afectare, făcu câţiva paşi înainte pentru a părăsi locul. Dar abia trecuse de perdeaua de plante verzi, că-l zări la 10 metri de el pe domnul Michot în compania unei tinere femei îmbrăcate cu o rochie colorată în verde şi roşu, de un efect dezastruos. Uitându-şi subit vecina, avocatul se dădu înapoi şi prin perdeaua de verdeaţă examină perechea nepotrivită.

Rochia verde îl făcu să se uite şaşiu.

„Poate cineva să se îmbrace atât de ţipător ?"

Apoi remarcă o faţă oarecare, puţin prea fardată, cu un păr bogat de un roşu strălucitor.

„Oroare ! gândi el, fără amabilitate. O femeie roşcată ! Culoarea pe care eu n-o pot suferi. Şi se mai îmbracă şi în verde ! Îi trecu prin minte că tocmai asta îi era destinată de domnul Michot.

Subit agasat, vrând să renunţe la întrevederea iminentă, Valencourt căuta în jurul lui în ce mod să se sustragă întâlnirii.

Dacă directorul lui „Select—Agence" îşi continua drumul, desigur că l-ar fi descoperit.

Ochii tânărului nu întâlniră decât ochii necunoscutei, care-i urmărea cele mai mici mişcări. Atunci instinctiv, fără să se gândească, Didier se îndreptă spre ea şi se înclină :

— Domnişoară, vreţi să-mi faceţi onoarea să-mi acordaţi acest dans ?

Claude — căci ea era — se înroși subit :

— Nu-mi prea place dansul, domnule, răspunse cu un surâs care rămânea în defensivă.

Dar tânărul avocat nu se împiedică de un refuz așa de timid :

— O, domnișoară, iertați-mă că insist, fiți bună, un mare pericol mă amenință.

— Un pericol ?

— Da, doamna în verde. Îmi va fi desigur prezentată pentru ca s-o invit la dans.

Cu un semn din ochi, el îndrăzni să i-o arate tinerei fete pe însoțitoarea domnului Michot.

Claude era gata să izbucnească în râs· Ea înțelegea, mai bine decât își închipuia el, ceea ce se petrecea în mintea lui.

— Nu vă place această femeie, domnule ? spuse amuzată, dar forțându-se să pară indiferentă

— Rochia, domnișoară, răspunse el ironic.

— Rochia este foarte drăguță, remarcă cu seriozitate Claude, care găsea incidentul amuzant și avea chef să se înveselească.

— Dacă spuneți, domnișoară, probabil că așa este, răspunse Valencourt fără să se zăpăcească. Rochia papagal este desigur drăguță... și culoarea ei de asemenea. Dar poate că părul nu se potrivește. Doamna ar fi trebuit să-și pună altul !

Claude își înăbuși cu greu râsul, și cum tânărul stătea în picioare în fața ei, spuse foarte veselă :

— Sunteți, amuzant, domnule, nu-mi ascundeți impresiile dumneavoastră ; această femeie n-are norocul să vă placă·

— Nu puteți înțelege de ce, domnișoară răspunse el pe același ton hazliu, deși tinerei milionare i se păru că privirea bărbatului devenea îngrijorată. Dar, continuă vocea masculină, deoarece binevoiți să vă interesați de soarta mea, permiteți-mi...

Încetișor, Didier o atrase pe tânăra fată în mulțimea de dansatori, către celălalt salon, spunându-i că atâta vreme cât va fi cu o dansatoare, cel ce-l caută va evita să-l abordeze.

— Vă servesc drept înger păzitor, mi se pare, observă Claude cu veselie, în timp ce el o înlănțuia într-un dans modern.

— Sunteți Madona mea, replică el cu o fervoare afectată, **Notre-Dame de la Délivrance**, eliberează-mă de rochiile verzi, de părul roșu și de protejatele domnului Michot.

De data aceasta Claude nu-și putu reține râsul care o scutura. Era atât de amuzantă această încurcătură care o așeza în brațele tânărului, fără ca el să bănuiască cui se adresa.

Îşi muşca buzele de veselia neaşteptată, neputând să şi-o stăpânească.

Ea dansa, cu pieptul scuturat de râs, lipită de Didier care, înveselindu-se de voioşia partenerei lui, prinsese puţin curaj şi o strânse mai bine în braţe, fără ca ea să observe.

— Cred că domnul Michot este un personaj cunoscut, spuse ea între două hohote de râs.

— Domnul Michot este un om periculos, ripostă Didier, puţin glumeţ. El pune în pericol liniştea bărbaţilor. Ar trebui internat !

Claude izbucni din nou în râs. Şi Valencourt, pe care această hilaritate persistentă îl deruta puţin, întrebă :

— Îl cunoaşteţi cumva pe acest domn ?

El o privi fără a se gândi la ceva rău, dar cu satisfacţia pe care o simte un bărbat să discute cu o fată tânără şi drăguţă. Şi această privire atât de apropiată de a sa o emoţionă puţin pe tânăra fată, căreia îi era frică să nu se dea de gol.

— Cred că domnul care o însoţeşte pe doamna în verde vă priveşte, spuse ea pentru a deturna atenţia cavalerului ei.

Valencourt întoarse capul către grupul pe care partenera lui i-l arăta. Întâlni ochii aiuriţi ai directorului agenţiei şi bănui că acesta se miră că-l vede dansând. Dar în acelaşi timp se gândea că nu făcuse decât să mai întârzie momentul prezentării domnişoarei în verde. Şi această certitudine îl făcu să caute modul de a se sustrage acestei întrevederi supărătoare.

— Frumoasa mea Madonă, mai am o rugăminte să vă adresez, spuse el dansatoarei.

— Care ?

— Doresc să părăsesc această casă fără să fiu remarcat. Vreţi să-mi permiteţi ca, dansând, să ajung la uşa de ieşire ? Şi când acest dans va fi sfârşit, veţi fi indulgentă şi mă veţi scuza că nu vă reconduc la loc.

— Vreţi să plecaţi ? întrebă Claude, al cărei surâs se stinse.

— Da.

— De ce ?

— O persoană pe care nu doresc să o întâlnesc.

— Doamna în verde, poate ?

— Întocmai.

Ea îl privi hotărâtă.

Nu-l putea informa... era treaba domnului Michot. Dar pe altă parte, cum să facă să-l reţină ? Dacă pleca cu reaua impre-

sie produsă asupra lui de fata roșcată, era capabil să dispară, să se izoleze undeva, la nevoie chiar să părăsească capitala și să nu mai dea semne de viață la „Select-Agence".

În ciuda tonului vesel, Claude simțea că tovarășul ei nu era un nehotărât ; îl ghicea independent și gata să ia o decizie... Tocmai caracterul care-i plăcea ; pentru căsătoria pe care ea o proiecta, era într-adevăr bărbatul ce-i trebuia... Și apoi, în realitate, îi plăcea.

— Poate n-ar trebui să plecați astfel, spuse. Femeia de care vă temeți poate nu e aceea pe care o credeți.

— Mirarea domnului care o însoțește văzându-mă dansând, nu mă lasă să sper altceva.

— O, credeți ? spuse ea ezitând puțin. Apoi adăugă :

— Riscați totuși să v-o prezinte· Asta nu vă angajează cu nimic.

— Ba da, cu un dans !

— Și într-adevăr acest lucru vă sperie ?

— Mai mult decât vă imaginați.

Glumea, dar ea simțea că totuși dorea să plece.

— Nu e bine, câteodată, să nu mergi până la capătul unui lucru... Norocul trece uneori pe lângă tine, fără să-ți dai seama.

— Sunteți delicioasă, domnișoară, răspunse Didier cu un surâs indulgent, văzând-o insistând, dar nu știți despre ce este vorba. Să admitem, dacă vreți, că simt o antipatie instinctivă.

Ea surâse·

— Din cauza unei rochii... Ați dansat cu mine și dacă aș fi fost îmbrăcată în verde, m-ați fi găsit poate dezagreabilă ?

El o învălui cu o privire binevoitoare.

— Nu, spuse el încet. Chiar în rochie verde, nu ați fi neplăcută. Dar sunt sigur că dumneavoastră nu veți purta niciodată culori stridente : este multă armonie și distincție în persoana dumeavoastră.

— O lumină de bucurie străluci în ochii mari ai tinerei fete și, impulsiv, apucă mâna avocatului.

— Nu plecați, insistă ea· Mai dansați un dans cu mine.

De data aceasta îndemnul necunoscutei îl făcu pe Didier să tresară. O examină îndelung pe tovarășa lui, apoi dădu din cap.

— Nu, răspunse el, nu rămân. Sunt sigur că este mai bine pentru mine ! O antipatie instinctivă mă face să fug și cred că este și mai prudent să fug de o prea puternică simpatie !

Şi înclinându-se deasupra micuţei mâini pe care o ţinea şi care tremura puţin, o sărută cu ardoare.

Claude, încremenită, îl privi depărtându-se. Cu un gest al mâinii păru că vrea să-l reţină. rămase pe loc, cu totul dezorientată, neştiind la ce să se hotărască.

Deoarece el dispăruse spre vestiar, se îngrozi și căută din ochi în jurul ei.

Îl zări pe domnul Michot, care, după ce-şi părăsi partenera, își făcea loc în zigzag printre perechile înlănțuite, căznindu-se s-o ajungă.

Claude aleargă spre el și-i spuse :

— Repede, repede, ajungeți-l din urmă la vestiar, vrea să plece.

— Cum, pleacă ?

— Da, pleacă ! Repede, duceți-vă repede.

— Dar era cu dumneavoastră adineauri !

— Din întâmplare ! El nu ştie...

Îl împinge pe domnul Michot spre ieșire, explicându-i :

— Partenera dumneavoastră în verde l-a speriat. A crezut că l-aţi convocat pentru ea și pleacă ca să scape de prezentare.

— Trebuia să-i deschideți ochii.

— Ah, permiteți-mi, protestă ea cu indignare. Faceţi-vă singur, treaba. V-am acceptat candidatul, faceți restul !

Și întrucât îl zări de departe pe Didier la vestiar, Claude se ori şi-l lăsă pe domnul Michot să alerge spre el. Apoi, sigură că cei doi bărbați s-au întâlnit, intră în sală și se amestecă în mulțime.

IX

Didier, după ce-și părăsi dansatoarea, se îndepărtă foarte repede. „Te costă câteodată să fii rezonabil, se gândi el. Mitica era delicioasă."

Dar se eliberă de ușoara impresie de regret care-l cuprinse. „Încă o frumoasă amintire pentru mai târziu : femeile pe care nu le-am avut sunt cele pe care le regretăm cel mai mult. În câțiva ani îmi voi spune c-am trecut pe lângă noroc și, totuși, este sigur că dacă aș fi continuat un flirt cu

această tânără, aș fi avut o deziluzie în plus când aș fi cunoscut-o mai bine.

Mașinal, întinse tichetul garderobierei. Și în timp ce aceasta îi aducea paltonul își aminti subit de motivul prezenței sale la această serată.

„Michot o să fie furios, își spuse. O să-i scriu două rânduri pentru a nu fi nevoit să mă caute toată noaptea. Mâine îi voi explica că, sigur, n-am înclinație spre căsătorie"

Scoțând o carte de vizită se aplecă spre masa de la intrare, pregătindu-se să scrie cuvintele de scuză obligatorii.

Deodată, cineva îl bătu pe umăr. Se întoarse și, puțin jenat, îl recunoscu pe domnul Michot...

— Ei bine, unde plecați ? spuse acesta cu un aer indulgent. Ce mai așteptați să vă prezint clientei mele ?

— Inutil, spuse Valencourt dând din cap.

Celălalt se prefăcu surprins.

— Ce știi dumneata ? Nu știi despre cine e vorba.

Dar avocatul era convins de contrariu.

— Ghicesc, fata în verde, nu-i așa ?

Directorul lui „Select-Agence" izbucni în râs.

— De unde ai mai scos-o și pe asta ?

— Nu este ea ? întrebă Didier mirat.

— Nici vorbă, explică celălalt. Ți-am spus : o fată drăguță, foarte distinsă. Domnișoara cu care eram adineauri nu răspunde deloc acestor semnalmente.

— O, nu, aprobă Didier convins. O excentrică...

— Exact, îl întrerupse Michot, cum puteți să vă înșelați astfel ? Ați citit totuși semnalmentele celei ce vă interesează : păr șaten, ochi negri, înaltă etc...

— Este adevărat, spuse tânărul uimit.

Se înroși la gândul greșelii comise. El, atât de ponderat, de logic, de obicei, cum de a putut să fie atât de lipsit de sânge rece și de judecată ?

— Recunosc, spuse el puțin ironic, că mi-am pierdut complet capul, văzând femeia care vă întovărășea. Rochia ei verde m-a uluit.

— Sunteți sigur că nu este din cauza grației dansatoarei dumneavoastră ? Mi se pare încântătoare acea tânără.

Didier surâse aprobator.

— Este adevărat, recunoscu el, era delicioasă.

— Şi o intrigă matrimonială cu ea ar avea mai mult farmec decât cu o alta ?

Fața avocatului deveni serioasă. Un moment evoca grația puțin mândră a partenerei sale.

— Desigur, spuse el gînditor. Chiar pentru o aventură extravagantă ca aceasta despre care e vorba, este de preferat o parteneră agreabilă. Dar sunt liniştit, urmă el pe un ton puțin amar, dansatoarea mea nu are deloc aparența tinerei pe care mi-o vei prezenta imediat.

— De ce ? întrebă directorul agenției, care acum se distra.

Valencourt ridică imperceptibil din umeri.

— Tânăra dumneavoastră trebuie să aibă siguranța pe care ți-o dă averea. Chiar numai dorința ei de a-și cumpăra un soț arată un caracter independent și autoritar ; ea ar trebui să aibă o aparență băiețoasă, îndrăzneață și pretențioasă, care nu m-ar mira deloc.

În seara aceasta Valencourt nu era indulgent cu cea pe care domnul Michot i-o destina.

Dar acestuia nu-i păsa.

— Nu vă puteți imagina, dragă domnule, remarcă el cordial, cât mai distrează observațiile dumneavoastră. Să nu uitați în seara asta un singur lucru, că femeia cea mai simplă în aparență, este câteodată teribil de complicată. Cunosc tinere fete care cu țigara în colțul gurii și monoclu la ochi, au toate aparențele să fie emancipate și, în realitate, ele cultivă în adâncul sufletului lor mica floare albastră a iluziei și vor fi mai târziu excelente mame de familie.

— Este posibil ! dar, personal, mi-e groază de acelea care-i maimuțăresc pe bărbați, chiar dacă sunt îngeri.

— Evident, ele pun instinctul nostru masculin la îndoială, deși la vârsta mea, poți observa un lucru ; că pentru a cunoaște bine caracterul unei femei trebuie să trăiești cu ea... și poate nici atunci !

— Foarte promițător, când este vorba de o căsătorie experimentală !

— Dar, permiteți...

Dar Valencourt îl întrerupse râzând :

— Da, da, ghicesc. În ciuda aparențelor, candidata dumneavoastră are toate calitățile.

— Sunt convins.

— Ei bine, spuse avocatul liniștit, fiți sigur că și eu am aparențele mele și că dacă continui acest bizar proiect de căsătorie, am intenția să nu sufăr niciodată.

Și cum directorul lui „Select-Agence" îl privea puțin uluit, Didier începu să râdă.

— Haideți, nu vă necăjiți, totul va sfârși cu bine ; sunt un om corect prin excelență. Arătați-mi acum pe originala dumneavoastră clientă. Imediat îmi voi spune părerea despre ea.

Celălalt surâse.

— Inutil, dragă domnule...

Domnul Michot făcu o pauză, apoi adăugă zâmbind :

— Părerea dumneavoastră o cunosc : ea este delicioasă.

Surprins, Valencourt îl privi pe Michot.

— Cum aș fi putut-o judeca ? Nu mi-ați prezentat-o.

— Nu, dar o cunoașteți și mi-ați vorbit de ea.

— Eu !

Complet zăpăcit, avocatul îl privi pe Michot care continua să surâdă, apoi își plimbă privirile în jurul lui peste mulțimea colorată a perechior de dansatori. Și deodată, într-o străfulgerare, se gândi la tânăra cu care dansase.

— Ea ! spuse el încremenit.

— Da, aprobă din cap bătrânul.

— Este o glumă ?

— Deloc, adevărul pur și simplu !

Nu-și revenea. Chiar și mirarea lui era atât de mare încât rămase grav, foarte tulburat, cu impresia unei neliniști.

— Gândiți-vă, insistă Michot, blondă, ochi negri...

— Da, da, semnalmentele, răspunse Didier cu o voce ștearsă.

— Vă dați seama de mirarea mea văzându-vă dansând cu ea.

Avocatul se gândea.

— Eu am invitat-o, explică el, dar îmi amintesc că și ea mă examina pe furiș. Știa cine sunt : de mai multe ori i-am surprins privirea curioasă îndreptată asupra mea. ...Și când am plecat a încercat să mă rețină.

— Ea a venit să mă prevină că vreți să plecați.

— Ea ? repetă din nou Valencourt.

Acum că surpriza trecuse, își revenea și-și regăsea toată stăpânirea de sine.

Cu privirea pierdută în gol, examina situaţia :

— Vreţi să-mi spuneţi numele, să-mi precizaţi puţin identitatea ei ? întrebă.

— Să înţeleg că vă place şi că acceptaţi ?

— Este evident, întrerupse. Exteriorul ei este perfect.

Şi, gândindu-se deodată la toate supoziţiile pe care le enunţase, deveni maleabil.

— Ei ! spuse el lui Michot, credeţi asta ? Te crezi tare în psihologie ! Cum ne înşală ele !... Aş fi jurat că era cea mai calmă şi mai timidă dintre tinerele fete !

Celălalt dădu din cap râzând.

— Vă spuneam : cu femeile nu ştii niciodată, vedeţi ! Totuşi, adăugă el cu autoritate, această persoană este într-adevăr cineva bine : nu este prima venită. O cred de mare valoare, cu toată forţa ei de decizie.

Avocatul avu un surâs puţin dezamăgit.

— Să sperăm...

— Veţi vedea, este o femeie superioară.

— Cu atât mai bine ! Va fi o frumoasă parteneră în jocul pe care-l vom juca. Când mi-o veţi prezenta oficial ?

— Nu v-o prezint. Sunt atât de cunoscut că aş atrage atenţia asupra ei şi a dumneavoastră. O cunoaşteţi. Ea de asemenea. Cel mai bine este să vă duceţi la ea ; o voi preveni că sunteţi la curent.

Tânărul fu de acord.

— În timp ce-i veţi vorbi eu voi fuma o ţigară pe acest balcon, îi spuse arătându-i uşa balconului.

Revenindu-şi cu greu din surpriză, avea nevoie să se gândească înainte de această primă întrevedere. Şi fără să se mai ocupe de tovarăşul lui care se îndepărta. Valencourt ieşi din cameră.

Aerul îi făcu bine, calmându-i agitaţia. Ţigarea de asemenea, pentru a-i pune ideile în ordine.

„Ce situaţie amuzantă, se gândi. Nu pot să neg că viitoarea mea soţie nu-mi displace ; rămâne de văzut ; după o asemenea glumă de început, cum vom putea aşeza între noi un zid de corectitudine şi de indiferenţă."

Rămase îndelung gânditor, pierdut într-o grămadă de reflecţii care-l făceau să-şi încrunte sprâncenele ; apoi, cum

ţigarea i se termina, o stinse înainte de a o arunca în vânt, şi-şi spuse :

„Ceea ce ar fi dezastruos, de exemplu, ar fi ca într-o zi să mă îndrăgostesc de soţia mea. Să nu glumeşti cu aşa ceva, bătrâne Didier, să nu-ţi pierzi busola !“

Cu un mic surâs sceptic pe buze, cu aerul puţin blazat, cu aerul de a mai fi văzut şi altele, intră în salon pentru a o reîntâlni pe cea pe care el o numea partenera lui la jocul căsătoriei ultramoderne, pe care o pregăteau.

X

Didier Valencourt se îndreptă mai întâi către colţul discret unde o zărise pe Claude la începutul seratei. N-o găsi decât pe bătrâna doamnă cuibărită în fotoliu ; aţipise.

Când se îndepărtă, avocatul o zări pe cea pe care o căuta stând în picioare la câţiva paşi de el şi urmărindu-l din ochi, cu un mic surâs ironic în colţul buzelor.

Nuanţa acestui surâs îl frapă imediat pe Didier.

„Zău, îşi bate joc de mine, se gândi. Adineauri aproape că-i făceam curte ; scorul e de partea ei."

Oare această certitudine îi dădu o involuntară răceală ? Fapt este că se înclină un pic ceremonios în faţa lui Claude.

— Vă căutam, domnişoară ; domnul Michot mi-a dezvăluit identitatea dumneavoastră.

— Şi vă este mai puţin teamă de mine decât de doamna în verde ? răspunse Claude care era în elementul ei şi nu se lăsa intimidată de aerele noului venit, pe care le atribuia jenei inerente la un bărbat sărac obligat să placă unei femei bogate, care îl alegea.

În sinea ei îşi spuse :

„Ei, bunul meu domn, pentru o dată rolurile sunt inversate, nu tânăra fată este cea care se înroşeşte şi căreia îi e teamă să nu-şi decepţioneze partea adversă.“

Şi această convingere dădu tinerei o astfel de siguranţă, încât avocatul îşi dădea seama ce gândea numai văzându-i frumosul surâs care îi accentua cuvintele.

Rămase totuşi foarte stăpân pe el.

— Mi-era imposibil să bănuiesc că o fată tânără atât de bine ca dumneavoastră este tocmai aceea care mă interesa, explică el foarte simplu.

Claude îşi ridică sprâncenele.

— Pe ce fel de fată contaţi dumneavoastră, întrebă ea tot cu aerul amuzat. Cealaltă vă dezamăgea, iar eu nu răspund aşteptărilor dumneavoastră.

Valencourt îşi învălui partenera cu o privire nedefinită. Apoi se explică cu încetineală, ca şi cum îşi căuta cuvintele potrivite :

— Aşteptam o altă siluetă... poate aceea a unei femei practice, o femeie de afaceri. Dumneavoastră sunteţi toată un farmec şi un surâs ; cum să împaci atâta graţie cu un proiect de căsătorie atât de ciudat ?

Fruntea tinerei se încreţi. O clipă, ochii ei negri, puţin înăspriţi, se plimbară peste mulţimea care-i înconjura, apoi se fixară din nou pe faţa lui Didier.

— Directorul lui „Select-Agence" v-a pus la curent cu dorinţele mele, domnule, întrebă ea puţin de sus.

— Da, domnişoară.

— Şi dumneavoastră sunteţi domnul Didier Valencourt despre care domnul Michot mi-a furnizat cele mai bune informaţii ?

— Nu cunosc ceea ce v-a spus domnul Michot despre mine, dar eu sunt Didier Valencourt.

— Avocat ?

— Fără clientelă, din păcate !

Surâdea, puţin constrâns, ca şi cum ar reclama, pentru această lipsă de clienţi, indulgenţa tovarăşei lui ,a cărei privire trufaşă nu-l părăsea.

— Acest ultim detaliu este fără importanţă, observă ea. Nu veţi rămâne înscris la barou dacă încheiem această afacere.

Didier rămase nepăsător.

— Credeţi c-ar putea exista o piedică ca s-o putem încheia ? întrebă el cu aceeaşi voce măsurată.

— Eu sunt cea care trebuie să vă pună această întrebare, ripostă tânăra fără nici o ezitare. Nu mi-aţi spus că nu eu eram aceea pe care o aşteptaţi ?

Fu rândul lui Didier să-şi ridice ochii şi să-şi fixeze tovarăşa.

Un surâs indulgent îi flutură pe buze.

— Asta este cochetărie, domnişoară; sunteţi mai bine, infinit mai bine decât îndrăzneam să sper, şi ştiind acest lucru, doriţi să mă auziţi spunând-o.

— O, deloc, protestă ea prompt. Nu alerg după nici un compliment. Dar, deoarece am fixat câteva rezerve drepturilor bărbatului care va fi soţul meu, limitându-i rolul de soţ, este natural că mă informez despre impresia pe care am produs-o asupra lui şi să ştiu dacă-şi va putea ţine, fără regret, angajamentele cerute vizavi de mine.

Valencourt îşi muşcă buzele în acelaşi timp încântat şi vexat. Încântat de prezenţa de spirit a partenerei sale, pe care situaţia n-o punea în incurcătură şi puţin vexat că i-a dat ocazia unei astfel de remarci.

El, o tratase pe Claude ca pe oricare fată de aceeaşi vârstă, dar aceasta nu înţelegea să fie confundată cu acelea care aleargă după un logodnic şi caută cu aviditate complimentele bărbaţilor. Ea cumpăra un soţ şi nu dorea să-i aparţină. Didier nu trebuia să uite aceasta.

Era al doilea punct pe care il marcă contra lui de la începutul serii mica domnişoară, toată numai farmec, pe care el o declarase delicioasă... poate chiar prea repede!

Dar pentru un luptător ca Valencourt, o asemenea parteneră nu era de dispreţuit, din contră! Aventura se arăta mai picantă ca oricând; tânărul avocat întrevedea un frumos studiu de caracter feminin, chiar de reacţii conjugale.

Şi o căsătorie începută pe asemenea baze — căci dacă acesta îşi impunea anumite restricţii şi partenera lui trebuia să se supună la ele — cu corectitudine şi respectul mutual al cuvântului dat, va fi sursa cea mai minunată pentru observaţii!

Mai întâi o asemenea legătură era valabilă, într-adevăr?

Căsătoria aşa cum era ea în starea actuală a societăţii, bazată pe dragoste şi cel mai adesea pe un sentiment cu atât mai superficial şi mai variabil cu cât părea necesar şi etern, dădea faliment.

Există oare o altă formă posibilă de căsătorie? O formă care să decurgă dintr-o înţelegere mutuală şi din obligaţii fixate, fără iluzii de nici un fel?

Era oare admisibil ca două fiinţe să se angajeze deschis într-o căsătorie fixându-şi un program de unde cuvântul „dragoste" să fie exclus, înlocuit cu curtoazie şi înţelegere?

Deoarece Valencourt, gândindu-se la toate aceste lucruri, tăcea, Claude spuse :

— Tăceți, domnule, oare sunteți nehotărât ?

— O nu, afirmă el fără ezitare, nu mi-am dorit niciodată mai mult ca acum să continui acest proiect cu dumneavoastră, de când am avut plăcerea să apreciez toate elementele de linişte şi fericire pe care le include, dacă excludem pasiunea şi dragostea.

— Realmente sunteți sincer ? întrebă Claude. Credeți că poți fi fericit într-o asemenea căsătorie ?

Era neliniştită pentru prima dată de ceea ce ar putea gândi un altul despre proiectul ei matrimonial. Până acum nu examinase decât ceea ce o interesa. Soțul ?... Îl va plăti... îl va plăti chiar bine, pentru ca acesta să găsească un avantaj. Nu i se păruse că un bărbat ar putea pretinde altceva.

Şi iată că în prezența lui Didier care părea a nu fi oricine, vroia să se asigure că şi el gândeşte ca ea şi că nu va fi decepționat.

Tânărul, răspunzând întrebării ei, afirmă :

— Cred că nu depinde decât de voința noastră mutuală de a fi fericiți.

Capul mândru al lui Claude luă o atitudine provocatoare. Ea nu admitea ca fericirea ei să fie subordonată unui alt om. Cu loialitate, îşi avertiză tovarăşul :

— Țin să vă asigur că, cu sau fără voia dumneavoastră, eu voi fi fericită. Este dorința mea absolută. Dacă nu simțiți energia necesară pentru a acepta în întregime programul meu, ar fi preferabil să nu continuați, căci vă voi sacrifica fără milă în ziua în care nu vă veți conforma lui.

Net şi fără obiecții, Didier, surâse : amenințarea nu părea să-l fi impresionat prea mult.

Pretenția partenerei sale de a domina voința unui bărbat i se părea oare atât de puțin serioasă încât ar putea-o disprețui ?

Şi el avea intenția foarte hotărâtă de a fi fericiți cu orice preț.

Ce rațiuni intime îl făceau oare să treacă dincolo de pericolul anunțat de cuvintele lui Claude ? Nevoia lui de bani era oare aşa de imperioarsă, încât era mai important pentru el decât orice alt considerent ?

— Vă repet, domnişoară, că sunt la ordinele dumneavoastră, spuse cu acelaşi ton rezervat.

Această asigurare aduse o licărire de satisfacţie în ochii lui Claude. Deci toate dorinţele ei se realizau ; hotărârea ei o ghidase către ţintă.

În sinea ei, mulţumi Cerului care-i permisese să se bucure de o avere atât de frumoasă încât să poată duce la bun sfârşit un asemenea contract.

„De data asta s-a făcut ! Am găsit un soţ ! Un soţ pe care-l voi plăti destul de scump pentru a face tot ce voi dori. Un soţ care, sub ameninţarea cu detronarea, nu-mi va impune voinţa lui. În sfârşit, un soţ care nu mă va jena, deoarece va avea sarcina, înainte de toate, de a mă face fericită."

Această perspectivă era atât de strălucitoare, încât, uitând un minut atitudinea mândră pe care crezuse că trebuie s-o adopte, se întoarse către Didier şi îi spuse cu un surâs fermecător :

— Atunci, domnule, suntem de acord, cu totul de acord ?

— Cu totul, domnişoară.

— Ei bine, veniţi să vă prezint lui Marie Jousserand.

În timp ce-l conducea, ea îi explică :

— Această bună domnişoară este guvernanta mea, dar ea nu m-a părăsit de la moartea mamei mele, şi sunt obligată s-o înştiinţez prima.

— Remarc în trecere că aveţi atenţii delicate pentru cei care vă înconjoară, observă el cu curtoazie.

Ea se opri, aproape uluită, şi-l privi :

— Atenţii ! Dar am multe, atunci când nu-mi cer nici un efort.

— Ah ! Şi celelalte ?

— Care celelalte ?

— Cele care vă costă ?

Ea-şi deschise ochii mari şi izbucni într-un râs cu adevărat ştergăresc :

— Cred că n-am avut niciodată altele, nu-mi aduc aminte să fi făcut vreun efort pentru cineva !

Didier acceptă răspunsul ca o lăudăroşenie ; gura care-l pronunţase era prea frumoasă pentru a nu respinge o asemenea afirmaţie. Ajunseră în faţa bătrânei doamne, care continua să doarmă. Sforăitul uşor o înveseli pe Claude.

— Priviți-o, spuse ea tovarășului ei, este minunată când doarme : nevinovăția și beatitudinea personificate ! Nu cred că o femeie rea ar putea dormi în acest fel.

Și scuturând-o deodată, fără menajamente :

— Jousserand, scoală-te. Ești de o incorectitudine notorie, biata mea prietenă. Sunt dezolată pentru tine, este aproape scandalos !

— Ei, ce este ?

Trezită brusc, buna domnișoară o privea pe Claude cu ochii speriați.

— Sforăiai atât de tare, Jousserand, încât adineauri orchestra chinezească nu știa care este instrumentul care cânta fals. Îi făceai o concurență deplorabilă !

— O, exagerezi, Claude, spuse guvernanta foarte jenată.

Totuși, neștiind exact cât adevăr putea fi în cuvintele fostei sale eleve, aruncă priviri pe furiș la dreapta și la stânga, ca să se asigure că nu erau martori în jurul ei.

Începuse să se liniștească, dar Claude n-o lăsă prea mult să-și revină din emoții.

— Și acum, că ai coborât ușurel pe pământ, ține-te bine, Jousserand : acum e momentul să ai sânge rece. Am plăcerea să-ți prezint pe logodnicul meu, domnul Didier Valencourt, un avocat de mare viitor, admirat de toți colegii lui și ai cărui clienți îi aduc cele mai frumoase laude.

În timp ce Didier surâdea din vârful buzelor, bătrâna domnișoară devenea roșie de emoție. Cu ochii mari, cu gura pe jumătate deschisă, privirea ei se plimba de la Claude la partenerul ei, cu dorința de a protesta, dar negăsind nici un cuvânt care ar fi putut traduce în mod corect impresia ei.

Tânăra părea încântată de surpriza ei.

— Bucuria te sufocă, bătrâna mea prietenă și sunt foarte sensibilă la aprobarea ta, afirmă Claude cu cea mai mare seriozitate. Știu cât ții la fericirea mea și cât de plăcut îți va fi să fii prima care să ne felicite. Dar logodnicul meu, care nu te cunoaște, nu-ți poate ghici entuziasmul : spune-i deci te rog, câteva cuvinte amabile.

— Domnule, eu...

Bătrâna domnișoară se opri și aruncând fetei o privire innebunită, protestă :

— O, Claude, nu este posibil, nu ai putut face așa ceva ?

— Cât mă onorează încrederea ta în mine, prețioasa mea

prietenă ! Știai bine că nu puteam să renunț la bunele învățăminte pe care mi le-ai dat. Vezi cât am fost de cumsecade : în loc să mă mărit cu un boxeur, un dansator monden sau un îmblânzitor de circ, cum te amenințasem, am ales un bărbat din lumea noastră, un om perfect și care-ți va plăcea atât de mult încât voi fi geloasă !

Domnișoara Jousserand, sub potopul acestor cuvinte, începea să-și regăsească echilibrul.

— Ai dreptate, mica mea Claude, afirmă ea și trebuie să te felicit dacă ce spui este adevărat. Tânărul are aerul distins, și mi se pare într-adevăr un om corect și din cercul tău.

Ea spunea acest lucru cu tonul cu care ar fi prezentat condoleanțe și Claude părea încântată.

— Ce bucurie, Jousserand ! Mă aprobi ! Este atât de neașteptat că ești de părerea mea, încât sunt într-adevăr emoționată.

— Mica mea Claude, mereu ironică, dar atât de sinceră în fond, spuse amabila domnișoară, ai cărei ochi se înlăcrimaseră, ești sigură că nu te-ai hotărât prea repede ? Îl cunoști bine pe acest tânăr ? Ești sigură că el răspunde aspirațiilor tale ?

— Dacă sunt sigură ? Dacă-l cunosc pe logodnicul meu ? O, Jousserand, cum te poți îndoi de un asemenea lucru ? Sunt la curent cu tot ce-l privește : Domnul are 33 de ani, este orfan, dar a fost crescut de o mamă admirabilă, având nenorocirea să-și piardă tatăl când era mic. Și-a făcut studiile la liceul Louis-le-Grand. La 8 ani a avut rujeolă și la 12 o scarlatină urâcioasă, care l-a lăsat slăbit câțiva ani. Și-a făcut serviciul militar la dragoni, după ce obținuse trei amânări succesive. Are picioare bune, ochi buni și stomac bun....

— Claude, nu continua pe acest ton.

— Iartă-mă, lasă-mă să termin, bătrâna mea prietenă ; țin să-ți dovedesc că nu ignor nimic despre viitorul tovarăș al vieții mele : doresc ca și tu să fii la curent... Deci reiau : domnul are o sănătate bună și poftă de mâncare minunată. Are trei dinți plombați și doi îmbrăcați în aur. Are nr. 42 la pantofi și 71/2 la mănuși, ceea ce având în vedere talia lui înaltă, indică picioare și mâini fine...

— O, Claude, aceste detalii...

Dar cine o putea opri pe tânăra poznașă când ea dorea să meargă până la capăt ?

— În sfârșit, logodnicul meu se bucură de stima unor oameni onorabili, și greu de mulțumit, ca portăreasa, cizmarul și spălătoreasa. Pentru a completa acest portret viu, detaliu foarte important și care caracterizează imediat valoarea morală a unui individ, domnul își plătește regulat croitorul. S-ar părea că-i un lucru rar !

Didier, în ciuda dorinței lui de a rămâne serios, nu se putuse împiedica să nu pufnească în râs la aceste ultime detalii pe care Claude le enumerase cu o voce ștrengărească.

— Sunteți delicios de amuzată, domnișoară, remarcă el.

— O, dar așteptați, spuse ea întorcându-se repede spre el, cu un aer sever. Există de asemenea în biografia dumneavoastră și puncte negre care nu sunt de mică importanță...

— Ah !

— Astfel, nu vi se atribuie nici o legătură serioasă, aveți în schimb numeroase prietene... și una dintre ele...

Se opri, făcând o pauză, pentru a-i trezi mai mult curiozitatea.

— Una din ele ? o întrebă foarte atent, surâzând în continuare...

— Una din ele este foarte defavorabilă !

— Este posibil ?

— Tot ce este mai adevărat : este vorba de domnișoara Jojo de la **Fantaisies-Italiennes,** care afirmă că vă lipsește curajul, că sunteți moleșit. — întrebuințez expresia ei — înaintea celui de al șaselea cocktail și că trei nopți de chef sunt suficiente pentru a vă face knock-out !

— Să fie binecuvântată pentru generozitatea ei. Îmi atribuie mai mult rezistență decât am : o noapte de chef este suficientă pentru a-mi da dureri de cap și două cocktailuri mă îmbolnăvesc. În afară de asta, cred că restul este exact și vă felicit pentru memoria dumneavoastră uimitoare.

Ea nu părea să-i fi auzit cugetările. Aplecată supra Mariei Jousserand, îi luă mâna între ale ei și i-o bătea afectuos.

— Ei buna mea prietenă, mica ta Claude este rezonabilă și vezi că nu se înhamă pe nechibzuite !

— Draga mea fetiță, bâlbâi bătrâna, căreia îi venea să plângă. Eram atât de fericite amândouă !

— Dar vom fi în continuare, draga mea egoistă. Fericirii prea mari de a avea o soție orfană, îi lipsea un nor. I-l vei crea în mod generos : vei fi soacra lui.

Și completă, privindu-l pe Didier :

— Datorită primirii tale entuziaste, nu mă îndoiesc că logodnicul meu o să-și dea seama de tot farmecul pe care-l vei etala pentru fericirea lui.

— Oh, Claude !

În ciuda vorbelor de duh ale teribilului copil, bătrâna se alarma.

Cum o să interpreteze tânărul bărbat asemenea vorbe ? Desigur că-și va închipui că guvernanta logodnicei lui era o persoană foarte rău intenționată, când în realitate ea era plină de indulgență, nevrând decât să trăiască în umbra celei pe care o crescuse și care, acum, era singura ei dragoste.

Întoarsă spre cel de care în sinea ei îi era teamă, Marie Jousserand își ridică către el ochii umili, aproape rugători.

Dar Didier nici n-o privea...

Netulburat, mai curând rigid în imobilitatea lui, cu capul puțin dat pe spate, cu un surâs pe buze, o privea de sus pe Claude Frémonde, logodnica milionară pe care o acceptase. Și în surâsul lui nedefinit se găseau de toate : curiozitate, veselie, ironie, indulgență, superioritate, un întreg amestec pe care experiența bătrânei nu-l putea defini, dar care o înmărmuri.

— Acest om, gândi ea, nu este din cei pe care-i poți domina, mica mea Claude nu și-a ales un sclav... ci un stăpân !

— Mica mea Claude, sper că noaptea ți-a fost un bun sfetnic ?

— Ce fel de sfetnic ?

Întoarsă spre domnișoara Jousserand, tânăra aștepta curioasă răspunsul acesteia, ghicind despre ce este vorba, dar dorind să știe până unde îndrăznea guvernanta să-și formuleze gândurile.

Și în fața privirii limpezi dar ferme, care se ridica spre ea, Marie Jousserand își pierdu imediat cumpătul.

— Vreau să vorbesc despre acel domn... acel proiect... Erai veselă aseară, glumeai și m-ai înfricoșat !

— Dar nu glumeam, draga mea prietenă.

— Oh, tu nu...

— Nu, deloc !

— Era serios ?

— Tot ce poate fi mai serios !

— Nu îndrăzneam să cred.

— Și de ce nu ?

— Mi se părea că acel străin... acel necunoscut nu putea fi un logodnic acceptat de mica mea Claude.

— Nu-mi era nici străin, nici necunoscut.

— O, ba da ! Ai dansat cu el puțin mai înainte, fără să știi cine era.

Un surâs flutură pe buzele lui Claude.

— Ești naivă Jousserand, să crezi că nu-l cunoșteam pe Didier Valencourt. Adevărul este că l-am ales de câteva zile.

— Fără să-l cunoști ?

— Pardon, fără ca el să mă cunoască, ceea ce nu-i același lucru.

Bătrâna se enervă.

— Atunci persiști în a realiza acel proiect extravagant ? Să-ți iei un soț pe care să-l plătești ?

Claude se îndreptă spre bătrâna care instinctiv se dădea înapoi, pe măsură ce cealaltă avansa spre ea.

— Ce ai spus ? Extravagant, cred ?

— Am vrut să spun...

— Că mă voi mărita după ideea mea, nu a ta.

— Evident, nu pretind...

— Să-mi alegi tu soțul ?

— Nu, ah nu !

— Și cum acest om îmi place...

— Îl iei...

— Îl aleg.

— Plătindu-l

Claude, dezarmată, izbucni în râs.

— Ce vorbe urâte folosești, biata mea prietenă. Ești ridicol de amuzantă ! Este ceva nou ca o fată tânără să se mărite cu un bărbat fără avere ?

— Candidatul lui „Select—Agence".

— Omul care are calitățile pe care i le cer unui soț.

— Logodnicul descoperit de domnul Michot, după niște semnalmente date.

Fruntea lui Claude se întunecă deodată. Nu suporta contrazicerea și bătrâna ei guvernantă nu o obișnuise cu așa ceva. În plus, incidentul dura prea mult și rezerva ei de răbdare se epuizase.

— Înseamnă că ideea unei căsătorii îți displace, Jousserand ? întrebă ea cu un aer rebel.

— Mie, o nu ! Nu contează părerea mea... Trăiam foarte fericite astfel, dar în sfârşit, este natural la vârsta ta să te măriţi.

— E bine totuşi că eşti de acord. Bărbatul pe care l-am ales îţi este oare antipatic ?

— Nu, deloc. Găsesc numai că...

Se opri. Observase tamburinarea degetelor lui Claude pe marmura căminului şi aceasta, ritmată nervos, părea s-o îndemne la un răspuns cuminte.

— Fizic vorbind, acest domn este atrăgător, afirmă ea repede.

— Drăguţ băiat ?

— Foarte.

— Distins ?

— O da, asta da...

— Ai remarcat vreun defect la el ? Piatra rară are vreo vinişoară ?

Ochii ei pătrunzători nu-i părăseau pe ai Mariei Jousserand.

— N-am văzut nimic de criticat... doar atitudinea lui mândră... rezerva lui puţin arogantă, surâsul lui puţin...

Pe măsură ce guvernanta vorbea, sprâncenele lui Claude se apropiau în mod bizar. Din fericire pentru îndrăzneala bătrânei, uşa se deschise şi Céline apăru cu un buchet de trandafiri albi în braţe.

— Au adus aceşti trandafiri pentru domnişoara.

Ea puse buchetul pe masă şi se retrase, în timp ce tânăra milionară desfăcea micul carton prins pe o tijă : Didier Valencourt, silabisi ea cu vocea pe jumătate. Şi spuse gânditoare în faţa acestui dar :

— Primele flori... prima legătură...

Rămasă mult timp imobilă, cu buchetul în mâini. Ochii ei, deşi fixaţi pe flori, nu le vedeau. Ea privea în adâncul ei imaginea clară a omului pe care hotărâse să-l ia de bărbat...

Apoi, cu jumătate de voce, monologă :
„Rezerva lui, atitudinea lui mândră, privirea lui semeaţă, surâsul lui arogant... poate că tocmai aceste lucruri m-au făcut să-l aleg... O fiinţă ştearsă nu m-ar fi entuziasmat ! Să călăreşti o iapă bătrână fără suflu nu are nimic senzaţional, chiar când nu ştii să călăreşti. Dar să stăpâneşti un pur-sânge viguros şi plin de nerv, asta da, e pasionant !

Se întoarse către Marie Jousserand cu ochii visători și încet, îi explică :

— Draga mea, până acum căsătoria era un fel curios de mâncare oferit tinerelor fete. Ușoara tandrețe a unui domn care dorește să-și facă o familie să se căpătuiască sau care are reumatisme de îngrijit, promisiuni foarte rar ținute, un egoism feroce... realități care nu se aseamănă deloc cu mirajul fantastic întrezărit... Totul asezonat cu minciuni, manii, ticuri, atitudini vulgare și comune, totul amestecat cu mirosul de tutun sau cu vinuri absorbite generos, toate acestea pipărate cu cuvinte grele sau gesturi scabroase... În sfârșit, totul bucătărit cu intimitatea conjugală și servit copios în fiecare zi, în fiecare noapte, fără ca menu-ul să fie schimbat vreodată. Nu are nimic apetisant în ea căsătoria modernă ! Și când o fată tânără de condiția mea exagerează ceea ce conține această căsătorie, te asigur că nu este deloc tentată de perspectiva de a-și lua un soț !

— Atunci de ce să te măriți ?

— Pentru că starea normală a unei femei nu este de a trăi singură și căsătoria, așa cum a creat-o civilizația și au transformat-o obiceiurile, rămân azi o aventură dubioasă, dar nu e mai puțin sigur că natura, care face să apară atât de frumoasă căsătoria îndrăgostiților, nu se poate înșela. Deci doar ființa umană este cea care a denaturat adevărata formulă !... Trebuie să fie posibil ca să extragi altceva din ea, decât ce a ieșit până acum...

Marie Jousserand își întinse gâtul spre Claude Frémonde; o milă respectuoasă îi încețoșase ochii verzi-albăstrui.

— Și tu ești cea care pretinzi să o transformi, drăguța mea ?

— Încerc o nouă formulare, fără a pretinde că va fi într-adevăr cea bună. Orice tentativă sinceră este respectabilă. Poți să negi rezultatul unei experiențe înainte ca o încercare cinstită să fi fost întreprinsă ?

Guvernanta își ridică brațele la cer : raționamentul copilei pe care o crescuse îi apărea de o prostie fără pereche. Ce avea oare în cap tineretul modern ? Altă dată, cei de 20 de ani nu se gândeau decât la dragoste și reușeau să fie fericiți. Desigur, fericirea nu era întotdeauna prezentă, dar puțin câte puțin existența se tocea și, târâș-grăpiș, viața se scurgea... Aceasta sfârșea deseori în obiceiuri molcuțe... Tinerii de acum pretind să domine hazardul ! Ei iau în considerare formele noi de existență, unde dragostea nu este decât o latură înșelătoare și pe-

riculoasă, care este eliminată cu grijă dintr-o căsătorie. Aceasta devine o afacere, un târg sau o asociație limitată de un contract bine fixat, așa cum îl dorea Claude·

Marie Jousserand era gata să protesteze și să încerce să-și aducă la realitate copila răsfățată, dar o văzu pe acesta așezând brusc florile pe masă, gest din care nu lipsea rea-voința.

Și cum Claude strivea nervos un trandafir între degete, bătrâna guvernantă surâse.

De la vorbe la fapte drumul e lung, din fericire, și copila ei își va da seama singură de prostia ei. Era mai înțelept să n-o contrazici prea deschis cu un caracter atât de autoritar nu știi niciodată cu ce încăpățânare se aventurează într-o hotărâre atât de fantastică.

Dar Claude era departe de a-și armoniza gândurile cu cele ale Mariei Jousserand. Meditațiile ei luaseră mai curând o formă diferită.

Încerca în zadar să-și găsească impresiile vesele din noaptea balului.

De unde îi venise deci atunci acea veselie neobișnuită, care pentru moment o răscolise ?

Își amintea toate prostiile pe care le spusese, ironiile, copilăriile·.. De ce acea nevoie de nebunii, de bucurii, de expansiune pe care le trădase prin copilării, ștrengării fără rost ?

Se întrebă ce gândise despre ea acel domn curtenitor pe care pretindea să-l cumpere ?

Acum se simți roșind profund. Avea impresia că în ajun se purtase ca o fată stupidă și insuportabilă.

Simțea încă apăsând asupra ei privirea grea de neliniște a Mariei Jousserand. Și acel surâs al bărbatului corect, pe care nu reușea să-l definească... un surâs care nu era poate decât un surâs satisfăcut sau poate unul zeflemitor sau ironic.

Își trecu mâna peste frunte în mai multe rânduri, pentru a goni neliniștea care se instala pe ascuns·

Se gândea de asemenea că-i spusese lui Didier să vină s-o vadă. Acum și ea se întreba dacă, după extravaganțele din ajun, va putea să aibă o atitudine mai stupidă, mai gravă ?

Era oare cazul să adopte un aer rigid sau mândru ?

Felul în care începuseră relațiile era încântător, dar mirosea teribil a flirt. Și dacă un filtr cu Didier ar fi fost agreabil ca dansator ocazional, nu ar fi fost dificil cu bărbatul destinat să joace rolul soțului plătit de ea... un soț corect ? cum spunea ea.

Era încă cu gândurile ei, când i se anunță sosirea lui Valencourt.

Pretendentul ei sosea înainte ca ea să ia vreo hotărâre.

Instinctiv, la vederea tânărului își luă o atitudine mândră și ochii ei semeți păreau că vor să-l țină la distanță.

Avocatul nu păru să remarce noua atitudine a tinerei fete. Se înclină, rezervat, și fără a părea să aștepte cea mai mică dovadă de bunăvoință sau familiaritate.

Claude îi administră dezinvoltura. Pe el, cel puțin, nu-l deranja echivocul situației. Dacă atunci când nu știa cine e fusese galant, cu câtă naturalețe îmbrăcase haina celei mai corecte curtoazii !

Și, deoarece, privind în ochii bărbatului indiferent, nu mai regăsea luminița aceea pe care o zărise aprinzându-se în ajun, trase repede concluzia că n-a fost sincer nici un moment, nici chiar atunci când, neștiind cine este, îi murmura complimente.

Puțin nervoasă, îi arătă florile :

— Iată o nebunie pe care nu trebuia s-o mai reînnoiești, domnule ; între noi doi nu sunt necesare asemenea atenții.

— Cum veți dori, domnișoară, răspunse simplu.

Spera că va protesta, așa că, puțin mai rece, continuă :

— Vă rog să vă înțelegeți cu domnul Michot pentru completarea anumitor formalități în vederea căsătoriei noastre. Aceasta poate avea loc peste aproximativ trei săptămâni ?

— Dacă acest răgaz vă e suficient, domnișoară, el îmi convine și mie.

— De ce să vorbim de răgaz ? Eu n-am nimic de pregătit ; dacă această afacere putea fi încheiată în câteva ore ca în America, v-aș da întâlnire chiar în această după-amiază și totul ar fi foarte repede terminat.

Se opri și-și ridică ochii către interlocutorul ei. Apoi, foarte înfiptă :

— Cred că nu vă așteptați ca pentru astfel de căsătorie să lansez invitații ? Dumneavoastră, eu și doi martori, este suficient !

— Sunt încântat, domnișoară.

Surâsul lui era nedefinit.

Continuă, fără a-l remarca :

— La primărie ținută de oraș, desigur. În ceea ce privește biserica...

— O, o întrerupse el. Este necesar ?

— Cum necesar ? Nu doriți o căsătorie religioasă ?

— Va fi așa cum hotărâți, domnișoară, dar nu văd necesitatea să amestecăm Cerul în asemenea parodie de căsătorie.

O flacără de indignare coloră obrajii lui Claude.

— Ce spuneți ? Eu sunt credincioasă, domnule.

— Și eu. Dar permiteți-mi să vă reamintesc că mariajul creștin are legile și datoriile lui. El impune dragostea, familia, ascultarea... devotamentul până la sacrificiu, abnegația... El cere, în sfârșit, sentimente, promisiuni, exact tot ce refuzați dumneavoastră în căsătorie.

Claude își ridică repede capul.

— Și ceea ce, natural, dumneavoastră sunteți gata să acceptați !

— O, spuse el cu blândețe. Cred că mi-am exprimat dorința de a nu-l amesteca pe Dumnezeu în încercarea pe care o vom întreprinde în mod loial.

— Ei bine, întrucât există loialitate... dumneavoastră o spuneți.

— Am spus de asemenea „încercare"... Căsătoria creștină este definitivă și nu comportă în acest sens nici o altă interpretare.

Ea suspină și rămase pe gânduri.

Avea dreptate, nu putea protesta.

Se gândea de asemenea că problema era foarte jenantă ; acel diavol de autor spaniol a cărui idee o încântase, ar fi trebuit s-o ghideze până la capăt ; dar în fața dificultăților de a face să dureze o astfel de căsătorie, el se eschivase și sărise peste lucrurile ce-l încurcau.

Didier examina în tăcere fata. Nu vroia să-i tulbure gândurile. Un observator ar fi crezut chiar că îl distra perplexitatea ei și că aștepta cu curiozitate ceea ce va hotărî.

— În sfârșit, reluă ea, ce propuneți ?

— Căsătoria civilă care vă va asigura în mod legal toate drepturile unei femei măritate, acordându-vă în același timp și respectabilitatea cuvenită. Nu mi-ați spus chiar dumneavoastră că veți tăia foarte repede legăturile, dacă ele nu vor corespunde dorințelor dumneavoastră ?

— O, desigur, și chiar fără ezitare !

— Atunci, tocmai de aceea, să fim raționali și să nu amestecăm Cerul într-un asemenea program. Întrucât un domn oarecare cu o eșarfă tricoloră pe piept ajunge să confere o viață legală asociației noastre, să ne mulțumim cu domnul și cu panglica lui în trei culori.

Ea își examină o clipă partenerul. Nu știa ce să spună. Un surâs ironic îi apăru în sfârșit pe buze.

— Păreți satisfăcut că sunt cu totul de părerea dumneavoastră, remarcă ea. Nu prea este în interesul dumneavoastră.

— De ce ?

— Drace ! o legătură mai serioasă ca cea conferită de domnul cu eșar lui, cum spuneți atît de pitoresc, o legătură mai serioa. putea să vă dea dreptul la mai multă intimitate... Un minut de uitare de sine ar fi putut să vă favorizeze și să vă transforme într-un veritabil soț.

Îi fu greu să-și mențină seriozitatea. În timp ce ea vorbea, Didier parcă vedea în fața lui un câine căruia îi arăți de departe o bucată de zahăr. Dar îi plăcea oare zahărul pe care lăsa să-l întrezărească.

— Nu țin poate ca viața mea să se bazeze pe un minut de uitare !

Observația era făcută delicat, fără intenția de a fi dezagreabilă. Ea o atinse totuși pe Claude, care replică vioi :

— O, desigur, nici mie ! Și sper că nu veți uita condițiile noastre.

— Este un lucru convenit, domnișoară.

Dar atitudinea lui prea corectă o agasa pe tânăra fată. Privi în jurul ei cu un aer plictisit, ca și când ar fi căutat un motiv să pună capăt acestei lungi convirbiri.

— Acum cred că am lămurit totul. Domnul Michot mă va ține la curent. Nu este necesar să reveniți aici. Ne vom revedea la primărie în ziua fixată. Pentru rest, pentru toate întrebările ce le veți mai avea, luați legătura cu domnul Michot.

Accentuase puțin ultima frază și Didier înțelese că ea făcea aluzie la problemele legate de avantajele pe care le promisese.

Descumpănit mai întâi de promptitudinea cu care îl concedia, își regăsi repede buna dispoziție. Perspectiva financiară avea precis darul de a-l înveseli. Prima oară când directorul lui „Select-Agence“ vorbise în fața lui de această căsătorie ciudată, latura materială îl înveselise pe Didier.

Ideea că o femeie dorise să-și cumpere un soț nu era deloc banală ! Dar că tocmai el fusese soțul plătit,, el, Didier Valencourt, era mai nostim decât tot ce se putea imagina !

Dacă Claude crezuse că-l jignește pe avocat, folosind cu el acest ton de femeie căreia totul îi era pelmis, deoarece ea

era cea care plătea, fu mirată să nu-i zărească pe buze decât un surâs, atunci când o părăsi.

„N-are pielea prea sensibilă, își spuse. Totuși este o soluție fericită de-a fixa viitoarea noastră întâlnire peste trei săptămâni. Dacă nici după asta nu-și dă seama de puținul interes pe care mi-l trezește, înseamnă că domnul are mândria tenace. Totuși nu era atât de satisfăcută pe cât credea. Ceva o enerva, un soi de neliniște o crispa, ca și cum era nemulțumită de ea însăși.

— Sunt prost dispusă acum. Precis că nopțile de bal nu-mi mai priesc.

În acel moment ochii ei căzură pe buchetul de trandafiri și se simți de parcă cel ce i-l trimisese mai era acolo... Simțea o nevoie bolnăvicioasă de a arunca florile pe fereastră, așa cum îl alungase pe cel care i le trimisese.

Degetele ei apăsară instinctiv pe sonerie.

— Ia aceste flori și păstrează-ți-le la bucătărie, să nu le mai văd, ordonă ea servitoarei.

Nu mai rămăsese nimic în cameră de la Didier. Acest lucru ar fi trebuit să-i calmeze nervii. De ce oare nu-și regăsea mai repede echilibrul ?

Pe covorul gros căzuse un cartonaș alb. Îl ridică.

Era cartea de vizită a celui pe care ea promisese să-l ia de bărbat, și pe care totuși îl tratase cu aroganță.

Examină bucățica de carton aproape pătrată, conform dimensiunilor la modă. Numele gravat : „Didier Valencourt“ nu avea nici o anexă, nici profesie, nici domiciliu. ...Ansamblul era sobru și de bun gust.

Nu avea nimic de spus despre această carte de vizită, nici despre acel nume pe care ea îl va purta în curând : „Doamna Didier Valencourt“.

Numele îi suna bine în urechi.

Și totuși, rupse cartonul în bucățele mici și aruncă totul în focul din șemineu.

Acum chiar nimic nu-i mai putea aduce aminte de tânărul bărbat.

Totuși, neliniștea o stăpânea în continuare !

— Trebuie să ies... Aici mă înăbuș !

Apoi, într-adevăr sinceră, își spuse :

— Cât mă agasează acest om cu surâsul lui... Din cauza lui l-am amânat cu trei săptămâni... Îmi dau seama... Este absolut stupid !

Când domnul Michot îi dădu lui Didier Valencourt un cec de 25000 de franci pentru a face față primelor cheltuieli și pentru a-și plăti creditorii, avocatul nu manifestă nici o emoție.

Luă cecul, se asigură că era valabil, și-i dădu o chitanță directorului fără ca, pe fața lui, să apară cea mai mică satisfacție.

„Este tare, gândi domnul Michot : Face pe omul căruia banii îi sunt indiferenți. Totuși 25000 de franci sunt o sumă care face plăcere !

În privința asta se înșela. Valencourt nu se gândea să ia o atitudine.

Îndoind cu grijă cecul și băgându-l în portofel, tânărul constată că suma era neînsemnată.

„Nu-i prea generoasă logodnica mea, își spuse el 25000 de franci erau oare suficienți pentru a achita datoriile avocatului Didier Valencourt ? Hm ! se pare că nu... Este un calcul pe care nu l-am făcut niciodată, dar am vagă impresie că deficitul este cu mult mai mare !"

Domnul Michot fu mai mirat când, în ziua semnării contractului, el sosi la domnul Floch însoțit de un domn foarte grav, pe care-l prezentă ca pe omul lui de afaceri.

Și în timp ce Didier se așeză deoparte și aproape că adormi în fotoliul profund unde luase loc, celălalt își punea ochelarii și studia contractul, citindu-l de la prima până la ultima linie și dorind să fie explicat fiecare detaliu.

Notarul Floch nu spunea nimic, dar se mira puțin de meticulozitatea necunoscutului, care ceru două sau trei modificări ușoare... mărunțișuri care precizau mai bine bunurile viitoarei soții și nu lăsau loc nici unei false interpretări.

— Pentru cazul când, într-o zi, o separare între soți ar deveni necesară, explică el cu curtoazie.

Și după ce Valencourt a semnat contractul și a plecat cu mandantul său, domnul Michot citind și recitind în contract cele două sau trei modificări făcute își dădu seama că Didier nu ceruse nimic care să-i fie în avantaj.

— Nu, spuse domnul Floch ; acest băiat este într-adevăr extraordinar : s-ar spune că el prevede mai curând divorțul

decât căsătoria... Cu totul curios! Logodnica lui nu-i inspiră nici o încredere! Este evident!

Scărpinându-se în cap, directorul lui „Select-Agence" spuse puțin plictisit:

— Este pentru prima oară rând întâlnesc doi astfel de postulanți!... Clienta dumneavoastră este evident fermecătoare, dar nu mai puțin originală...

— Tânărul dumneavoastră este indiscutabil un om de lume, replică notarul surâzând, dar este neîncrezător... asta-i lipsă de eleganță.

— Domnișoara Frémonde își ia atâtea precauții!

— Da, da, desigur, este prudentă!

— Valencourt are deci dreptate să prevadă răul!... Când el nu va mai fi pe placul...

— Acest lucru trebuie luat în considerare... asta vine întotdeauna într-o zi!

— Ar fi păcat, spuse domnul Michot cu convingere, gândindu-se la prima promisă de Claude.

— Da, păcat, aprobă simplu domnul Floch, care nu-și făcea iluzii: atâtea căsătorii se făcuseră și se desfăcuseră în biroul lui!

— Formează totuși o pereche frumoasă, insistă celălalt.

— Foarte frumoasă!

— Și credeți într-adevăr că ar putea lua o întorsătură proastă? Un început așa de frumos!

— Poți să știi vreodată!?

Notarul se opri; apoi cu un gest dezamăgit, spuse:

— Știi, dragul meu prieten, am văzut de toate: dragoste, frumusețe, interes, rațiune sau conveniențe, căsătoria este într-adevăr o loterie unde sunt puțini câștigători... De aceea, nu mizez niciodată pe rezultat... Crede-mă, este singurul mod de a nu fi decepționat.

— Ei bine, văd că sunteți vesel!

Domnul Michot râdea foarte tare părăsind biroul din Passy, dar în realitate nu era așa de bine dispus.

— Acest afurisit de notar are niște idei!... Și acest Valencourt îmi calcă pe nervi! Îi voi vorbi! Trebuie ca această căsătorie să fie fericită. O femeie atât de bogată! care-l poate acoperi cu aur! Trebuie să fii nebun ca să n-o faci să dureze. Din fericire, acest băiat are aerul inteligent. Dar oare îmi va explica de ce era așa de exigent în ceea ce privește clauzele contractului referitoare la despărțire?

XIII

Fură introduşi în marea sală a căsătoriilor : Claude, Didier, cei doi martori ai lor și inevitabila Marie Jousserand care murmura mașinal rugăciuni, ca și când ar fi fost într-o biserică.

Guvernantei i se părea că asistă la o înmormântare și trebuia să se abțină pentru a nu plânge, căci Claude n-ar fi acceptat asemenea manifestări în public.

Bunei domnișoare nu-i venea să creadă.

Cu toate că momentul acelui „da" definitiv era aproape, nu putea să creadă că mica ei Claude va merge până la capăt. Îi părea imposibil, de altfel, ca o căsătorie atât de extravagantă să aibă loc fără ca ființele și lucrurile să nu intervină pentru a o împiedica. Aștepta, aproape cu încredere, minunea inevitabilă care ar face evenimentul imposibil de realizat.

Claude și Didier se așezaseră în fundul sălii pe una din ultimele banchete de catifea verde, pe care această primărie luxoasă, dintr-un cartier bogat, o oferea locuitorilor lui.

Înaintea lor mai erau trei perechi, înconjurate de invitații lor.

Ochii lui Claude, amuzați mai întâi și chiar puțin ironici, priveau miresele îmbrăcate în alb și cu coronițe din flori de portocal.

În acel loc, îmbrăcămintea imaculată îi părea învechită, naivă și chiar puțin ridicolă. Totuși, văzând pe una din logodnice aplecându-se tandru către partenerul ei, figura lui Claude deveni mai gravă.

Privirea ei trecea de la o pereche la alta. Observă mâinile unite, privirile extaziate, aerul de adorație cu care fiecare dintre soți își privea partenera, toate aceste semne de dragoste care pluteau pe lângă fiecare pereche. Și surâsul ironic al micii guri rujate se șterse imediat.

Cu ochii măriți de o neliniște subită, Claude își examină proprii tovarăși : guvernanta cu trăsăturile răvășite și care continua să murmure rugăciuni : martorul ei, generalul Le Courbois, care-l cunoscuse pe tatăl ei și pe care ținuse să-l aibă lângă ea în această împrejurare.

Îl vedea pe bătrân, așezat mai la o parte, foarte drept pe scaun. Era tot atât de grav în această sală festivă, ca și la o defilare.

Şi Claude suspină: cele două ființe care reprezentau tot ce iubise în trecutul ei nu aveau figuri prea vesele. Dădeau o tentă gri ceremoniei.

Atunci se întoarse către Didier. Tânărul era și el mai serios decât de obicei, deși păstra un aer indiferent și avea pentru ea un surâs prietenos ori de câte ori privirile li se întâlneau.

Ea îl vedea dintr-o parte și profilul lui regulat, cu nasul drept, cu fruntea înaltă, cu bărbia voluntară, cu trăsături virile, îi era agreabil. Admitea, în sinea ei, că era infinit mai distins și părea de o esență superioară față de toate persoanele prezente.

În acel moment el schimba câteva cuvinte cu martorul lui, un bărbat mic și chel, fără eleganță și pretenție, al cărui costum, totuși, era împodobit cu rozeta de comandor al Legiunii de onoare.

— Randemont, membru al Institutului, spusese Valencourt prezentându-l.

Evident, era cineva și Claude nu putea decât să fie flatată de o astfel de prezență.

Dar cum ar fi preferat-o pe bătrâna femeie radioasă — o mamă bineînțeles — care, în fața ei, contempla cu extaz una din mirese — tuturor acestor oameni impozanți și indiferenți.

Mireasa nu avea nimic extraordinar. Puțin grasă, îmbrăcată fără gust cu o rochie care o făcea ca un parizer, nu era nici măcar drăguță. Și totuși, viitorul ei soț o găsea minunată! O luase de talie și o ținea lângă el pentru a-i putea murmura la ureche cuvinte ale căror sens trebuie să fi fost magic, căci fata grasă se extazia și se abandona vizibil îmbrățișării amoroase a băiatului.

Claude nu mai distingea partea comică a acestor ființe vesele și îndrăgostite. Ea nu vedea decât încântarea maternă și aerul extaziat al amorezaților care păreau să plutească în nori.

Didier nu observase până acum expresia bizar întunecată a partenerei lui, dar, cum terminase discuția cu martorul său, își aruncă mașinal ochii spre tânăra fată așezată lângă el și-i observă fața serios încordată. Ochii lui urmăriră privirea ei oprită asupra perechii înlănțuite. Curiosul soț înțelese ce se petrecea în sufletul răzvrătit al vecinei sale, căci un surâs vag apăru pe buzele-i ironice.

Se simți însă foarte indulgent.

Aplecându-se către Claude, mâna lui lungă și subțire, o încătușă încet pe cea a fetei, în timp ce ochii lui albaștri se îmblânzeau curios privind micul cap prea serios, sub marea pălărie neagră.

— Și noi suntem doi, gata să ne lansăm în viață, murmură el· accentuând presiunea mâinii.

Surprinsă, Claude întoarse spre el ochii ei adânci, pe care îi întuneca un vis.

Îi surâse ca unui prieten și preciză cu blândețe :

— Fericirea este aici, tot atât de bine ca acolo.

— Fericirea, spuse ea ca în vis.

— Da, insistă el, fericirea ! Este suficient deseori să dorești un lucru pentru a-l obține : voința trebuie să domine evenimentele și să ajute caracterelor noastre până la ținta pe care ne-o propunem.

Ea păru că se gândește la teoria problemei pe cale i-o enunța și apoi, arătând perechile din fața lor :

— Crezi că ei au calculat pentru a fi fericiți ?

Didier dădu din umeri.

— Ei își urmează instinctul, ca niște ființe mai mult impulsive, decât raționale... Mâine, poate, se vor sfâșia reciproc !

— Și noi ?

Surâsul bărbatului avea un aer de superioritate.

— Mi-ai oferit un program rațional pe care l-am acceptat. Depinde de noi să nu ieșim din cadrul corect și curtenitor, pe care l-am prevăzut și care mi se pare cu adevărat capabil să ne asigure o viață lipsită de furtuni.

Înainte de a răspunde, Claude își lăsă privirea emoționată să rătăcească peste tinerele îmbrăcate în alb.

— Și crezi într-adevăr că acest program este suficient ? observă tot ea, gânditoare.

Valencourt nu privi spre celelalte perechi.

Ochii lui se opriră pe frumoasa fată îndreptată spre el. Și văzu capul delicat, ovalul perfect al bărbiei· gura frumos desenată și ochii mari negri sub aureola părului șaten. O dorință confuză, apărută din simțurile sale impresionate, îl făcu să tremure.

Ar fi fost bine să poți strânge acest corp de femeie lângă tine, și să-ți pui buzele lacome pe arcul de culoarea cireșii al gurii întredeschise.

Trebui să se scuture pentru a goni tentația tulburătoare.

— Da, cred că aceasta ajunge pentru a fi fericit, spuse el în sfârșit.

Doar o ureche atentă ar fi remarcat alternarea vocii lui și n-ar fi fost convinsă.

Fură strigați : era rândul lor.

Claude se îndreptă mașinal către masa unde trona ofițerul de stare civilă.

Nici nu-și dăduse seama că Valencourt își trecuse brațul pe sub al ei pentru a o ghida... sau cel puțin pentru a o susține sau a o duce cu sine...

Trecuse pe lângă mama emoționată care-și strângea în brațe fata tulburată și încântată, care era acum măritată și această viziune a dragostei materne o descumpăni complet.

Cu toate averea, frumusețea, luxul și prietenii ei aleși, nici o dragoste adevărată nu o întovărășea.

Era singură în acest loc plin de emoții sincere și de freamăt fericit. Niciodată soarta ei de orfană nu i se păruse atât de lamentabilă ca în acest moment.

Trebuie plânși logodnicii orfani sau care fac pe modernii, care nu au în acest moment prezența afectuoasă a părinților lor.

Nici o dragoste, nici o prietenie nu va echivala vreodată cu dulcea și reconfortanta sinceritate a unui suflet matern, care tremură și se bucură în același timp pentru tine...

Claude fu atât te tulburată de disperare în acel moment, încât se rezemă cu greutate, fără să-și dea seama, de brațul bărbătesc care o susținea.

Ascultară astfel, în această aparență de logodnici îndrăgostiți, formulele care îi căsătoreau.

Orfana pronunțase într-o veritabilă inconștiență acel „da" obligatoriu, care făcea din ea soția lui Valencourt ; dar, când ceremonia fu terminată, și când își dădu seama că actul era consumat, o apucă un fel de spaimă.

Dintr-odată i se deșteptară facultățile de a gândi și analiza, și printr-o curioasă revenire a subconștientului, tot ce făcuse și judecase bun de o lună înceoace îi apăru ca un lucru irațional și nebunesc.

Era acum definitiv măritată. Era legată de un bărbat pe care nu-l iubea, pe care abia îl cunoștea ! Un bărbat pe care-l plătea ! Un om care putuse să renunțe pentru bani la pretențiile sale masculine și să accepte un asemenea târg !

Avu o senzație de groază, cu impresia unei căderi vertiginoase, parcă tot ce avea mai bun în ea se năruia.

Și, dându-și seama deodată că noul ei soț, un bărbat pe care-l cumpăra, i dădea brațul, o apucă dezgustul și se degajă cu bruschețe, cu un tremur din această strânsoare care îi părea odioasă și degradantă.

Părăsi ca o somnambulă sala căsătoriilor și traversă marele hol unde toate celelalte mirese păreau să-și fi dat întâlnire să o aștepte.

Nu văzu ochii curioși care o priveau pe această mireasă singură care pleca, palidă și șovăitoare, ca într-un fel de hipnoză.

Nu-și dădea seama nici de uluirea celor patru persoane care o urmau.

Un singur lucru înțelegea : era măritată ! Neverosimilul târg fusese consumat ; ea plătise un bărbat pentru a-i deveni soț și a-i suporta capriciile !

De o lună de când dorea și pregătea această curioasă căsătorie, nu avusese nici o ezitare ; romanul spaniol de unde îi venise prima idee părea să-i fi înnebunit bunul simț ; acum că lucrul era definitiv, își dădu seama de extravaganța ei inexplicabilă.

Nervoasă, începu să coboare cu un pas sacadat scările de piatră care dădeau primăriei o importanță majestuoasă.

Nu-și dădea seama ce făcea. În sinea ei nu exista decât nevoia impulsivă de a fugi.

Oh ! să ia loc în mașina ei și să plece cât mai repede !

Marie Jousserand o urmări, total dezorientată în fața figurii tragice care părea să nu vadă nimic.

— Claude ! biata mea mică Claude !

Vocea familiară care o compătimea fu auzită totuși de noua mireasă și avu efectul unui acid pe rană.

— Oh, taci, Jousserand, taci !

— Fetița mea, draga mea fetiță, repeta bătrâna, pe care aerul pierdut al vechii ei eleve o înnebunea... Calmează-te, te implor... Claude, ascută-mă.

Insistența guvernantei o enerva pe ofrană ; figura ei plângăcioasă o scotea din sărite.

— Ce te apucă, Jousserand ? Sunt foarte calmă și nu înțeleg de ce ai aerul să mă compătimești ? Nu sunt de plâns. Cred că ești nebună !

Încremenită de tonul exaltat al lui Claude, Marie Jousserand rămase cu gura căscată, nemaiîndrăznind să scoată nici un cuvânt.

— Doar n-ai să mă privești așa până mâine ! continuă tânăra femeie cu mânie. Dacă crezi că imbecilul meu de bărbat va fi cel care va schimba cu ceva viața pe care am obiceiul s-o duc, te înșeli !

Fraza formidabilă fu pronunțată de Claude sub impulsul nebuniei care o stăpânea, fără a-și da seama de valoarea cuvintelor pe care ea le pronunța și fără să observe că Didier cobora în spatele ei și că o va auzi.

Tresări când vocea acestuia răsună un pic ironică :

— Iată într-adevăr o apreciere de femeie măritată ! Complimentele mele, doamnă, nu ți-a trebuit mult să intri în pielea personajului !

Claude se opri, țintuită de tonul batjocoritor al bărbatului. Regreta deja felul în care se purtase. Își dădu seama că, la fel ca toate cuvintele de mânie care depășesc voința noastră, ceea ce spusese nu corespundea deloc celor ce gândea ea despre Didier.

Ochii ei înnebuniți îl priveau pe Valencourt care surâdea cu un aer detașat. Timp de o secundă se întrebă ce trebuia să spună pentru a-și explica exclamația jignitoare.

Creierul ei, surescitat de atâtea senzații diferite, nu mai putea reacționa. Simți doar o oboseală mare apăsându-i umerii și mâna i se ridică până la frunte· unde se instala migrena.

— Puteți să-mi chemați mașina, domnule ? spuse ea cu un efort ! Mă simt foarte obosită !

Didier ezită un moment.

Privirea lui enigmatică părea să sondeze gândul femeii. În fața ochilor înnebuniți, ridică imperceptibil din umeri și spuse foarte calm :

— Vreți, vă rog, domnule Le Courbois, să-i oferiți brațul dumneavoastră doamnei, care este obosită ? Eu îl voi preveni pe șofer.

Generalul se execută, cu o vizibilă ușurare de a vedea încheiat acest incident dezagreabil.

Claude luă brațul bătrânului ; apoi, în tăcere, se instală în mașina pe care o aduse Didier.

— O să te părăsesc, dragul meu copil, începu să spună militarul.

Dar orfana îl întrerupse.

— Urcați-vă cu mine, dragul meu prieten, vă voi conduce până acasă.

El se scuză :

— Nu pot lua locul soțului, observă, el, puțin jenat.

— Ah, soțul meu...

De data aceasta se opri.

Ce cuvinte mai risca să spună în nebunia ei ?

— Soțul meu mă va urma, își sfârși fraza, dându-i cu o privire imperativă guvernantei sale ordinul de a se ocupa de Didier.

Acesta rămase deoparte.

Marie Jousserand se îndreptă spre el.

Purtarea incalificabilă a vechii sale eleve, într-o asemenea zi, o jena teribil.

Nu știa de fapt ce trebuia să spună sau să facă, dar își dădu seama, căsătoria fiind un lucru împlinit, că trebuia desigur să-l menajeze pe soțul lui Claude.

— Ce veți face, domnule ? întrebă ea căznindu-se să fie amabilă.

— O să iau masa cu martorul meu, natural.

— Și apoi ?

— Pe drept cuvânt, nu știu.

Ea ezită, căci lua o inițiativă care, poate, va fi dezaprobată.

— Un compartiment este reținut în Trenul Albastru, la ora șapte, în gara Lyon.

— Bine, spuse el laconic.

— Veți fi punctual ? îl rugă bătrâna pe care rezerva tânărului o paraliza. Avocatul nu răspunse imediat. El se întreba dacă într-adevăr era cazul să fie acolo la ora indicată.

— Voi fi acolo, se hotărî, în sfârșit, după un lung moment de gândire.

— Mulțumesc.

Era gata să plece pentru a lua un taxi, căci mașina lui Claude, nu o așteptase, când mâna lui Didier, atingându-i umărul, o opri :

— Doamna v-a trimis la mine ? întrebă el.

— Da, spuse Marie Jousserand pe care acest cuvânt de „doamnă“ auzit pentru prima dată o înspăimânta.

— Se simte mai bine ? Este mai calmă ?

Dubla întrebare i se păru formidabilă bătrânei domnișoare, care-l privi pe tânăr cu ochii pierduți.

— Oh, mica mea Claude nu era în starea ei normală, adineauri. Este prima oară, vă asigur, că o văd așa de agitată... Uitați acest incident, domnule ; veți vedea în continuare cât este de fermecătoare și că are caracter constant. Nu înțeleg ce s-a întâmplat !

— Sunteți un avocat excelent, domnișoară, spuse blând Valencourt. Am observat că stăpâna dumneavoastră nu-și mai dădea seama ce spunea. Ceea ce nu înțeleg este motivul enervării ei.

— Ah, este greșeala mea, domnule, am agasat-o cu tânguielile mele.

Din nou Didier păstră tăcerea. Se gândea că Marie Jousserand era o bătrână cumsecade, gata să ia asupra ei toate neajunsurile.

Spontan el îi întinse mâna, apoi cu bunăvoință, spuse :

— Doamna să se odihnească. Voi telefona după masă să văd cum se simte.

Și deși această promisiune fusese cu totul normală și în conformitate cu evenimentele, guvernantei i se păru că noul soț acorda prin aceasta o mare favoare soției sale.

XIV

Trenul circula cu mare viteză în noapte. Camerista vagonului pregătise cușetele călătorilor. Valencourt părăsi compartimentul pentru a fuma o țigară pe culoar, permițându-i lui Claude să-și facă toaleta de noapte liniștită.

Lucrurile se desfășurară într-adevăr bine între el și tânăra lui soție. La telefon Claude răspunsese personal, scuzându-se pentru ieșirea ei, datorată în realitate acelei lungi așteptări într-o sală supraâncălzită și puțin confortabilă.

Apoi, pretextând o durere puternică de cap, își manifestase dorința de a fi singură : aceasta îi va permite câteva ore de repaos, înainte de a înfrunta oboseala călătoriei spre Coasta de Azur.

Îi spuse că un compartiment era reținut în Trenul Albastru; va fi pe peron la ora indicată și conta pe exactitatea soțului ei.

Didier acceptase motivele invocate fără să aibă cea mai mică ripostă și când se regăsiră seara în gara Lyon fiecare era fermecător și părea plin de bună dispoziție față de celălalt.

Valencourt n-o cunoștea de ajuns pe cea care-i devenise soție pentru a putea citi pe fața ei diversele emoții care o agitau. I se păruse totuși că avea ochii încercănați și că arăta încă foarte obosită.

Dar nu era poate decât o impresie. Cu mania lui de a observa, pe care o împingea câteodată foarte departe, putea să se înșele.

Totuși, adineauri, când propusese tinerei femei să se întindă pe cușeta ei, aceasta păru satisfăcută de a vedea terminat acest tête-à-tête interminabil, timp în care n-avuseseră ce să-și spună, în afara cuvintelor obișnuite ale călătorilor care nu se cunosc și care nu vorbesc decât de locurile vizitate și de meniurile din restaurante.

Când lumina se micșoră în compartimentul lor, Didier deduse că soția lui se culcase și intră pentru a se culca la rândul lui.

Claude închiriase toate cele patru locuri, cele două cușete ale lor erau deci una în fața celeilalte.

Așezat pe a lui, Valencourt își făcu în tăcere și puțin pe pipăite, toaleta de noapte; pantofii pe care-i desfăcu, haina și vesta pe care le schimbă cu pijamaua, cravata și gulerul pe care le scoase, pe scurt, o grămadă de mici nimicuri necesare, dar prea puțin poetice, îi părură lui Claude, ce-l observa printre genele lăsate, de o familiaritate jignitoare.

Și tânăra milionară avu din nou aceeași impresie deprimantă de dimineață, care făcea să vadă această căsătorie ca pe o calamitate ireparabilă.

Acest bărbat, acest necunoscut, devenise soțul ei! Ea îi dăduse dreptul de a îndeplini în fața ei gesturi indecente, ca acela de a-și scoate pantofii.

Există lucruri neânsemnate care sunt cauza unor perturbări de nebănuit.

Acest act pe care i-l reproșa tovarășului ei ca o necuviință, l-ar fi găsit natural la un străin cu care ar fi trebuit din întâmplare să împartă pentru o noapte compartimentul.

Acest lucru i se întâmplase deseori în călătorii, atunci când i se păruse de prisos să închirieze patru locuri pentru ea singură.

Și acest gest pe care-l suporta de multe ori fără să-i dea vreo importanță, fu picătura care revărsă în ea toată amărăciunea adunată de câteva ore

O lacrimă de ciudă îi alunecă pe obraz, apoi, o nouă lacrimă succedă primei și hohote mari i se adună în gâtlej. Avea impresia că este foarte nenorocită.

Se purtase ca o smintită, căsătorindu-se cu un oarecare, fără a-și da seama că pentru o fată tânără cel mai important lucru este de a nu-și pierde libertatea și de a spera, de a crede în fericire, atâta timp cât n-o întâlnise.

Își sacrificase singurul bun : independența !

Și în favoarea cui ? A unui om pe care abia îl cunoștea, pe care-l plătea, și care se vânduse ei pentru bani.

Dezgustul față de acest act ireparabil fu atât de puternic încât tristețea ei izbucni în mari hohote convulsive.

Didier, care ațipise, se trezi deodată și ascultă.

Presupuse drama care se petrecea lângă el și, dintr-o săritură, fu în picioare.

Aplecat spre tânăra femeie înlăcrimată, el încercă s-o consoleze.

Îi trecu un braț peste umeri pentru a o atrage către el într-o strânsoare caritabilă, pe care oricine ar fi simțit-o față de un copil amărât.

— Micuța mea, ce pot face pentru a te consola ?

Dar el considera acest plâns ca binefăcător, căci atâtea hohote se adunaseră în ea de dimineață !

Credea într-adevăr că ghicise mobilul care o făcuse pe orfană să ajungă la o astfel de căsătorie ciudată.

Pentru ca o tânără fată frumoasă, sănătoasă și bogată cum era Claude, să recurgă la domnul Michot ca să-și găsească un soț, impunând condiții atât de ciudate, însemna că fata ținea să îndepărteze din viața ei orice dragoste adevărată sau simulată.

Orice bărbat, însurat normal, ar fi cerut să fie tratat ca un adevărat soț ; el ar fi vrut să se bucure de toate privilegiile acordate de această calitate ! Claude ar fi trebuit să suporte dragostea acelui om, fie că vroia sau nu.

Didier trăsese concluzia că tânăra fată dorise să respingă din viața ei dragostea și manifestările ei.

Ori, Claude avea o prea frumoasă sănătate aparentă pentru a fi bănuită de vreo tară fizică sau anomalie scabroasă și Valencourt își spunea că, logic, un proiect de căsătorie atât de extravagant nu putuse să se nască decât în creierul unei femei, victimă a unei decepții din dragoste.

Deși Claude se măritase din ciudă, pentru a se răzbuna pe un pretendent necredincios sau pentru a suscita regretul și gelozia unui îndrăgostit neîndemânatic... sau poate pentru a înșela pe cineva asupra veritabilelor sentimente față de un altul.

Tânărul avocat, convins că de asta era vorba, se repezi spre cea care plângea.

Și cuvintele pe care le pronunță în fața durerii acestei tinere mirese, fură cele adecvate :

— N-ar fi trebuit să accept acest răgaz de trei săptămâni pe care mi l-ai impus, fără să ne vedem. Dacă ne cunoșteam mai bine ți-ai fi dat seama de adevăratele sentimente și de inconvenientele acestei căsătorii fanteziste. Aveam vârsta și experiența și ți-aș fi prevăzut regretele... Dar, dacă este ceva de făcut, fii sigură, micuța mea, că sunt la dispoziția ta.

Cuvintele pe care le spunea nu fuseseră încă înțelese de tânăra fată. Vocea caldă a lui Didier era un acompaniment foarte dulce lacrimilor ei și îi legăna amărăciunea cu un murmur agreabil în urechi.

Totuși, această expresie familiară, micuța mea, pe care o întrebuințase tânărul bărbat, o făcu să tresară. În același timp simți în jurul umerilor brațul și brusc se smulse din această strânsoare :

— Ce poți face pentru mine ? întrebă ea ostilă.

— Dacă dorești, pot face necesarul ca să rup aceste legături care ne unesc și să-ți redau libertatea.

— Crezi că-mi poți da libertatea ? întrebă ea, mirată că el i-o oferă atât de spontan.

— Cred ! Voi lua toate greșelile asupra mea, astfel ca să-l poți lua pe cel pe care-l iubești... dacă totuși acesta este și el încă liber.

Claude fu surprinsă și încetă câteva clipe să plângă.

— De cine vorbești ? Ce persoană trebuie să fie liberă ?

— Bărbatul pe care-l regreți și din cauza căreia ai contractat această căsătorie.

Se opri și apoi adăugă cu blândețe :

— Vezi, micuța mea, nu trebuie niciodată să te măriți din răzbunare. Încercând să ucizi pe un altul, te asasinezi pe tine însăți.

— Nu m-am măritat din răzbunare, spuse ea începând din nou să plângă.

El atrase spre pieptul lui tânărul căpșor disperat și mâna lui dezmierdă alintător părul fin care-i gâdila obrazul.

— Este de înțeles că o răzbunare se resimte, dar nu se analizează. Totuși gândul la un altul te-a împins la această căsătorie curioasă.

— O, nu, spuse Claude cu sinceritate, nu există un altul.

Această afirmație nu-l convinse.

— Nu amintirea unui alt bărbat te-a făcut să plângi azi dimineață la primărie ? insistă el.

— Ce-ți imaginezi ? protestă ea, ridicându-și fața spre el. De ce vrei să regret pe cineva ?

— Presupun că gândul ireparabilului așezat între el și tine ți-a fost cauza lacrimilor din seara asta.

Cu toată dezolarea ei, Claude începu să râdă.

Greșeala partenerului ei îi părea deodată plăcută.

— O, spuse ea, cât de repede tragi concluzii. Îți afirm că te înșeli și că nu plâng din cauza unei amintiri.

— Nu regreți pe nimeni ? întrebă el încet, căci încerca să ghicească enigma acestei disperări.

— Nu, pe nimeni, repetă ea.

Din nou, ea începu să râdă.

— O, este delicios ! Ai crezut că...

Și suflându-și nasul, apoi tamponându-și ochii, îi explică :

— Să vedem, dacă aș fi iubit un om, cum o spui, el ar fi fost cel ales... Averea mea mi-ar fi permis să dobor obstacolele, dacă ele ar fi existat.

Didier nu răspunse. Se gândea că în dragoste banul nu este întotdeauna suficient ca să rezolvi anumite dificultăți.

— Plângeai totuși, și dacă nu este vorba despre o supărare din dragoste...

— Îți spun că nu este asta, că nu poate fi asta. Sunt amărâtă pentru că mi s-a părut dintr-o dată, c-am făcut o mare prostie alegându-te.

— Mulțumesc!

— Un soț pe care-l cumpăram era un lucru atât de extraordinar, încât mi-am pierdut încrederea în mine!

— Dacă nu există nimic altceva care să te întristeze, răul nu este atât de mare!

— Totuși, acum sunt încătușată!

— Și eu, remarcă el liniștit!

— O, pentru un bărbat nu este același lucru!

— Cred că independența și libertatea sunt bunuri mai prețioase pentru un bărbat decât pentru o femeie, aceasta fiind întotdeauna prizoniera sexului ei, a pudoarei și a prejudecăților ei.

— Poate! Dar dumneata ai găsit în această afacere compensații... pecuniare.

— Ah, da, banii!...

Făcu o pauză și continuă:

— Vrei să-mi faci plăcerea și să elimini din gândurile tale această problemă a banilor? Ea îți falsifică judecata chiar față de mine. Un om instruit și binecrescut poate oricând să facă o căsătorie bogată, dar asta nu înseamnă că trebuie neapărat să accepte să se însoare cu orice femeie și să se mulțumească cu ea.

— Este lucrul pe care dumneata l-ai făcut, totuși!

— Pardon, spuse el fără să se tulbure. Ai uitat c-am fugit de o anume dansatoare îmbrăcată în rochie verde. N-am revenit decât pentru că mi s-a spus că este vorba de alta.

Ea surâse, amuzată de această amintire.

— Este adevărat! Întrucâtva m-ai ales.

— Te-am preferat alteia. Asta este sigur! Mi se pare, de altfel, că și dumneata!

— Oh, eu...

— Mi s-a spus că ai examinat mai mulți candidați.

— Da, desigur, dar în acest caz, dumneata ai fi cel „ales"... și asta-i puțin exagerat!

— Deoarece pretinzi că nu există în inima dumitale nici o altă imagine... că nu regreți pe nimeni?

— Nu pretind nimic: o afirm!

El surâse, ca și cum afirmația îi era agreabilă.

— Ei bine, spuse el vesel, dacă nu e nimeni, atunci mai bine eu decât un altul!

— Oh, spuse ea speriată, ești iute în concluzii!

— Păi, dacă drumul e liber?

Până acum ea rămăsese cu pieptul sprijinit de umărul lui Didier. Se degajă din nou.

— Trebuie să-ți reamintesc înțelegerea noastră? remarcă ea cu o demnitate afectată.

— Nu trebuie să ai această grijă, replică el vesel. Am o memorie excelentă și nu am acum nici o dorință să le calc. Dar ca soț, lasă-mă să mă bucur că nu am a mă lupta cu o amintire... o amintire cu atât mai puternică cu cât imaginația ta feminină ar împodobi-o involuntar cu toate calitățile pe care eu nu le am.

Claude făcu o mutră ironică.

— Îți este teamă de comparații?

— Trebuie să-ți fie întotdeauna teamă de ele atunci când micul zeu Amor nu se află acolo pentru a pune o legătură pe ochii partenerului.

— Aș, spuse puțin consolată de acest schimb de reflecții, poate e mai bine așa și am fost proastă adineauri să plâng atât : această căsătorie cu dumneata mi se pare mai puțin ridicolă.

— Desigur, aprobă el. În special dacă ai vrea, micuță doamnă, să aduci puțină bunăvoință și multă indulgență. În ceea ce mă privește, voi contribui cu cel mai sincer respect și cea mai curtenitoare galanterie. Astfel limitată, legătura noastră este posibil să fie edificatoare și să servească drept model tuturor perechilor tinere moderne.

— Bravo! Vei ajunge să mă convingi c-am făcut o afacere bună alegându-te.

— Sunt convins, admise el fără să clipească. Este cu mult mai bună decât crezi.

Surâsul lui echivoc nu-ți permitea să știi dacă ironiza sau nu.

Vorbind, o ajutase să se lungească din nou confortabil pe cușetă.

— Pot să sper că te vei odihni liniștită acum?

— Da, răspunse ea, puțin batjocoritoare. Nu m-ai asigurat că aproape am câștigat lozul cel mare la loteria căsătoriei? Numai că, spuse, afectând deodată un aer de pudoare, pentru a nu mă îndoi, nu mai rămâne lângă mine doar cu șosete în picioare. Din punct de vedere al corectitudinii despre care vorbeai adineauri, mi se pare că exagerezi!

— Într-adevăr, și-mi cer scuze ! Totuși, dacă nu vrei să mă vezi din nou lângă dumneata în această sumară toaletă de noapte, nu reîncepe să plângi. Și chiar, doamnă, înainte de a te părăsi pentru a mă culca, îți fac o mărturisire : mi-e groază de lacrimile femeilor. Sau ele sunt sincere și mă revoltă să văd o femeie plângând fără s-o pot consola, sau nu sunt, și mă scoate din fire să trebuiască să suport o asemenea comedie lacrimogenă.

Se duse la cușeta lui și se întinse. La ultimele cuvinte ale lui Didier, Claude se ridică subit pe un cot. Se simțea din nou agresivă.

— Și aș putea, domnule, să știu în ce categorie mi-ai clasat lacrimile ?

— Ale dumitale ? spuse el.

Se opri, își întinse brațele și căscă liniștit. Și când termină, spuse :

— Ale dumitale, reluă el, le clasez în categoria rouă binefăcătoare care ajută soarele să deschidă florile. Sunt lacrimi de copil, de copil sincer și nevinovat care nu cunoaște greutatea vieții și plânge inconștient pentru că o stea s-a stins pe cer sau pentru că ploaia i-a descrețit buclele... Lacrimile dumitale, mică doamnă ? Am regretul să-ți spun că ele sunt fără bază, fără profunzime, fără urmări și nu servesc decât să-ți potolească nervii ! Și cu asta, draga mea prietenă, îți spun bună seara și îți doresc o noapte bună... Nu ești decât o copilă mare și eu sunt servitorul tău.

Își trase cuvertura peste umeri și păru că doarme. Nu observă ochii arzând de indignare cu care îl privea partenera lui.

„O copilă ! Lacrimi inconștiente !... Draga mea prietenă!"

Acest bărbat pe care-l plătea, vorbea despre ea cu prea multă ușurință.

Și Claude avu la rândul ei un surâs curios pe buze.

— Este stimulant, domnul !

Natura ei combativă se răscula din nou... Și ea care de o lună se amăgea cu ideea acestei căsătorii de curtoazie, nu mai visa acum decât să-și uluiască soțul... pentru a-l obliga să țină seamă de ea !

„Are nevoie să fie dresat acest băiat ! Pare într-adevăr să nu mă ia în serios !"

XV

Claude și ciudatul ei soț debutară în viața conjugală fără prea multe bâlbâieli. Deși nu se cunoșteau deloc, corectitudinea salvă ceea ce putea fi dificil în situația lor extraordinară.

Pentru a-l desprinde pe Valencourt de vechile lui obiceiuri și de relațiile pe care le avea în capitală, Claude găsise că e necesar să părăsească Parisul pentru Coasta de Azur, chiar în seara căsătoriei, ca și când era vorba în realitate de tradiționalul voiaj de nuntă.

Nisa și împrejurimile ofereau în acest început de an numeroase atracții, grație cărora, se gândea ea, Didier se va obișnui mai ușor cu felul în care ea dorea să se comporte, iar în același timp va face cunoștință cu noua viață pe care trebuia s-o ducă de-acum înainte... acea viață de fast și lux pe care o ignora și pe care tânăra milionară se bucura în mod ironic, în sinea ei, să i-o facă cunoscută.

Pentru a fi mai liberă, i-a acordat șase săptămâni de concediu lui Marie Jousserand, care era dezolată să vadă că tânăra femeie se putea lipsi atât de ușor de ea, și Claude luase cu ea doar pe Céline, care începea să-i fie atașată.

Didier, din contră, nu adusese cu el nici un valet. Pentru nevoile lui personale, recursese la băieții de pe etaj, care, datorită bacșișurilor mari, îi asigurau toate serviciile.

Luxosul hotel unde descinseseră la Nisa favoriză primele lor tête-à-téte-uri.

Apartamentul era format din două camere, separate de un salon comun. Aveau fiecare un cabinet de toaletă și o sală de baie, astfel că nu veneau în contact decât perfect îmbrăcați, pentru plimbări sau mese.

Niciodată tânărul bărbat n-a trecut pragul camerei soției lui și Claude, simulând aceeași rezervă, nu părea să-și dea seama că mariajul cere câteva datorii feminine, ce trebuiau îndeplinite față de omul cu care se căsătorise.

Valencourt se ocupa singur de lenjeria și hainele lui ; nici nu părea că s-ar baza pe partenera lui să-i coasă un nasture sau să-i aleagă o cravată și de altfel nici lui Claude nu-i trecea prin minte să-l întrebe pe soțul ei ce toaletă ar prefera să îmbrace sau ce plimbare i-ar plăcea.

Doi străini, cu același nume de familie, iată ce erau în realitate ; fiecare trăind la el în cameră, fără a părea să se preocupe de celălalt.

Erau căsătoriți de zece zile și nici o altă intimitate nu se stabilise între ei.

Dacă Valencourt părea că se simte bine în compania lui Claude, prin atitudinea lui amabilă și naturală, aceasta rămânea rezervată față de cel pe care-l alesese ca partener.

Deși era obișnuită să comande și gata întotdeauna să-și urmeze doar fantezia, Claude era în realitate o adevărată tânără fată. Și orice ar fi vrut, o rezervă inerentă tinereții ei o făcea să fie puțin distantă cu Didier, pe care abia îl cunoștea și în care, instinctiv, pudoarea ei intimă nu se încredea.

Este foarte agreabil să hotărăști : „Îmi cumpăr un soț, care va face ce voi dori... dar când, după terminarea ceremoniei, o tânără cu obiceiuri ireproșabile și binecrescută se găsește față în față cu un domn necunoscut care are drepturi asupra ei și care poate abuza de situație, nerespectându-și angajamentele de corectitudine luate, ea simte instinctiv nevoia să fie ea însăși rezervată, pentru a nu-i da tovarășului ocazia să treacă peste limitele permise.

Lui Claude nu-i trecuse prin cap c-ar putea să se jeneze de Didier și totuși, acum că era măritată, își dădea seama cu neplăcere că în prezența lui își calcula toate acțiunile și își supraveghea cuvintele.

Această stare de spirit feminină nu era cea mai potrivită pentru a crea mai multă intimitate între cei doi soți, cu atât mai mult cu cât Valencourt, conformându-se cu curtoazie atitudinii soției sale, nu încerca niciodată să dirijeze raporturile lor în alt sens decît cel dat de ea.

Dacă Claude era veselă, soțul ei dădea curs liber caracterului lui plin de antren și vioiciune ; dar dacă tânăra femeie rămânea îngrijorată sau tăcută, Didier nu făcea nimic pentru a-i întrerupe mutismul, se închidea de asemenea într-o rezervă puțin taciturnă, foarte naturală, ca și cum ar fi fost fericit să-și poată lăsa gândurile să zboare departe, în loc să fie constrâns să facă un efort pentru a urmări o conversație.

Ceva în atitudinea tânărului avocat o împiedica pe Claude să se abandoneze naturii sale spontane și exuberante : era ciudatul examen la care soțul ei părea câteodată c-o supuse I se părea că-i vede ochii lacomi privind-o cu un fel de curiozitate care îi detalia cele mai mici gesturi sau îi analiza

toate cuvintele. Această privire de bărbat nu era răuvoitoare, dar ea îi simţea ascuţimea şi profunzimea, ca şi cum ea ar reprezenta pentru tovarăşul ei o enigmă extraordinară, pe care acesta se străduia s-o descifreze. Şi câteodată pe buzele masculine vedea apărând un surâs bizar şi amuzat, care părea să sublinieze vreo observaţie secretă, nu lipsită de ironie.

— Cred, Didier, că ai o mare tendinţă de a-ţi bate joc de oameni. Remarc la tine licăriri de veselie ale cărei motive nu le ghicesc şi nu-mi dau seama de provenienţa lor.

— Câteodată este amuzant să observi omenirea !

— Mi-ar place, totuşi, să nu-ţi servesc ca ţintă de observaţie.

— O, protestă el. Tot ce faci este delicios ! Ai într-adevăr o francheţe şi un spirit de dreptate care exclud orice idee de critică. O să-ţi fac un compliment, drăguţă doamnă, ai în mine un admirator sincer.

— Într-adevăr ?

— Da, într-adevăr !

Ea se înroşise de plăcere, căci complimentul i se păru meritat şi sincer. Dar asta n-o împiedica să surprindă câteodată surâsul batjocoritor pe buzele tăcute ale partenerului său...

„La urma urmei, îşi spunea ea cu indulgenţă, ca un fel de compensaţie, asta dă puţină picanterie asociaţiei noastre, care până acum este destul de monotonă. Acest biet Didier nu protestează niciodată în faţa exigenţelor mele şi câteodată am impresia că-l conduc în lesă, pare atât de politicos când mă întovărăşeşte undeva, chiar dacă plimbarea îi displace".

În adevăr, când se întâlneau o făceau întotdeauna pentru o corvoadă mondenă, în comun cu ceilalţi obişnuiţi ai hotelului sau cu prieteni cosmopoliţi pe care Claude îi cunoştea în număr mare în acest oraş luxos, unde toate rasele se întâlnesc.

Baluri şi concerte se succedau după poftă, dacă nu era cumva vorba de vreo reuniune mondenă care-i solicita : meciuri, curse, bătăi cu flori sau altceva care i se păreau indispensabile lui Claude.

Şi noul soţ, în ciuda impecabilei lui corectitudini, nu avea aerul prea entuziasmat de aceste serbări unde părea că se complace tânăra milionară. Deşi nu-i făcea nici o observaţie, Claude remarca lipsa lui de antren şi nevoia de a se izola cât mai mult posibil.

„Didier nu este obişnuit în lume şi se simte jenat în mijlocul celorlalţi, se gândea ea. Se va obişnui".

Punea deci mai multă pasiune în a alerga în toate locurile de plăcere, fiind convinsă că, făcând astfel, acţiona cu abilitate şi pregătea în mod magistral viitorul.

Totuşi, de două sau trei ori, sub diverse pretexte, migrenă, oboseală, scrisori de scris sau alt motiv, Valencourt a lăsat-o să meargă singură la reuniuni unde ar fi trebuit să fie lângă ea. Şi, în acele zile, Claude nu simţea nici o plăcere în mijlocul prietenilor pe care îi căuta cu atâta insistenţă.

— Oh, asta-i ! Oare nu mă pot lipsi de prezenţa lui Didier ? se întreba ea cu nelinişte. Ar fi ridicol din partea mea ca acest bărbat să-mi devină indispensabil ! Un bărbat pe care-l plătesc !

Dar există senzaţii pe care nu le comanzi...

Tânăra milionară trebui să recunoască că se distra mai puţin când soţul ei nu era lângă ea pentru a-i împărtăşi plăcerile.

„Este formidabil, îşi mărturisi ea. Am acum o inimă de femeie măritată ! Un suflet de mică provicială... limitată, neliniştită şi egoistă !... Este frumos !... Şi de un ridicol !"

Acest gând o înveseli, dar nu o vindecă. Fără a putea face ceva, nu mai simţea nevoia să iasă, atunci când avocatul n-o însoţea.

Pentru a-şi justifica această lipsă de antren, ea îşi spunea:

„Bolile morale sunt contagioase ca şi celelalte. Iată că mizantropia lui Didier m-a câştigat ! Trebuie să mă îngrijesc de acest lucru, căci altfel, domnul, soţul meu va câştiga el, influenţându-mă !"

Şi ca să braveze acest ascendent pe care tovarăşul ei l-ar putea avea asupra ei ,Claude se sili să iasă, deşi asta o costa.

„Pentru a brava", se gândea ea.

Dar în realitate ea era cea care suferea, deoarece era obligată să-şi impună plăceri care nu-i mai făceau plăcere.

XVI

În acea zi se aflau pe terasa unei cafenele de pe Promenada englezilor din Nisa.

Era ora aperitivului, abia sunase ora 12 și o mulțime de turiști fie că stăteau, fie că se plimbau, umpleau minunata promenadă care înconjura marea albastră și malul ei abrupt.

Lui Claude i se părea că Didier se plictisea din nou. Remarcă cu prietenie :

— Mă mir că nu guști mai cu plăcere minunatul soare care ne inundă. Și ieri aveai același aer obosit.

Didier dădu din umeri.

— Nu acuza soarele de lipsa mea de antren, ci lumea care ne înconjoară. Mi-e groază de mulțime și de exhibițiile ei.

— Dar ea defilează prin fața noastră ca noi să fim amestecați cu ea.

— Această terasă de cafenea este plină de lume și toți care se plimbă ne privesc în trecere. În acest oraș suprapopulat de străini cunscuți, fiecare caută să pună un nume pe o figură.

— Nu-ți place Nisa, spuse tânăra femeie, a cărei privire luminoasă urmărea cu plăcere acel du-te-vino al trecătorilor eleganți.

— Nisa este un oraș încântător și confortabil unde poți petrece ore minunate cu condiția să nu trăiești în clipa de vedetă, căutând admirația mulțimii.

Ea izbucni în râs.

— Dar noi doi nu dorim deloc să ne facem remarcați !

— Sper ! Totuși am descins în cel mai luxos hotel de pe Coasta de Azur și trebuie să ne schimbăm ținuta de trei sau patru ori pe zi.

— Oh ! Didier ! o să te obișnuiești ! protestă Claude cu un surâs zeflemitor. La începutul fiecărei vieți noi, există obiceiuri noi, care trebuie să le înveți.

— Obiceiuri care sunt corvezi și care ne obligă la legile lor strâmte și penibile.

— Nu găsesc, spuse ea. Eu m-am familiarizat din copilărie, asta nu mă costă. Vei vedea ce repede te vei acomoda cu aceste obligații și obiceiuri care sfârșesc prin a fi necesare.

O lumină amuzată se ivi în privirea tânărului.

— Ești convinsă, este deja ceva, observă Didier. Din nenorocire, mi-e teamă că te voi dezamăgi : eu sunt un adevărat sălbatic !

— Ba nu, spuse ea distrată. Un dezrădăcinat cel mult !

— Un dezrădăcinat... repetă el încet. Da, poate... Un dezrădăcinat !

Și ca și când cuvântul l-ar fi distrat, buzele lui părură să schițeze din nou surâsul lor pe care Claude, transportată de gândurile ei, nu-l remarcă.

— Cred că ești de acord totuși, insistă ea puțin tachinându-l că nu totul îți displace în viața noastră luxoasă... Iată, de exemplu, menu-ul meselor noastre nu-ți este dezagreabil.

— Cu asta sunt de acord ! Dar este regretabil că nu putem mânca fără a fi spionați de ospătarul șef la fiecare mișcare ; că nu putem bea o ceașcă de ceai în altă parte decât într-un hotel de lux, unde o mulțime întreagă consumă, în același timp, aceeași băutură plătită cu aur.

— Și te plângi, muritor fericit ! se maimuțări tânăra femeie flatată să audă detaliindu-se tot luxul pe care și-l putea permite.

Surâsul ironic al lui Valencourt se accentuă mai mult.

— Oh, dacă ar fi vorba să constat doar puterea formidabilă pe care ți-o dă averea, dovada este făcută că poți plăti larg bunăstarea care ne înconjoară.

— Și asta nu este suficient pentru îndeplinirea viselor tale ? Ingratule !

Deodată, Valencourt își privi soția.

— Oh, iartă-mă, spuse el cu elan, n-am vrut să subestimez buna ta intenție de a-mi face plăcere, lucru pentru care îți sunt îndatorat... adevărul este că ador singurătatea și că acestui oraș de lux i-aș fi preferat indiferent ce alt colț mai intim pentru primii noștri pași în viață conjugală.

— Dar nu te gândeai să mergem la Veneția, spuse Claude, fără să-și dea seama de ironia vocii ei. Asociația noastră ar fi fost deplasată pe lângă perechile de amorezați care frecventează acest oraș încântător.

— Desigur, Veneția nu era indicată pentru soți ca noi...

Tăcu un moment. Gândul îl purta în trecut. Evoca o gondolă cu perne moi, un cântăreț invizibil ce-i încînta barcarolele lui becuri multicolore cu lumini temperate și pe orbaz i se părea că mai simte mângâierea dulce a unui păr de femeie, al cărui cap se odihnea pe umărul lui.

Îl scutură un fior și mâna i se încordă mașinal ca pentru a înlănțui încă odată adorabilul corp pe care viziunea îl evoca.

—Ah, Veneția, murmură el, orașul amanților și al îmbrățișărilor de neuitat... patria visului a iluziilor...

— Cunosc, răspunse Claude, am fost acum doi ani... Atunci eram liberă și foarte căutată! Credeam încă în Făt-Frumos și în dragostea sinceră. Nu mă gândeam să contractez, într-o zi, o căsătorie atât de extravagantă!

Privirea bărbatului abia o atinse pe cea a femeii.

— Și eu am fost acum câțiva ani... nu eram singur, desigur. Mărturisesc că nu mi-ar fi plăcut să mă reântorc acum acolo.

Claude nu se clinti, dar repeziciunea ripostei îi dovedi că tovarășul ei va fi întodeauna gata să răspundă vorbelor ei de duh, dacă o dorea.

Între ei se lăsă o tăcere. Din nou Didier se lăsă purtat de o viziune îndepărtată.

Mașinal, tânăra femeie scoase din poșetă un portțigaret lung și elegant, încrustat cu pietre prețioase.

Cu ochii pierduți în înaltul cerului mediteranean unde pescărușii eleganți se legănau încetișor, ea aspiră de două sau de trei ori, cu voluptate, fumul țigării pe care și-o aprinsese cu bricheta ei de baga.

— Orice ai gândi, afirmă ea, ceasul acesta e minunat...

— Minunat pentru că-ți place, aprobă el galant. Dar ce-i asta?

Remarcase abia acum lungul portțigaret.

— Oh, Claude, protestă el. Ascunde repede acest instrument îngrozitor, bun cel mult pentru intimitate!

— Despre ce vorbești?

— Despre țigară... Te rog, stinge-o. Mi-e groază de femeile care fumează în public.

— Fața tinerei femei se înroși puțin... Era prima dată când o dezaproba atât de clar.

— Ce idee! Nu sunt singura femeie care fumează aici! Privește în jurul nostru. Acum este admis în toate cercurile!

— Ești singura de care îmi pasă... Te rog, fă-mi plăcerea și stinge imediat țigara și pune în geantă acest oribil accesoriu.

— Mai întâi acest accesoriu, cum îi spui, este foarte drăguți.

— A costat scump, desigur!

— Nu există ceva mai frumos!

— Acest frumos, între niște buze grațioase, nu este estetic.

— Este părerea ta, nu și a mea!

El se ridică liniștit :

— Cum dorești, draga mea prietenă, spuse el. Continuă... Ne vom revedea la restaurant.

Abia avu timp să-l rețină de mânecă.

— Unde te duci, Didier ?

— Să-mi cumpăr un ziar... Te regăsesc la hotel.

— Este o copilărie, observară ea râzând puțin nervos.

Niciodată până acum nu fusese atât de ferm în dorințele lui. Era prima oară când voința lui era mai puternică... și pentru un lucru atât de pueril.

Dintr-o privire, ca un fulger, ea observă fața în aparență indiferentă a soțului ei. Apoi, stingând țigara cu un soi de furie, remarcă :

— Poți rămâne acum... dar ăsta-i despotism !

Ochii ei negri, puțin mai duri, îl priveau pe bărbatul care se așeza din nou.

— Nu credeam că ești atât de ipocrit. Ești fenomenal !

— Dezaprob ca o femeie bine crescută să maimuțărească bărbații sau emancipatele... cu atât mai mult cu cât această femeie îmi poartă numele !

— Nu ești șocat în intimitate ! Pudoarea ta ține mai ales de respectul uman... Este un lucru mărginit !

— Ți-am spus că disprețuiesc orice exhibiție.

— Formidabil... Aproape să nu crezi !

Nu mai adăugă nimic dar din acest moment își observă partenerul cu mirare.

Îi displăcea hotelurile, restaurantele de lux, locurile mondene, lumea elegantă, toate locurile unde putea fi remarcat... Se temea oare să atragă atenția asupra lor ?... Pentru același motiv oare nu-i permitea să fumeze în public ?

O cuprinse o jenă. Ce să însemne asta oare ?

De câte ori Didier nu era de acord cu obiceiurile luxoase ale bogatei monede, tânăra fată se neliniștea. Trecutul tovarășului ei o neliniștea. În ce mediu trăise el până acum ? Și de ce, mai ales, se temea atât să atragă curiozitatea altora, amestecându-se în lumea specială a hotelurilor de lux ?

Pentru că fusese martoră la anumite scandaluri în care fuseseră amestecați oameni pe care-i cunoscuse și care se făleau cu nume răsunătoare în timp ce ei nu erau decât niște simpli aventurieri, se temea tot timpul ca soțul ei să nu aibă pe conștiință vreun păcat ușor nedeclarat, care ar putea fi descoperit.

Deși își repeta mereu că tânărul era de familie bună, că informațiile furnizate de „Select-Agence“ erau excelente, că soțul ei ale cărui maniere le judeca în fiecare zi, era indiscutabil binecrescut, perfida neliniște revenea mereu.

Pentru un fleac, neliniștea o cuprindea din nou. Când de exemplu Didier întoarcea brusc capul la trecerea unui grup de oameni, când încrunta sprâncenele în fața clientelei unei cafenele prea numeroase ce trebuia traversată, când arăta plictiseală la anunțul unei serbări unde trebuiau să asiste ; pe scurt, pentru niște mici corvezi mondene, care lui Claude i se păreau imposibil de evitat, decât dacă ar fi vrut să trăiască complet izolați, dar cu care soțul ei nu era de acord, decât cu o resemnare vizibilă.

Și iată că tânăra femeie făcu o altă constatare : anumiți oameni îl priveau pe soțul ei cu o reală insistență, ca și cum ar fi știut cine este și i-ar fi putut da un nume.

Astfel, ducele de Chalonges, pe care Claude îl cunoștea în mod vag, se întoarse brusc spre avocat care părea să nu-l fi văzut și care-și continua drumul netulburat, în timp ce Claude, oprită în loc, observa în tăcere mirarea bătrânului gentilom.

— Îl cunoști deci pe ducele de Chalonges ? îl întreabă tânăra soție pe soțul ei.

— Hm !... poate. Nu-mi aduc aminte, dar numele nu mi-e necunoscut.

— El te cunoaște ? insistă ea.

— Este posibil. La Palat atâția oameni ne remarcă, oameni pe care noi nici nu-i vedem !

— Dar n-ai pledat niciodată !

— Tocmai, îi ascultam pe ceilalți ; este indiscutabil mult mai captivant !

Ea dădu din cap dezamăgită de un răspuns așa de pretențios, în timp ce un surâs nedefinit plutea pe buzele tânărului bărbat.

Intr-o zi ea crezu că va cunoaște în sfârșit adevărul. Erau așezați pe terasa unei mari cafenele, la Monte-Carlo, lângă celebrul Cazinou. Aerul era puțin asupru și în timp ce Claude se îmbrăca în blănurile ei prețioase , Didier își scoase cascheta pe care o purta în acea zi, pentru a și-o așeza mai bine pe cap.

Un necunoscut, oprit la câțiva metri de ei, zări o secundă capul gol al avocatului.

— Valencourt ! strigă el, venind spre tânăr.

Acesta tresări cu o expresie fugitivă de neplăcere pe față. Revenindu-și imediat se sculă și întinse mâna celui care venea, cu toată bunăvoința posibilă.

— Paul Maraine ! Ce surpriză !

Dar, făcând acest lucru, el întoarse complet spatele spre Claude, ca și cum dorea ca ea să rămână străină întrevederii lor.

Și cum noul venit, care nu părea să observe această tactică, părea fericit de această întâlnire și amenința să o eternizeze, Didier se întoarse spre soția lui și fără să i-l prezinte pe necunoscut, se scuză :

— Îmi permiți ? Două minute și revin.

Și liniștit, discutând, se îndepărtă cu celălalt la câțiva metri, în timp ce Claude făcea fel de fel de supoziții.

Când reveni lângă ea, Claude nu putu să nu observe :

— Te-ai jenat să mi-l prezinți pe prietenul tău ? Am remarcat că v-ați îndepărtat pentru a-i vorbi.

— Pentru ca să nu te prezint unui bărbat care nu este din lumea voastră !

— Un camarad de școală, probabil ?...

— Nu, un confrate al vărului meu... un oarecare poet care are câteodată veleități de a fi familiar.

— Oh ! familiaritatea unui poet poate fi interpretată ca originalitate !

— Totuși, nu mi-a convenit să te expun !

Răspunsul era prea clar pentru a mai fi discutat ; dar Claude se gândi deseori la acest unic camarad întâlnit de soțul ei și pe care Didier îl îndepărtase de ea fără ezitare.

Revedea surâsul bizar, plin de ironie pe buzele tânărului bărbat când ea i-a făcut observația și această amintire îi producea o inexplicabilă strângere de inimă, ca și cum ar fi fost o amenințare pentru viitor.

XVII

Într-o zi, când Claude insistase ca soțul ei s-o însoțească la un meci de tenis, tânăra femeie observă deodată că mai multe persoane șușoteau, după ce-l priviseră în trecere pe Didier.

Această constatare era totdeauna dezagreabilă noii căsătorite.

Agasată, ea încetini pasul astfel ca să poată studia reacțiile avocatului, care se găsea astfel mergând puțin înaintea ei.

El își continua drumul cu capul semeț și aerul mândru, ca și când ar fi sfidat adversari invizibili și nu-i remarca pe nici unul.

Ce gânduri se învălmășeau în capul lui Claude văzând această atitudine !

Ea își ajunse soțul și merse alături de el.

— Mă gândesc, spuse ea cu jumătate de glas, ca și când ar fi vorbit singură, că printre oamenii care ne înconjoară, dacă unii sunt cinstiți, mai sunt și alții care nu merită acest nume.

Spunând acestea, ea îl examină din colțul ochiului pe Didier. Acesta observă acea privire inchizitorială fixată asupra lui.

— Ce te face să spui asta ? întrebă el mirat de o asemenea observație.

— O idee care mi-a venit văzând aerul plictisit al anumitor persoane care sunt privite îndeaproape... Îmi fac impresia că nu au cunoștința liniștită.

Avocatul începu să râdă. Poate își da seama de curiosul raționament al partenerei lui.

Vru s-o păcălească :

— Nu există în realitate oameni pe deplin cinstiți, explică el foarte serios, care se pot lăuda că n-au comis, niciodată în viața lor, un act contrar legilor penale. Omul cinstit este curat până în ziua când se descoperă că este o secătură... Între aceste două extreme nu se află adesea decât puțin noroc ! Unul se lasă prins acolo unde celălalt, din întâmplare sau printr-o viclenie naturală, a putut să comită nepedepsit fapta rea... Și din cei doi, cel care este descoperit este cel mai puțin vinovat, întrucât este mai puțin șarlatan !

— Oh ! este înspăimântător să gândești astfel, protestă Claude cu vioiciune. Deci... dumneata ?

— Eu ? întrebă Didier vesel. Mă gândesc că hm... Eu sunt desigur un criminal ca ceilalți ! Am avut doar șansa să scap pedepsei meritate.

— Ei bine, asta-i foarte frumos! spuse tânăra femeie consternată.

Îl privea cu teamă, ceea ce-l făcu să izbucnească în râs.

— Un avocat se pricepe foarte bine să interpreteze legile și să se eschiveze de la rigorile codului! Te scandalizez, cred!

— Da!

— Claude, gândește-te, dumneata însăți!

— O, ce oroare spui! Eu sunt o femeie cinstită.

— Sper. Totuși, ești sigură, dragă prietenă, că n-ai contravenit niciodată legilor?

El îi luase mâna pe care i-o strângea prietenește. Dar ea se desprinse cu o repulsie exagerată.

— Ah, nu mă atinge! strigă ea. După mărturisirea ta... declarația ta... n-o să mai dorm liniștită. Ce-ai putut face ca să fii un criminal și să-ți fie frică să nu fii recunoscut?... Mă întrebam deseori de ce îți era groază de mulțime. Dumnezeule, este înspăimântător să mă gândesc la tot ce-ai fi putut face rău!

— Și porți numele meu, accentuă el, peste măsură de amuzat de indignarea ei. Să nu uiți, Claude, că ești soția mea și că împărtășești soarta mea, chiar dacă ea este dezonorantă.

— Este îngrozitor!

— Absolut monstruos!

Ea îl privi cu sprâncenele încruntate cum râde.

— Cum poți râde de asemenea lucruri, spuse ea mai încet, căci își dădea seama că-și bătea joc de ea.

— Pentru că mânia ta este amuzantă la maximum... Ți-am spus că sunt un criminal ca toți ceilalți oameni: nici mai mult, nici mai puțin!

— Dar persoanele pe care eu le cunosc sunt oameni cinstiți!

— Atunci și eu, dacă asta te satisface, să știi că n-am fost încă condamnat.

— Nu încă! Ai niște expresii!

— Pentru că mă gândesc la tot ce conține noțiunea de om cinstit, cu greșeli nemărturisite și vrednice de mustrare! Îți trebuie atât de puțin ca să cunoști asprimea codului penal! Este suficient să cobori dintr-un tramvai fără să-ți fi plătit biletul, să vânezi fără permis, să încerci să plasezi o

monedă falsă pe care ai primit-o, să pescuiești când este interzis, să schimbi domciliul uitând să plătești o datorie neînsemnată, să joci la curse în afara pariului oficial, să bei o halbă de bere în timpul unei razii, într-o cafenea deocheată, să accelerezi viteza mașinii după ce ai lovit ceva pe șosea... Și încă altele ! În fiecare zi faci gesturi contrare legilor... Dacă toți ar fi pedepsiți, ne-am bucura de un cazier judiciar teribil de încărcat !... Iată, dumneata și eu...

— Nu înțeleg.

— Crezi că mariajul nostru nu este în limita legii ? Te însori pentru a întemeia o familie și nu pentru a permite fanteziilor noastre să-și facă de cap libere, la adăpostul legilor. N-am abuzat de încrederea primarului care ne-a unit ? Ultragiul unui magistrat în exercițiul funcțiunii, deoarece ne-am angajat, prin jurământ, la lucruri pe care noi știm că nu vrem să le facem și în plus ne folosim de un act de stare civilă pentru scopuri care n-au fost prevăzute ! Te crezi ireproșabilă dumneata, care plătești un bărbat pentru a-ți da numele lui ? Și mă crezi mai puțin blamabil pe mine care am acceptat acest curios târg ? Și domnul Michot ? Și notarul dumitale ? Pot aceștia să fie de bunăcredință ?... Crede-mă, Claude, nu mă privi cu atâta neliniște când trec mai repede prin mulțimea care ne privește : vreau poate doar să nu fiu acostat de un om cinstit dintre prietenii voștri, ale căror tare ascunse sunt poate mai rele decât ale mele.

Claude tăcu uluită ; teza lui Didier era atât de neașteptată ! Se gândea la ce-i spusese el și căuta ce argument ar putea să-i opună.

— Într-adevăr, spuse ea, nu ai nimic mai grav pe conștiință, decât toate micile păcate pe care mi le-ai înșirat ?

— Găsești că nu este destul ?.

— Nu, într-adevăr nu este mare lucru !

— Și totuși, dacă am fi acuzați de o crimă mai mare... am spus acuzați, nu vinovați, opinia publică, cu un dezgust ipocrit, s-ar folosi de aceste mici fapte pe care le subestimezi și ne-ar socoti ticăloși.

O licărire de spaimă întunecă fina figură feminină :

— Te gândești că mariajul nostru ?... întrebă ea cu ezitare.

— ...Ar fi comentat în mod curios de către presă și de public. Asta este sigur.

— Și totuși consider că nu facem nici un rău.

— După părerea dumitale, poate! Din punctul de vedere al patriei și al societății suntem mari vinovați că ne sustragem îndatoririlor noastre de cetățeni, care sunt de a da patriei copii...

Fruntea lui Claude se lumină subit, ca și când deodată ar fi descoperit un sens reflecțiilor soțului ei.

— Ascultă-mă, Didier, spuse ea puțin asupru; dacă ai deviat conversația doar pentru a obține o apropiere mai intimă între dumneata și mine, fără de a avea aerul de a nu respecta promisiunile, te-ai înșelat total! Țin să te previn imediat, că-ți pierzi timpul. Nu-mi pasă de opinia publică și de ceea ce numești datorii de cetățean!

Pus atât de arogant la locul lui, atunci când nu se aștepta, Didier rămase surprins.

Prins de subiect, nu se gândea deloc la concluziile pe care le putea trage soția lui din cele spuse.

Când înțelese sensul pe care Claude le atribuia, începu să râdă.

— Foarte nostim ceea ce spui! observă el vesel. La ce te gândești? Te asigur, draga mea prietenă că virtutea ta n-a n-a fost amenințată nici un moment. M-am distrat să distrug în fața ta fațada ipocrită a acelora pe care-i numim oameni cinstiți, inclusiv noi amândoi, dar n-am avut niciodată dorința să-mi perpetuez rasa... mai ales acum!

Vocea lui devenise atât de zeflemitoare, încât Claude se înroși, foarte jenată. Și neștiind cum să-și ascundă jena, se crezu abilă afectând un mare dispreț:

— Omul cinstit care ești, nu-și va uita angajamentele, asta este sigur! spuse ea pe un ton puțin ințepat.

Dar Didier se simțea inspirat de ironie:

— De... între oameni căsătoriți aceste angajamente n-au prea mare valoare, observă el. Le calci deseori... Dar iată, că pentru a nu le ține, trebuie să ai scuza dragostei!

— Și atunci? insită tânara femeie împinsă de nu știu ce demon gâlcevitor:

— Păi? Dragostea! Asta lipsește tabloului, mi se pare!

— Din fericire!

Didier nu răspunse. Se prefăcu brusc atent la schimbările de mingi foarte dificile, între doi campioni.

Pe buze îi apăruse totuși veșnicul lui surâs ironic...

XVIII

Acum că era măritată, Claude examina critic toate gesturile și atitudinile soțului ei.

Inainte de căsătorie ea refuzase să-l cunoască pe Didier ; în prezent, deoarece devenise soția lui, o stăpânea o adevărată nevoie să-l descopere.

Din cel mai neânsemnat gest sau cuvânt al lui, ea trăgea concluzii extraordinare care o torturau ca și cum nu putea vedea lucrurile decât sub cel mai dezagreabil aspect.

Ea descoperi mai întâi că acest bărbat cu caracter vesel și surâs ironic era teribil de gură-cască. Un nimic pe stradă îl distra : un cuvânt nostim spus de un copil, o glumă neașteptată pe buzele unui bețiv sau un banc fără perdea spus de o țață bună de gură, totul părea a atrage atenția tânărului.

Și Claude își aducea aminte de mici scene diferite, de care păruse foarte avid.

Astfel, în timpul uneia din plimbările lor zilnice, Valencourt, care mergea alături de ea, o părăsi subit pentru a se alătura unui grup de oameni foarte veseli adunați la marginea unui trotuar.

Nu era vorba totuși decât de unul din puerilele incidente ale străzii, care, se nășteau zilnic sub ochii celor care se plimbau.

Un mic vânzător de flori fusese cât pe ce să fie lovit de un taxi al cărui șofer, vociferând și gesticulând, încerca să-și scuze neîndmânarea înjurând pe cât putea inocenta victimă.

Mulțimea se amuza de incident, căci nici băiatul n-avea gura legată, și la injuriile șoferului răspundea cu exclamații savuroase.

Cum Claude tocmai ajunsese lângă grup, un râs tare zgudui asistența. Tânăra femeie auzi acest sfârșit de frază, strigat de o voce de copil :

— Ei, du-te odată, cavaler pe rotile !

In același timp, Didier se întorcea spre ea, cu ochi râzători și fața înveselită de logoreea copilului.

— Are haz puștiul ! observă el râzând.

Claude avu un surâs de dispreț ; își găsea soțul naiv și puțintel ridicol.

— Asta te distrează ? observă ea din vârful buzelor.

— Dumnezule, da, ca și pe ceilalți! Admir spiritul de oriunde vine și acest copilandru are replici amuzante.

Și, reîntorcându-se către copil, care reîncepea să-și ofere marfa trecătorilor, îl apostrofă :

— Ține, micuțule, dă-mi un trandafir.

— Domnule, luați tot buchetul... Buchete de o sută de cenți, domnule... Pentru că au căzut pe jos, vi le las cu patru franci...

Didier surâse.

— Nu, un trandafid numai. Acesta. Foarte bine... Păstrează restul, micuțule și fii atent la taxiuri când traversezi străzile.

Și pe când copilul extaziat contempla biletul de 10 franci pe care-l strângea în pumn, Didier se întoarse spre Claude, care nu se mișcase.

— „Sunt flori umile", fredonă el cu voce înceată, întinzându-i trandafirul.

Adăugă surâzând :

— N-am luat tot buchetul pentru a nu te încărca... Dar înțelege, trebuia să-l despăgubesc pe acel copil care are tupeu!

Claude nu făcu nici un comenariu, dar o ridicare din umeri imperceptibilă întovărăși mulțumescul ei puțin sec.

Era plină de dispreț.

„Gură-cască! se gândea. Exact tipul de om pe care nu-l pot suferi..."

Își dădea seama, de asemenea, că lui Didier îi plăceau spectacolele bizare, cu totul nedemne de a reține atenția unui om de lume.

Nu știu să spună de ce anume îi displăcea faptul că soțul ei se interesea de un vânzător de flori sau de un negustor ambulant limbut, un lucru era cert însă, că făcând aceasta, lui Didier îi lipsea prefăcătoria.

Un bărbat șic nu arată decât dispreț pentru oamenii mărunți! Și dacă soțul ei n-ar fi avut decât acest defect! Se dovedea visător sau poet, nu știa bine, dar nu era deloc decorativ într-o epocă când toți se căznesc să fie practici și pozitivi.

Intr-o bună zi, când o lungă plimbare cu mașina îi condusese foarte sus, aproape în vârf de munte, dincolo de trecătoarea Dalluis, tânărul avocat făcuse deodată semn șoferului să oprească.

— Ce se întâmplă ? întrebă Claude puțin nerăbdătoare, căci locul era sălbatic, drumul destul de periculos și era nerăbdătoare să iasă din această trecătoare strâmtă.

Sst... spuse el. Acolo : nu vezi ?

Brațul lui întins indica râpa, foarte adâncă în acel loc.

Majestuos, minunat, un vultur plana deasupra torentului.

— Nu este minunat ?! murmură Didier. Câtă putere în această aripă imobilă. Este rar să poți contempla un vultur planând, văzut din spate și atât de aproape...

— Desigur, răspunse Claude distrată.

Didier rămase astfel mult timp în contemplare, până ce pasărea imperială se lăsă să cadă ca o săgeată, dispărând brusc în umbra râpei.

— Minunat ! repetă el. Nu-i așa, scumpă prietenă ?

— Oh, da, sunt încântată că asta te distrează ! răspunse ea suspinând în fața a ceea ce ea numea o nouă toană a soțului ei.

Ea îl observase, nu fără o nuanță de neliniște.

„Un visător", se mai gândi ea. Ce straniu avocat pare ! Nu este de mirare că este „fără clienți".

Încă un lucru care avea darul s-o mire sau s-o agaseze pe Claude, după dispoziția momentului, era ciudata manie pe care o avea Didier să nu țină cont de drumul convenit și acceptat pentru plimbarea zilnică.

Este de la sine înțeles și fiecare știe acest lucru, că dacă promenada englezilor este locul celor eleganți până aproape de capătul ei, în partea de vest aceștia nu pot depăși spre est piața Massena și digul, căci și-ar compromite brevetul de eleganță.

Poate în anumite zile, poți ajunge până la piața de flori și poți face câteva incursiuni în vechiul oraș, cu titlu turistic ; dar nimeni nu se încumetă niciodată să treacă dincolo de castel și să se aventureze pe lungile cheiuri pustii ale micului port.

Și totuși, pe aici Didier o ducea pe Claude adesea.

— Dar unde mai mergem acum ? întrebă odată tânăra femeie cu totul dezorientată.

— Vreau să-ți arăt un mic colț al tropicelor, răspunse avocatul. Un colț minunat pe care l-am descoperit joia trecută în timp ce erai la faimosul concert de la Cannes.

— Ah, da, ironiză ea un pic amărui, îmi aduc foarte bine aminte că, în acea zi, o migrenă îngrozitoare te împiedica să ieși.

Dar el se făcu că nu înțelege aluzia și explică calm : aerul curat și singurătatea sunt lucruri excelente pentru sănătate.

Apoi, după ce enunță această axiomă ca· un principiu indiscutabil, deschise o ușiță și se dădu la o parte pentru a-i face loc lui Claude.

— Intră în domeniul meu hawaian, spuse el fericit.

În fața lor, cocotieri înalți și bananieri mari ofereau într-adevăr imaginea unui colț tropical.

O mică grădină era cuibărită acolo, în scobiturile stâncilor roșii, bine expuse soarelui. Printre ramurile mimozelor se vedea marea strălucind de toată lumina Sudului.

— Îți place acest colț ? întrebă Didier cu entuziasm.

— Da, decorul este bizar... Original ! Dar nu este deloc un loc șic, adăugă ea puțin pueril, după o aruncătură de ochi în jurul lor.

— Oh, nu te nelinişti, ironiză Didier, care surprinsese privirea circulară. Deoarece nu este un loc șic, n-ai să te întâlnești desigur cu nici unul dintre prietenii tăi.

Și din nou, un surâs rapid și ironic îi trecu pe buze.

— Sper, răspunse ea imediat. Dar trebuie să recunoști că pentru un bărbat care are groază de exhibiții și de tot ce ne poate face remarcați, te evidențiezi în mod deosebit prin alegerea locurilor de plimbare.

Și continuă :

— Sper, într-alevăr, că nu ne va întâlni nimeni, căci aceasta ar atrage atenția asupra noastră... mai mult, crede-mă, decât dacă m-ar vedea fumând o țigară nevinovată, în acest an de grație, 1943 !

Râdea puțin nervos. Nu digerase încă autoritarismul lui Didier în acea ocazie.

Adesea, de câteva zile, încoace, fiecare discuție a tinerilor căsătoriți lua o formă jumătate ironică, jumătate agresivă.

Și totuși distracțiile sau ciudățeniiIe lui Didier rămăseseră până acum în limita lucrurilor inocente și permise, ceea ce n-ar fi putut atrage realmente nici un reproș serios.

Dar, într-o dimineață, conflinctul lor era gata să devină grav.

În acea zi, Claude îmbrăcase, pentru plimbaraa clasică dinaintea dejunului, un fermecător, taior de serge alb, ultima noutate a modei din acea primăvară. O umbrelă minusculă, asemănătoare celor purtate de străbunicile noastre, completa un ansamblu de o prospețime delicioasă.

Înainte de a ieși, tânăra femeie se privi cu satisfacție în oglinda înaltă.

De ce însă și suspină în același timp ?

Claude era drăguță... și ca și frumoasa fată din cântecul din Poitou :

Ea o știa !...

Dar cântecul continua :

Ei îi plăcea să i se spună, vedeți bine !

Îi plăcea să i se spună...

Păcat !... Claude era acum măritată... și atât de recent măritată încât „flirturile“ cele mai îndrăznețe nu puteau risca să-i facă curte.

Această liniște a fost la început ca o ușurare pentru bogata Claude prea căutată și deja blazată.

Da... dar totuși... dacă tânăra femeie n-ar fi avut în fața ei oglinda, s-ar fi putut îndoi de farmecul ei.

Ori, o oglindă este un admirator cam rece !..

În ceea ce-l privește pe Didier, în fața soției mereu drăguță, mereu bine îmbrăcată, chiar în intimitate, cu un gust din cele mai sigure și mai perfecte, avea câteodată o privire lungă, învăluitoare, pe care un spectator dezinteresat ar fi găsit-o admirativă ...acea privire din păcate era mută, ea nu-i era de ajuns lui Claude...

Desigur, un cuvânt elogios prea apăsat sau un ton prea conjugal, i-ar fi displăcut tinerei femei, ca o insuportabilă incorectitudine. Totuși, exista o cale de mijloc... și această tăcere era excesivă !

Ea era drăguță... ea o știa bine !

Ei îi plăcea să i se spună, vedeți bine !

Și iată, că respectând înțelegerea, Didier nu-i făcea niciodată un compliment.

Ori, în această dimineață, în toaleta ei primăvăratică, Claude își urma soțul, care întorcând spatele mării și selectului ei chei, mergea spre cheiul Paillon, acest vechi torent a cărei albie este pe trei sferturi secată.

— Nu este probabil un loc elegant nici aici, spuse tânărul bărbat tovarășei lui surâzând ușor, dar recunoaște totuși, dragă, cât este de pitoresc acest colț. Minunata vale luminoasă și albastră, având ca fundal munții înzăpeziți care o închid la nord, se deschidea în fața lor pierzându-se la orizont.

— Da, poate, spuse Claude din vârful buzelor.

Elegantă și rafinată, dar nu în mod spontan artistă, ea era mai sensibilă la un spectacol deja clasat, organizat pentru plăcerea ochilor, decât pentru pura și simpla natură. Fără a socoti că acest cartier muncitoresc al cochetei cetăți marseieze apărea totalmente lipsit de farmec.

În timp ce se întreba cu sinceritate ce anume putea să-l emoționeze atât pe Didier în această priveliște pe care ea o judeca cu dispreț „carte poștală", îl văzu coborând o mică scară de piatră și avansând pe pietrișul uscat al Paillon-ului.

Incepea să se obișnuiască cu fanteziile patenerului său „Gură-cască" și „visător la maxim"... Dar fu totuși stupefiată de această plimbare bizară.

Tânărul bărbat avansa cu un mers așa de ușor, de parcă ar fi mers pe o alee netedă.

El se îndrepta spre un grup de spălătorese care din timpurile cele mai îndepărtate se adunau de-a lungul panglicilor de apă ale acestui râu zgârcit.

Se oprise fără rușine în fața unei din ele, puțin mai izolată decât celelalte și care mânuia bătătorul de rufe cu măiestrie.

După un moment de surpriză, Claude avu totuși o mișcare de nerăbdare. Ce făcea ea aici lângă parapetul de piatră, privindu-l pe acest neobișnuit soț mergând prin albia acestui râu secat ?

Am aerul unei găini care a clocit o rățușcă, se gândi ea. E ridicol !

Și deodată, nemulțumită, făcu trei pași pentru a pleca și a se reîntoarce la hotel, unde trebuiau să ia masa în acea zi. Apoi se răzgândi.

Didier nu revenea. Trebuia să-l lase acolo pentru a-i da o lecție ? sau era mai bine să-l ajungă din urmă și să-i arate cât de ridicol era să târască o femeie tânără din lumea bună în aceste locuri atât de neobișnuite ?

Firea ei combativă optă pentru acest ultim gest. Se hotărî să se ducă singură să vadă ce putea oare să-l intereseze atât, pe originalul ei soț.

Coborî deci la rândul ei în albia secată a râului. Pe tocurile ei înalte se împiedica la fiecare pas ; în plus, găsea acest gen de plimbare absolut deplasată și ridicolă și era destul de prost dispusă, îl ajunse pe Didier.

Această, fără să remarce iritarea soției, observă spălătoreasa izolată. Era o fată foarte tânără și frumoasă, una din

brunetele suple cu ochi mari negri și cu tenul cald, așa cum se întâlnesc în această țară a soarelui.

Claude, care o vedea de aproape acum, recunoscu în sinea ei că era drăguță și captivantă.

— Ai observat ce gesturi armonioase au aceste femei ? i se adresează avocatul cu tonul cel mai natural soției sale, care se poticnea pe pietriș.

— N-am remarcat nimic altceva decât locul neobișnuit unde te-a dus entuziasmul tău popular și ridicol prezenței tale aici.

— Cred că o apă nu este un loc neobișnuit pentru a vedea spălătoreasa și trebuie să-ți spun că sunt foarte interesat de gesturile profesionale și mișcările cerute de meserie. Obișnuința și instinctiva economie de efort, crează o siguranță și un ritm într-adevăr foarte frumos... Aș putea uita timpul contemplând loviturile bătătorului acestei... care de altfel este foarte drăguță !...

— Văd că uiți timpul, spuse Claude ironică. De fapt, reluă ea, poate nu-l pierzi complet ; în ziua în care va trebui să pledezi la Palat în procesul unei spălătorese, va trebui desigur să cunoști datinele și obiceiurile lor.

După această nouă ironie ea adăugă cu o voce mai dulce, dar care rămăsese zeflemitoare :

— Așteptând frumosul succes oratoric pe care acest proces ți-l va aduce, ar fi bine să ne reîntoarcem să luăm masa. Din cauza acestei încântătoare plimbări vom întârzia sigur.

— Nu cred, răspunse flegmatic tânărul, scoțându-și ceasul. Cred chiar că vom avea timp să luăm un porto, la barul Negresco.

— N-am chef de porto acum, răspunse Claude, exasperată de liniștea lui Didier. Dar nu vreau să te împiedic deloc să-ți iei aperitivul la bistro-ul din colț cu noile tale prietene, Acest lucru este sigur pe gustul și obiceiurile tale mai mult decât hotelurile și restaurantele șic, care-ți provoacă disprețul.

Tânărul avocat o privi mirat.

— Pe gustul meu ? Poate, nu știu ! În obiceiurile mele ? ...Încă nu ! replică el cu cel mai mare calm. În orice caz n-aș face această experiență acum. Să ne întoarcem.

Și amabil, continuă :

— Îmi permiți să te iau de braț ? Mi-e teamă să nu faci vreo entorsă pe acest teren puțin confortabil.

— Mulțumesc, nu... te asigur... pot foarte bine să merg și singură.

Claude zărise la câțiva pași înaintea lor, pe tânăra și drăguța spălătoreasă din Nisa, care pleca cu legătura de rufe pe cap, bine echilibrată, armonioasă și cu pasul suplu și elastic al picioarelor ei goale.

— Admiră acest ritm, insistă Didier, sincer și fără malițiozitate. Este frumos ca un dans ! Și acest port al capului : numai femeile sunt obișnuite de generații să poarte greutăți pe cap și să aibă echilibrul și această ținută regală a gâtului... Vezi, Claude, această fată este o armonie vie... Chiar și acest șal portocaliu care dă caracter ansamblului.

Era prea mult.

Claude se balansa neîndemânatec pe tocurile prea înalte și se simțea ridicolă. Claude, al cărei taior foarte șic și foarte scump nu obținuse nici măcar o privire, fu jignită de complimentul făcut vechiului șal portocaliu.

— Oare te plătesc ca să te aud entuziasmându-te în fața fetelor de pe străzile Nisei ? spuse brusc, uitând orice eleganță.

Râse sec și nervos și adăugă dând din umeri :

— De altfel, acest lucru nu este grav, dar ai într-adevăr gusturi populare ! Mult prea populare pentru a fi normale ! Ar fi trebuit să indici cinstit înclinațiile pe fișa domnului Michot.

Didier nu răspunse. El lăsă în mod abil să treacă furtuna și-și reținu chiar obișnuitul lui surâs ironic.

Întoarcerea la hotel se făcu în tăcere. Dar în timpul mesei tânărul fu gentil și atent fără afectare. Găsi chiar momentul să plaseze un mic compliment plin de tact pentru taiorul alb.

Și de data asta, frumosul chip se destinse...

XIX

Incidentul de la Paillon mai mult o agasase pe Claude decît o necăjise. În afara faptului c-ar fi fost curios și chiar ridicol să se arate geloasă în situația ei de „mireasă doar pe hârtie", problema nu s-a mai discutat în acea zi.

După ce se gândise mai bine, înțelese că soțul ei era destul de original, destul de „visător", pentru a se interesa de frumusețea unui gest sau a unei figuri, la fel ca și a unui peisaj. Mica spălătoreasă nu putea realmente să-i trezească bănuieli.

Regretase în sinea ei cuvintele jignitoare și disproporționate cu împrejurările, cuvinte pe care nu le-ar fi pronunțat niciodată dacă n-ar fi fost enervată de vântul care o ciufulea și de pietrele care-i răniseră picioarele.

Din cauza aceasta îi fu aproape recunoscătoare lui Valencourt pentru tactul manifestat de a nu fi dat importanță proastei ei dispoziții.

Incidentul părea uitat, când un altul se produse într-o seară, în Cazinoul de la Monte-Carlo. Era ceva mai grav și îi dezvăluia tinerei femei anumite aspecte din trecutul lui Valencourt, trecut pe care-l cunoștea atât de puțin.

Încă de la începutul serii, Claude spusese cu un râs copilăresc :

— Nu rămâne lângă mine, Didier, o să-mi porți ghinion... Gândește-te, proaspeți căsătoriți împreună la masa de joc : Asta nu s-a mai văzut ! Nu poți fi fericit din două părți deodată...

— Bine, aprobă Didier, mă îndepărtez, deși la drept vorbind, îmi imaginasem că ți-aș putea servi drept mascotă... În sfârșit, draga mea, să păstrăm aparențele, dacă așa vrei.

Nu era nevoie să facă un efort pentru a fi ironic ! Era atât de spontan ! Și deși evita orice cuvânt care ar fi jignit-o pe Claude (ceea ce ea nu făcea întotdeauna) tânăra femeie se simțea cu ciudă deseori vexată de a nu avea avantajul ultimului cuvânt în aceste hărțuieli.

În acea seară Claude își plimbase singură de la o masă la alta toaleta somptuoasă și fața drăguță.

Miza doar din plictiseală și din snobism, fiind prea bogată pentru a ține la câștig sau a fi afectată de pierdere. Simțea acea ușoară beție a jocului, destul ca să fie amuzată un moment, dar nu pentru a fi convinsă.

Câteodată se întreba cu sinceritate :

— Ce pot oare oamenii să găsească atât de pasionant în asta ? Este amuzant, fie, dar ce poate justifica expresia încordată a tuturor acestor fețe, cu trăsăturile descompuse și ochii nebuni ai unora ?... Toate aceste ființe au aerul unor posedați !

În ceea ce-l privea pe Didier, el nu juca. După obiceiul lui, „mania lui" spunea Claude, el doar observa.

Rămăsese multă vreme imobil în cadrul unei uși, trecând neobservat, dar examinând cu grijă colecția figurilor crispate sau strălucitoare... Și, trebuie spus, că oricine ar fi avut ideea fixă de a observa, așa cum părea să o aibă Valencourt, sălile de joc ale Cazinoului din Monte-Carlo, cu publicul lor cosmopolit, ofereau largi câmpuri de observație.

Didier circulase deci printre mesele lungi, fiecare înconjurată de o coroană dublă de jucători atenți, unii în picioare, alții așezați. Nu se oprise la nici una mult timp și Claude, care, îl privea din când în când de departe, îl văzuse cu mirare strângând mâinile unor persoane, care, ca el, rătăceau printre mese. Cu unii schimbase chiar câteva cuvinte.

Claude, la care, prin contagiune desigur, se dezvolta cu repeziciune microbul observației, remarcă mirată că cei câțiva bărbați și perechile care intraseră în vorbă cu soțul ei, păreau a fi oameni din lumea cea mai bună.

— E curios, gândea ea, Didier care are aerul unui sălbatic și care nu vrea să vadă pe nimeni când este cu mine, pare să fie în această seară destul de monden și să aibă frumoase relații.

Din nou, întrebarea pe care și-o punea câteodată despre trecutul partenerului ei, o obseda.

Deodată tresări : auzi la câțiva pași de ea vocea lui Didier.

În jurul unei mese de 30/40 o veritabilă mulțime urmărea o miză mare, foarte interesantă. Claude, care de-abia intrase în această sală, și nu se putea apropia de masa de joc, se afla prinsă într-un șuvoi de lume și izolată în spatele unei coloane, fără să poată să se degajeze pentru moment.

Ori Didier se găsea de partea cealaltă a coloanei, invizibil pentru soția lui și neputând nici el s-o vadă. Dar cea cu care vorbea se vedea foarte bine și se afla foarte aproape de Claude.

Era o femeie foarte înaltă, foarte blondă, foarte fardată, nerușinat de drăguță și îmbrăcată cu o eleganță țipătoare.

— Oh, oh, se gândi Claude. Precis că Didier nu este pretențios în relațiile lui... aceasta nu este o femeie de lume, asta-i sigur !

Recunoscu vocea lui Didier, fără a înțelege însă bine cuvintele, dar răspunsul frumoasei fete blonde o făcu să tresară:

— Şi eu ! spunea ea... mă întrebi dacă sunt mulţumită să te văd, o să am un succes colosal poimâine la „Paname" ! Voi fi „cea care l-a regăsit pe Valencourt, fugitivul !"... Valencourt cel dispărut de... luni...

— Hm ! luni... exagerezi... să spunem patru săptămâni...

— În sfârşit, ce ţi s-a întâmplat ? Un necaz ? O femeie ? O moştenire ? Eram neliniştiţi de soarta ta...

— Nimic din toate astea, micuţo... Călătoresc... Lenevesc la soare...

— Oh, spuse ea neîncrezătoare...

— Ce ? Nu sunt liber să voiajez şi să nu fac nimic ?...

Claude pierdu restul dialogului. Didier se îndepărtase şi fata blondă îl urmase.

Tânăra femeie rămase împietrită, consternată. O clipă îşi simţi picioarele tremurând.

Apoi, o scurtă mişcare de mânie o răzvrăti :

— Ce face Didier cu femeia aceea ?

Îşi repeta cele câteva cuvinte prinse din zbor şi două lucruri o agasau : mai întâi această tutuire... şi apoi, mai ales, acest fel de renegare a lui Didier care nu spusese nimic despre căsătoria lui.

Călătoreşte, leneveşte la soare ! Ce înseamnă această glumă ?

Şi ea, fata blondă, cum îl mai privea ! Cum îi străluceau ochii ! Şi cum i se luminase faţa când se îndepărtase cu el !

Claude se gândea că trebuie să ajungă perechea din urmă şi să-l constrângă pe soţul ei, intervenind brusc în discuţia lor, să-i fie prezentată necunoscuta.

Ar fi amuzant, în adevăr, să vezi mutra pe care ar face-o avocatul, surprins de soţia lui în conversaţie cu o domnişoară... îndoielnică !

Căuta să avanseze dar nu se putea degaja de toată această lume care o înconjura. Era prizoniera acestei elegante mulţimi.

Încearcă să faci să înţeleagă aceşti jucători pasionaţi de o partidă frumoasă, jucători cu sufletul la gură, a căror viaţă este condensată într-o privire neliniştită, fixată asupra cifrelor, că trebuie să se deranjeze pentru a lăsa să treacă o femeie nemulţumită !

Cu răbdare, mai ales cu nerăbdare, dar cu perseverenţă, îndepărtând pe fiecare, dând din coate, Claude reuşi să treacă bariera vie care o ţinuse prizonieră.

Când se găsi, în sfârşit, într-un spaţiu liber de unde putea să zărească aproape toată întinderea saloanelor, constată decepţionată că perechea dispăruse.

Stătu acolo, nemişcată, subit enervată de această dispariţie.

Se întreba mânioasă, unde o fi condus-o soţul ei pe frumoasa blondă... când avu o tresărire auzindu-l în spatele ei, adresându-i-se calm :

— Cred că doreşti să mergem acasă acum ? Vrei să chem maşina ?

Tânăra femeie îl privi, incapabilă să spună un cuvânt. Avea aerul atât de natural, atât de obişnuit, încât se întreba dacă nu avusese adineauri orbul găinilor.

— Da, să mergem, articulă ea cu greu.

Nu-şi revenea văzându-l atât de calm. Şi era singur ! Nu vorbise prea mult cu femeia blondă !...

Prudenţă ? Din cauza ei ?... Sau într-adevăr pentru că cealaltă îi era indiferentă ?

— Uf ! făcu tânărul bărbat când se instală alături de Claude în maşina confortabilă şi ultramodernă, care îi readucea la Nisa. Uf ! Mă grăbesc întotdeauna să ies din aceste localuri de noapte...

— Într-adevăr ? murmură gânditoare Claude.

— Oh, da, într-adevăr ! Mai ales în seara asta !

Nu-i răspunse nimic.

Faimosul spirit de observaţie al lui Didier nu funcţiona oare în acea zi ? Aşa părea !

El adăugă cu nevinovăţie şi simplitate :

— Te distrează, într-adevăr, Claude, aceste mici ceremonii ?

— Îţi baţi joc de mine ? răspunse ea agresivă. Cred că dumneata ar trebui să fii cel întrebat !...

— Oh, pe mine mă plictisesc ! spuse el simplu. Timpul ar putea fi altfel întrebuinţat... mai inteligent sau chiar mai agreabil !

Atunci Claude izbucni în râs... un râs forţat, care atrase atenţia soţului ei.

— Nu aveai aerul să te plictiseşti totuşi... departe de mine !... Îmi poţi spune sub ce calificativ trebuie să etichetez atitudinea dumitale... vreau să spun conduita dumitale perfect deplasată.

— Deplasată ?

— Incorectă, dacă preferi.

— Aş prefera un alt cuvânt mai corect. Nu mi se pare că m-am purtat în seara asta altfel decât de obicei.

— Asta dovedeşte că nici în celelalte zile nu eşti sincer !

— Nu înţeleg !

Valencourt se întoarse spre soţia lui surprins, căutând să-i vadă expresia feţei, dar pe această porţiune de drum prost luminată, obscuritatea era aproape completă. Totuşi îi răspunse calm :

— Vrei să-mi explici, Claude ?... Mărturisesc că nu te înţeleg ; dacă este o glumă, nu-i văd poanta... dacă este ceva serios, probabil că este o neînţelegere. Vorbeşte mai clar.

Nu primi nici un răspuns.

În acel moment, într-un viraj, un puternic felinar îşi proiectă lumina strălucitoare în interiorul maşinii şi Dider observă o faţă atât de închisă, încât înţelese că era ceva serios. Vrând totuşi să fie împăciuitor, el căută mâna tinerei femei murmurând :

— Ce s-a întâmplat, micuţa mea, te rog, explică-mi.

Dar acest contact şi tonul familiar avură ca efect declanşarea unei reacţii mai violente.

— Asta-i bună ! Îţi baţi joc de mine ? Poţi face tot ce doreşti, domnule Valencourt ! Vorbeşte amantelor tale în nasul şi sub ochii mei, dar te implor nu face pe nevinovatul... mi-e groază de minciună...

— Şi mie, replică Didier cu un ton ferm şi fără a se enerva, deşi nu înţelegea încă nimic din reproşurile ei. Urăsc minciuna şi văd cu nelinişte că noi ne bălăcim în ea. Să încercăm să găsim adevărul, vrei ? Sunt sigur că este vorba de o neînţelegere. Spune-mi clar cine sau ce te-a şocat ?

— Didier, nu mă exaspera cu acest ton de nevinovat ! Nu se prinde ! Am chef să opresc maşina şi să te trimit... da, să te las în drum... să te duci s-o regăseşti pe fata aceea !

— Ce fată ?

— Cum ce fată ? Calul acela mare, cu păr galben...

— Ah, bine, exclamă Didier. Am înţeles ! Vorbeşti despre Gaby Florise. Oh, la, la !

— Râzi... eşti cinic ! Prefer asta !

— Dar Claude, râd pentru că este o nebunie. Gaby Florise nu este amanta mea şi nici n-a fost vreodată.

— În sfârşit, vă cunoaşteţi ?

— Desigur ! Toată lumea o cunoaşte pe Gaby Florise.

— Dar nu toată lumea ascunde faptul că este însurat.

— Ei, bine, ne-ai auzit... Viața mea intimă n-o privește pe această fată, nici pe prietenii ei din cabarete !

— Ceea ce nu o împiedică pe ea și pe dumneata să vă tutuiți, ca niște adevărați prieteni.

— Natural ! Gaby tutuiește pe toți bărbații. Îți spun c-ar fi putut să ne cunoască pe toți din leagăn...

— N-o să mă faci să cred...

— Că Gaby Florise nu este nimic pentru mine ? Doamne, Claude, cum aș putea să te fac să mă crezi, decât dovedindu-ți gustul meu exclusiv pentru femeile într-adevăr tinere? Și asta, din păcate, nu este în puterea mea...

Mânia lui Claude se risipi brusc ; niciodată Didier nu făcuse o aluzie atât de directă la situația lor anormală... Niciodată, mai ales nu pronunțase un „păcat", cu atâta convingere...

Păcat !

Cât de curios a sunat acest mic cuvânt în urechile tinerei femei. Fu deodată dezarmată, cu atât mai mult cu cât nu dorea să prelungească conversația cu soțul ei asupra acestui punct scabros al vieții lor conjugale.

— În sfârșit, spuse ea pe un ton mai calm, încercând să-și păstreze rolul cel frumos, vreau să te cred, dar asta îmi va fi mai ușor, dacă îți vei alege relațiile mondene mai puțin bătătoare la ochi și mai puțin neobrăzat de frumoase. Acest cal mare are mult șic, trebuie s-o mărturisesc.

— Cât ar fi de fericită să te audă această Gaby ! spuse Didier, râzând sincer de data aceasta. Un compliment venit de la o femeie drăguță, elegantă ca tine... și tânără ! Într-adevăr tânără ! Biata Gaby, nu cred că are asemenea succes în toate zilele. Este adevărat c-a fost foarte frumoasă, dar asta am auzit-o deja de la tatăl meu... Și realmente, cred, dragă prietenă, că semiobscuritatea sălii de joc te-a făcut să iei savantul machiaj al Florisei drept tinerețe și... frăgezime...

Claude nu răspunse, dar intuitiv soțul ei simți că o dezarmase. Nu rezistă plăcerii de a urmări avantajul lui.

— Sau poate, adăugă el cu malițiozitate, fuseseși influențată favorabil... în favoarea sa ?

Și pe buze îi apăru ciudatul surâs, în timp ce în ochi i se aprinse o luminiță curioasă.

Totul se pierdu însă în umbra mașinii și Claude nu fu atinsă de acel aer ironic cu care-i evidenția fără încetare tot ce făcea sau spunea.

XX

Claude și Didier luau masa în seara aceea la Juan-les-Pins, într-un restaurant la modă.

Lămpile electrice multicolore, ascunse în mijlocul coșurilor de flori aruncau pe toaletele deschise ale femeilor o fantasmagorie de culori mișcătoare, avantajoase pentru păpușile nebune pe care le luminau.

Toate mesele erau ocupate; artiști cunoscuți, regine ale frumuseții, demimondene bine cunoscute, adevărate doamne, străini bronzați ca turcii, o lume variată, pe care tinere milionare îi plăcea s-o întâlnească și ale căror nume se amuza să le citeze, ca și cum acești oameni ar fi fost pentru ea adevărate cunoștințe.

Există persoane care au impresia că fac parte din înalta societate, pentru că pot pune un nume pe figurile celor din jur. Claude de la căsătorie simțea o deosebită plăcere să facă această enumerare; mai întâi pentru că i se părea că trebuie să-l educe pe Didier, apoi pentru că avea impresia că-l uimește cu cunoașterea atâtor oameni celebir.

La masă vecină cu a lor, o femeie trona înconjurată de cinci sau șase bărbați care erau care mai de care mai curtenitori.

Era o femeie înaltă și subțire, foarte machiată și îmbrăcată cu un șic îndrăzneț, care făceau să se întoarcă spre ea multe priviri feminine. Capul ei destul de drăguț, dacă nu fin, se aureola de un păr decolorat până la albul fad al fildeșului. Deloc timidă, râsul ei strălucitor făcea să se întoarcă capetele spre ea, fără ca să se simtă jenată.

Imediat Claude o remarcă și puse un nume pe figura ei.

O lucire curioasă însufleți pupilele aurite ale tinerei femei, care-și privi tovarășul.

Acesta nu păruse până acum să dea vreo importanță gălăgioasei lor vecine.

Cum totuși râsul acesteia se auzea prea tare, Valencourt își ridică ochii și o privi pe cea care nu se sfia să se dea în spectacol, astfel.

O privi o clipă, și după un minut de atenție dat unei persoane care nu i se păru că merita acest lucru, el reîncepu să mănânce cu indiferență.

Claude își observa soțul în tăcere și Didier îi surprinse privirea ațintită asupra lui.

— La ce te gândești ? întreabă el.

— Admir... oare trebuie să folosesc cuvântul admir ? să spunem mai bine constat seninătatea anumitor frunți masculine.

— Seninătatea unor... ? Și mă privești ! Oare despre mine vorbești astfel ?

— Da, spuse ea. Cu cât calm ai fi putut recunoaște această femeie ! Bărbații au într-adevăr mult sânge rece !... sau poate că instinctul lor cere minciuna...

— Mulțumesc pentru observație ! Dar despre care femeie vorbești ?

— Despre cea pe care ai observat-o.

— Eu... ah ! femeia gălăgioasă de alăturea ?

— Da.

— Dumnezeule !, o găsesc neînsemnată. Face prea multă gălăgie : râsul ei este frumos, dar abuzează de el.

— N-ai gândit întodeauna asta ?

— Poftim ?

Din nou Didier se întoarse spre vecina lor.

— O, te rog, interveni Claude. Este inutil să-și dea seama că vorbim despre ea.

— Cu atât mai mult cu cât n-o cunosc pe această femeie, afirmă Valencourt, încetând s-o mai observe.

Claude avu un surâs forțat.

— Nu trebuie să te simți obligat să minți, prietene...

Puțin dispreț se instală pe buzele tinerei milionare.

— Deoarece sunt la curent, continuă ea, este inutil să joci această mică comedie.

De data asta Didier își privi în față soția.

— Te asigur că n-o cunosc pe această doamnă. Dumneata afirmi contrariul... este posibil, dar adu-mi aminte numele ei sau împrejurările în care am cunoscut-o.

Tânăra femeie, uluită, își contemplă soțul ca și cum descoperea subit în el ființa vicleană, ignorată până acum.

— Cine ar putea s-o cunoască mai bine pe această persoană ? răspunse ea dur.

— Dar cine este ?

— Fosta dumitale prietenă.

— Fosta mea ?

— Da, Domnișoara Jojo de la Fantaisies-Italiennes.

El privi fără s-o înțeleagă. Apoi, spuse deodată :

— Ah, Jojo care mi-a eliberat un brevet atât de jalnic de cumpătare ?

Ochii lui ascuţiţi se fixară din nou pe doamna respectivă, ca şi când ar fi vrut s-o fotografieze.

— Ei bine, da ! este Jojo probabil, spuse el cu uimire. N-am recunoscut-o. Părul ei galben şi faţa ei restaurată din nou au transformat-o complet. O asemenea schimabare este extraordinară.

— Foarte curios, spuse Claude. Mie nu mi se pare schimbată. În orice caz ea te-a recunoscut imediat ! Am văzut-o vorbind despre tine cu comesenii ei.

O licărire agasată traversă faţa bărbatului, ca şi cum proasta lui dispoziţie se declanşase deodată.

— Oare toată seara te vei ocupa de această femeie ? întrebă el.

— De ce nu ? Te deranjează ?

— Ceea ce mă deranjează, răspunse el sec, este plăcerea pe care o simţi ca să mă pui în situaţii echivoce. Deoarece ai recunoscut-o pe Jojo, ai fi putut să alegi o altă masă, în loc să vii să te aşezi la asta.

— De ce ? Nu-mi era teamă de o comparaţie.

— Cum poţi să admiţi o asemenea paralelă ? protestă el agasat. Nu înţeleg pasiunea pe care o au femeile cinstite să dorească să se asimileze prostituatelor ?

— Poate pentru că nu faceţi nici voi mare diferenţă, domnilor, când este în joc plăcerea voastră. Astfel, eu sunt femeia cu care te-ai căsătorit pentru bani ! şi ea este cea pentru care ai cheltuit ! admite că este foarte amuzant să reînvii dubla ta aventură, în seara asta, în spaţiul acesta restrâns ?

— Continuă, dacă-ţi place ; eu nu-ţi mai răspund.

Era într-adevăr enervat ; dar tânăra femeie, fără să-şi dea seama de plăcerea pe care o simţea ca să-l înfrunte în legătură cu acest subiect, începu să râdă nebuneşte, amuzată de nemulţumirea lui.

— Te superi prea repede, mi se pare, Didier ! Oare e regretul de a nu mai poseda această fată frumoasă ? Emoţia de-a o regăsi într-o aşa galantă companie sau mai simplu plictiseala de a mă simţi alături... lănţişorul aurit care te leagă şi te împiedică să te duci la ea ?

Uluirea îl crispă pe Valencourt, care-şi privi în tăcere soţia.

Această mică Claude, cu felul ei de provoca oamenii, îl exaspera. Merita o lecție și i-o va da imediat, astfel ca altă dată, să pună mai multă discreție în cuvintele ei.

— O să răspund la toate întrebările tale, șuieră el printre dinți. Dacă te sacrific puțin în această afacere, asta este vina ta.

Se ridică.

Claude se îngrozi.

Înțelegerea că mersese prea departe cu ironiile și că soțul ei va face un scandal regretabil... poate se va duce la cealaltă părăsindu-și soția... sau i-o va prezenta, sau se va duce să le-o sufle de sub nas celorlalți comeseni. Ori care ar fi fost fost gestul lui, Claude se simțea responsabilă pentru nebunia pe care soțul ei ar putea-o face.

Brusc, îl apucă de braț :

— Didier, te rog, rămâi lângă mine... Masa s-a terminat, ne vom duce să bem cafeaua în altă parte.

Didier o fixă cu lucirea ascuțită a ochilor lui de oțel care nu dezarma. Se gândea în continuare :

„O să-i dau o lecție".

Dar pe brațul pe care ea îl mai ținea, avocatul simți tremurul mâinii feminine. În același timp vedea figura palidă, răvășită de neliniște. Emoția care o cuprinsese făcu mai mult decât orice cuvânt iar fi spus, pentru ai calma mânia.

Nu era în fond decât o copilă prost crescută. Teama pe care o resimțise va fi suficientă poate s-o facă mai rezervată altă dată.

Își reluă în tăcere locul în fața ei. Claude îi mulțumi cu un surâs, dar observă că-și mușca nervos buzele și că ochii lui mândrii continuau s-o privească fără milă.

Cu stângăcie, tânăra femeie încercă să-și termine desertul.

Roșie încă de emoție, cu inima bătând ; avea impresia că se expusese unui mare pericol.

„Ce copii, acești bărbați !" se gândea.

Ea nu-și explica de ce Didier se supărase atât de repede... doar poate că adjectivul ei „aurit" dăduse foc la pulbere ! Știa că lui Didier nu-i plăcea ca ea să facă aluzie la condițiile financiare ale căsătoriei lor... El, atât de calm și de corect în general, avea replica iute când era vorba de acest lucru.

După un timp, Claude aruncă o privire timidă în jurul ei ; din fericire nimeni nu remarcase incidentul.

Abia acum înnebunea la gândul ce-ar fi însemnat un scandal în fața acestor oameni. Și ochii ei neliniștiți îl priviră pe Valencourt, care termina de mâncat un ciorchine de strugure.

De ce era oare capabil acest soț, ale cărui mânii încă nu le cunoștea? Toată această corectitudine în care se învăluia nu era poate decâ o armură, ascunzând un caracter violent și pasiuni care nu cereau decât să se manifeste.

— Ai terminat Claude?

Aceste cuvinte spuse cu cordialitate o treziră, pe Claude din gândurile ei.

Își ridică din nou ochii aurii și întâlni privirea liniștită a partenerului e.i O examina cu privirea aceea, pe jumătate ironică, pe jumătate indulgentă, cu care se obișnuise...

Surâse:

— Da, putem pleca.

El o ajută să-și pună paltonul și o conduse spre ieșire.

Afară o luă în mod familiar de braț, pentru a o ține strâns lângă el.

Merseră astfel câtva timp în tăcere.

— Bărbații sunt câteodată ființe care fierb, a căror ardoare nu trebuie stimulată, îi spuse puțin mai târziu.

— Selpetru! bâlbâi ea, tremurând, tremurând, repetându-și cuvântul pe care și-l spusese mai adineauri.

— Da, salpetru, a cărui explozie nu-i bine s-o provoci.

— N-o s-o mai fac, promise ea, strângându-se lângă el.

Îi revenea toată încrederea în Didier, ca o gură de aer pur care-i dilata plămânii.

Cu câtă blândețe soțul ei se scuza fără să o acuze! În fond nu era rău tovarășul ei! De ce oare simțea ea uneori nevoia de a-l exaspera? Ca și cum ar fi amuzat-o să vadă cât timp putea să-i suporte ironiile mușcătoare fără să se supere!

Era ridicol... și periculos! Bărbatul — ea nu se gândea că și „femeia" — nu era oare în realitate cel mai de temut dintre animalele sălbatice? La ce bun să-i exciți?

Instinticv luă hoărîrea să fie mai blândă și discretă. Ea, care nu admisese niciodată că s-ar putea jena față de cineva, se gîndea s-o facă față de Didier. Puțin câte puțin, ea ceda din prerogativele ei și devenea conciliantă...

Ar fi fost foarte mirată dacă cineva i-ar fi spus asta!

XXI

Claude bătuse în zadar la ușa camerei soțului ei.

— Unde este domnul ? o întrebă pe cameristă.

— Nu știu doamnă.

— În sfârșit ! trebuie să fie în hotel. Roagă-l să vină până la mine.

— Bine doamnă.

Céline se îndepărtă fără convingere și se duse să bată la ușa sălii de baie a stăpânului său, apoi neobținând nici un răspuns se duse în holul hotelului.

Îl văzuse pe Valercourt cu câteva minute înainte, coborând cu liftul și bănuia că ieșise. Dar du-te să spui asemenea lucru unei tinere căsătorite sau unei stăpâne ca Claude Frémonde, care nu admitea nici o contrazicere !

Fără a pune la socoteală că era ora unu dimineața, că domnul și doamna se întorseseră de la teatru de un sfert de oră și desigur că mica soție n-ar fi înțeles nevoia soțului să iasă din nou și la o asemenea oră.

După zece minute Céline apăru în fața stăpânei.

— Portarul spuse că l-a văzut pe domnul ieșind din hotel.

— Ieșind ! protestă Claude, ai cărei ochi se aspriră de mirare.

Apoi observând că Céline o privea, adăugă :

— E adevărat. Domnul m-a prevenit că trebuia să se întâlnească cu un prieten.

Dar când fu singură, Claude lăsă să i se vadă mirarea.

Soțul ei ieșea noaptea ! Ce vroia să însemne asta ? Fusese ridicolă în fața cameristei reclamându-l pe tânărul stăpân atât de poruncitor.

Sigur că Céline va râde de ea la oficiu, cu ceilalți servitori : „După trei săptămâni de căsătorie domnul ieșea singur noaptea și doamna îl căuta pretutindeni !".

Dar putea ea să bănuiască așa ceva ? Didier absenta noaptea !

Tânăra femeie își trecu mâna pe fruntea înfierbântată.

— Didier este de neiertat că m-a pus într-o astfel de situație ! Ar fi trebuit să mă prevină.

Un moment și-l imagina pe Didier venind să-i spună, după ce o condusese la hotel :

— Bună seara, Claude, dormi bine, eu ies acum... singur şi liber !

Supoziţia îi fu penibilă.

Îşi dădu seama că n-ar fi acceptat o asemenea declaraţie a soţului ei, fără a-i respinge proiectele.

Într-adevăr, ce avea nevoie tânărul bărbat să iasă la ora unu dimineaţa ? Poate să se ducă să joace ? La Cazino sau într-unul din hotelurile unde bărbaţii îşi pierd banii ? Banii nevestelor lor, deseori...

Ei bine, această poveste nu era prea clară. Claude ştia că mulţi bărbaţi, aparent corecţi, au această manie să se ducă să joace nopţi întregi, până-n zori, fără ca nevestele lor să ştie. Dar ea nu-l alesese pe Didier pentru ca acesta să ia asemenea obiceiuri.

Era de înţeles pentru anumiţi bărbaţi din cercul ei foarte select, care-şi luau revanşa noaptea, deoarece erau prea ţinuţi din scurt în timpul zilei... pentru toţi aceşti mondeni saturati de prea bine, de lucrări bune şi plăceri şi care caută în joc emoţii tari... Didier nu era nici un blazat, nici un adevărat snob, el nu s-ar duce să joace nopţi întregi, ca aceşti oameni la care se gândea !

O trecu un fior.

Soţul ei era poate un jucător incorijibil, a cărui viaţă ea o ignorase până atunci ? Nu i s-a spus că îşi mâncase deja, fără socoteală, averea lăsată de părinţi ?

Brr ! ideea de a se fi măritat cu un jucător incorigibil nu era deloc îmbucurătoare !

Claude închise ochii asupra unei imagini penibile : banii care curg, care se duc fără a le putea opri cursa...

Desigur averea tinerei femei era destul de mare pentru a-i permite să plătească câteva datorii de joc ; dar până când trebuie să plăteşti ? Şi o femeie poate s-o facă oare pentru un bărbat cu care se căsătorise în mod atât de ciudat cum făcuse ea ?

Din fericire domnul Floch îi stabilise un contract de căsătorie bine pus la punct şi care prevedea totul. Claude putea oricând decurge la divorţul suveran care o elibera de toate nebuniile lui Didier...

Evident, ar fi fost păcat să ajungi acolo...

În realitate tovarăşul ei era fermecător, corect, atent întotdeauna bine dispus... Claude sfârşise prin a-l admira în

multe cazuri. Era spiritual, cu conversație spumoasă și îi făcea plăcere în mod deosebit, să-i audă replicile istețe sau observațiile pline de ironie.

În sfârșit, fizic era un cavaler cu o frumoasă alură, prezentabil și distins, cu care-i plăcea să se arate în public.

Își mărturisea că nu-i era dezagreabil să vadă privirile celorlalte femei examinându-l cu invidie pe tovarășul ei.

Îl știa pe acesta ireproșabil și destul de bine bărbat pentru a-i flata amorul propriu... În afară de asta Didier avea niște ochi gri visători sau îndrăzneți, în care lui Claude îi plăcea să întâlnească mângâierea sau ascuțimea, căci luciul lor de oțel îi producea niște frisoane agreabile.

Didier era realmente un camarad de soi, de care era mândră. Niciodată un soț acceptat în mod normal, n-ar fi reunit atâtea calități ca acesta, găsit printr-o agenție matrimonială.

Natural, divorțul, în caz de pericol, era o apărare minunată, dar i-ar fi fost dezagreabil lui Claude acum, să recurgă la el, chiar pentru a se pune la adăpost de consecințele unui soț jucător.

Dar ce-i trecea acum prin cap ? Și de ce să vadă imediat răul ?

Deoarece soțul ei ieșise în noaptea asta, ea îl transforma într-un noctambul incorigibil.

Este curios cât de repede se înfierbântă imaginația la 20 ani !

Chiar mâine îi va vorbi lui Didier despre neliniștile ei și era sigură că acesta îi va da o explicație satisfăcătoare, foarte departe de ceea ce-și imaginase ea în primul moment.

Și asta se și întâmplă.

De îndată ce-i spuse lui Didier că-l căutase în zadar, el îi răspunse fără ezitare că ieșise din nou imediat ce se despărțiseră.

— Nu mi-era somn, m-am dus să fumez o țigară la aer.

— O țigară ? Dar te-ai întors azi dimineață în zori !

O privi cu atenție : îi pândise întoarcerea !

— Într-adevăr, aprobă el, fără să fâstâcească. Am revenit destul de târziu... sau destul de devreme, cum vrei s-o ieie !

— După ce s-a închis Cazinoul ? Te-ai dus să joci ?

Din nou își privi soția dar nu spuse nici un cuvânt și abia dacă un surâs îi trecu peste buzele subțiri.

Fără afectare el aprinse o ţigară din care trase câteva fumuri, apoi simplu, ca un lucru pe care dorea să-l pună la punct, spuse :

— N-am jucat. Nu sunt de altfel jucător şi nu înţeleg atracţia irezistibilă pe care jocul îl exercită asupra unor oameni. Dacă de data asta ţi-era teamă, ai greşit scumpa mea, nu ai de ce să te îngrijorezi ; nu cred că vei avea vreodată ocazia să mă întâlneşti într-o sală de joc sau la un bar. Nici un joc, nici nu beau.

— Dar atunci ce-ai făcut până la ora 7 dimineaţa ?

De data aceasta întrebarea îl făcu să surâdă. Şi foarte conciliant :

— Hai, Claude, nu mai insista ! Am ieşit... asta-i tot ! Din moment ce nu trebuie să-ţi fie frică de covorul verde sau de baruri, ce importanţă are restul ?

Dar Claude se făcu deodată roşie.

— O femeie ! se bâlbâi ea, ca şi cum supoziţia îi tăia răsuflarea. Ţi-ai petrecut noaptea cu... Oh ! Didier ! cum ai putut să faci aşa ceva ?

El evită s-o privească. Aerul tragic, puţin agasant al tinerei femei ar fi putut impresiona bunăvoinţa răspunsului lui şi el ţinea să rămână impecabil.

— Hai, hai, spune el îndepărtându-se spre fereastră pentru a privi afară. Lasă asta Claude, te rog ! Mi se pare că zelul meu pe lângă tine nu ţi-a lipsit. Corectitudinea mea este de nediscutat.

— O femeie ! repetă ea rătăcită. Dar nu mi-am luat un soţ ca să întâlnească o altă femeie !

— Nu l-ai luat nici pentru a-l vedea murind de foame ! Ori, presupunem că în noaptea asta mi-a fost foame ! Este o nevoie naturală nu-i aşa ?... Iată... mi-a fost foame, înţelegi ?

Se întoarse spre ea şi îi surîse cu o sinceră dorinţă de concilire.

— Sunt dezolat, scumpa mea copilă, că ai observat absenţa mea. Ce nevoie aveai la ora unu dimineaţa să mă cauţi? Nopţile nu sunt făcute pentru a dormi ?

— Da, dar tocmai, nu dormeai ! Nu admit de altfel, fie că o ştiu, fie că nu, să pleci noaptea să întâlneşti... oh, nu asta... Şi acea femeie ? Este fără îndoială cea de la Monte-Carlo acea blondă pe care spuneai c-o dispreţuieşti ?

— Claude, nu face supoziţii nepoliticoase pentru alţii.

— Ce știu eu ! O minciună în plus sau în minus nu te costă nimic !

— Mi se pare că nu te-am mințit totuși !

— Ah ! Știu eu ! Această poveste este așa de indecentă ! Soțul meu a plecat astă noapte, să întâlnească o femeie ! Nu pot accepta această idee !

El surâse cu indulgență.

— Tinerele femei exagerează mult anumite acte ale bărbaților. Te asigur, mica mea Claude, că nu trebuie să remarci absențele mele... Sunt foarte discret și nu abuzez de ele...

— Dar eu nu le admit. Sunt inadmisibile... Domnul Michot...

— Ah, te rog, lasă-l pe domnul Michot la o parte, protestă el ridicând tonul. El n-a spus niciodată că trebuie să renunț la toate privilegiile mele... Să te respect ? Foarte bine, dar natura are cerințele ei și această mică scenă este cu totul anormală !

— Atunci, spuse ea revenindu-și, accepți ca și eu să ies noaptea să întâlnesc vreun bărbat ?

El izbucni în râs.

— Vorbești aiurea Claude !

— Și dacă totuși mâine, o să-mi placă să mă comport la fel ca tine ?

— Ba nu, ce naiba, ești o femeie cinstită !

— Ah, dă-mi voie ! În căsătorie drepturile sunt egale și fidelitatea reciprocă.

— Într-o căsătorie normală, evident, ai fi în drept poate să-mi reproșezi o infidelitate. Pentru soți convenționali ca noi, lucrul nu se discută.

— Deci ești de acord că pot să acționez ca tine și să fac noapte escapade extravagante ?

— De ce le-ai face ? Ești o femeie serioasă și bine echilibrată. Am încredere absolută în tine.

— Dar dacă n-aș fi ? Dacă și eu noaptea aș avea nevoie... să „mănânc", așa cum te exprimi tu așa de elegant.

Supoziția părea să-l amuze teribil pe Didier.

— Dacă, dacă ?... repeta el râzând. Ei bine, nu m-aș fi căsătorit cu tine probabil.

— Aș fi putut să-ți ascund poftele mele nocturne ca și tine, după o lună de căsătorie.

— Aș fi putut să-ți ascund poftele mele nocturne ca și ar fi fost diferită de ceea ce este.

De data asta el râdea sincer.

— În fine, pari a nu concepe posibilitatea să mă comport la fel ?

— Intr-adevăr, nu mi-o imaginez.

— Și totuși, te asigur, că dacă îți vei permite să reîncepi acest lucru deplasat și care revoltă nevoia mea de curățenie, voi acționa imediat la fel.

Din nou, el surâse amuzat.

— Te desfid, nu e genul tău !

El continua să rămână vesel, ca și cum tot ce spuneau era un lucru plăcut și fără mare importanță.

Claude, din contră, punea în discuție mai multă vehemență, deși tonul glumeț dar corect al soțului ei o constrângea la moderație.

— Atunci, continuă ea, deoarece ești sigur de mine că sunt o femeie cinstită, înseamnă că te poți deda noaptea, nepedepsit, la toate necuviințele ?

— Încă odată exagerezi, dragă prietenă. Atitudinea mea a fost perfect decentă și ținând seama de respectul atent cu care te-am înconjurat până acum, ar fi trebuit nici să nu remarci absența mea de azi noapte.

Și amenințând-o ștrengărește cu degetul, preciză, scandând bine cuvintele :

— Iată, mică doamnă, care de un sfert de oră ai stârnit o furtună, ceea ce ar fi în drept să-ți reproșez în loc să-ți aud recriminările tale de copil naiv.

Acest fel de a-i răspunde, o scoase din fire pe Claude.

— Ei, asta-i culmea ! Eu sunt acum aceea care nu am dreptate ! Domnul își petrece noaptea în afara domiciliului și pleca cu o femeie să facă nuntă și să cheltuiască banii pe care îi dă legitima. S-ar părea că trebuie să mă bucur și să spun mulțumesc.

— Sst ! încetișor ! interveni Didier amețit de proporțiile pe care le lua incidentul. Mai întâi, spuse le rece, fă-mi plăcerea și nu-mi mai vorbi de banii tăi... Aceasta ar face să devieze dezagreabil conversația și aș fi poate mai puțin conciliant. Averea ta, numele meu, căsătoria noastră, n-au nimic de-a face cu asta... Am ieșit azi noapte și am avut nenorocul să te supăr, toată problema este aici ! Voi căuta altă dată să aștept să adormi ; este crud ceea ce pot să-ți promit !

— Atunci vei reâncepe ?

— Nu îndrăznesc să-ți promit că voi acționa altfel, afirmă el cu o oarecare aroganță.

— Ei bine, dacă este așa, fii sigur că voi face la fel... și nu mai târziu decât zilele astea.

El își privi soția și spuse cu o voce mai blândă, dar cu gravitate :

— Ar fi păcat Claude !

— De ce ?

— Pentru că noi doi ne înțelegem bine. Caracterul și ideile noastre se acordă destul de bine și legătura noastră valorează mai mult decât multe căsătorii din dragoste.

— Și atunci ?

— Atunci, dacă într-adevăr,ca represalii — insist asupra acestui punct — căci tu n-ai avea nevoie de aventuri scabroase...

— Dacă-ți dau replica, domnul meu, vei spune Amen ! sigur !

— Poate că nu !... Știm oare ce reacție poate avea un bărbat la asemenea act ?

— Vei regreta că m-ai împins la asta, asta-i sigur !

— Sau voi pleca, foarte simplu.

Se învârtea în cameră ca o fiară sălbatică enervată. Fraza soțului ei o țintui pe loc.

— Să pleci ?... pentru a te duce unde ?

— Nu știu ! Odată, acum câțiva ani, o femeie pe care o iubeam a vrut să încerce acest joc cu mine...

— Și ?

— Simplu. Am plecat

— Până la Asnières ?

— M-am trezit la Alexandria.

— Era departe pentru a reveni, îl tachină ea.

— N-am revenit niciodată... și n-am mai văzut-o pe acea femeie !

— Niciodată ?

— Nu.

— Era radical !

— Exact !

Ea se gândi o clipă, apoi începu să râdă și spuse un pic ironică :

— Din cauza mea nu te vei duce poate la Alexandria.

— Probabil : sunt mai puțin îndrăgostit.

Rposta aprinse o flacără de mânie în ochii întunecați ai tinerei femei.

— Și apoi, ești căsătorit... Eu reprezint pentru tine anumite obligații și unele avantaje.

— Mă voi duce desigur mai aproape.
— Evident !
— Dar va fi tot atât de radical !
— Întoarcerea ?
— Rămasul bun.

Eu dădu din umeri ca şi când nu dădea nici o importanţă ameninţării lui, care nu era decât o fanfaronadă.

Atunci Didier se îndreptă încet către ea şi-i puse mâna pe umeri.

— Vezi, domnişoară, soţia mea, există mici jocuri cu care nu-mi convinse să mă joc... nici chiar cu tine ! în special cu tine ! Am câteodată un caracter rău şi dacă te vei amuza să faci anumite lucruri care nu-mi vor plăcea, cred că nici o consideraţie... da, nici o consideraţia nu mă va face să le accept.

— Deobicei spunem asta.

— Ar fi mai bine poate, să nu încerci să te asiguri.

Mâinile lui ocupară capul tinerei revoltate pe care-l menţinu în faţa lui, ochii lui albaştri cufundându-se în ochii mari mâniaţi, care se tulburau sub privirea lui.

— Copil mare, foarte franc, foarte drept, dar foarte ignorant în ale vieţii, nu-ţi sparge jucăria : vor apărea lacrimi în ochii tăi frumoşi pe care mândria îi face să strălucească... lacrimi pe care nici nu bănuieşti c-ar putea să curgă... Aş vrea să nu te fac să plângi...

O emoţie bruscă îi strânse gâtul lui Claude, cât de penibilă i se părea acum discuţia cu Didier ! Dar se încăpăţână în dorinţa de a face ca voinţa ei să triumfe :

— Promite-mi că n-o s-o mai vezi pe femeia aceea, spuse ea cu fermitate. Eu îţi port numele, nu trebuie să mă expui întâlnirii cu o rivală necunoscută, care va râde văzându-mă liniştită lângă tine.

— Vanitate !

— Nu, curăţenie ! Am suferit teribil în noaptea asta din cauza miilor de supoziţii pe care le născocea creierul meu şi adineauri, când am înţeles că era vorba de o femeie... mi se părea că totul se învârtea în jurul meu... Era umilitor acest lucru îngrozitor !

— Vanitate ! repetă el cu tristeţe, lăsând tânărul cap orgolios, căruia i-ar fi plăcut în acest minut să-i sărute buzele roşii.

Claude dădea din cap.

— Vanitate sau curățenie, nu vreau... Promite-mi Didier că n-o să reîncepi.

El făcu un gest obosit.

„Curioasă mentalitate feminină care are nevoie de o minciună pentru a-i adormi temerile !... murmură el între dinți.

— Ne-am înțeles, nu voi mai ieși noaptea, deoarece asta-ți displace.

— Oh, ce drăguț ești ! strigă ea într-un elan de victorie care o aruncă o secundă la pieptul avocatului.

Triumfa.

— Domnule, soțul meu, continuă ea, tremurând de bucurie după această lungă discuție care i se părea că se termina în avantajul ei ! Îți promit să nu mai gândesc... la toate aceste lucruri !... am uitat... am încredere în tine, în prezent. Era generoasă și mâna ei se întinse cu franchețe către a lui pentru a-i mulțumi pentru capitulare, și ca o garanție a promisiunlor viitoare.

— Suntem în continuare de acord și camarazi buni, nu-i așa ?

— Foarte buni prieteni, spuse cu un surâs puțin trist, sărutându-i vârful degetelor.

— Este plăcut că ne înțelegem atât de bine ! spuse ea, entuziasmată. Aveai dreptate adineauri, legătura noastră este formidabilă : dăm cu tifla multor căsătorii din dragoste din anturajul meu. Este un succes !

— Minunat !

El o aprobase spontan, dar dacă ar fi observat ochii lui Didier, ar fi văzut că în pupilele albastre care evitau s-o privească, era o îndoială pe care bărbatul nu o exprima... o restricție mentală pe care o judeca legitimă și pe care instinctiv o păstra pentru el.

XXII

„Draga mea prietenă, mă scuz că plec la Paris fără a aștepta întoarcerea ta de le plimbare. Am primit o telegramă în care sunt chemat de urgență lângă o persoană bolnavă care-

mi este foarte dragă. Sunt înnebunit de neliniște și iau primul tren.

„Îți sărut vârful degetelor, prietenea mea, și rămân al tău respectuos,

Didier Valencourt"

Claude stupefiată, citi de două ori scrisoarea.

— Desigur, soțul ei începea să-și ia niște libertăți ! Acum pleca și o lăsă singură la Nisa cu o dezinvoltură nemaiîntâlnită.

Mai întâi ce însemna această poveste ? O persoană bolnavă care îi era dragă ?

Era orfan. Nu avea nici frate, nici soră. I-o afirmase domnul Michot, căci nu dorea o familie supărătoare.

Atunci, acest bolnav ?

O femeie probabil !

Nu se prea jena soțul ei ! După prietena nocturnă, avea prietena bolnavă... Până unde va merge ?

Ar fi trebuit să precizeze, cel puțin... Să spună ce legături avea cu acea persoană ! Un prieten ? O rudă ? Ar fi trebuit să mărturisească imediat.

Sigur era o femeie... o veche prietenă probabil. Poate chiar cea din cauza căruia s-a dus până la Alexandria ? Nu-i mărturisise lui Claude că o iubise pe acea femeie necredincioasă ?

Desigur ! despre ea era vorba !

Poți spune că nu ierți și că nu mai iubești, dar perspectiva morții ființei scumpe face să renască totul.

Din nou creierul orfanei se avânta și toate supozițiile își desfășurau imaginile tulburătoare.

Nici nu-mi vorbește măcar de reîntoarcere ! își spuse cu amărăciune. Parcă între el și mine n-ar exista nici o legătură intimă, doi străini care trăiesc împreună fără să se cunoască. Eu îmi evoc copilăria, părinții, prietenii, locurile unde am trăit, țările pe care le-am traversat... el nu-mi vorbește niciodată de nimic... nici chiar de mama lui !
Și eu dacă-l amintesc pe vărul lui, romancierul, singura rudă care-i rămâne, el ridică umerii cu neplăcere și spune : „Este un original" pe un ton de parcă ar vorbi de o rudă care a apucat-o pe un drum greșit. În fine voi vedea cât va dura absența lui. N-o să mă lase fără știri, cred !

A doua zi într-adevăr sosi o telegramă : „Nu pot reveni decât peste câteva zile, te rog să mă scuzi. Valencourt"

— Iată, spuse ea, șifonând nenorocita de telegramă. Vreau sau nu, mă pune în fața lucrului împlinit ; n-am decât să spun *Amen* !

Câteva zile fu prost dispusă, deși în fiecare dimineață, câteva rânduri din partea soțului îi dovedea că n-o uitase.

El dăduse ca adresă numele unui mare hotel vecin cu l' Etoile și Claude telefonase de câteva ori la hotel pentru a vorbi cu Didier. Nenorocul fu că acesta era absent întotdeauna când chema ea.

„Oficial el ocupă o cameră în acest hotel, dar nu locuiește acolo, deoarece eu nu-l găsesc niciodată. Cum pare totul lipsit de sinceritate ! Din fericire, nu mă atinge ce face el !"

Pe rând descurajată, indiferentă sau plină de ranchiună, ea își imagina mii de măsuri de represalii contra celui absent.

Nu luase nici o hotărâre, când el sosi.

Îl primi rece, așteptând cu un pic de sfidare explicațiile pe care avea tot dreptul să le aștepte de la el.

Dar obosit de călătorie, el se mulțumi să-și scuze din nou în mod laconic plecarea precipitată și aceste câteva zile petrecute departe de Nisa.

Deoarece nu spunea nimic în plus, ea îl întrebă și puteți ghici pe ce ton :

— Este foarte indiscret să te întreb cine era acea persoană atât de bolnavă, încât ai lăsat totul pentru a fi alături de ea ?

— Nu ești indiscretă Claude, spuse el cu tristețe. Ar fi trebuit să-ți spun că era vorba de o rudă bătrână,... cea mai prețioasă prietenă pe care am avut-o vreodată...

— Bătrână ? spuse ea cu îndoială.

— Din păcate, da, din nenorocire bătrână și deprimată !

Claude care se pregătea să ironizeze, văzu deodată ochii soțului ei umezindu-se. Și cum el se îndrepta către camera lui, ea îl ajunse din urăm și îl luă de braț :

— Didier, spuse ea cu spontaneitatea ei obișnuită, care îi făcu să-i ierte multe din toanele ei, îți cer iertare că m-am îndoit de tine. Mi-ai spus că erai înnebunit de neliniște și eu n-am crezut.

— Ești scuzată Claude, căci n-ar trebuit să-ți arăt emoția mea... Eram tulburat, asta-i scuza mea și îndoiala ta era naturală... Este un sentiment foarte feminin.

— Crede-mă că-mi pare rău de necazul tău, se bâlbâi ea jenată, căci sub cuvintele binevoitoare ale soțului ei, credea că simte efortul penibil al unei corectitudini calculate.

— Îți mulțumesc, răspunse el, fără să renunțe la tonul lui obosit și impecabil :

— Știu cât ești de bună și-ți sunt obligat.

Ea îl lăsă să se îndepărteze... Atâta curtoazie o îngheța și i se părea că aceste câteva zile de separare accentuaseră lipsa de intimitate a relațiilor lor. Mai mult decât oricând erau străini unul față de celălalt... Nu era între ei nici o legătură și nici un interes comun. Pentru prima dată Claude fu incomodată, cu atât mai mult cu cât își reproșa că nu-l primise mai bine pe cel al cărui nume îl purta.

Atunci când ai un necaz cuvintele capătă o valoare, și-și dădea seama, plină de ranchiună contra a ceea ce numea ea" absența lui îndrăzneață", că nu spuse imediat cuvântul binevoitor și caritabil care se potrivea în această împrejurare.

Era sincer. A avut într-adevăr o supărare.

Acest băiat mare, corect, care afecta întotdeauna un ton ironic, putea totuși să se neliniștească și să sufere pentru o femeie bătrână, bolnavă?

Cea mai prețioasă dintre prietene, spusese el.

Dar de ce nu mi-a vorbit niciodată de ea.

Rămase în picioare, imobilă, în fața ușii închise care separa salonul comun de ușa camerei soțului ei, ezitând mai multă vreme asupra celor ce trebuia să facă.

Să se ducă la el?... Ca să-i spună ce? Încă o dată se lovea de zidul convenientelor, pe care era bazată căsătoria lor.

În realitate numai aparențele îi uneau. Adineauri el îi dăduse explicațiile la care ea avea dreptul. O făcuse cu multă curtoazie, dar fără să adauge nimic altceva și aproape chiar fără să-i permită să-i vorbească despre durerea lui.

— Iartă-mă, n-ar fi trebuit să-ți arăt emoția mea.

Cât dovedea această frază prăpastia care îi separa! Soți de paradă, neavând nimic care să-i apropie cu adevărat, asta era de fapt ceea ce vrusese ea, tânăra fată romantică, cerând agenției să-i aleagă un soț?

Iată că-și dădea seama acum, că ea singură luase în serios această căsătorie.

Considerându-l pe Didier ca pe un soț real, ea îndrăznise să-i imprime gusturile și exigențele ei. În ciuda condițiilor anormale ale căsătoriei lor, ea își luase imediat drepturile și tonul unei femei legitime. El din contră, nu făcea confidențe niciodată, avea o atitudine rezervată... Nu-i cerea nimic lui Claude, nu dorea nimic și părea să se dezintereseze de tot ce o privea pe ea personal...

Da, totul îi era indiferent ! În afară de țigări, poate... ! Accepta ca Claude să fumeze în intimitate și indiferent unde, cu condiția ca el să nu fie prezent.

În afară de asta nimic nu-l atingea. Era de acord cu totul, corect, dar cu o nepăsare totală.

„Pentru că porți numele meu, precizase el.

Claude respiră lung după acest minuțios examen al situației.

Lucrurile nu mergeau de minune între soțul ei și ea ?

Această corectă indiferență dorise oare s-o atingă într-o căsătorie de aparență, după ce citise cartea spaniolă cu multiple și romantice peripeții ?

Și totuși, în sinea ei, nu era complet satisfăcută : autorul străin nu prevăzuse o nepăsare atât de jignitoare din partea soțului... Oare Claude nu merita să-și tulbure partenerul ? Era urâtă, disgrațioasă ?... din cele care nu tulburau bărbații ? Era posibil ca un bărbat căreia ea îi aparținea legal, să poată să rămână insensibil la prezența ei constantă ?

Era evident că nu dorea să trăiască până la capăt romanul spaniol. I-ar fi fost cu totul dezagreabil să se îndrăgostească de soțul pe care-l cumpărase.

Aceste idei o făcea să se răzvrătească.

Dar, în schimb, ar fi simțit o oarecare plăcere să-și simtă partenerul arzând lângă ea. Dinainte își făcuse o bucurie din a-l dojeni... Cuvintele ca un duș rece... ironia care ascute pofta ... râsul care biciuiește dorința... toate astea de care dorea să se bucure, toată această plăcere așteptată, în timp ce ea ar fi rămas rece lângă Didier tot ceea ce în sfârșit părea să-i scape... toate astea pentru care se măritase poate...

— Vorbește-mi de bătrâna ta prietenă, îi ceru Claude soțului ei când îl revăzu. De ce nu-mi vorbești niciodată de ai tăi sau de cei pe care-i iubești ?

— Nu mă gândeam că acest subiect poate să te intereseze, răspunse el laconic.

Privirea lui mândră fixa mulțimea celor care se plimbau și în fața tăcerii puțin ostile pe care o păstra, Claude nu îndrăzni să-și repete întrebarea, dar făcu o ofertă pe care el trebuia s-o accepte mai cu suflet, i se păru.

— Cunoști mica capelă din Laghet ? întrebă ea. Este locul unui pelerinaj permanent. Mi-ar place să merg cu tine... Vom aprinde o lumânare pentru prietena ta bolnavă. Nu cred că asta poate să-ți displacă ?

Avocatul nu răspunse imediat. Se părea că analizează propunere.

— Accept să te acompaniez la Laghet, răspunse el în sfârșit. Vom merge când vei dori.

— Chiar în această după amiază dacă îți convine. Vom putea pleca imediat după masă și vom lua ceaiul acolo.

— Cum dorești.

Mașina, luând-o pe drumul de la Grande Corniche transformă această plimbare într-o minunată și destul de lungă excursie.

După splendidele perspective oferite de noul drum cu viraje impresionante, au urmat locurile pline de verdeață ale văii umbrite, în fundul căreia se înalță minusculul sanctuar de la Laghet, înconjurat de originala ei rotondă.

— Cunoști legenda ? întreabă Claude înainte de a pătrunde în interiorul capelei.

— Nu, dar povestește...

Ea îi explică că o credință populară atribuia o valoare miraculoasă primei vizite pe care o făceai într-o biserică necunoscută.

— Înțelegi Didier, ceri să ți se îndeplinească trei dorințe și cerul îți îndeplinește cel puțin una...

— Dar este o mină de aur ! răspunse el râzând. Turiștii care vizitează multe biserici pot fi siguri că-și vor vedea toate dorințele realizate !

În timp ce Claude aprindea o lumânare și se adâncea în rugăciunile ei, tânărul avocat examina cu interes piosul edificiu pe care recunoștința credincioșilor îl împodobește de secole atât de pitoresc.

Numeroaesele ex-voto-uri cu desene naive îl amuzară prin simplitatea lor.

— Iată o Madonă democratică, observă el, când Claude veni alături de ele. Pare-ar dori să-i protejeze în special cei umili.

— Este adevărat, spuse ea cu fervoare. Ai impresia că te apropii aici de credința populară în toată forța ei... Nu îndrăznești s-o ironizezi, nici să te îndoești și cei care nu cred trebuie să tacă în fața frumoasei și elocventei simplități a acestor ex-voto-uri.

— Foarte poetic și foarte curios, mai spuse el, când luară loc pe terasa unicei cafenele ce se afla în acel loc.

Claude se aplecă spre el.

— Te-ai gândit la cele trei dorințe, Didier ? se informă cu malițiozitate dar roșind puțin din cauza indiscreției întrebării sale.

— Dumneata nu le-ai uitat cred, replică el surâzând.

— Este adevărat ! Mi se părea că în această mică bisericuță eram mai aproape de cer decât în cele mai mari catedrale... M-am rugat cu ardoare.

— Dacă legenda este adevărată, ești sigură că vei vedea îndeplinită una din dorinți ! Îmi vei spune dacă ți se va întâmpla asta...

— Oh ! spuse ea înviorându-se ,pot să-ți fac cunoscute cele trei dorinți, nu fac din ele un mister, întrucât ne privesc pe noi doi.

— Nu este posibil !

— Ba da !

— Atunci ascult !

— In primul rând m-am gândit la doamna, deoarece am venit pentru ea... doamna bolnavă... prietena dumitale...

— Îți mulțumesc, spuse el politicos.

— Apoi mi-am dorit ca viața mea actuală să fie și cea de mâine...

— Cea de mâine ?

— Da, dumneata cu mine... să nu se schimbe !

El avu o ușoară tresărire.

— Ah, spuse el, devenind serios.

Este oare serioasă ? se întreabă el, fără a o putea crede. Din colțul ochiului Claude încerca să descifreze pe fața partenerului ei impresia făcută de declarația ei surprinzătoare, dar avocatul nu-și exterioriza gândurile !

După un timp o privi.

— Ești deci fericită așa Claude ? întreabă el cu blândețe.

— Da ! Foarte fericită !... Nu crezi ?

— Vacanțele au întotdeauna atracție pentru că știm că ele nu pot să dureze.

— Dar noi nu suntem în vacanță.

— Și totuși, parc-am fi.

Subtilitatea răspunsurilor lui Didier nu-i scăpa lui Claude.

— Nimic nu ne împiedică să continuăm mereu această viață, dacă ea ne place așa, observă ea Mereu, mereu...

— Greșală ! Hazardul poate decide altfel.

— Oh, îl întrerupse ea. Hazardul în căsătorie ! Mi se pare că acesta este un lucru pozitiv.

— Care nu se bazează decât pe o hârtie de stare civilă.

— Asta ajunge, cred!

— Ce contează o hârtie în fața misteriosului destin pe care viitorul îl rezervă fiecăruia?

— Adică?

— Dacă mâine va așeza în drumul tău dragostea și atracțiile ei puternice, nu cred că actul nostru de căsătorie te va reține lângă mine.

— De ce nu? Există promisiunea mea, există datoria!

— Slabe apărări! Chemarea dragostei este stimulentul cel mai de neînvins pentru a răsturna toate obstacolele... Este deasemenea cea mai puternică dintre toate scuzele ca și dintre toate tiraniile!

Fața lui Claude deveni malițioasă.

— Admiți deci posibilitatea să te părăsesc într-o zi? întrebă ea vesel.

— M-am gândit deseori că asta s-ar putea întâmpla... Va veni o clipă când vei simți nevoia să-ți fixezi solid viața.

— În deterimentul nostru?

— Cine știe? Un proverb spune că o nenorocire servește la ceva.

— Ești filozof, te felicit, râse ea.

— Nu e cazul! ripostă el. Viața ne învață că orice lucru are și partea lui bună!

— Totuși acum ești în drept să te crezi liniștit pentru multă vreme și la adăpostul anumitor griji materiale... destul de dezagreabile când nu ai avere!

Didier se reținu pentru a nu-i râde în nas. Precis această problemă a banilor avea aerul să-l înveselească. Și Claude care-l privea, fu aproape dezorientată.

„Va trebui să pun să se studieze contractul nostru de căsătorie, se gândi ea. Avocatul lui a fost probabil foarte abil și i-a rezervat avantaje serioase în caz de despărțire..."

Deoarece ea se gândea și păstra tăcerea, el fu cel care continuă:

— Nu te-ai gândit niciodată Claude, că aș putea fi eu primul care să-mi reiau libertatea? spuse el blând.

— Dumneata?

O mare uimire trecu prin pupilele ei aurite.

— Ce nebunie te-ar putea împinge la un act prejudiciabil intereselor tale?

— Parcă știi vreodată, spuse el cu cel mai mare calm. Bărbații simt câteodată nevoia să evadeze către alte ceruri și să contemple noi orizonturi... Aș putea rezista eu oare?

Claude își aținti asupra lui privirea de foc pe care o mânie stăpânită o asprea subit.

— Este tot ce găsești să mă asiguri?

— De ce să mint?... Știm noi ce vom face mâine amândoi?

Un moment tânăra milionară rămase dezorientată. Acest diavol de om avea un fel de a echilibra lucrurile și de a se pune cu ea pe un picior de egalitate, că se întreba dacă nu era mai bine să râdă de gluma lui, decât să se supere.

— Nu putea ea să-i dea o mică lecție? Să-i aducă aminte de exemplu, de respectarea clauzelor pe care părea că dorește să le calce în picioare?

— Eu știu ce-mi rezervă viitorul! proclamă ea cu orgoliu. Sunt loială și probabil că voi rămâne credincioasă angajamentului pe care l-am contractat față de dumneata, atâta timp cât nici dumneata nu-l vei uita...

— Este un program foarte bun, spuse el serios. Totuși nu-mi explic de ce ți-ai distruge viața pentru mine, care nu-ți sunt decât un soț de paradă.

— Nu pentru dumneata, rectifică ea, fericită că-i poate lansa o săgeată. Pentru respectul cuvântului dat!

— Iată niște sentimente foarte frumoase!

Din nou ironiza, ceea ce avea darul de câtva timp s-o enerveze pe tânăra femeie.

Pentru a se răzbuna, ea era gata să-i lanseze câteva riposte neașteptate, care erau secretul ei, când el îi puse o întrebare atât de neprevăzută încât uită de toate gândurile ei bătăioase.

— N-ai iubit niciodată Claude?

O asemenea indiscreție era atât de formidabilă, încât ea deveni roșie și se întrebă dacă era convenabil să răspundă. Putea ea, fără a se umili, să facă cunoscut adevărul?

„Cu un domn așa de ironic ca Didier nu știi niciodată ce trebuie să spui, gândi ea.

Dar pe de altă parte îi era greu să brodeze pe marginea unei minciuni!... și sigur că într-o zi se va da de gol!

— Asta mi s-a întâmplat de câteva ori, mărturisi ea cu simplitate. Și pentru că remarcam la timp că omul pe care

eram gata să-l iubesc era nedemn de mine, îmi reveneam în fire, și-mi închideam inima!

— Ei bine, spuse el cu fermitate, asta nu se numește a iubi. Când va veni dragostea. ...vorbesc de adevărata dragoste, aceea care se impune și pe care n-o domini!... sunt convins Claude, că n-o să-ți revii! Actul nostru de căsătorie nu va cântări nimic în balanța ezitărilor tale și vei găsi argumente fără replică pentru a desface legăturile fragile care te leagă de mine.

— Și dumneata? insistă ea din nou, ca și cum ceea ce va putea face el într-o zi o interesa mai mult decât ceea ce va face ea însăși. Dacă vei întâlni o fată frumoasă care te va mișca?

— Mă voi duce probabil la ea, recunoscu el cu sinceritate. Este nevoie de mult stoicism pentru a acționa altfel.

— Și nu ești un erou, aruncă ea vorbele puțin cam nervos.

— Nici un trebuie să fii erou fără noimă.

— Consideri fără îndoială că nu ești dator cu nimic?... Nici o obligație nu te leagă de mine?

Fără să vrea, tonul ei devenea agresiv.

Didier o privi gânditor.

Foarte curioasă mentalitatea acestei fetițe care, prima, vorbise de divorț... atunci când căsătoria lor nici nu era un fapt împlinit.

Desigur că în, ziua în care aceasta devenea necesar, ea ținea să aibă inițiativa.

„Mândrie și vanitate, se gândi el.

Și pe fizionomia încordată pe care încerca s-o descifreze, nu citea altcineva.

— Tot ce spunem nu se bazează decât pe supoziții, reluă el. Ignorăm, dumneata și cu mine, ceea ce ne rezervă viitorul... Este foarte curios că el a făcut ca drumurile noastre să se încrucișeze... Nu putem ghici în ce scop și nici nu putem pretinde să luăm inițiativa.

— Cred că acorzi un loc important fatalității!

— Deoarece noi o resimțim! Dacă nu ești mirată tu însăți că mă vezi alături, se datorește faptului că te bazezi prea mult pe atotputernicia voinței tale și nu crezi destul în forțele necunoscute care ne conduc viața. Îți afirm că eu sunt surprins că-mi porți numele! În fiecare zi cred că mă voi trezi și voi constata că această aventură nu e decât un vis.

Proasta dispoziție trecătoare își luă zborul în fața afirmației partenerului său, care compara căsăoria lor cu un vis.

„Un vis frumos pentru el... o aventură minunată pe care nu conta s-o trăiască... iată ce gândește el", credea ea cu toată sinceritatea.

Și fără să se îndoiască de oarba ei pretenție, ea accepta această conjunctură ca un omagiu pe care i l-ar fi adus Didier.

XXIII

Am spus deja că Claude era foarte autoritară.

Obișnuită din copilărie să vadă toată lumea cedând în în fața ei, i se întâmpla să întrebuințeze și cu Didier un ton despotic care-l făcea pe acesta să se încrunte.

În aceste clipe se prefăcea puțin distant, nu părea să dea atenție cuvintelor pronunțate de tânăra femeie, și dacă aceasta insista pentru a-l convingè să facă ceva ce nu-i plăcea, el răspundea atunci curtenitor dar negativ, fără a o menaja.

Nu-ul lui era net, rece și definitiv. Claude cunoștea atunci privirea de gheață a ochilor lui care o bravau, și, cu toată siguranța ea, ea era cea care, în mod instinctiv, dădea înapoi. Cel puțin așa a fost la începutul vieții lor comune, căci, în continuare, dorind să nu se arate într-o lumină defavorabilă, Claude ezita să-și manifeste veleitățile de dominație, cu soțul ei. In ceea ce-l privea pe avocat, acesta, nemaisimțindu-se amenințat în liberul lui arbitru, a fost mai conciliant și era de acord mai ușor cu dorințele exprimate de partentra lui.

Dar, deoarece ani de-a rândul folosise un ton autoritar, nu prea se putea dezbăra de el. Claude făcu o nouă experiență, într-o noapte când nu dormea...

Marie Jousserand povestise altă dată notarului din toanele fostei ei eleve. Îi vorbise chiar de mania de-ai deștepta pe toți când nu-și putea găsi somnul.

Intr-o noapte când nu dormea, Claude a vrut să se comporte la fel cu soțul ei.

Céline fu cea însărcinată să se ducă să-l cheme pe Valencourt.

— Dacă domnul ar vrea să vină. Doamna dorește să-l vadă pe domnul.

Sculat brusc, Didier întrebă :

— Ce s-a întîmplat ? Doamna e bolnavă ?

— Oh, nu, domnule, dar doamna nu poate dormi.

— Ce oră este ?

— Ora trei dimineața.

— Ce ? Ora trei ?... și doamna mă cheamă ?

Céline surâse, dar nu îndrăzni să adauge nimic.

— I se întâmplă deseori doamnei să nu doarmă ?

Câteodată.

— Și ea te deșteaptă de câte ori n-are somn ?

— De obicei... Și domnișoara Jousserand este deasemenea chemată, dar ea nu este aici în acest moment.

— Poate din cauza asta mă cheamă doamna ?

— Poate, domnule.

— Bine, mă duc să văd ce se întâmplă...

Nu este plăcut să fii trezit din somn. Tânărul bărbat găsi că soția lui profită de el.

În fine, ar putea fi bolnavă... În acest caz, era natural să-l deranjeze.

Peste zece minute, timp cât i-a trebuit să-și pună un halat peste pijama și să-și perie părul, Didier se duse la Claude în cameră.

Era pentru prima dată când o vedea pe aceasta în ținută de noapte.

— Ce se întâmplă dragă prietenă ? se informă el cu curtoazie, dar fără elan, căci tânăra femeie părea să strălucească de sănătate.

— Este îngrozitor ! Este ora trei și n-am închis ochii încă...

— Și ce ?

— Nu știu ce am, răspunse ea mai timid, în fața bruschetii întrebării.

— Ai vrut ieri seară, să mănânci acel homar à l'américaine... și cele două cocktailuri băute apoi, sub pretextul că te vor face să digeri crustaceul ! Cu trucuri de astea te dezechilibrezi complet.

— Nu te-am chemat lângă mine ca să-mi critici faptele și gesturile se maimuțări ea cu bună dispoziție.

— Nu, desigur, spuse el căscând.

Și adăugă :

— Ce pot face pentru tine?
— Nu știu! Nu pot să dorm, asta-i problema.
El își plimbă privirea de la tânăra femeie la cele două cameriste, căci și femeia de pe etaj fusese deranjată.
Un surâs trecu pe buzele lui Valencourt.
— Și natural, spuse el ironic, când tu nu dormi, nici ceilalți nu trebuie să doarmă.
— Eu nu doresc decât ca toată lumea să sforăie! Dar este îngrozitor să fii singur, să te tot întorci în pat toată noaptea.
— Este într-adevăr, foarte dezagreabil, spuse cu ironie. Asta mi se întâmplă câteodată. Nu m-am gândit încă să trimit să te caute.
O licărire îi înveseli deodată fața. Ce gânduri îi treceau prin cap?
Întorcându-se către cele două cameriste, pe care vioiciunea gestului său le surpinse, strigă, simulând o nemulțumire subită:
— Ce faceți aici voi două? Vreți să plecați?
— Dar, domnule...
— Cum, continuă el, fără să le lase timp să vorbească, doamna îmi face onoarea să mă cheme la ea la ora trei dimineața și vă permiteți să mai stați când sunt eu aici?
— O, dă-mi voie... a vrut să intervină Claude, care îl asculta stupefiată pe soțul ei. Le-am chemat ca să fie pe lângă mine...
— Plecați! Plecați! întindeți-o! insistă el strigând foarte tare pentru a acoperi vocea soției și părând că n-o aude. E nevoie de voi aici?
Cele două femei se îndepărtară cu grabă. Cu tot tonul ridicat al lui Didier, ele ghiciseră din licărirea veselă a ochilor lui, că dorea în realitate să le asigure o noapte mai bună decât cea pe care le-o hărăzise Claude.
— Ce te-a apucat prietene? De ce îmi gonești cameristele? îl întrebă Claude pe soțul ei, imediat după plecarea lor.
— N-avem ce face cu fetele astea, replică el ca un lucru natural. Sunt de-o indiscreție! Le răsfeți prea mult Claude, este deplorabil! Ele te supraveghează ca și cum ai depinde de ele!... Ești un copil!... Din cauza lor nu mai ești liberă!
Și, așezându-se simplu pe marginea patului soției lui, el îi luă mâinile și le păstră într-ale lui.
— Micuța mea dragă.. cât binecuvântez lipsa ta de somn!... Este drăguț să fim aici, amândoi la ora asta, și în această ținută

sumară... Să vedem mai întâi mânuțele astea... Nu ai febră ?.. Nu, ele nu ard. Și pulsul ?... Normal, e perfect ! Capul ? Fără migrenă ?

Ușor palpă fruntea înroșită sub massa castanie a părului vaporos. Apoi mâna lui, mai îndrăzneață, se lăsă mângâietoare pe umărul care se întrezărea sub dantela cămășii de noapte.

— Draga mea... ce bine-mi pare că m-ai chemat lângă tine !... Cu această blestemată obligație pe care mi-ai impus-o, eu nu pot lua nici o inițiativă !... Este destul de agasant că m-ai făcut să-mi dau cuvântul pentru lucruri foarte naturale între soți... Toate promisiunile din fericire pot veni din partea ta. Mă bucur că ți-ai amintit în această noapte să sunt soțul tău...

El îi acoperea mâinile cu sărutări care, puțin câte puțin treceau dincolo de încheieturi și se aventurau mai sus.

— Ce brațe frumoase ai... și gâtul are vinișoare fine !...

— Ce te-a apucat ?

— Din cuza gestului prea îndrăzneț, tânăra femeie dintr-un salt fu jos din pat și se refugie în partea opusă a patului.

— Ai înnebunit ? spuse ea cu o voce alterată.

El o privi un moment fără să răspundă, dar privirea lui era așa de obraznică, atât de îndrăzneață, atât de intens ironică, încât fu cu totul încurcată.

— Ezitarea ta este foarte naturală, draga mea, reluă el fără cea mai mică jenă. Vino la locul tău... Ai fost așa de drăguță să nu vrei să rămâi singură în pat.

— Dar te înșeli... Eu n-am vrut...

— Să mă trezești pentru nimic la ora trei dimineața ? Am sperat... Dormeam așa de bine !

Se sculă neglijent și căscă.

— Noaptea nu s-a terminat din fericire ! Mai avem câteva ore în fața noastră... să le petrecem împreună !

Se întinse. Cu membrele alungite părea de două ori mai înalt.

Claude îi observă cele mai mici gesturi cu neliniște ca și cum ar fi fost un animal sălbatic de la care se putea aștepta la orice.

— Pleacă, spuse ea cu voce slabă... Eu... eu prefer să rămân singură !

— Ce păcat că-ți schimbi așa repede părerea !

Din nou el o privea cu ochi lacomi care frizau impertinența.

— Ești delicioasă așa Claude... Părul ăsta vaporos, tenul sidefiu, ochii aceștia somnoroși... Într-adevăr, această cămașe de noapte îți vine de minune! Și această emoție care te face să tremuri! Să fie binecuvântat Morfèu care te-a părăsit în noaptea asta; am impresia că-mi te-a dat mie.

— Ba nu! Te înșeli! Ce-ți imaginezi? N-am vrut asta!

O clipă rămase în fața ei.

In picioare, de cealaltă parte a patului, cu mâinile pe șolduri, cu capul orgolios puțin dat pe spate și cu eternul lui surâs pe buze, părea să se bucure de emoția ei. Apoi schimbând brusc tonul:

— Hai, culcă-te, spuse cu aerul obișnuit. De data asta admit să m-am înșelat asupra intențiilor tale... Te implor, altă dată nu mai mânca seara homar sau nu-ți mai scula oamenii dacă din nefericire un alt fel de mâncare te împiedică să dormi. Lași impresia unei femei dezechilibrate... ai căror nervi au nevoie să... fie scuturați!

— Oh! te înșeli complet.

— La ora trei dimineața, draga mea, doar dacă ești bolnavă nu lași omenii să doarmă. Spui că m-am înșelat. Este posibil! Dar oricare altul s-ar fi înșelat, te asigur.

Liniştit, cu un mers nepăsător, el se îndepărtă.

Inainte de a dispare, se întoarse către ea:

— Bună seara, Claude.

— Bună seara.

O ultimă privire, încă un surâs ironic și dispăru.

Claude, imobilă, privea ușa închizându-se după el.

Îndrăzneala acestui bărbat era de neimaginat! El atât de cuviincios de obicei, își închipuise... şi îndrăznise...

Se înroși de ciudă.

De ani de zile de când își exercita despotismul în jurul ei, niciodată cineva care depindea de ea nu-și permisese să-i vorbească așa cum o făcuse el.

Oare personalul se gândise la lucrurile îngrozitoare pe care le spusese el?

— O femeie dezechilibrată... nervi care aveau nevoie să...

Claude era uluită.

Intr-adevăr, deranjându-l în noaptea asta, ea nu se gândise că el ar putea interpreta altfel purtarea ei! Era absolut umilitor pentru ea!

Dar ceea ce o impresiona cel mai mult era atitudinea soțului ei.

Niciodată nu și-a imaginat c-ar putea fi așa de obraznic! Aerul lui de sfânt o înșelase.

„Probabil că are un tupeu cu femeile... Era departe de a fi timid, domnul!“

Era prima oară când îl vedea pe soțul ei în această ținută de intimitate și ea atribuia costumului — sau mai bine zis lipsei de costum — o parte din impresia pe care i-o făcuse.

„Un bărbat în costum de oraș sau de seară și unul în halat nu sunt la fel! Pe cât de rezonabil are aerul primul, pe atât de ușuratic pare al doilea!... Costumele lor sunt ca sufletele lor... Pe bărbați nu trebuie să-i vezi niciodată dezbrăcați!“

Și din nou o cuprindea neliniștea în fața acestui om ale cărui instincte le ignora... cealaltă față a aparențelor!

— De unde vine el în realitate? Ce a făcut până acum? Se știe de ce este oare capabil?

Nu știa nimic.

Mult timp rumegă aceste lucruri înainte de a putea adormi.

Gândurile îi erau haotice; de data asta nervii erau într-adevăr iritați și ar fi fost fericită să-și verse proasta dispoziție pe cineva.

Totuși, cu ochii mari deschiși în noapte, fără posibilitatea de a-și găsi somnul, ea rămase singură în camera sa și mâna ei nu se mai întinse spre sonerie, cum făcea de ani de zile pentru a-și chema camerista.

Înfrântă de uimitoarea atitudine a soțului ei, îi era prea frică să nu-l vadă revenind lângă ea... cu infernalul lui surâs pe buze și privirea îndrăzneață ce părea c-o dezbracă.

XXIV

Claude se temea să-și revadă soțul a doua zi dimineață. Se temea ca el să nu facă aluzie la incidentul din timpul nopții și să nu reia subiectul cu ironia obișnuită care ar fi stingherit-o.

Nu se întâmplă nimic.

Revăzându-l, Claude se simțea roșind fără să vrea și întorcea privirea de frică să n-o întâlnească pe a lui. Didier, din contră, îi vorbi foarte natural.

În timp ce discutau asupra temperaturii și a ultimelor noutăți din ziarele de dimineață, Claude simți asupra ei privirea soțului, care căuta să citească pe fața ei reflexul gândurilor pe care le-ar fi putut naște întrevederea din noaptea trecută.

Dar dacă nu făcură nici o aluzie nici unul, nici celălalt la această discuție, tânăra femeie era mirată în sinea ei de atitudinea desfrăbălată a avocatului față de ea.

Astfel că la restaurant, la prânz, Claude, al cărui spirit de observație se ascuțise acum, făcu câteva noi remarci asupra caracterului intim al avocatului.

Dejunau într-un restaurant tixit când vocea puțin zeflemitoare a noii mirese se auzii veselă :

— Didier, de ce privești cu atâta insistență femeile din jurul nostru ?

— Eu...

Mirarea avocatului era sinceră și Claude surâse :

— Ești un mare curios care nu-și dă seama de acuitatea anumitor priviri. Astfel, doamna aceea brună, la stânga, sunt zece minute de când o privești... Te observam și de zece ori ai vrut să-ți iei ochii de la ea, dar ea părea că acționează asupra ta ca un fel de magnet care atrage... Ți-ai reluat examentul.

Didier surâse.

— Nu m-am gândit că și tu mă privești cu atâta atenție.

— Cum să nu remarc că în acele momente eu nu contez deloc ?

— Protestez.

— Nu protesta. Ești complet nesincer ! Lasă, domnule, soțul meu, încep să te cunosc. Oh ! nu este un reproș pe care ți-l adresez și îți cer să nu-l iei ca atare ; vroiam să-ți spun că felul tău de a acționa mă distrează.

El începu să râdă.

— Drace, ești de speriat ! N-o să mai îndrăznesc în fața ta să mai privesc pe nimeni.

— Ar fi dezolant, ripostă ea, cu același ton vesel, căci o faci frumos și cu atâta naturalețe...

— Ei asta-i !

— Iată, de exemplu, continuă ea înflăcărându-se, când sosim la un restaurant, eu știu cum procedezi. Să-mi spui dacă observ bine... Abia așezați, arunci o privire în jurul tău pentru a vedea dacă printre oamenii care ne înconjoară nu sunt unii pe care îi cunoști și care te jenează.

— Oh, dă-mi voie ! Nimeni nu mă jenează !

— În sfârșit, primul tău examen îmi dă această impresie. Și apoi, o a doua privire te face să descoperi persoanele importante... Ai fler ! În general, cele de care binevoiești să te interesezi sunt oameni de valoare și aproape întotdeauna personalități cunoscute.

— Ce câine bun de vânătoare aș fi fost !

— Nu râde, spuse ea râzând, este aproape adevărat ! Descoperi imediat într-o societate bărbații care merită să te ocupi de ei. Dar când sunt femei, privirea ta se însuflețește și din superficială devine profundă și câteodată indiscretă.

— Dar este îngrozitor ceea ce-mi dezvălui. Mă credeam băiatul cel mai rezervat de pe pământ.

— Da, tu, poate, ripostă ea cu veselie ; dar nu și ochii tăi ! Îți afirm că privirile tale sunt foarte îndrăznețe.

— Sunt niște haimanale... ar merita să fie închiși sub niște ochelari negri.

— Asta i-ar face ipocriți, dar nu s-ar liniști. Îi cred incorigibili.

Didier surâse.

— Iată, i-am răsfățat teribil și le-am dat până acum toate libertățile. Este prea târziu acum, să le interzic să privească un lucru sau altul... Ar trece peste toate dojenile.

— Asta este sigur ! Astfel, când descoperi o femeie... vorbesc de o femeie drăguță... ei strălucesc imediat.

— Arată că au gust... Le place frumosul !

— Da, asta-i aprinde. Atunci privești femeia, femeia drăguță... întâi fața, apoi gâtul... apoi toaleta.., revii asupra expresiei feței. Ghicesc că vrei să descoperi cu ce gen de femeie ai de-a face. O plasezi în lume, o îmbraci cu o personalitate ; apoi reiei examenul fizic... și deodată simt că o dezbraci pe acea femeie și că prin hainele ei îi observi corpul și i-l posezi.

— Sst ! protestă el amuzat. Astea sunt secrete de alcov.

— Da, desigur, repetă ea cu un surâs care era mai puțin sincer... dar această dezbrăcare o tulbură adesea pe femeie... și pe mine îți mărturisesc că mă jenează, căci sunt

martoră. În acele momente, Didier, uiți că sunt aici... Eu nu mai contez! Nu mai sunt nimic.

— Exagerezi... nimic este mult spus!

— Oh, să spunem atunci că nu însemn prea mult pentru tine! De fapt ce sunt eu pentru tine?

În starea de veselie pe care i-o provocaseră observațiile lui Claude, tânărul era gata să-i spună că ea „ținea lumânarea". Și în adevăr conversația lor plină de umor permitea aproape un răspuns atât de îndrăzneț. Se abținu în mod corect totuși, dar Claude probabil că primise fluidul gândirii lui neexprimate, căci fața i se schimbă puțin.

— Am înțeles, eu sunt soția și nu contez. Dar nu este un motiv pentru a uita de tot de mine. Și aplecându-se deasupra mesei, ca într-un moment de intimitate îi spuse:

— Didier, crede-mă, nu sunt geloasă. Departe de mine asemenea sentimente! În starea de spirit în care suntem căsătoriți, ar fi de neconceput, nu-i așa? Dar, în fine, nu trebuie să uiți că întovărășești o femeie... Este foarte dezagreabil și foarte umilitor pentru cea care este cu dumneata. ...În fața mea evită să privești alte femei... Un soț este obligat la anumite menajamente față de partenera sa... Te implor nu renunța așa ușor la ele.

— Vreau să cred că exagerezi și că totuși, sunt mai puțin distrat decât gândești. Dar dacă mi se mai întâmplă... fără să vreau, te asigur, ei bine, atrage-mi atenția. Acum că mi-ai atras atenția mă voi strădui să fiu mai puțin distrat.

Ea înregistră cu satisfacție promsiunea plină de bună voință, ceea ce nu o împiedică să facă această observație:

— Deseori îți repet de două ori o întrebare, fără ca să-mi răspunzi. Deci nu cu asentimentul meu gândurile-ți zboară la altele! Acum, totuși, îmi dau seama c-am reușit să-ți distrag atenția.... De un sfert de oră nu te mai gândești la doamna brunetă de la masa vecină. ... un mare avantaj deci pe care-l am asupra ei.

— Ești mult mai bine decât această femeie și probabil mult mai drăguță decât toate păpușile pictate pe care le întâlnim în fiecare zi. Crede-mă Claude, între ele și tine n-am făcut niciodată o comparație care să fie în dezavantajul tău.

Deoarece o vedea roșind de plăcere, adăugă pentru a o convinge mai bine de sinceritatea lui:

— Știu că am mania de a observa tot ce se petrece în jurul meu... Aș fi aproape de necalificat dacă acest obicei de a descifra lucrurile nu ar fi o nevoie de analiză, un fel de necesitate intelectuală. Te asigur că atunci când privesc o femeie, chiar când o dezbrac, cum spui, nu masculinitatea mea este cea care o face.... oh, nu, deloc ! Impresia este cu totul cerebrală : sunt un vânător care visează treaz sau un psiholog care cercetează fără să-și dea seama... cum vrei s-o iei !

— Îți mulțumec că mi-o spui. Oricum ești un camarad fermecător cu care mă simt în perfectă comuniune de idei... Este și părerea ta, nu-i așa ?

— Oh, desigur, spuse el amabil.

— Da, în comuniune de idei, spuse tânăra, care-și privi mai atentă partenerul. Cu excepția cazului poate de ieri, când m-ai anunțat că trebuie să te duci la Paris pentru afaceri.

— Dar am ținunt să te văd și să mă scuz, înaintea plecării !

— Știu, știu ! Ai fost foarte corect. Dar înțelege Didier, că nu-mi dau prea bine seama ce fel de afaceri au necesitat prezența ta la Paris.

— N-am făcut decât să mă duc și să mă întorc.

— Bine înțeles. Nu puteai să vezi capitala în mai puțin timp. Totuși o afacere, ...o afacere urgentă nu era un pretext prea serios. Ești fără avere și nu văd ce fel de afacere putea să te facă să pleci acolo urgent.

Fruntea lui Valencourt se încruntă. Chemat printr-o scrisoare, pe care nu i-o arătase, plecase urgent, dar revenise tot atât de repede. Nu-și dădea seama prin ce putea fi atitudinea lui criticabilă.... Claude nu putea să aibă pretenția să-l înlănțuie complet ; această femeie îl lega deja terebil !

Întrucât Didier tăcea, Claude reluă cu amărăciune :

— Evident, încalc drepturile pe care mi le acorzi interogându-te ... afacerile tale — dacă într-adevăr ai afaceri — nu mă privesc. ...Nici boala acelei rude a cărei legătură de rudenie cu dumneata o ignor...

— Iată o conversație care amenință să ia o întorsătură nedorită, răspunse puțin rece tânărul bărbat. Am impresia că întotdeauna te-am menajat și sunt dezolat dacă tragi alte concluzii.

— Oh, nu. Nu lua acest ton ceremonios, reflecțiile mele nu se doresc agresive. Ești un partener foarte agreabil și-ți mulțumesc pentru impecabila ta corectitudine.

— Prefer acest limbaj, spuse el surâzând.

— Da, repetă ea încet, un agreabil tovarăș... poate ca soț să... Se opri.

— Nu corespund ? întrebă el ironic.

— Nu chiar, spuse ea cu un surâs care căuta să atenueze îndrăzneala observației. O idee a mea, poate,.. Mi se pare că nu reușești să intri în pielea personajului.

— Am aerul unui soț de comedie !

— Exact. Îmi lași impresia că nu te instalezi complet în starea de căsătorie.

Observația soției lui îi plăcu lui Didier. Această mică Claude nu era proastă, făcea observații foarte juste !

Cu bunăvoință și fără să o vexeze fu cu totul de părerea ei.

— Mărturisesc că nu sunt în cadru, în adevăr ! Mi se pare mai curând că sunt o pasăre pe o creangă... o pasăre care-și va lua zborul într-o zi.

— Îmi dau bine seama. Ai vorbit despre mine vreuneia dintre cunoștințele tale ?

— Nimănui.

— Nici măcar acelei doamne, bătrâna ta prietenă ?

— Încă nu.

— Și de ce ?

— Aștept.

— Ce aștepți ?

— Nu știu. Poate catastrofa care mă va retrimite în garsoniera mea...

Claude înregistră cuvântul : el spunea catastrofa !

— Îți lipsește încrederea, reluă ea. În cine sau în ce ?... În tine, în mine, sau în viitor ?

— Poate că în toate trei. Un lucru este sigur că eu nu mă instalez cum o spui. Mă crezi ? Cuferele mele au rămas în parte nedesfăcute. Nu am golit nici unul din sertare și lenjeria mea este încă orânduită acolo. Nu aș avea nevoie nici măcar de o oră pentru a le închide.

— Extraordinar !... De ce această rezervă ? De ce ți-e teamă ?

— De nimic și de tot, probabil ! Un capriciu al hazardului te-a făcut să-mi devii soție, o altă fantezie a sorții mă

poate arunca afară din viața ta... Lovitura destinului este asemănătoare cu cea a ghiarelor unei pisici ; n-o poți vedea venind și nu te poți feri.

— Straniu ! spuse Claude gânditoare. Am crezut întotdeauna că legăturile de căsătorie sunt serioase.

— Foarte serioase, evident... dar totuși foarte superficiale într-un caz ca al nostru.

— Și totuși, Didier, primarul și toate hârtiile oficiale ne-au căsătorit !

Ea pronunța aceste cuvinte cu o voce care se altera și-și dădu seama.

De ce oare se înduioșa prostește ?

Încercă să-și revină cu un efort care domina și moralul și fizicul.

— Suntem căsătoriți, reluă ea cu o voce mai indiferentă.

— Cu totul adevărat ! Porți numele meu ! Ești soția mea în fața legii.

— Asta te face să râzi ?

— Pentru că-mi amintesc de acel domn gras cu o eșarfă pe piept, care ne-a ținunt un mic discurs despre datoriile noastre. Este o amintire foarte veselă !

— Nu iei nimic în serios, răspunse ea râzând în același timp. Desigur, concepția ta despre căsătorie se resimte.

— Ai tu o alta ?

— Da, poate, mărturisi ea. Dar cum ea mi se pare și mai originală decât a ta, este mai bine să nu ți-o spun !

— De fapt, reluă ea după un moment, să nu criticăm prea mult căsătoria : aceste două luni au trecut ca un vis.

— Două luni, spuse el tresărind. Sunt deja două luni ?

Ea părea încântată, dar negândind problema din același punct de vedere, Didier rămase gânditor.

— N-am crezut niciodată că voi putea trăi două luni această viață insipidă și inactivă, murmură el.

— Este un succes pe care-l trec în profitul meu.

— Nu, spuse el grav. Este o lenevie care se va răzbuna într-o zi pe tine, frumoasă doamnă !

Ea începu să râdă :

— Pentru că ai impresia că trebuie să muncești ca să trăiești. Hai, Didier, crede-mă ! Viața e frumoasă când nu ai nici o grijă. Obișnuiește-te cu avantajele pe care ea ți le oferă.

El nu răspunse.

Un moment ochii lui o priviră pe tânăra femeie pe care frumosul soare mediteranean o aureola cu aur, apoi ochii lui rătăciră pe mare, unde o pânză îndepărtată se juca între cer și apă.

El se compară cu acea bărcuță legănată de valuri. Acum aici, dar mâine unde va fi, dacă vântul se va porni contra lui ?

Această mică Claude era o parteneră fermecătoare, agreabilă și deloc insignifiantă. El visase aventuri, lucruri extraordinare. Această căsătorie începută ca un roman fantastic, continua ca o poveste cuminte, normală. Claude o mărturisea ; ea se instalase deja complet în căsătorie. ... Va veni o zi, când în mod natural îi va cădea în brațe și va deveni cu adevărat soția lui, fără ciocniri, fără emoție, fără dragoste... Firul pe care crezuse că și-l leagă pe picior pentru distracții și aventuri tumultoase, va sfîrși destul de prozaic într-o mică viață așezată, inactivă, fără însemnătate, în hotelurì în care toate zilele se succed în aceleași obiceiuri convenționale pline de snobism ridicol sau de uzanțe perimate, pe care înalta societate le consideră de bonton.

Asta îi era suficient lui Claude, deoarece era **high-life**, dar îi va fi oare suficientă mult timp bărbatului care era asemeni vrabiei hoinare, obișnuită să zboare sub toate cerurile și spre cine oferea o colivie aurită ?

XXV

— De trei ori ți-am pus prietene aceiași întrebare, ai putea să-mi răspunzi.

Didier ridică ochii spre soția lui și o privi.

— Te ascult, spuse el politicos.

— Unde hoinăreai ? Îți vorbesc și nu mă asculți.

— Gândul îmi era aiurea, iartă-mă.

— Gândul tău nu era departe. Te interesa doar această femeie singură de la masa vecină. Este probabil dama de noapte pe care o regăsești cu plăcere aici ?

El își încruntă sprâncenele ; aerul sever al lui Claude îl obseda.

— Nu ştiu ce vrei să spui. N-o cunosc pe această femeie, dar are sigur un aer mai amabil decât îl ai dumneata acum. Ce înseamnă această figură răvăşită şi această proastă dispoziţie ?

— Dacă crezi că este amuzant să mănânci în faţa unui bărbat ocupat de o altă femeie ?

— Am într-adevăr o asemenea atitudine ? Abia am sosit, ni se servesc aperitivele, n-am avut încă timp să fiu nepoliticos cu tine.

— Nu este vorba de câteva minute. Toate clipele şi toate privirile tale îmi aparţin.

— Nu exagera. Nu am renunţat la independenţă în profitul tău.

— Greşeşti, nu te-am luat pentru altceva şi nu te plătesc pentru a cădea în extaz în faţa vecinilor de masă.

Didier păli puţin. Totuşi, surâsul lui maliţios, care-i apărea mai rar pe buze de câtva timp, apăru din nou.

— Nu-mi lace prea mult Claude să-mi arunci cu banii tăi în faţă, cred că ţi-am mai spus-o. ... Şi dacă ai putea să-ţi dai seama cât de meschină pare această avere şi aerul tău mânios pe lângă figura amabilă a celorlalte femei.

Ochii tinerei exaltate străluciră.

— Nu mă provoca Didier. Mă simt în stare să te reduc la tăcere. Azi dimineaţă ai refuzat să mă întovărăşeşti la plimbare, sub pretextul unor scrisori pe care le ai de trimis. Ori, un sfert de oră după ce te-am părăsit, te-am zărit plimbându-te pe Promenada englezilor cu un bărbat. Un individ, între paranteze, care nu arăta prea bine cu costumul lui de-a gata. Erai vesel, discutai cu vervă şi păreai foarte incitant. Ori, nu accepţi să faci această plimbare cu mine : „Este prea multă lume", pretextezi, şi eu cedez întotdeauna şi mă privez de această ieşire. Se pare că prezenta mea este cea care te jenează ! În această dimineaţă Promenada englezilor nu mai era nici exhibiţie, nici un loc cu oameni de tot felul. În compania unui străin ea devenea primitoare. Am observat că în compania mea încerci să treci neobservat, nu saluţi niciodată, pretinzi că nu cunoşti pe nimeni. Ori în dimineaţa asta te-am văzut salutând o grămadă de oameni... Ai strâns mâini... Departe de mine domnul este surâzător şi amabil, în prezenţa mea este măsurat şi rezervat.

— Pentru că oamenii pe care i-am salutat azi dimineaţă nu merită să-i recunosc în faţa ta.

— Încetează ! Dacă nu erau convenabili i-ai fi ignorat. Te cunosc destul pentru ca să-mi dau seama că nu te compromiţi în relaţii dubioase. De obicei însă domnul este cu soţia lui, şi cum el se jenează să spună că este însurat, se preface că nu cunoaşte pe nimeni. Iată adevărul, ţi-e ruşine cu mine !

Didier dădu din umeri fără să răspundă. Ce ar fi putut spune de altfel ? În sinea lui admitea că tot ce spunea tânăra femeie era adevărat. Remarcile ei erau juste... Claude era o bună observatoare. Nu-l certa fără motiv. Dar ce putea face ?

În dimineaţa asta trebuise să aibă o conversaţie serioasă cu un om venit special de la Paris ca să-i vorbească... Nu-i putea mărturisi asta lui Claude, ar fi cerut o grămadă de explicaţii. Era adevărat că Claude se instala în căsătorie, cum i spusese ea ieri. Punea întrebări fără sfârşit, voia să ştie şi se arăta chiar puţin tiranică ! Ce s-ar întâmpla dacă ar amesteca-o în toate secretele lui ?

Se purta de altfel cu el cu o mare sinceritate şi povestea cu plăcere tot ce făcea. Didier ştia astfel numele tuturor persoanelor pe care ea le frecventa. Viaţa ei era cinstită, clară, curată, fără ascunzişuri. Îl trata ca pe un adevărt confident... Sub acest raport era perfectă.

Mai era însă problema despotismului ei cu care nu se împăca. Ea comanda şi decidea în toate. Nu se gândea că trebuie să-l consulte asupra alegerii unei toalete, a unui meniu sau pentru cumpărături. În ceea ce priveşte plimbările, era la fel, ea se informa de gusturile lui, dar întotdeauna prevalau ale ei. Ea nu-i făcea concesii decât atunci când el uza de un pretext pentru a n-o acompania ; atunci înţelegea de ce refuza şi-i oferea altă ţintă sau îi propunea altă distracţie, pentru a-l constrânge să rămână lângă ea.

Pe scurt, dacă el ar fi răspuns încrederii tinerei femei cu aceeaşi încredere, rapoturile lor ar fi fost evident mai cordiale.

Din păcate făcuseră o căsătorie din raţiune. ...Un astfel de început nu prea predispunea la abandon de fapt. Dragostea s-ar fi putut naşte între ei de la începutul curioasei lor asocieri, dar flacăra nu ţâşnise, stinsă imediat de atitudinea rezervată a lui Claude, care nu se încredea în tovarăşul ei şi care vroia să profite din plin de avantajele pe care i le oferea

o căsătorie în care fiecare punct fusese prevăzut și reglat dinainte.

Nimic nu omoară dragostea sau o împiedică să se nască, ca drumurile bătute, unde fiecare lucru este trasat dinainte. Dragostea are nevoie de fantezie; Didier resimțea deja lângă Claude un fel de obișnuință care amenința să devină plictisitoare... Banii pe care-i tot invoca tânăra milionară erau oare suficienți pentru a o compensa?

Gândurile se învălmășeau în capul lui Didier în timp ce-și sfârșea masa în tăcere.

Ele îl împiedicară să vadă figura decepționată a partenerei sale în fața acestui mutism inexplicabil... atitudine pe care o taxa drept jignitoare.

El nu văzu nici buzele strânse asupra gândurilor secrete care o iritau.

Și când privirea lui se opri din nou, mașinal, pe doamna vecină, cauza indirectă a certei lor, nu observă cu ce furie fulgerară deodată ochii indignați care-i pândeau pe ai lui.

Gândindu-se cu ironie cât ar fi de nostim dacă într-o zi, i-ar spune lui Claude: „păstrează-ți banii, eu îmi reiau libertatea", nu-și dădea seama că surâdea în același timp, și că fără s-o vadă privirea lui rămăsese pironită asupra drăguței vecine.

De ce fleacuri atârnă viața noastră! Acest mare visător de Didier, care evada atât de des în lună pentru a face plimbări atât de minunate, fără pericol, pentru nimeni, reuși să determine prin surâsul lui involuntar și privirea atât de inconștientă o catastrofă ale cărei urmări vor fi de necalculat

Claude nu avusese pentru a-și potoli mânia, binefăcătoarea dulceață a unei visări indulgente.

Ignorând motivele care-l făceau pe soțul ei să surâdă, neavând în el încrederea care face să se nască indulgența, ea fu umilită de tăcerea lui, mâhnită de acest surâs care părea să fie adresat alteia.

Și gestul ei fatal, involuntar, se declanșă...

Ea luă paharul plin cu vin și fără să se gândească, fără să-și dea seama de scandalul pe care-l va isca și de urmări, aruncă conținutul în fața lui Didier.

Acest lucru se petrecea la Palais de la Méditérrannée, la ora dejunului, în mijlocul unei mulțimi care va face haz de această întâmplare.

Dușul lichidului rece îl trezi pe Didier din toropeala lui. Instictiv luă șervețul care fusese și el udat și se șterse cât putu ma bine.

Ochii lui o priviră pe Claude cu uimire.

Ea zări o mirare sinceră în această privire bărbătească care revenea de departe ; dar în același timp văzu stingându-se surâsul de pe buze și lucirea indulgentă a ochilor.

Tremura acum din tot corpul în fața dezastrului cămășii pătate și a plastronului muiat iremediabil.

Își văzu soțul care termina să șteargă cu batista ceea ce nu reușise cu șervetul. Ochii lui buimăciii o priveau cu un fel de teamă.

Ea îl văzu sculându-se, îndepărtându-se... Nu înțelese că a plecat decât în clipa când câteva râsete se auziră în jurul ei.

Scandalul iscat de ea îi roși puternic obrajii.

Încercă să țină piept privirilor înveselite care se îndreptau spre ea.

Bineînțeles, nimeni din publicul ales, adunat în acest restaurant șic, nu și-ar fi permis să facă vreo reflecție, cel puțin destul de tare pentru ca tânăra femeie s-o audă. Dar ochii indignați sau surâsurile ironice spuneau mult despre acest gest insolit și atât de puțin **monden.**

Incidentul nu fusese observat decât de cei de la mesele vecine.

Tăcerea pe care o păstraseră soțul ei și ea, impecabila atitudine a lui Didier, care nu avusese nici o reacție nepotrivită, totul contribuise la limitarea scandalului.

Totuși, murmure comentau scena, mai mult sau mai puțin favorabile, după cum ele emanau de la un bărbat sau de la o femeie.

— Are într-adevăr tupeu, această puștancă !

— Ba ! a avut un gest de cocotă !

— Atitudinea ei este foarte șic acum !

— Da, face pe fanfaroana !

Claude își reluase sângele rece. Cu capul drept, foarte calmă, ea rămânea indiferentă în fața curiozității generale al cărui subiect devenise.

În realitate ea nici nu vedea, nici nu auzea nimic și nu căuta să ia o atitudine.

După mișcarea de furie pe care o avusese era înspăimântată de gestul ei, de care nu se crezuse capabilă și de reacția pe care putuse să i-o provoace lui Didier.

Aceasta în special era ca o lovitură de măciucă pe care o primise în cap... Avea impresia a ceva spart, ireparabil. Și pe măsură ce minutele treceau, acest sentiment se agrava până la îngrijorare.

Încerca să-și spună că nu avea de ce să se neliniștească. Cel mai simplu bun simț îi arăta că acest om corect, dorise înainte de toate, să repare dezordinea vestimentară cauzată le incident. Se întorsese desigur la hotel pentru a se spăla și a-și schimba hainele și desigur nu avea nici un chef să se întoarcă și să-și regăsească soția pentru a-și termina dejunul cu ea.

Acum, că se calmase puțin, își dădea seama că era inutil să-l aștepte pe Didier la restaurant.

Numai că ea nu vroia să aibă aerul că fuge după el. Din demnitate trebuia să rămână pe loc și să continue să mănânce, deși nu putea înghiți nimic.

Trebuia să reziste... Trebuia să sfideze! Mai târziu, la hotel, unde Didier desigur o aștepta, va avea cu el o explicație furtunoasă ; trebuia să se explice...

Printr-un fenomen ciudat furia ei creștea gradat ; gestul ei care îi provocase pe moment stupefacție și aproape jenă i se păru legitim.

Dar ce fără sfârșit era această masă! interesul vecinilor se stinsese, fiecare își reluase conversațiile proprii și ea ar fi putut pleca fără să fie remarcată.

Totuși, un pic de bravadă puțin copilărească, o făcu să rămână până la sfârșit. Doar când i s-au servit fructele și după ce mâncă trei boabe de struguri, se hotărî să se ridice de la masă.

Sfidase destul galeria. Didier nu putea crede c-a fugit după el.

Ea lăsă o bancnotă de 100 franci pe masă și se îndreptă spre vestiar.

XXVI

Claude își sună cu nervozitate camerista când constată că nu era nimeni în salon, terenul neutru între apartamentul soțului și al ei.

— Informează-l pe domnul că-l aştept, îi spuse lui Céline.

Deoarece se cerea o explicaţie, era mai bine ca ea să aibă loc imediat.

Fu puţin decepţionată când tânăra cameristă răspunse:

— Domnul a ieşit doamnă.

— Cum? De când?

— Nu e mult de când domnul a intrat în timp ce mâncam şi a plecat aproape imediat.

— Bine, spuse Claude. Am să mă odihnesc puţin. O să te chem ca să mă ajuţi la îmbrăcat înainte de a ieşi.

După ce plecă Céline, tânăra femeie se întinse pe un şezlong. Se gândea:

„Didier, spălat, uscat şi spilcuit s-a întors probabil să să mă caute la Palais de la Méditerrannéee. Este o intenţie bună de care trebuie să ţin cont... O să-l aştept aici. O să revină. Desigur!... O să-l aştept o jumătate de oră, dar dacă in 30 de minute nu este aici... cu atât mai rău pentru el! Vom vedea!

Aşteptă jumătatea de oră convenită, apoi încă un sfert de oră de graţie... şi încă alt sfert de oră.

Pe măsură ce timpul trecea, se enerva din ce în ce mai tare... Măcar dacă ar fi fost Marie Jousserand lângă ea, draga, bătrâna ei confidentă, ar fi fost părtaşe la supărarea ei şi ar fi suportat urmările nervozităţii ei!

Dar guvernanta, de când revenise lângă Claude la Nisa, simula o mare discreţie şi pentru a nu-i incomoda pe proaspeţii căsătoriţi, începuse să exploreze împrejurimile. Aproape în fiecare zi făcea o nouă excursie. Chiar în dimineaţa aceasta, îi spusese că intenţiona să dejuneze la Menton, deci nu se va întoarce decât la sfârşitul zilei.

Brusc Claude se ridică şi o sunase pe Céline. Aşteptase destul!

Îi trebuia acum cea mai elegantă rochie de după amiază.

— Repede! Repede! Pălăria nouă sosită ieri de la Paris... Repede! Repede! maşina în faţa hotelului!...“

Şi în drum spre Monte-Carlo.

Devenise foarte agitată, foarte excitată.

— Ah! Domnul nu revenea! Domnul era jignit şi făcea pe supăratul. Ei bine, când se va reîntoarce la hotel şi nu va găsi pe nimeni, o să aştepte şi el!...“

Aceste gânduri se agitau tumultuos în capul ei, în timp ce mașina o ducea repede pe minunatul drum de la Moyenne Corniche spre Monte-Carlo.

Era drumul pe care-l prefera de obicei și șoferul o apucase pe el cu de la sine putere. Panorama este mai deschisă și mai frumoasă, decât pe drumul de jos ; acesta devenise de câțiva ani aglomerat ca o stradă dintr-un oraș. Dar în ziua aceea Claude se sinchisea foarte puțin de peisaj.

Senzația de viteză făcea să-i crească excitația nervoasă, astfel încât, atunci când tânăra femeie ajunse la faimosul cazinou, avea febră, ca și când ar fi fost bolnavă.

Începu să joace în această stare și puse atâta patimă, pentru a nu se mai gândi la nimic, încât cunoscu pentru prima oară, toate emoțiile jocului...

Jucă cu o îndrăzneală nesăbuită, câștigă, pierdu, câștigă din nou, cuprinsă de acest fel de pasiune care anihila orice alt sentiment, și care-l face chiar pe jucător, să uite valoarea sumelor pe care e riscă.

Totuși, această excitație scăzu brusc. În mijocul acestei umi înfierbântate care umplea sălile de joc Claude simți brusc o senzație îngrijorătoare de singurătate...

Era ora șase după amiază.

Ora ceaiului trecuse, începea cea a aperitivelor.

Se gândea că poate Didier se întorsese s-o aștepte pentru acest sfârșit de după amiază, pe care-l petreceau întotdeauna împreună.

Atunci foarte repede, ... tot atât de repede precum decisese să vină, trebui să plece.

— Unde este domnul ? o întrebă pe Céline de îndată ce ajunse la hotel. Du-te să vezi dacă este aici !

Nu prea se miră când i se spuse că nu se întorsese.

— Când va reveni să mă previi. Vreau să-l văd.

Asta fu tot ce comandă.

În capul ei era un vid, i se părea că totul se învârtește în jurul ei și că în această amețeală, se volatiliza un pic din ea ; tinerețea ei, nepăsările, mândria, încrederea în sine ! Ceva care nu va mai reveni niciodată se prăbușea... ceva pe care nu-l va mai putea reînvia...

Cu toată această impresie demoralizantă, avu energia să n-o cheme pe Marie Jousserand care se întorsese desigur. Nu dorea ca cineva să-și dea seama cât de îngrijorată este în

privința absenței neobișnuite a lui Didier. Atâta timp cât nimeni nu cunoștea neînțelegerea lor putea s-o consdere ca inexistentă.

La ora 20 totuși, se informă de soțul ei. Credea că tânărul bărbat trebuia să fi sosit. Era ora când se îmbrăca pentru masă.

Dar în seara aceasta el nu se conforma acestei formalități, întrucât la ora 22 nu se întorsese încă.

Nici la miezul nopții nu venise.

Atunci înțelese că soțul ei o pedepsea pentru ieșirea ei.

Pentru a o jigni, chiar pentru a o brava, își va petrece noaptea în altă parte!

— Mă voi răzbuna! Oh! mă voi răzbuna! Va regreta!

Amenințare copilărească a cărei zădărnicie o simțea.

Și faptul că nu putea face nimic contra acestui soț absent o indigna.

— Ah! nu n-a întors, domnul este ofensat! Ei bine eu plec... la ora asta! În plină noapte!... Când va veni n-avea decât să se supere cât va dori și de data asta chiar pentru ceva.

Se îmbrăcă în câteva minute cu o rochie de seară elegantă și se duse la Cannes pentru a supa într-un restaurant de noapte la modă. Întâlni două tinere perechi pe care le cunoștea puțin și care insistară văzând-o singură, să vină să se așeze la masa lor.

Astfel că mâncă în companie veselă și găsi aici toată excitația artificială a după amiezii de la Monte-Carlo.

Ea, atât de distinsă de obicei, se surprinse vorbind repede, râzând tare, puțin nervos! La desert acceptă o țigară, una din acelea pe care soțul ei nu suferea s-o vadă fumând-o în public și o aprinse cu un fel de sfidare, de spirit de revoltă contra autorității soțului absent.

Noaptea trecu astfel în conversații de tot felul și în râsetele tinerelor femei, până în clipa când deodată... ca și mai devreme la Monte-Carlo i se păru că totul se năruia în jurul ei, comesenii eleganți, decorul luxos și ochestra persană cu muzica languroasă, totul i se părea zadarnic și fără sens.

Impresia fu atât de puternică încât avu un tremur, ca și cum s-ar fi găsit într-un deșert glacial.

Tovarășii ei se neliniștiră, surprinși de schimbarea subită a fizionomiei ei.

— Nu te simți bine ?

— Nu, nu-i nimic, un fior.

— Fii atentă... Starea febrilă este precursoarea unei boli. Vrei să te însoțim până acasă ?

— Mulțumesc, spuse Claude repede, mă duc acasă... Sunt cu mașina, nu vă deranjați.

Simțea din nou dorința imperioasă de a fi singură, departe de acest zgomot și de aceste lumini, departe de această mulțime frivolă, unde nici o grijă reală nu-și avea locul... unde o inimă necăjită părea să nu poate suspina.

XXVII

Micul cadran electric, discret încrustat în zidul de deasupra ușii, indica ora 11, când Céline ridică jaluzelele din camera stăpânei ei.

Aceasta se culcase foarte obostă în zori și Marie Jousserand îi recomandase să n-o scoale prea devreme pe tânăra femeie.

Primul gând al lui Claude fu să se informeze de soțul ei, dar se temp ca Céline să nu fie intrigată de întrebările ei repetate în legătură cu domnul. Mai ales că, probabil, camerista remarcase acel du-te vino al stăpânei ei, singură, chiar noaptea.

Așteptă deci să fie aproape îmbrăcată pentru a observa cu aerul cel mai detașat :

— Nu știu dacă domnul a avut timp să se întoarcă ; nu cred, dar du-te să vezi.

— Domnul este tot absent, spuse camerista, revenind imediat.

Claude închise ochii și nu făcu nici un comentariu... dar își repetă în gând :

— Face tot pe supăratul ! Asta durează !... Domnul este ofensat !... I-am ofuscat amorul-propriu! Trebuie însă să-și dea seama că n-are nimic de câștigat dacă-mi face mutre !

Până acum nu era neliniștită, era numai nenorocită de această

ceartă pe care o provocase și ale cărei consecințe i se păreau formidabile și care se prelungeau.

Plastronul cămășii pătat de vin... o pată mare care se întindea ca sângele... era cea mai teribilă catastrofă !

Un gest regretabil care nu lasă nici o urmă se șterge mai repede decât acela care lasă o amprentă. Acea pată de neșters era ca o rană greu de cicatrizat.

Un șervet fusese suficient să șteargă obrazul muiat al ofensatului, două minute după gestul neplăcut, șervețelul reparase totul... Pe când acea cămașă !...

Soțul ei trebuise să traverseze sala restaurantului, să părăsească Palatul de la Méditerrannée, să ajungă la hotel, să facă toate aceste gesturi cu plastronul pătat ca o stigmatizare, umplându-l de ridicol în ochii străinilor.

Când evoca această imagine Claude gemea ca în fața unei nenorociri de nereparat.

Cum a putut face o asemenea necuviință, ea, o fată bine crescută ? Nu-și explica cum putuse să-i lipsească acel **self-control.**

După o zi, chiar nu mai înțelegea cum o apucase subit o astfel de mânie. Ce sentiment oare o făcu să se comporte ca o brută ? Acea nebunie care-i paralizase voința și-i comandase gestul necuviincios ?

Nu înțelegea deloc !

De o sută de ori Didier avusese aceleași distracții fără ca ea să se gândească vreodată să se supere și iată că ieri...

Era formidabil... inimaginabil ! Nu-și putea explica gestul a cărei declanșare fusese automată, ca provocat de o subită nebunie.

Didier ar fi trebuit să-și dea seama că procedând astfel, ea nu era într-o stare normală.

Când își termină cu minuțiozitate toaleta, Claude se duse în camera soțului ei.

I se părea că trebuie să facă să dispară neplăcuta cămașă... s-o trimită imediat la spălătorie, ca soțul ei să n-o mai revadă niciodată.

O căută în zadar în lenjera murdară ; piesa litigioasă, proba mâniei ei, nu mai era acolo.... era deja trimisă la spălat ?

Dar, deodată, camera și sala de baie i se părură într-o ordine prea perfectă. Nimic nu se găsea în aceste camere...

Ba da, aceste țigări pe șemineu, această pereche de mănuși uzate, aruncată pe masă.

Cu inima strânsă de o neliniște bruscă, fără a se gândi, ea deschise dulapurile.

Cravate șifonate zăceau pe rafturi, amestecate cu gulere cu butonierele rupte. ... asta era totul.

Înțelese deodată...

Camera era goală.

Sotul ei își luase toate lucrurile.

Cu inima bătându-i de emoție, sună.

— Când a plecat domnul ? îl întrebă pe băiatul de pe etaj, care venise repede la apelul ei.

— Ieri, la începutul după-amiezii, doamnă, l-am ajutat să-și închidă cuferele. Mașina hotelului l-a condus la gară pentru trenul de ora două.

— Trenul de Paris ?

— Da, doamnă.

— Bine, perfect. A ajuns la timp ?

— Oh, da, doamnă, domnul avea destul timp ?

— Da ! da ! Mulțumesc, mulțumesc !

— Plecat ! Didier plecase ...

Acele cufere gata pe care nu dorea să le golească.

Se înăbușea.

„Un capriciu poate să te detașeze de mine..."

Avusese dreptate să nu le desfacă... acele cufere serviseră să plece din nou... foarte repede... departe de ea !

Se renîtoarse la ea în cameră clătinându-se, ca o zdreanță pe care o agită vântul.

În camera ei avu o veritabilă criză de nervi.

Când Marie Jousserand și Céline alergară la auzul gemetelor ei, o găsiră aproape leșinată de-a curmezișul patului... copăcel fragil pe care furtuna îl îndoise.

Buzele ei strânse nu se deschideau decât pentru a geme, ca un copil bolnav și inconștient. Niciodată în sufletul despotic al nefericitei nu izbucnise o asemenea amărăciune.

Îi trebuiră ore ca să-și revină ; nici o lacrimă nu-i cursese pentru a-i ușura răul.

Speriate de o astfel de disperale, guvernanta și camerista nu știau ce să-i facă. Nu îndrăzneau nici să vorbească, căci, de la primele cuvinte pe care vruseră să i le spună, Claude le făcuse semn să tacă și să plece.

Durerea cumplită era în ea şi n-o putea interesa decât pe ea.

Abia după amiază, Marie Jousserand după ce-i spusese lui Céline să plece pentru a putea rămîne singură lângă fosta ei elevă, putut să se facă auzită de aceasta.

— Ce înseamnă asta Claude ?... Micuţa mea explică-mi ? De ieri te zbaţi singură în faţa a ceva ce nu ghicesc... Dacă ai vreun necaz permite-mi să plângă cu tine...

Tânăra femeie se ridică şi-şi privi guvernanta cu ochii măriţi, parcă înnebuniţi.

— Jousserand, spuse ea cu o voce de nerecunoscut, s-a sfârşit !... totul s-a sfârşit !... a plecat !

— Cine a plecat ?

— Didier.

— Domnul a plecat ?

— Da, a plecat !

— Dar când ? ...Şi unde ?

— Ieri... la Paris poate... sau aiurea ! Este înspăimântător !

— Ce spui Claude ? De ce să fi plecat domnul ? O să revină, absenţa lui nu poate fi definitivă.

— Şi-a luat toate lucrurle.

— Oh ! ...este imposibil !

— Da, a plecat pentru totdeauna.

— In sfârşit, trebuie să existe un motiv pentru ca un soţ să-şi părăsească soţia. Biata mea Claude nu mai intra la idei. Domnul Valencourt o să revină.

— Nu, o simt... eu sunt... este greşeala mea ! Este... din cauza mea !

Sughiţa de disperare.

Pe umărul matern al bătrânei fete care o crescuse, Claude, abandonându-se în sfîrşit durerii ei, vărsă lacrimi al căror izvor părea nesecat.

Şi printre lacrimile ei, printre buzele arzânde, ale căror uscăciune îi făcea rău, se strecurau frânturi de fraze, pe care Marie Jousserand nu le înţelegea :

— Odată s-a dus până în Egipt, dar nu era soţia lui... Eu n-am fost necredincioasă ! Numai că, pe ea el o iubea !... Apoi este această cămaşă ! Ah ! această cămaşă ! Ce amintire !

La un moment dat Claude îşi şterse ochii, apoi întrebă serios :

— Este departe Alexandria ?

— În Egipt.

— Da, dar îți trebuie mult să te duci și să te întorci ?

Bătrâna domnișoară o crezu nebună.

— Haide, fetița mea, nu spune lucruri iraționale. Ce-ar putea face domnul Didier în Alexandria, așa departe de tine ? O ceartă, asta se întâmplă în toate căsniciile... Din fericire nu durează multă vreme. Când ești căsătorit trebuie să termini prin a te împăca.

O clipă tânăra femeie rămase cu ochii fixi.

Evoca, în sinea ei figura soțului ei, expresiile lui, atitudinea lui față de ea. Privind-o pe bătrâna ei guvernantă spuse :

— Mi-a spus că dacă va pleca nu se va reîntoarce, spuse ea...

— Vorbe ! Toți bărbații întrebuințează aceste cuvinte. Cu ce ocazie ți-a spus asta ?

— L-am amenințat că-l voi înșela dacă și el o s-o facă... Am să-i urmez exemplul !

— Da, era o amenințare serioasă... dintre acelea care nu plac bărbaților să le audă, pentru că ei pretind fidelitatea feminină, orice ar face ei. Asta nu pentru că i-ar jena prea mult, dar fac din asta o chestiune de amor-propriu. ...Numai că tu, Claude, nu l-ai înșelat ! Ești o fată bine crescută și corectă. Orgoliul soțului tău nu e atins.

— Oh, mărturisi Claude cu un suspin adânc, orgoliul lui !...

Nu termină fraza.

Cu capul în mâini era cu adevărat disperată. Marie Jousserand își trecu mâna ridicată peste capul întristat.

— Hai micuțo, povestește-mi... Este probabil mult mai puțin grav decât îți imaginezi...

Claude își șterse nasul, apoi ochii...

— Oh, este foarte simplu, spuse ea... La Palais de la Mediterrannée ne-am așezat la masă... Terminam aperitivele ! Îi vorbesc soțului meu... nu mai știu ce-i spuneam, era fără importanță !... În fine, îi vorbesc... El nu răspunde. Avea capul întors spre un punct al sălii, îi urmăresc privirea... ajung la acel punct care era o femeie... o femeie drăguță dacă vrei !.. În sfârșit, o femeie ! Eu repet : Didier... o dată... de două ori... de trei ori... El rămânea pierdut în contempla-

re... Nici un răspuns, nici un semn... nimic! Atunci, mai rapidă decât gândul, mâna mea a apucat paharul pe care ospătarul tocmai îl umpluse,.. și vlan! Didier a primit totul în față...! Ai înțeles acum?

Marie Jousserand rămase buimacă.

— Oh, Claude! mica mea Claude! bâlbâi ea. Tu... a fost posibil... tu!

Nu știa decât să repete acest cuvânt și era atâta uluire pe fața ei încât Claude începu să râdă în ciuda supărării ei.

Se simțea destinsă după acest soi de confesiune și aerul indignat al bătrânei ei profesoare o duse cu gândul înapoi, în timpul copilăriei, când era o fetiță teribilă și când își făcea o plăcere din a o scandaliza pe buna domnișoară.

— Da, bună Jousserand, eu am făcut asta, cum spui. Și-ți mărturisesc că tunci când am văzut aerul tragic al soțului meu, ridicându-se de la masă fără un cuvânt și părăsind restaurantul, am crezut c-am comis o crimă... Cu vinul acela pe cămașă, care părea o pată de sânge... și toți acei oameni care mă priveau cu ochi răi!

— Și apoi?

— Cum și apoi? Nu-ți ajunge Jousserand? Găsesc că pentru Palais de la Mediterraneé, în plin restaurant este destul de... senzațional!

— Din păcate prea senzațional, biata mea copilă!... Te întreb ce-ai făcut după acest scandal?

— După acest scandal, buna mea prietenă, am rămas liniștită la locul meu.

Tăcu un moment. Privirea ei gânditoare părea să retrăiască scena.

Reluă mai încet:

— Asta n-a fost prea ușor, să rămân liniștită... destul de calmă și nepăsătoare... În adevăr n-am văzut nimic... n-am vrut să văd, dar aveam impresia că toată mulțimea Palatului de la Mediterranée avea ochii fixați asupra mea... Este greu, nu-ți imaginezi...

— Sunt dezolată că n-am fost lângă tine, se scuză bătrâna care avea impresia că este vinovată deoarece se distra, în timp ce mica ei Claude îndura o asemenea încercare, oh, dacă aș fi prevăzut!...

— Ce vrei, biata mea Jousserand, nu sunt lucruri pe care să le prevezi, căci altfel aș fi părăsit masa după Didier,

fără să-mi pese ce vor gândi ceilalți ! Și aș fi ajuns aici la timp, pentru a-l reține lângă mine... La ce mi-a servit să-i înfrunt până la sfârșitul mesei ! Am întârziat doar câteva minute, și nu l-am mai găsit pe Didier.

Își luă capul între mâini. Retrăia toată amărăciunea ei amintindu-i de plecarea lui Didier.

— Și acum, când îl voi revedea ? Cum vor sfârși toate astea ?... Ce problemă !

— Nu exagera lucrurile, micuța mea. Un soț revine în totdeauna lângă soția lui când el este sărac, iar ea bogată. Vezi tu, spiritul practic le revine la un moment dat bărbaților. Pentru început ei scot foc și flăcări și sunt capabili de orice ; apoi reflectează cu sânge rece și-și salvează interesele... Nu știu ce s-a gândit soțul tău că face îndepărtându-se, dar o să-l vezi revenind : tu ai atu-ul în mână... În seara asta, probabil, va apărea la ora mesei, cu un buchet de flori în mână și-ți va spune cu un ton convins : „Ceea ce ai făcut Claude, este de necalificat ; dar eu vreau să fiu rațional pentru amândoi ; să nu mai vorbim despre asta și să uităm totul !..." Cum și tu nu dorești decât să ștergi cu buretele, totul va merge strună... Ah !... bărbații !... toți la fel... bărbații !

Viziunea acestei reîntoarceri a lui Didier, cu flori în mână, o făcu să surâdă pe Claude.

E nevoie de foarte puțin ca să reînvii speranțe într-o inimă care nu cunoscuse, în realitate niciodată suferința. Marie Jousserand găsise cuvintele care încurajează și consolează.

— La ora cinei, murmură Claude, visătoare, privind pendula.

— Da, către ora opt, preciză bătrâna doamnă.

Și Claude, care refuzase să mănânce, acceptă gustarea pe care i-o adusese Céline.

Tânăra femeie era atât de convinsă că soțul ei va reveni pentru cină, încât la ora 19 ea se îmbrăca cu minuțiozitate.

La un moment dat, privindu-se în oglindă și constatând că paloarea și micul ei aer langunos îi veneau bine, se gândi cu voce tare :

„Pentru bani ?... Da, bărbații sunt practici ! Dar oricum, eu nu sunt prea urâtă și vreau poate să revină pentru mine ?"

După câteva minute, după zecile de represalii la care voia să-l supună pentru orele de neliniște pe care i le cauzase, își spuse :

„Dacă-l voi amenința că-i voi tăia subsidiile oare va avea curajul să-mi poarte pică... ?

Dar pendula sună ora 20, apoi și jumătate, apoi ora 21... și Didier nu apăru, nici buchetul sperat pe care o florăreasă ar fi fost rugată să-l trimită.

Cu ochii uscați Claude urmări cursa acelor pe cadranul ceasului și decepția ei fu atât de mare încât o apucă mânia.

„Marie Jousserand avea dreptate. După tot ce făcuse ea pentru Didier, acesta n-ar fi trebuit să prelungească atât de mult neînțelegerea lor ! Dar domnul dorea să-i plătească scump rănirea amorului propriu ! Fusese mai puțin exigent când acceptase s-o ia în căsătorie, în ciuda condițiilor umilitoare ale înțelegerii lor !... Acum, că avea bani în buzunar, după trei luni de căsătorie și de... onorariu, domnul putea să-și plătească luxul să rămână câtva timp departe de casă ! Când portofeul îi va fi gol el va reveni singur ! Știa ea bine !

După cum spunea Jousserand, bărbații sfârșesc întotdeauna prin a fi practici ! Dar atunci va vedea dacă va accepta să-l primească pe fugar... sau... cum îl va primi !

În adevăr Claude se simțea plină de bunăvoință. Recunoștea că n-avusese dreptate. Gestul ei de furie era regretabil, dar nici Didier nu trebuia să exagereze !

În fiecare zi femeile au gesturi de nervozitate deplorabile, fără ca pentru asta soții să se creadă autorizați să-și părăsească căminele. Sau atunci, unde am ajunge ? Și la ce ar servi căsătoria dacă n-ar pune soții la adăpostul consecințelor unei proaste dispoziții supărătoare ?

Timp de câteva zile ea își bombardă creierul cu astfel de raționamente, căci, după ce numărase orele, calcula acum numărul zilelor care o separau de sfârșitul lunii... când Didier, în mod obișnuit, primea cecul cu suma pusă la dispoziția lui pentru luna următoare.

Căci Claude era darnică cu soțul ei ! Pentru a nu fi niciodată fără bani, ea plătea dinainte... și în mod larg ! netinând seama de cifra prevăzută în contract, deoarece, pentru miile de mici cheltuieli de când erau împreună, Didier avea întotdeauna mâna în buzunar.

Nu, nici el nu era zgârcit! Ea recunoștea acest lucru; niciodată nu părea să facă o distincție între „al meu" sau „al tău" în momentul achitării unei cheltuieli. Sub acest raport el avea indiscutabil gestul elegant.

Dar, în sfârșit, asta n-o împiedica nici pe ea să fie galantă cu el... Toate acțiunile tinerei femei fuseseră pline de atenții...

— Ah! putea să fie vanitos domnul! Asta nu-l împiedica să fie un ingrat și un egoist! Nu se părăsește astfel o femeie atât de delicată cum fusese ea, fără să-i pese de repercursiunile pe care acest gest l-ar putea avea. Pentru început Claude n-o să se claustreze în cameră. Își va reîncepe plimbările, va fi prezentă la toate serbările, la toate petrecerile; Marie Jousserand o va întovărăși ca altădată, înaintea căsătoriei.

Și asta se întâmplă.

Tânăra milionară cu însoțitoarea ei fu din nou întâlnită pretutindeni. Dar chiar Claude nu-și dădea seama că se molipsise de caracterul soțului ei; fu văzută trecând mândră, distantă față de toți acești oameni de care nu se mai sinchisea. Ochii ei gânditori păreau să nu distingă pe nimeni, continua să străpungă grupurile și să fixeze mulțimea, căutând poate o siluetă masculină pe care n-o descoperea... aceea a unui bărbat înalt, subțire, elegant, care-și purta capul puțin semeț și părea veșnic pierdut în lună.

XXVIII

Luna se terminase și o alta începea fără să-l aducă pe Didier lângă Claude.

Pe figura trasă a tinerei femei, un gând apăsător părea să fi alungat toate surâsurile de altă dată. Ochii uscați, visători, încercănați păreau să urmărească mereu un vis interior, în timp ce mâinile diafane schițau gesturi de indiferență sau plictiseală.

Și totuși, acum, Claude evită să vorbească de Didier.

Ea se prefăcea că se dezinteresează complet de acest soț pe care-l cumpărase și care nu-și ținea angajamentele.

Când Marie Jousserand îi vorbea de tânărul bărbat, soția părăsită dădea din umeri și răspundea pe un ton indiferent și puțin plictisit.

— A plecat, foarte bine pentru el! Nu-l mai aștept. El nu a respectat clauzele contractului care-l leagă de mine... va trebui să sufere pentru asta... Îți dai seama Jousserand că n-am să-l iert!

Doar atât putuse să obțină de la ea, devotata ei guvernantă.

Claude nu vroia să spună nimic.

Din contră, ea încerca câteodată să revină la tonul ușor, de tachinare, pe care-l folosea deseori cu vechea ei profesoară.

După clipele de abandon care-i descărcaseră inima, părea acum ca o ființă tânără, tare, ascunzând sub o aparentă liniștită, dacă nu chiar veselă, mândria de a nu avea nevoie nici de ajutor, nici de milă.

Și dacă nu și-ar fi schimbat obiceiurile, dacă n-ar fi fost cearcănele ochilor mari de copil, surâsul ei languros și aerul indiferent cu care accepta totul în prezent, Marie Jousserand ar fi putut crede că plecarea lui Valencourt nu o afecta peste măsură pe Claude.

Dar bătrâna îl cunoștea pe copilul pe care-l crescuse și nu putea fi păcălită.

Speriată de schimbarea extraordinară survenită în viața celei pe care o iubea, guvernanta constata în fiecare zi progresele răului care o distrugea pe aceasta.

Mai perspicace decât Claude, al cărui orgoliu nu dezarma și care refuza să citească în ea însăși, buna guvernantă înțelesese că întoarcerea lui Didier era indispensabilă fericirii celei părăsite și neputând face nimic să dea de urma individului, ea făcu rugăciuni peste rugăciuni, pentru ca cerul să-l readucă acasă pe Didier.

—Acest soț risipitor care nu-și cunoștea interesele și care contrar a ceea ce se petrecea de obicei, nu se întorsese la bogata-i soție.

Pe ascuns Marie Jousserand îi scrisese domnului Floch, notarul, și domnului Michot, directorul lui „Select Agence". Le ceruse multă discreție pentru demersul ei îndrăzneț, deoarece era făcut fără știrea lui Claude; dar la amândoi ea le ceruse același serviciu: să-l găsească pe Didier Valencourt și să-i comunice adresa lui.

Dacă l-ar putea găsi pe soțul celei pe care o iubea, bătrâna domnișoară era sigură că dragostea ei maternă va ști să găsească cuvintele potrivite pentru a-l readuce acasă pe soțul vagabond.

Nu era oare lamentabil că într-o zi Claude îi spusese foarte convinsă :

— Jousserand, mi-a fost greu. Dar a fost greșeala ta. M-ai crescut prost. Cedându-mi în toate problemele, suportându-mi toate capriciile, necontrazicându-mă niciodată, ai făcut nenorocirea mea. Nimeni nu mi-a spus că fericirea unei femei rezidă în blândețe, în indulgențe, în resemnarea ei. Am crezut că am toate drepturile și că mi se datorau doar omagii... Biata de mine ! Doar eu îmi imaginam asta ! Nu mi-am dat seama de aceste lucruri prea repede pentru a împiedica nenorocirea care m-a lovit și plătesc acum experiența mea târzie.

Era oare posibil ca mica ei Claude să vorbească astfel deoarece un bărbat... un soț de agenție... sărac și arogant, un bărbat care nu era poate decât un aventurier ! îndrăznise s-o părăsească ?

Claude nu-și pierduse oare complet capul în ziua în care îndrăznise să spună această grozăvie :

Dacă Didier revine îi voi dubla, tripla suma pe care i-am oferit-o... sau nu, mai bine o voi suprima și averea mea va fi și a lui. Am fost nebună să calculez : totul trebuie să fie în comun între doi soți și nu poate fi unul mai favorizat decât celălalt. Când mă gândesc că eu cheltuiam pe lună pentru toaletele mele, de trei ori mai mulți bani decât îi dădeam lui. Ca ilogism era de neconceput ; era fatal ca soțul meu să nu se atașeze de mine...

— Claude, vorbești aiurea. Toată lumea îți va spune c-ai fost generoasă.

— Taci, știi bine că nu te pricepi deloc în această problemă, întrucât ai prezis că el se va întoarce și nu este aici.

Și Marie Jousserand își lăsă capul în jos.

Această mică Claude, din nenorocire, spunea adevărul !

Cunoștințele pe care bătrâna domnișoară credea că le are despre bărbați se dovediră nule ; nu toți reveneau când le erau buzunarele goale !

Fără a socoti faptul că zilele treceau fără a aduce nici o schimbare. Nici domnul Michot, nici domnul Floch nu puteau spune unde era Didier.

Și aici dădu chix. La fel ca și toate rugăciunile, ca și toate lumânările pe care le ardea în favoarea lui Claude, la biserică, care nu aduseseră mare lucru până acum !...

Trecuseră două luni de când Didier plecase și nu revenise. Claude „rezistase“ cu mult curaj... dar își mărturisea că în timpul acestei lungi săptămâni, fiecare din trezirile ei fuseseră mai penibile decât cele precedente...

La început i se întâmpla să rămână la hotel fără să vrea să iasă. Pretexta o oboseală, o migrenă, deși ei însăși își mărturisea că rămânea aici ca să aștepte. Ca să aștepte ce ?

Devenea din zi în zi mai evident că Didier părăsise Nisa și că nu va mai reveni.

Totuși această evidență i se părea ilogică și nu putea să se convingă că pentru un pahar de vin primit în plină figură, un bărbat căsătorit își părăsea soția.

În comparație cu atâtea insulte pe care le suportă câteodată bărbații însurați din partea nevestelor irascibile, ușuratice sau geloase, gestul ei, dacă era lipsit de eleganță, părea un lucru fără importanță.

Pe de altă parte Claude dădea o importanță considerabilă faptului că erau căsătoriți. Oricât ar fi ironizat Didier, legăturile de căsătorie și actele de stare civilă care stăteau mărturie, aveau oarecare valoare.

Ea purta numele avocatului. Ce dracu ! Deși a vrut să se detașeze de ea, el nu putea totuși s-o împiedice să fie soția lui.

Și toate gândurile care o năpădeau de douăzeci de ori pe zi, îi permiteau să-și imagineze că soțul ei nu plecase chiar departe pe cât se putea crede. Poate trăia în apropiere făcând evident pe supăratul, dar neuitând total de ea.

Când frecventa cu febrilitate toate locurile șic ale litoralului, restaurante, teatre, cazinouri sau săli de concerte, o făcea mai puțin pentru a se distra și a se ameți ea însăși, cât în speranța totodată decepționată și mereu renăscândă de a-și regăsi soțul sau de a avea vești despre el.

Se înșelase complet, nu-l revăzuse nicăieri, nimeni nu i-a vorbit de el și nici un telefon, nici o scrisoare nu sosise.

Fugarul nu dăduse nici un semn de viață... Ea nu mai credea acum că va da vreodată.

Toate acestea îi treceau lui Claude prin cap în această dimineață de singurătate, în timp ce întârzia în pat, și soarele afară lumina marea strălucitoare.

Și deodată tânăra femeie simți cuprinzând-o o mare plictiseală.

La ce bun să se încăpățâneze și să lupte împotriva destinului ?

Își spunea că din fericire doar amorul său propriu se angajase în această aventură. Era totuși destul pentru cineva atât de mândru ca ea !... Dar, în sfârșit, cu judecată, poți face să tacă amorul-propriu. Când va trebui, ea va ști să se lepede de toate necazurile și să-și reia viața fericită de dinainte.

Rămânea doar ca timpul să sfârșească această poveste și să panseze rana provocată vanității ei.

Căci nu poți să crezi totuși că inima îi era în joc, sau că vreunul din sentimentele ei ar fi fost atins !

Aceste idei îi puteau veni bătrânei guvernante, dar erau nedemne de curajoasa și pozitiva femeiușcă modernă care era Claude.

Indignarea, mânia, o oarecare agasare contra ei însăși... Da, admisese până în ziua aceea totul... dar nimic în plus... ! După ce-și analiză propriile ei sentimente putea cu toată luciditatea să le analizeze pe cele ale soțului ei.

— L-am jignit în mod public... Pentru un om cu mândria lui Didier o asemenea jignire este greu de suportat !... El crede că toată Nisa este la curent cu aventura, deci nu va mai reveni aici.

Și brusc acest cadru al vieții actuale îi produse eroare : soarele, marea, palmierii, chiar și la eleganta cameră de hotel totul îi deveni odios. Totul îi amintea gestul ei fatal, nerăbdările, regretele, așteptările.

Nu, nu ! ea nu mai putea suporta nici o clipă Coasta de Azur !

O sonerie și Claude ordonă să se pregătească valizele.

Bătrâna domnișoară se bucură de această plecare care urma să-i schimbe ideile fostei sale eleve.

— Dar dacă domnul Didier va reveni la Nisa, îi spuse ea, totuși, căci trebuie să se gândească și la această ipoteză.

— L-am așteptat destul, nu mai revine.

— Hm, poate te grăbești să tragi concluzii !

— Ce te face să gândești astfel ?

Marie Jousserand avu o ezitare. Existau anumite subiecte despre care lui Claude nu-i plăcea să audă vorbindu-se.

— Ei bine ? termină dacă tot ai început.

— Mă gândesc, începu guvernanta, căutându-și cuvintele, mă gândesc că domnul Valencourt este obișnuit cu viața luxoasă, acum ! O să se vadă curând fără bani ! Atunci... știi... caii știu întotdeauna să-și regăsească drumul la fân !

— Tocmai, va ști să mă găsească ! De altfel, asta nu mai poate dura așa... voi cere divorțul !

— Divorțul ?

Marie Jousserand rămase încremenită.

— Este o soluție desigur, dar Claude acționa oare inteligent, gândindu-se la ce era mai rău ?

Un soț care pleacă pentru a nu mai reveni, este dezagreabil, dar un divorț va fi suficient pentru a readuce seninătatea pe fruntea lui Claude ?

Pentru că Claude își va relua numele de fată, aceasta va șterge oare amintirea bărbatului cu care s-a căsătorit ?

Și buzele care nu mai surâd deloc în prezent, își vor regăsi ele veselia când un judecător va decide că soțul și soția sunt liberi fiecare să-și reînceapă viața ?

Bătrâna domnișoară suspina, fără a crede că remediul era cel mai bun.

Dacă în joc ar fi fost doar orgoliul tinerei milionare, este sigur că satisfacția de a-l priva pe Didier de avantajele unei căsătorii bogate ar fi alinat rănile amorului propriu al soției sale.

Dar... Marie Jousserand nu era sigură că fusese atinsă doar mândria stăpânei ei. Această paloare involuntară, această tristețe permanentă, această detașare indicau altceva decât o simplă chestiune de vanitate.

Buna bătrână nu știa exact ce legături intime existau între cei doi soți ; niciodată eleva ei nu i-a spus nici un cuvânt despre acest lucru, dar ea își spunea că un soț era un soț ; Claude păruse foarte fericită atâta timp cât Didier fusese lângă ea ; patru luni este destul de puțin ca să creezi o legătură inalterabilă, dar oricum, pentru cineva atât de curat ca tovarășa ei, un divorț „nu era exact ce trebuia".

XXIX

La Paris, Claude începu imediat demersurile. Înainte de a aborda problema divorţului, trebuia să încerce să afle ce era cu Didier.

Lăsându-şi amorul-propriu deoparte, ea era gata să facă primul pas şi să aibă o explicaţie loială asupra subiectului care-i despărţea...

Nu-l credea atât de încăpăţânat în ranchiunile lui, nici atât de vanitos în mândrie ; dar, în sfârşit, pentru că aşa era situaţia, ea fiind cea vinovată, accepta să facă primul pas.

Din nenorocire, la fel ca şi Marie Jousserand, ea se lovi de ignoranţa notarului şi de cea a directorului de la „Select Agence".

Cu domnul Floch tânăra femeie îşi ascunse decepţia ; dar cu domnul Michot lucrurile decurseră altfel : ea îl plătea destul de scump pe acesta.

— Este absolut inadmisibil să nu cunoaşteţi unde se găseşte vechiul dumneavoastră client... Ce casă este asta dacă serviciile dumneavoastră nu sunt capabile să găsească o adresă!

Domnul Michot fu sufocat. Niciodată, nici o persoană nu-şi permisese să vorbească aşa despre agenţia lui.

— Agenţia mea este serioasă, protestă el, personalului meu nu i se poate reproşa nimic. Numai că îl ştiam pe soţul dumneavoastră la Nisa cu dumneavoastră. Nu puteam să-mi închipui că trebuia să-l supraveghez !

— Interesul dumneavoastră totuşi cerea ca această căsătorie să meargă bine şi să dureze mult timp.

— Într-adevăr, dar nu-mi puteam imagina că după trei luni Valencourt o să vă părăsească ! Sincer să fiu doamnă, mi-aş fi reproşat o asemenea supoziţie.

— Şi totuşi vedeţi unde am ajuns.

— Soţul dumneavoastră era inteligent... În mod normal el ar fi trebuit să aibă grijă de interesele lui.

— Didier era grijului în special în ceea ce priveşte menajarea orgoliului !

Directorul lui „Select Agence" se gândi în sinea lui că, cu o femeie ca Claude, mândria avocatului fusese probabil nu numai o dată pusă la încercare, dar se abţinu să exprime o astfel de convingere.

Se mulţumi să pară că este cu totul de părerea bogatei lui cliente.

— Evident, spuse el, cu aerul consternat. Soţul dumneavoastră era foarte vanitos.

— Spuneţi mai bine că era mândria personificată !

— În afară de acest lucru caracterul lui era acceptabil ?

— Oh, desigur ! Era un bărbat calm, semeţ, superior... cu surâsul ironic !... aerul corect... întotdeauna impecabil... Numai că nu ştia să ierte o ofensă.

— Chiar aşa ? întrebă Michot, surprins că un bărbat care într-un fel se vânduse, putea fi atât de pretenţios.

— Mai mult decât credeţi ! Există femei care într-o clipă de mânie dau o palmă soţului lor sau le aruncă un pahar de vin în obraz.

— Bărbaţilor nu le plac palmele, observă blând domnul Michot.

— Este destul de natural ! Nu asta e problema... Nu e vorba de asta. Oh, nu ! nu aşa ceva !... Vreau să spun doar că mulţi bărbaţi suportă gesturile nervoase ale soţiilor lor... în timp ce Didier nu le-ar fi acceptat niciodată... El a plecat profitând de primul pretext, ca şi când nu aştepta decât asta ! În realitate el nu s-a instalat niciodată în căsătorie.

— Instalat ? întrebă omul de afaceri, holbându-şi ochii.

— Da, credea mereu că nu se află lângă mine decât momentan... Nu şi-a desfăcut cuferele „ca să pot pleca mai uşor când ne vom despărţi..." spunea el.

Domnul Michot fu surprins.

— Cum ? vorbea astfel ? se miră el.

— Da ! de mai multe ori a făcut aluzie la separarea noastră... „Când unul din noi va întâlni dragostea... este fatal," afirma el.

— Deci, se gândea serios să vă părăsească ?

— Da, în special în ultima vreme transforma căsătoria noastră într-o glumă. Nu lua în serios nici avantajele materiale pe care i le asigurasem... ca şi când n-a contat pe ele niciodată.

— Asta este extraordinar, într-adevăr, aprobă imediat bravul domn Michot. Ne uluise deja pe domnul Floch şi pe mine, cu ocazia redactării contractului.

— Cum, a fost ceva în acel moment ? Nu mi-aţi spus nimic.

— Pentru că era ceva fără însemnătate. Totuşi notarul dumneavoastră şi cu mine ne-am mirat de minuţiozitatea cu care a puricat contractul, ca şi cum lui Valencourt i-ar fi fost frică că i s-ar fi putut cere prea mult în eventualitatea unui divorţ între dumneavoastră.

— Deci chiar înaintea căsătoriei, el prevedea deja ruptura. Cum să nu te miri deci că făcea aluzii dese la o posibilă separare. Acum îmi dau seama, se bâlbâi ea... Nu vorbea astfel decât ca să mă pregătească... probabil că nu aştepta decât prima ocaize ca să evadeze...

— De ce ?... O fi vreo femeie la mijloc ?

Domnul Michot nu-şi menaja vorbele când ceva i se părea că nu merge bine.

— Ah, nu ştiu, bâlbâi Claude pierdută, nu ştiu ! N-am vrut niciodată să admit asta... Era atât de dezagreabilă o astfel de supoziţie... Aveam impresia unei murdării ascunse.

Ea se rezemă în coate pe biroul directorului şi cu capul în mâini se gândea în tăcere.

Fruntea domnului Michot se întunecase. În fond, în această afacere el avea partea lui de responsabilitate : acest om pe care-l însurase cu Claude i se păruse întotdeauna ciudat. În afara „puricării" mai degrabă curioase a contractului, mai era şi prima lor întâlnire la bancherul Simon Wass... Valencourt se ţinuse scai literalmente de directorul agenţiei „Select Agence". Cine era oare acest bărbat care se lăuda aşa de uşor că mâncase averea lăsată de părinţii lui... acest avocat care, mereu ironic, reamnitea că era „fără clienţi"... acest om fără avere, pe care nici o cifră nu părea să-l emoţioneze şi care băga în buzunar cecuri fără să clipească... acest pretendent bizar de fapt, pe care nici o exigenţă a lui Claude nu păruse să-l tulbure !

Da, acum domnul Michot avea mii de motive să-şi reproşeze lipsa de prevedere... Pentru un om abil ca el, se lăsase într-adevăr dus !

— Sunt cu totul dezolat că vi l-am prezentat pe acest tânăr, spuse cu francheţea lui obişnuită : l-aţi ales pe acest bărbat. Aş fi preferat să vă văd luând pe unul din ceilalţi doi pretendenţi pe care vi-i desemnasem... Nici n-aţi vrut să-i examinaţi.

— Dar nu-mi plăceau !

— Ei ar fi fost mai preocupaţi să vă facă plăcere.

— Din cauza banilor poate ! Îmi plăcea mai mult Didier!

— Din nenorocire el v-a decepționat ! N-a fost un soț bun...

— Oh, din contră ! Domnul Valencourt a fost întotdeauna un soț perfect. Era un om corect, curtenitor, prevenitor. Și tânăr, și spiritual, și fermecător ! Ca soț era nemaipomenit !

— Dar spuneați adineauri... îi înșirați toate defectele...

— Pentru că s-a supărat în mod stupid... pentru un nimic ! orgoliul lui infernal !... apoi, el era... puțin rece !... niciodată nu ieșea din rezerva lui. Nici o vorbă de dragoste, nici un compliment.

— Evident, deoarece ați hotărât că nu-i veți permite nici o atenție galantă.

Claude ridică din umeri și spuse cu un aer ursuz :

— Interzis, interzis !... desigur toate femeile doresc să fie respectate, asta nu-i împiedică pe tovarășii lor să le facă curte și să încerce să le învingă rezerva.

— Ah ! asta așteptați de la soțul dumneavoastră ?

Michot rămase uluit. După exigențele atât de precise ale clientei sale în acest domeniu, cu ocazia primei lor întâlniri, avea dreptul să fie surprins de un astfel de limbaj.

— Dumnezeule ! explică Claude liniștită. Între oameni căsătoriți — odată ce se cunosc — este normal ca soțul să caute să obțină câteva favoruri... în raport cu privilegiile sale ! Ei bine, niciodată domnul Valencourt n-a avut aerul să dea atenție toaletelor mele sau culorii ochilor mei. Era insensibil la orice cochetărie și nu părea să observe că eram o femeie... soția lui ! Ah ! puteți să vă lăudați că mi-ați găsit un exemplar ciudat ! Vă rețin ca agenție matrimonială !

— Ah, permiteți ! strigă domnul Michot căruia nu-i plăcea să se atingă cineva de agenție. Nu învinovățiți agenția mea. Ați cerut un soț corect și v-am dat unul. Dacă mi-ați fi spus că în realitate doreați să faceți cu el dragoste, ar fi trebuit să mă preveniți.

Claude deveni toată roșie.

— Oh, domnule, protestă ea indignată. N-am avut niciodată dorințele pe care mi le atribuiți. Aș fi vrut să am un soț prevenitor pentru a putea flirta cu el... să fiu capricioasă... într-o zi să-l încurajez, ca apoi a doua zi...

— Să-l trimiteți la plimbare. Ei bine doamnă, dacă mi-ați fi expus un asemenea program, nu v-aș fi ascultat deloc ! Unde ați văzut dumneavoastră că se poate purta astfel cineva cu un bărbat ?

— Pretutindeni !... Flirtul se practică în toate țările ! N-ați citit romanele străine ? ripostă Claude cu violență. De ce ți-ai plăti un soț dacă nu pentru a se purta atent cu tine ?

Domnul Michot era din ce în ce mai surprins.

— Dacă cu asemenea argumente ați vrut să-l rețineți pe domnul Valencourt pe lângă dumneavoastră, regret că trebuie să vă spun doamnă, nu mă mir deloc că a plecat.

Începuse să-l enerveze această femeiușcă, cu pretenții de milionară, care nu se gândește decât la prețul pe care-l plătește.

Și directorul „Select Agence" nu se sfia să i-o spună.

În sinea lui vroia să-și recunoască vina și să tragă concluzii pentru o altă afacere, dar nu putea admite să fie răspunzător într-o poveste care se termina rău.

Și apoi el furniza doar soțul, dacă căsătoria nu mergea, nu erau vinovați decât soții.

— Un soț trebuie menajat ! își termină argumentarea. Sau atunci cu atât mai rău ! Pleacă ! Și mai fugi după el după ce a plecat !

Claude se sculă înfuriată. Nici ea nu admitea ca interlocutorul ei s-o facă responsabilă pentru tot ce se întâmplase.

— Ei bine, spuse ea enervată, și un soț se părăsește. Divorțul există mi se pare, pentru a da satisfacție nemulțumiților ! Vă acord 15 zile pentru a-l găsi pe domnul Valencourt... După acest termen cer divorțul ! Și cu atât mai rău pentru el, cu atât mai rău pentru dumneavoastră. ...Bănuiesc că pe dumneavoastră personal nu vă interesează avantajele pecuniare pe care vi le aducea această căsătorie. Cincisprezece zile, mă auziți ! Nici o zi în plus !

Domnul Michot încercă în zadar s-o calmeze pe Claude. Aceasta plecă supărată pe el... și pe ea însăși !

Acest om era idiot, cum putea să-și imagineze că fusese agresivă cu Didier ! Din contră, nu fusese ea întotdeauna conciliantă și curtenitoare ?... în sfârșit, încercase... încercase să fie amabilă ! Doar cu ceilalți se comporta ca un tiran și dacă adineauri se mâniase pe directorul lui „Select-Agence" o făcuse pentru că în realitate, acesta nu se emoționase când auzise de plecarea lui Didier.

Ca și remarca pe care o făcuse domnul Michot : „să se înțeleagă de minune" ! Acest om era prost, nu înțelegea ceea ce vroia să spună... un flirt cu un bărbat care te place... un flirt, nu mai mult... ca în romanul spaniol unde un bărbat te

înconjoară cu mii de atenții mereu reînnoite... unde un bărbat nu te pierde din ochi de dragoste, fără ca tu să ai aerul că-ți dai seama.

Asta căutase și dorise... Asta? Da!... Cu Didier această joacă ar fi fost delicioasă... Dar iată! Tovarășul ei nu avea nimic dintr-un erou de roman... chiar spaniol!

O decepționase total. Asta era ceva ce domnul Michot nu părea să vrea să înțeleagă.

În plus, începea să-și dea seama că în viață lucrurile nu se petrec ca în romane.

Examinând bine ceea ce se petrecea între ea și soțul ei, se convinse că totul, din prima zi, fusese diferit de cartea ce promitea atâtea bucurii.

Și cum Claude continua să fie prost dispusă, simțea nevoia să-și răzbune nemulțumirea pe cineva sau ceva, de îndată ce mașina o lăsă în fața casei, se duse direct în camera ei.

Marie Jousserand tocmai aranja lenjeria în dulap.

— Cum te simți mica mea Claude? o întrebă bătrâna domnișoară văzând-o intrând ca vântul.

— Foarte bine, răspunse distrată.

— Căuta din ochi ceva pe care-l știa la îndemână. Observând romanul spaniol așezat cu grijă pe o măsuță de lucru, îl luă și începu să-l rupă cu furie.

— Carte tâmpită! Poveste ridicolă! Cu asta distrugeți creierul unei fete tinere. Ca și când ar fi posibil să realizezi o astfel de căsătorie!

Bătrâna domnișoară, înțepenită pe loc, o privea cu spaimă.

Paginile cărții fură smulse, fărâmițate, ciopârțite și rămășițele lor mototolite se împrăștiau pe covorul persan în culori vii.

— Ce s-a întâmplat fetița mea? De ce rupi această carte?

— Pentru că e plină de lucruri complet idioate... În foc, toate astea!... Sun-o pe Céline să strângă aceste hârtii și să le ardă imediat.

— Această execuție te ușurează, draga mea? spuse încet umilul martor al atâtor scene analoage.

— Asta mă eliberează mai ales de anumite iluzii și de câteva idei romantice! Încep să am un alt suflet... o imagine mai adevărată a lucrurilor. Văd mai clar. Această carte m-a făcut să-mi pierd cu totul rațiunea!... Aș fi sfârșit prin a mă crede îndrăgostită de soțul meu... Dar s-a terminat! Iată-mă

calmă și rezonabilă ! Am luat o decizie în ceea ce privește căsătoria mea : dacă în 15 zile Didier n-a revenit... sau n-a fost găsit, cer divorțul... Da, divorțez ! voi pune punct final acestei povești stupide.

— Divorțul ?... punct final? Marie Jousserand dădu din cap.

— Ei bine, ce e ? o întrebă arțăgoasă Claude. Nu ești de acord cu divorțul ? De fapt de Didier nu mă leagă decât o căsătorie civilă.

— Dumnezeule, spuse bătrâna încetișor, ai dreptate, mica mea Claude. Divorțul este un punct final, adesea foarte oportun... numai că... numai...

— Numai, iar îmi vei aduce vreun argument contradictoriu.

— Ah, nu, mă gândesc... Mi se pare că ar trebui să aștepți puțin înainte de a lua o asemenea hotărâre.

— Eram sigură ! Când m-am măritat, acționam prea repede după ideea ta. Ar fi trebuit să contez pe cine știe ce întâlnire improvizată de Providență !... Să mă păstrez pentru omul pe care Cerul mi-l destina și pe care mi l-ar fi adus pe neașteptate în cale într-o zi sau alta... găsești că este o greșală să cauți să te măriți... Nu trebuie să te căsătorești, după dumneata, decât cu acela sau aceea pe care destinul îl introduce pe neașteptate în viața ta ! Dacă nu există intervenția întâmplării, pentru dumneata căsătoria nu trebuie să reușească.

— Animalele în instinctul lor nu acționează altfel.

— Da, dar din fericire nu suntem animale. Și în plus ar trebui să te bucuri, deoarece această căsătorie pe care ai dezaprobat-o atâta, va fi anulată.

Dar bătrâna continua să dea din cap...

Desigur, ea nu fusese niciodată de acord cu ideea căsătoriei lui Claude cu Didier. O dezaprobase din toate puterile ei slabe, luptase chiar împotriva unei asemenea uniri în numele tuturor vechilor ei prejudecăți și a principiilor perimate ale tinereții ei.

Acum, că evenimentul îi dădea dreptate, în loc să triumfe, îi părea sincer rău.

Divorțul i se părea tot atât de regretabil ca și căsătoria...

N-o interesa decât fericirea lui Claude și această fericire părea într-adevăr compromisă... oricum ar fi privit lucrurile.

Un divorț !

— Biata mea fetiță ! Nu divorțul îți va readuce surâsul pe buze !...

XXX

Răgazul de cincisprezece zile pe care Claude îl fixase trecu fără să aducă vreo schimbare.

La început tânăra femeie era ironică și număra cu destulă voie bună zilele :

— Încă 15 zile... încă 12... 10... 8, etc. Dar când cele două săptămâni erau pe sfârșite, încetă să mai facă vreo aluzie la ele.

Marie Jousserand se bucura și se gândea în sinea ei :

— Mica mea Claude e rezonabilă. Va aștepta să-și găsească soțul înainte de a lua o hotărîre care va fi definitivă !

Se înșela însă.

A șaisprezecea zi, Claude care încetase să mai vorbească despre Didier, ieși subit din apatie.

Soțul ei nu-i dădea semne de viață și domnul Michot nu-l regăsea... Lucrurile nu puteau continua astfel.

Un singur lucru o mira pe tânăra femeie : Didier nu lua inițiativa să ceară divorțul, deși Claude fusese cea vinovată. Paharul de vin pe care i-l aruncase în față echivala cu injurii grave aduse în public și el ar fi putut să se prevaleze de acest lucru pentru a obține o separare avantajoasă.

Soțul ei, se gândea, o lăsa să poarte tot greul unei rupturi definitive. Din spirit cavaleresc probabil !... Dar poate că dacă aștept prea mult ca să iau o hotărâre, el va fi cel care va acționa...

Această supoziție nu-i prea plăcea... oricum trebuia să se elibereze.

„Dacă nu sunt eu, va fi el ! Dacă ar fi fost posibil un aranjament Didier nu și-ar fi luat atâtea precauții ca să nu-l pot găsi. Dorește deci ca divorțul să fie pronunțat doar din cauza acesui motiv : «părăsirea domiciliului conjugal», și nu pentru altceva... altceva pe care l-aș afla probabil dacă aș ști unde se află.

Și, natural, o asemenea deducție aducea această concluzie dureroasă pentru amorul ei propriu, și pe care domnul Michot însuși i-o sugerase.

Desigur, nu trăiește singur în acest moment ! M-a părăsit ca să se întâlnească cu o femeie... aceea pentru care a făcut

voiajul la Paris... bătrâna sa prietenă, care este probabil de vârsta mea !“

Un astfel de gând acționa asupra ei ca vitriolul pe carnea vie.

Toată ființa ei era în fierbere. „Nu pot... nu, nu pot să mai aștept multă vreme ! Ezitarea mea devine slăbiciune. Acest soț pe care l-am cumpărat își bate joc de mine ! Trebuie să termin cât mai repede cu el ! Gata căsătoria, gata comedia !... Mă voi mărita cu un altul care, cel puțin va fi atent cu mine... chiar dacă n-ar face-o decât pentru averea mea !

Nu mai îndrăznea să spere c-ar putea fi iubită pentru ea însăși.

Într-o seară îi spuse lui Marie Jousserand :

— Telefonează domnului Floch că mă voi duce mâine să-l văd. Cere-i o întâlnire. Trebuie să mă pună cât mai curând în legătură cu un avocat.

— Ești hotărâtă, Claude ?

— Desigur, foarte hotărâtă.

— Copilul meu, știi că un divorț, ca și o căsătorie, angajează viața...

— Și chiar mai mult ca o căsătorie, spuse Claude surâzând cu amărăciune. Un divorț este în general definitiv, în timp ce căsătoria nu este !

— Este totuși adevărat, consimți bătrâna cu un suspin adânc.

Și căsătoria, cel puțin căsătoria noastră, nu ne-a angajat la mare lucru, nici pe soțul meu, nici pe mine !

— Voi telefona, spuse Marie, dorind ca astfel să pună punct unei discuții pe care o găsea deosebit de penibilă.

Și a doua zi Claude îl vizită pe domnul Floch... Îl văzu de asemenea pe marele avocat, Kransin, cu care notarul îi făcu cunoștință.

În starea de nervi și de plictiseală în care era, părăsita ar fi fost în stare să întâlnească toate personajele pământului, dacă asta i-ar fi adus calmul în bietul ei cap obosit.

Trebui să explice trista ei poveste vechiului ei notar și strălucitului avocat. Ca răspuns la aceste confidențe, ei îi afirmară că totul va merge bine : afacerea ei era în mâini bune și totul se va aranja.

— Fiți liniștită, doamnă, îi spuneau. Desigur, cazul dumneavoastră este unul special, dar fiecare caz are caracterul lui

propriu, şi puteţi fi sigură că se va ţine cont de toate indicaţiile dumneavoastră.

Claude nu putea decât să creadă în ei :

— Vă mulţumesc, am încredere în dumneavoastră. Dar... este atât de subtil... mi-e frică.

— Fiţi fără grijă doamnă ; dacă subtilitatea n-ar fi existat, desigur că s-ar fi găsit un avocat s-o inventeze. Subtilitatea este elementul nostru !... Ştim să umblăm cu ea !

Notarul bătu părinteşte mâna lui Claude, avocatul îi sărută galant vârful degetelor. Ambii afirmară :

— Aveţi încredere, doamnă, totul se va aranja !

Şi ei spun la fel, se gândea tânăra. Precis că este formula consacrată : buna Jousserand îmi spune acelaşi lucru, cu, desigur, aceeaşi lipsă de convingere... Nu văd deloc ce s-ar putea aranja... şi nici în ce fel ?"

Suspină.

Toate încurajările acestor oameni în robă îi dădeau impresia unor medicamente foarte rele la gust.

Sfaturile lor i se păreau mai dezastruoase decât răul, dar, ele îi flatau mândria şi era incapabilă să decidă altceva mai ingenios.

„Şi unde mai pui că toate astea se datoreşc greşelii mele, se gândi ea necăjită. Asta este culmea !

Căci acum cunoştea părerea de rău în toată amploarea ei. Fiecare gest al ei, faţă de Didier, îi apărea ca o stupiditate de care va beneficia soţul ei la proces. Din cauza gafelor ei succesive, divorţul devenea necesar şi în fundul inimii Claude nu se resemna fără ezitare. Separarea n-o încânta deloc.

Mai întâi era un mare eşec pentru amorul ei propriu ! Să divorţezi înseamnă să mărturiseşti falimentul acestei căsătorii, pe care oamenii raţionali n-o aprobaseră... căreia îi preziseseră cea mai scurtă durată şi cel mai trist viitor... Perspicacitatea lor supărătoare va triumfa. Atâta pagubă !"

Claude era prea obişnuită să nu facă decât după capul ei, pentru a acorda o prea mare importanţă opiniei anturajului său.

Ceea ce îi producea mai ales frică, era problema în sine a divorţului. Îi era frică că manevra va reuşi perfect : pentru că un divorţ, cum îi spusese şi lui Jousserand era definitiv !

Şi Claude era din ce în ce mai puţin sigură că doreşte într-adevăr să divorţeze.

Din lungile explicații pe care i le furnizaseră domnii Floch și Kransin, ea nu reținea decât una care i se părea că este de cea mai mare importanță : înainte de divorț, exista ceea ce se cheamă audiența de conciliere, la care soții sunt obligați prin lege să asiste.

— Atunci domnul Valencourt va fi prezent ? întrebase Claude pe un ton neutru, deși pentru ea era singurul lucru care-o interesa.

— Obligatoriu, răspunse avocatul.

Și Claude încântată, fu de acord cu sfaturile maeștrilor, care erau de părere că separarea era singurul mijloc de a pune capăt unei situații anormale, care ar deveni un obstacol intolerabil pentru viitorul acestei femei tinere, bogate, fermecătoare și care putea pretinde toate bucuriile vieții.

Deoarece pentru ea era o ocazie de a-și revedea soțul, Claude estimă că era un motiv suficient pentru a cere divorțul. „Nu-l pot vedea altfel, își repeta ea cu un fel de furie. Cu atât mai rău pentru el ! După ce ne vom mai găsi încă o dată unul în fața celuilalt, să se întâmple ce s-o întâmpla !"

XXX

Ziua mult așteptată și în același timp foarte temută de Claude sosi.

Fusese convocată la Palat pentru ora 13.

Tânăra femeie nu fusese niciodată la Palatul de Justiție, cu excepția vizitării când era copil, a bisericii Sainte-Chapelle care se află în incinta Palatului. Păstrase o amintire confuză de ogive și vitralii multicolore într-un monument de pietre sumbre, foarte dantelate, ceva solemn, foarte vechi și impozant.

Ori, aprodul cu lanț argintat, căruia îi arătase convocarea, o îndrepta spre un culoar lung zugrăvit în verde și maro, către o scară obișnuită cu trepte largi de lemn.

Sus, după ce urcase trei etaje, pătrunse într-o lungă galerie luminată de ferestre foarte obișnuite, care nu aveau nimic de ev mediu, sau solemn.

Această galerie constituia un soi de teren neutru între sala de așteptare a femeilor și cea a bărbaților.

În mijloc se afla biroul judecătorului, din care nu se vedea decât mica ușă închisă.

Aprozi circulau, împiedicând cu curtoazie prin simpla lor prezență orice comunicare între cele două săli, între adversari, mai exact spus.

Claude se așeză, resemnată dinainte pentru o lungă așteptare, în mijlocul unui mare număr de femei venite înaintea ei și care, în mod normal, trebuiau să fie chemate primele, Thémis, zeița Justiției, neadmițând nici o favoare în acest secol douăzeci.

Tânăra femeie își privi tovarășele unele după altele. Exista un punct de asemănare între ele toate : un aer de gravitate precoce, o gravitate cauzată de deziluzii, de oboseli și de necazuri ! Toate femeile care erau adunate în acest loc văzuseră, mai mult sau mai puțin repede și mult sau mai puțin complet, primul lor vis de fericire spulberat. Nici una nu era chemată să-și regăsească nepăsarea celor 20 de ani, liniștita ușurință dinaintea căsătoriei.

Un avocat venise să se așeze între soția lui Didier Valencourt și o doamnă în taior închis la culoare. Ii dădea lungi explicații.

O auzea din când în când, numindu-și copiii... probabil că era vorba despre o adevărată dramă, și femeia avea o expresie dureroasă și speriată.

Claude o privea cu un soi de teamă și de respect : cât a suferit probabil această ființă !... și cât timp ! Nu mai era tânără. Câtă răbdare, sau ce biată dragoste a făcut-o să suporte o viață, care, în final, s-a dovedit intolerabilă ?

Alături de acest caz tragic, cel al lui Claude i se păru acesteia o copilărie.

Nu se jucase ea de-a căsătoria și se jucase fără riscuri, protejată de averea ei ca de o platoșă ? Se jucase de-a căsătoria neconsumată și acum... nu se juca de-a divorțul ?... Numai că jocul devenea cumplit !

Claude își aplecă capul și umerii sub gândurile prea grele care deveneau din ce în ce mai gri.

De câte ori aprodul striga un nume, ea tresărea și o privea îndepărtându-se pe femeia care se ducea spre biroul judecătorului, în timp ce, la celălalt capăt al galeriei, un bărbat ,răspunzând și el la strigarea numelui, dispărea pe aceeași ușă.

Perechea se îndrepta spre destinul ei...

Câteodată, întrevederea se termina în câteva minute : soții erau hotărâți în dorința lor de a se separa era de ajuns timpul ca judecătorul să le pună întrebarea obișnuită și grefierul să înregistreze răspunsurile lor negative.

Dar câteodată dura mai mult, mult mai mult.

Și Claude se gândea cu neliniște, că în spatele acestei mici uși închise se duceau discuții pasionate, unde se juca soarta a două existențe.

Pentru ea necunoscutul va ieși din acest misterios birou de judecător... zarul norocului care va cădea pentru sau contra fericirii sale.

Pentru a goni nebunia gândurilor încercă să se intereseze din nou de femeile care o înconjurau.

Multe nu aveau astâmpăr... unele se apropiau de grupuri unde se schimbau confidențe ; altele ieșeau cu îndrăzneală din sală și făceau câțiva pași în galerie, căutând să-și zărească la celălalt capăt soțul, care poate făcuse același lucru.

Aprozii închideau ochii atâta timp cât cele două tabere rămâneau suficient de distante, dar împiedicau cu o fermitate curtenitoare orice apropiere sau orice schimb de cuvinte care riscau să devină violente.

O femeie mică, brunetă, cu ochii îndrăzneți, care rămăsese destul timp dincolo de ușă, reintra cu aerul excitat. Se așeză pe bancă, lângă o vorbăreață plângăcioasă, și îi spuse confidențial :

— Al meu este acolo... l-am văzut... și el m-a văzut ! A devenit palid, draga mea ! Și făcea niște ochi ! Oh, la, la !

— Nu i-ați vorbit ?

— Nu, desigur !... Ne-am spus destule cuvinte ! Vă dați seama ! de patru ani ne ciondănim ziua și noaptea... sunt sătulă, drept să vă spun !

— Totuși, spuse cealaltă visătoare, te ciondănești... nu este prea grav... Atâta timp cât este acolo, merge ! Dar când a plecat ce poți face ?

Claude își ciulise urechile.

Sub cuvintele vulgare o inimă suferea ca și a ei !

— „Când a plecat, ce poți face !“ În aceste cuvinte era toată biata disperare omenească.

Și deoarece le rostise femeia plângăcioasă, Claude, prin contagiune, își simți ochii înlăcrimați.

Totuși, mica brunetă continuă :

— Duceţi-vă să vedeţi doamnă... Dacă şi al dumneavoastră este acolo ?

Dar cealaltă dădea din cap :

— Nu... poate că el nu vrea să mă vadă,... şi asta m-ar întrista mult !

Aceasta nu spusese „al meu". Ea renunţase la orice idee de proprietate.

Se lăsă din nou tăcerea. Majoritatea locurilor erau acum goale.

Claude îşi aruncă o privire rapidă pe ceas : era ora 16 şi 30. Va veni rândul ei. Atunci avu o clipă de spaimă.

Ce făcea ea aici ? Cum îi venise acea nebunie să ceară divorţul ?

Un joc ? Da, din păcate ! Un joc stupid şi tragic a cărui miză era fericirea ei !

Didier era acolo, în sala bărbaţilor ?

Nu ştia.

La fel ca acea biată femeie dezolată, nici ea nu îndrăznise să se ducă să se uite.

De ce ar fi venit, dacă dorea să fugă ? Chiar cum l-a găsit pentru a-l convoca ?

— Nu, el nu era aici... era sigură acum !

Aprodul apăru pe pragul uşii şi chemă cu o voce indiferentă :

— Doamna Didier Valencourt...

XXXII

Când intră în modestul birou al judecătorului, Claude simţi că leşină.

Nu era nimeni !

La drept vorbind judecătorul era acolo, aşezat în spatele unei mese simple din lemn negru. Alături de el, în faţa unei mese mai mici, se afla grefierul.

Dar aceşti oameni nu contau pentru Claude. Din moment ce Didier nu era acolo, nu exista nimeni.

Simţi ca un duş rece pe inimă.

— Așezați-vă, vă rog, doamnă, spuse judecătorul cu blândețe, indicându-i unicul fotoliu care se găsea acolo.

Tânăra femeie acceptă. Abia se ținea pe picioare. Totuși, în mișcarea pe care o făcu să ia loc, se găsi în fața ușii.

Exact în acea clipă, soțul ei intră.

Sub mantoul de blană, Claude, instinctiv, își duse mâinile la inima care-i bătea înnebunită.

Didier venise... Îl revedea în sfârșit !

Singura ei preocupare în acel moment, fu să-și păstreze o față nepăsătoare, toată voința ei era încordată pentru acest lucru.

Era probabil și aceea a lui Didier, deoarece, cu o corectitudine de ghiață, el o salută impecabil pe Claude, dar scurt.

Judecătorul fu cel care întrerupse această tăcere greoaie, cu o ușurință profesională. Îndelungata obișnuință a acestor cazuri dificile și poate că o anume bunătate naturală îl făcuseră de multă vreme să găsească atitudinea potrivită : o cordialitate discretă care se exprima printr-o mare simplicitate.

Era un bărbat cu o față fină și paldă, cu ochi agerl, cu un surâs binevoitor.

Începu cu formulele obișnute : identificarea celor care se înfățișau ; apoi, tot conform obiceiului o întrebă direct pe cea care ceruse divorțul :

— Dumneavoastră, doamnă Valencourt ați cerut divorțul contra domnului Valencourt, soțul dumneavoastră ?

La întrebările precedente Claude, cu gâtul strâns, nu putuse răspunde decât cu un semn din cap. La această întrebare rămase consternată, ca și cum întrebarea fusese un reproș și ea era incapabilă să se justifice.

Doar ochii neliniștiți în fața lividă, cu tot rozul artificial al pomeților și al buzelor, dădeau semne de viață.

Simțea asupra ei ochii întrebători ai judecătorului și privirea de nepătruns a soțului ei. Îi era imposibil să articuleze un singur cuvânt.

— Vă rog, doamnă, fiți liniștită, și răspundeți-mi simplu, reluă magistratul cu o răbdare blândă. Sunt aici ca să ascult tot ce doriți să-mi spuneți. Vorbiți deci cu încredere.

Ca și cum acest cuvânt **încredere** ar fi înglobat și putere magică, vocea îi reveni subit tinerei femei și cu hotărâre, aproape cu violență, spuse repede :

— Da, eu am cerut divorțul... Se opri o secundă și reluă cu mai multă forță :

— L-am cerut... dar nu-l vreau !

— Permiteți-mi doamnă, dar nu înțeleg prea bine...

— Este foarte simplu, domnule judecător, nu vreau... nu vreau să divorțez !

Cu toată lunga lui experiență magistratul rămase puțin înspăimântat, atât din cauza neașteptatei hotărâri, cât și a felului tranșant în care fusese exprimată.

— Vreți să spuneți doamnă, că renunțați la cererea pe care ați introdus-o împotriva...

— Oh ! Poate că așa trebuia să mă exprim ! întrerupse Claude cu vioiciune. Veți aranja asta cum veți dori, domnule judecător... Eu nu știu decât un singur lucru, că nu vreau să divorțez... Am făcut-o numai pentru a-mi regăsi soțul. Înțelegeți, pentru a-l revedea... era singurul mijloc mi s-a spus.

— Da, să-l revedeți ?... nu doriți divorțul ?

— Oh, nu. De altfel ar fi o nedreptate monstruoasă : toată vina o port numai eu...

— Ah !

— Da, domnule judecător. Soțul meu a fost întotdeauna perfect. Este un om corect, serios, bine crescut... Totul este din vina mea !... recunosc, eu am fost de vină... toate vinele... toate !

Îi venea să leșine, nu din cauza mărturisirii umilitoare care îi era penibilă, ci pentru că emoția îi crispa gâtul și pentru că efortul pe care-l făcuse pentru a vorbi, o lăsa fără vlagă.

Premeditase să se acuze cinstit și nu ezitase.

Își spusese că, deoarece jignirea — gestul ei stupid de la Palais de la Méditerrannée — fusese public, repararea trebuie de asemenea făcută în fața martorilor, pentru ca rana amorului-propriu al lui Didier să fie pansată cu aceeași strălucire.

Și totuși, în acest moment, avea conștiința că recunoașterea vinei ei era destul de neînsemnată și nu o avantaja prea mult ; Didier rămânea tot atât de nepăsător și rece.

Tremurând de emoție și de disperare, ea repetă :

— Oh, nu, nu vreau să divorțez.

— Foarte bine doamnă, răspunse magistratul cu acea resemnare binevoitoare pe care o au persoanele mari în fața capriciilor copiilor răsfățați.

Și întorcându-se spre Didier adăugă :

— Ați auzit, domnule ?

— Am auzit, răspunse Valencourt cu o voce calmă.

El era în continuare stăpân pe el și doar privirea lui puțin mai strălucitoare decât de obicei, ar fi fost, pentru cine-l cunoștea bine, un semn de emoție.

— Am auzit, repetă el. Dar decizia doamnei nu poate cu nimic întrerupe cursul procedurii. Trebuie să vă reamintesc c-am prezentat prin avocatul meu o cerere reconvențională. ...Probabil că aveți domnule, aceste diverse piese la dosar.

— Într-adevăr, spuse judecătorul răsfoind hârtiile. Din punct de vedere legal este în regulă, dar noi trebuie aici, să luăm în considerare situația morală și schimbarea pe care o aduce acesteia noua hotărâre a doamnei Valencourt. V-ați gândit ?

— Nu revin la ceea ce am decis, spuse rece tânărul.

— Domnule, nu puteți neglija acest nou fapt. Vreți să-l examinăm ?

— Nu cred că este necesar. Există totuși o greșeală a doamnei pe care nu doresc s-o las să subziste : toate vinele sunt de partea mea și nu de partea ei, în această regretabilă afacere. Eu am părăsit domiciliul conjugal, părăsindu-mi soția, căreia nu aveam nimic să-i reproșez... Insist asupra acestui punct, domnule judecător. Doamna este o femeie serioasă și purtarea ei este absolut ireproșabilă.

— Da, natural, spuse judecătorul cu bunăvoință... Doamna Valencourt afirma adineauri...

Dar Valencourt foarte ferm, îl întrerupse :

— Doamna este generoasă. Ea dorește prin indulgența sa să ne egalizeze șansele, în vreme ce eu nu merit nici o milă din partea ei. Cu toate astea îmi mențin cererea de divorț.

Judecătorul privi alternativ pe cel care-i vorbea atât de rece, apoi tânăra femeie, a cărei față drăguță exprima o adevărată disperare.

Instinctiv mila lui se îndrepta spre aceasta din urmă, care era realmente încântătoare și care, într-un cuvânt, reprezenta morala, întrucât ea respingea ideea divorțului pe care-l accepta atât de ușor soțul ei.

Dar, fără să lase nimic să se vadă, judecătorul stima personalitatea lui Valencourt și ezita într-adevăr.

— Atunci ce hotărâți ? întrebă el cu prudență.

— Procedura să-și urmeze cursul.

Judecătorul suspină.

— Bine, spuse el fără entuziasm.

Şi adresându-se tinerei femei :

— Aţi auzit doamnă ? Mă văd forţat... !

Dar încă o dată, Claude, simplu, îi tăie vorba bunului judecător.

De când începuse să vorbească ea nu-l scăpa din priviri pe soţul ei şi o disperare se aprinse în privirea ei de halucinată.

— Ce înseamnă asta ? strigă ea. Deoarece îmi retrag cererea ! Nu vreau !

Începuse să tremure convulsiv. Nu înţelegea, dar îşi dădea seama că judecătorul va concluziona în sensul celor dorite de soţul ei... Ori dorinţa acestuia era contrară cu a ei...

— Oare înţeleg bine ? Didier, nu tu ceri divorţul ? Nu-i aşa ?

— Ba da, eu sunt acela care îl reclam, repetă el încet, apăsând pe fiecare cuvânt, cu o voce neutră, dar fermă. Mă gândesc că asta nu vă poate mira doamnă, după...

Nu termină.

Cu braţele întinse în semn de rugăciune, Claude se îndreptă spre el.

— Nu ! nu ! hohotea ea pierdută. Didier, te rog !... Nu vréau ! Nu vreau !

Se clătina atât de slăbită, atât de anormal de palidă, încât Didier se ridică, crezând că va cădea.

— Te rog... Ştiai că această căsătorie nu putea să dureze : era o nebunie la care nu trebuia niciodată să fi consimţit... Trebuie, este necesar ca această comedie să ia sfârşit. Înţelege-mă, nu poate dura !

Dar ea repeta în mod automat :

— Nu vreau ! Nu vreau !

Deoarece ea încerca să se agaţe de el, el o respinse :

— Hai, fii rezonabilă, Claude. Trebuie să fiu energic acum când am ocazia să aranjez lucrurile raţional. Acest divorţ este absolut necesar pentru fericirea noastră... a amândoura.

— Nu ! nu ! Didier, nu vreau !

Nu mai era decât o nenorocită pe care disperarea o înnebunise.

— Nu vreau Didier !... te rog !

Era o bâlbâială ca un plâns surd, un fel de hohot înăbuşit.

— Eu... te iubesc... eu !

Claude agită brațele și se prăbuși fără viață.

Auzind cuvintele rostite de soția lui, Valencourt păru, să se clatine, ca și când unul din cuvinte se transformase în proiectil și-l atinsese în mijlocul pieptului.

Complet tulburat, el lăsă să se vadă emoția care-l încerca.

— Claude, strigă el văzând-o căzând. Claude ! micuța mea !

O ridicase și o luase în brațe. Inconștient o menținea lângă el pentru a nu aluneca din nou.

Tremura atât de tare și era atât de tulburat, încât trebui ca grefierul să-l ajute să o așeze pe fotoliu ; apoi, cum aceste sincope nu sunt rare în audiențele de conciliere, omul luă dintr-un sertar sticluța cu săruri de amoniac, care servesc de obicei în asemenea cazuri și o trecu de câteva ori pe sub nasul bolnavei.

— Nu este decât o sincopă ușoară, explică el ; n-o să dureze... Iată că deschide ochii...

El se îndepărtă, lăsând locul soțului neliniștit și înnebunit.

— Claude ! micuța mea Claude ! repeta cu o voce răgușită atenuată de emoția lui intensă, în timp ce privirea lui pierdută încerca să citească în ochii mari înlăcrimați ai tinerei femei...

Poți să fii calm, foarte ponderat, foarte energic și chiar să faci pe grozavul, mai ales când alți oameni te observă, dar nu ești totuși lipsit de o inimă capabilă să-și iasă din minți ! Și această mică Claude, atât de decisă, atât de mândră, leșinând în fața lui, strigându-i dragostea, știuse să deștepte sensibilitatea nepăsătorului tânăr.

Acum lui Valencourt îi venea greu să-și înăbușe emoția. Ceva ca un plâns îi crispa gâtlejul și o lacrimă ar fi ușrat ochii pe care înțepăturile îi înroșeau.

Puțin câte puțin, tânăra femeie ieșea din leșin și buzele ei se agitau.

Foarte încet și foarte repede ea murmura cuvinte la început de neînțeles, dar pe care Didier le înțelesese repede :

— Nu... nu... nu vreau. Era numai... pentru a-l revedea... pentru a-l revedea...

— Claude, copilul meu drag !

Valencourt uitase de prezența judecătorului și a grefierului. Aplecat asupra soției lui și strângând-o în brațele lui viguroase, nu se gândea decât s-o liniștească :

— Mica mea Claude... s-a terminat... să uităm totul... draga mea suntem împreună... mereu împreună.

Judecătorul prezicea o încheiere fericită a conflictului. Un surâs binevoitor îi lumina fața. Dar pentru a nu jena perechea părea că se adâncise în studierea dosarelor așezate în fața lui.

În fața măsuței negre, grefierul desena grav un copac pe marginea albă a unei foi de hârtie pe jumătate scrisă, deși, cu coada ochiului, nu pierdea nimic din scenă.

Didier continua s-o susțină pe Claude, în timp ce aceasta, revenindu-și complet, își lăsa capul pe umărul soțului ei, fruntea pe obrazul lui și mâna în mâna lui care, fără să-și dea seama, i-o strângea cu pasiune.

Această strângere tăcută, după minute de emoție atât de intensă, le fu infinit de dulce.

Ea le permise să-și revină înainte de a părăsi biroul judecătorului.

Didier, în tăcere, și încă puțin emoționat, o susținea pe Claude care-și tampona ochii cu batista ei de dantelă mototolită.

În spatele lor judecătorul surâdea, fericit de rezultat, ca și cum succesul i s-ar fi datorat.

În ceea ce-l privește pe grefier, el ridică din umeri cu indulgență :

Încă doi pe care mândria îi împiedica să se împace, mormăi el. Dacă i-ai asculta pe toți acești frumoși domni vanitoși, nu există unul care să nu mărturisească că ține la nevasta lui !

Dar în fond, acest brav grefier era mulțumit de rezultatul acestei concilieri. O istorioară frumoasă de povestit diseară soției lui...

XXXIII.

Coborâră amândoi marea scară de piatră, Didier susținând-o pe Claude, de braț.

Aerul tare de afară reuși s-o refacă pe Claude, poate pentru că acest braț ferm sub al său era un remediu mai puternic.

Această scară monumentală care, în spatele Palatului de Justiţie dădea în Palace Dauphine, evocă pentru Didier o altă scară mai mică, coborâtă cu Claude cu 10 luni în urmă.

Avu un surâs amuzat de această aducere aminte ciudată, într-un asemenea moment.

Ce comparaţie!

O privi pe Claude, se aplecă spre ea, cu puţină răutate, dar cu tandreţe :

— Ţi-aduci aminte draga mea, spuse el cu blândeţe, regăsindu-şi surâsul lui obişnuit. Acel imbecil de soţ care nu trebuia să schimbe nimic în viaţa ta de fată.

Claude se făcu roşie.

— Oh, făcu ea încurcată. Cât de proastă eram atunci... Dar încă nu te cunoşteam...

Didier strânse mai tare lângă el braţul slăbit pe care-l susţinea.

O Claude roşind jenată nu era deloc dezagreabilă, se gândea Didier cu inima veselă. Avu totuşi delicateţea să nu insiste asupra incidentului şi să nu accentueze şi mai mult confuzia tinerei femei.

— Eşti cu maşina ? întrebă Didier.

— Nu, am venit cu taxiul, nevrând să amestec pe nimeni gândea Didier cu inima veselă. Avu totuşi delicateţea să nu surprindă necazurile !

— Maşina mea e aici, din fericire, spuse el simplu, fără a remarca mirarea pe care aceste cuvinte le producea asupra lui Claude. Unde trebuie să te conduc, la tine sau la mine ?

— Oh, la tine ! spuse ea spontan, căci se temea să nu-l vadă plecând din nou pe acest ciudat soţ, care, după două luni şi jumătate de absenţă şi o reconciliere atât de emoţionantă, părea foarte natural cu ea, ca şi când n-ar fi părăsit-o niciodată.

Valencourt făcuse un semn şoferului în livrea care conducea un minunat automobil.

— Acasă, ordonă el...

Claude se instală în tăcere pe pernele moi. Se mira puţin că soţul ei, pe care-l cunoscuse ca avocat sărac, fără clienţi, poate să aibă la dispoziţie un astfel de vehicul.

— Cine plătea cheltuielile ?

Dar nu simţea nevoia să se gândească la asta. Nerestabilită deplin după orele cumplite pe care le trăise, cu la-

crimile abia uscate în colțul ochilor, se mulțumea să trăiască placid clipa prezentă.

Didier era aici lângă ea, aceasta era suficient pentru moment. Valencourt luase loc lângă ea și trecându-și brațul în jurul taliei soției lui, o ținea strâns lângă el.

Părea gânditor.

Nu prevăzuse desigur că o va duce pe Claude cu el, și-și spunea că va trebui să-i dea câteva explicații pe care nu mai avea dreptul să le amâne. Căsătoria lor se făcuse atât de nostim.

Își dădea seama că trișase atunci.

Acum, deoarece căsătoria lor va deveni serioasă, trebuia să se descurce ițele.

Soția lui nu-i va purta ranchiună. Va fi, la urma urmei, flatată !

Cel puțin așa credea el !

Din fericire, între ei exista acum legătura dragostei... Destăinuirea lui Claude îi suna încă în urechi în mod delicios.

Dar Didier era un om cinstit și-și făcea un fel de punct de onoare să nu profite câtuși de puțin de cuvintele pronunțate de Claude într-un moment de disperare :

— Trebuie mai întâi ca totul să fie lămurit între noi... Apoi vom vedea !

Întâmplarea de altfel le apropia sentimentele din cauza acelorași scrupule căci, în timp ce soțul ei se gîndea la toate aceste lucruri Claude se gândea și ea.

Avea impresia că este într-o situație puțin falsă și umilitoare.

Din cauza supărării spusese poate lucruri pe care, cu sânge rece, nu le-ar fi pronunțat. Nu prea este obiceiul în dragoste ca femeile să vorbească primele.

Acum el trebuia să ia toate inițiativele.

Didier tocmai îi spunea :

— Claude, ai ghicit că te-am înșelat ?

— Da, spuse ea încet.

— Trebuia să-și spun că nu locuiesc singur.

— Ah !

Era singurul cuvânt pe care găsise să-l spună, după astfel de mărturisire.

De când o părăsise ea se gândise la toate posibilitățile... chiar la cea pe care i-o mărturisea.

Deoarece el tăcea, cu aerul puţin încurcat, ea îl întrebă :

— O femeie ?

— Da.

— Pe care o iubeşti ?

— Bineînţeles... Nu te mira de cuvintele mele Claude, adăugă el cu căldură. Încearcă mai curând să mă înţelegi... Tu, draga mea prietenă, ai fost aventura... cu toate iluziile şi palpitaţiile ei ! Dar ea, bătrâna şi preţioasa mea prietenă, despre care ţi-am vorbit, ea era toată viaţa mea... singura femeie care a contat pentru mine până în prezent... Cea căreia îi datorez totul : ceea ce sunt şi cadrul armonios şi calm care mă înconjoară şi de care am nevoie.

Didier vorbea foarte natural. Era vizibil că nu avea intenţia s-o facă să sufere şi nici nu se gândea la efectul dureros pe care l-ar putea produce cuvintele lui.

Şi totuşi, fiecare cuvânt pe care-l pronunţa se înfigea ca un spin în inima tovarăşei lui.

— Dumnezeule, se bâlbâi ea cu un fel de teamă. Atunci ce voi face eu la tine ? Cum mă va primi ea ?

— Foarte bine, cred, deoarece eşti soţia mea.

— Dar eu ? spuse ea aiurită de un asemenea răspuns.

— Asta-i adevărat, spuse el sincer, fără să-şi dea seama de interpretarea pe care soţia lui o dădea mărturisirilor sale. Voi avea nevoie de toată indulgenţa ta, mica mea Claude.

Tânăra femeie nu răspunse.

Exclamaţia soţului ei conţinea atâta încredere în ea, încât nu ştia ce să-i răspundă.

Ajunseră la destinaţie şi maşina încetini, claxonând cu lungi apeluri.

Se lăsase deja seara.

Şoferul oprise maşina în faţa unei case mari, frumoase al cărui portar veni să deschidă portalul. Vehiculul trecu pe sub o arcadă, ajunse într-o curte spaţioasă şi se opri în faţa peronului.

Claude trecea din surpriză în surpriză.

Coborâtă prima, privea faţada cu două etaje.

Ferestrele erau cu coloane datând din epoca primului Imperiu ; doar cele de sus erau luminate.

— Intră Claude şi fii binevenită, spuse Valencourt, dându-se la o parte pentru a o lăsa să treacă.

I se păru că tonul soţului ei era schimbat : glasul lui era plin de căldură şi tânăra fu mişcată.

Era de altfel profund mișcată că se afla acolo, cu soțul ei, în locuința acestuia.

Traversară un vestibul, apoi, un salon mare unde Didier nu aprinse decât o lampă, atât doar ca să vadă pe unde merg. Claude distingea greu în penumbră mobilele, care păreau elegante și scumpe.

Didier mergea înainte cu ușurința unui stăpân care face onorurile locuinței lui, unui invitat.

După acest salon, traversară un altul, tot atât de frumos mobilat; apoi avocatul deschise o ultimă ușă în fața tinerei sale soții.

— Iată-ne la mine, Claude. Această cameră este cabinetul meu de lucru.

Aprinse două lămpi cu mari abajururi în tonuri calme, care difuzau o lumină blândă și caldă.

Din toată camera emana un farmec odihnitor.

Impresia de intimitate era mărită de focul din șemineu, un foc romantic ce nu mai putea fi găsit deloc la Paris, decât din poveștile din trecut.

Prevenitor, Valencourt o ajută pe Claude să-și scoată mantoul și pălăria. Apoi o instălă într-un fotoliu imens scund, aproape de căminul primitor.

— Odihnește-te Claude, spuse el. Să nu vorbim dacă tăcerea îți face bine.

El rămase în picioare, cu spatele sprijinit de șemineu, cu fața ascunsă în umbra abajururilor.

— Preferi să rămâi singură, continuă el, ai poate nevoie de odihnă.

— Nu, nu... nu mă lăsa singură, spuse ea repede, fără a se mai gândi.

Se lăsă din nou tăcere.

Erau emoționați din cauza atâtor lucruri pe care trebuiau să și le spună reciproc, când poate, ar fi preferat să cadă unul în brațele celuilalt, fără nici o explicație.

Tânăra fată examina totuși această cameră unde totul era luxos și de un gust rafinat, fără vreo notă falsă. ... totul, de la admirabilul covor din Orient, din lână groasă în tonuri calde, până la gravurile de calitate agățate pe ziduri și cărțile legate din bibliotecă.

Pe o masă de onyx se aflau câțiva trandafiri într-o cupă de cristal negru.

Didier nu-și pierdea soția din ochi, în timp ce ea examina totul în jurul ei, cu o surpriză din ce în ce mai mare ; el totuși nu spunea nimic. În sfârșit, ea nu se mai abținu, și murmură :

— E straniu...

— Ce anume ? spuse el.

— Totul... această cameră atât de frumoasă... atât de armonioasă...

— Îți place ?

— Oh, da, răspunse cu convingere. Dar nu-mi imaginam astfel cabinetul de lucru al... unui avocat... mai ales...

— Al unui mic avocat fără clienți, termină el surâzând. Ai dreptate. Totuși nu are nici un motiv ca să aibă aspectul unui birou de avocat.

— Ah ?

Acest limbaj nu i se părea prea clar, dar se temea în mod inconștient de tot ce-i era încă necunoscut. Lămuririle pe care soțul ei putea să i le dea, îi vor face rău, ca și puținul pe care i-l spusese. Se simțea atât de slabă, atât de îndurerată și atât de puțin curajoasă !

Dar cum să nu se mire de luxul din jurul ei, de eleanța rafinată a acestor camere discrete care se deschideau spre o grădină minusculă, dar feerică.

De departe, prin geamuri, privirea lui Claude întârzia peste somptuosul cuib de verdeață, pe care un savant grădinar îl amenajase la un preț mare, desigur.

Nimic nu fusese uitat. Zidurile dispăreau ascunse de plante prețioase care păreau că le prelungesc sub frunzișul lor profund, până la infinit ; aleele erau cu grijă pavate cu mari pietre, între care creștea un gazon scurt ; mica peluză se întindea până la un mic bazin de pietre și plante acvatice, care reflecta cerul și în care un jet de apă cânta într-o cascadă de ploaie.

În mai puțin de 200 m^2 se afla un întreg eden în miniatură, spre care nu se deschidea decât o ușă : cea a cabinetului de lucru al lui Didier, ca și cum această grădină nu fusese concepută și amenajată decât pentru el.

— Decorul și tăcerea îndeamnă la lucru, observă ea visătoare. Cred că e bine să te reculegi aici.

Ea se opri, apoi spuse cu timiditate :

— Prietena ta aranjat totul ?

— Da, spuse el râzând. Pentru ca să mă rețină puțin lângă ea !... Sunt așa de hoinar ! De altfel numai mâna unei femei care te iubește poate să aranjeze într-o astfel de armonie, cadrul în care un bărbat se poaate complace într-adevăr.

Claude nu răspunse, inima ei era plină de catastrofă !

Se gândea la ceea ce-i oferise ea soțului ei, ea, Claude, cu toată averea ei : luxul banal și gălăcios al hotelurilor de lux, unde îl condusese... vulgaritatea și strălucirea înșelătoare a hotelurilor în serie... ceaiurile mondene cu duzina... restaurantele de noapte și barurile zgomotoase care se asemănau toate printr-o monotonie plictisitoare.

Își amintea de disprețul lui Valencourt pentru toate aceste locuri mondene unde se complăcea ea, disprețul pentru mulțime, enervarea lui în fiecare dimineață, cu ocazia plimbării zilnice pe care el o numea exhibiție.

Își aducea aminte de relaxarea pe care i-o producea muntele și singurătatea lui, de plăcerea pe care și-o manifesta în fața unei simple fetișoare a străzii sau ale unei spălătorese ale cărei gesturi erau naturale... în fața a tot ce nu era apretat sau fals...

Iată că tot ce nu înțelegea altă dată își explica acum :

Nu era vorba de gusturi populare pe care le afișa, ci din contră, era nevoie de evadare din această vâltoare artificială în mijlocul căreia ea îl constrângea să trăiască.

Simțea deodată, cu o penibilă umilință, eșecul întregii sale bogății.

Ce-ar fi putut să-i dea ea soțului ei, cu toate milioanele pe care le avea, care să se poată compara cu această atmosferă de pace și frumusețe, creată în jurul lui de o femeie, care combinase totul cu dragoste... cu ce dragoste !

Vocea soțului ei o scoase din adâncul gândurilor :

— Claude, înainte de a-ți da explicații, trebuie să-ți dau câteva hârtii inutile ! Sunt foarte ordonat, după câte poți observa, deooarece le-am păstrat pe acestea care nu-mi erau necesare.

Îi întinse un plic deschis pe care ea îl luă mașinal.

— Ce este asta ? se nelinişti ea.

Din cap îi făcu semn să se uite.

Claude ascultă și scoase mai multe cecuri.

— Ce este...

Dar nu-şi sfârşi fraza...

Recunoştea pe cele pe care ea le semnase. Cele trei cecuri de 12.000 franci pe care i le dăduse la începutul fiecărei luni, conform înţelegerii încheiate la logodna lor, şi alte trei, date pentru rambursarea cheltuielilor de la hotel sau în timpul plimbărilor lor.

Cu plicul într-o mână şi cecurile în cealaltă, ea şi privea soţul fără să înţeleagă.

— De ce nu le-ai încasat ? întrebă ea în sfârşit, cu o voce ştearsă.

— Pentru două motive : în primul rând că nu aveam nevoie.

— Ah !

— Da. Şi ai doilea, pentru că nu mi-erau adresate.

— Cum ? nu-ţi erau adresate ?

— Nu Claude. Nu sunt cel pe care-l crezi ; te-am înşelat din prima zi asupra identităţii mele.

— Dumnezeule ! spuse ea rătăcită. Dar nici un reproş neliniştiţi. Doar pe faţa ei palidă se vedea în ochii mari neliniştiţi. Doar pe faţa ei palidă se vedea o mare disperare şi două lacrimi grele îi căzură pe obraji.

De-atâtea luni ea simţea planând în jurul lui Didier un mister !... Venise deci clipa când va cunoaşte...

Să cunoască ce ?

Ce catastrofă îi mai era rezervată, în care va dispărea fericirea ei, încă atât de puţin stabilă ?

De ce Didier îi vorbea abia acum ? După ce refuzase divorţul care le-ar fi separat destinele ?

Totul se năruia în jurul ei. Simţea venind nenorocirea. Frumosul ei vis despre un soţ ales conform gusturilor ei, se va schimba în dezastru... în dezonoare poate... sau altceva mai grav pe care nu şi-l putea imagina ?

Era atâta siguranţă în Didier, atâta încredere în el !... Siguranţa pe care ţi-o dă averea adunată în jurul tău... forţa bărbatului pe care soarta îl favoriza... sau aceea mai blândă, mai strălucitoare a celui care se simte foarte iubit de o femeie capabilă să realizeze pentru el.

Şi Claude avea impresia deprimantă că tot ce va afla o va micşora şi mai mult.

— Cât aş vrea să mor ! bâlbâi ea încet.

Moartea i se părea o simplificare. Dar Valencourt surprinsese murmurul buzelor ei. El care era încântat să-și înșele soția, fu mișcat de durerea ei mută.

Nu putu găsi decât aceste cuvinte țâșnite din fundul inimii !

— Claude, mica mea Claude ! Îți cer iertare. N-am vrut să te îngrijorez...

Foarte încet, el îi luase mâinile și le ținea strâns în ale lui...

— Dragul meu copil ! Ce ți-ai imaginat ? Ascultă-mă, vreau să-ți explic...

El surâdea, amuzat în ciuda neliniștii pe care ea o manifesta, și atât de fericit totuși, de ceea ce avea să-i dezvăluie.

Se așeză la picioarele ei, pe o pernă mare de piele.

— Nu, eu nu sunt Didier Valencourt avocatul, cum indicau cecurile pe care le-ai semnat. Sunt vărul lui, care are același nume și pronume cu el.

— Vărul lui ? repetă ea fără să înțeleagă.

— Da, Didier Valencourt sunt eu. Și vărul meu, avocatul, tot Didier Valencourt este... o fantezie a mamelor noastre care, aveau din întâmplare același prenume ca fete... și natural același nume prin căsătorie ! Erau foarte legate și această perfectă asemănare de stare civilă a fost pentru ele cauza unor aventuri foarte amuzante, farse nevinovate care fuseseră marea distracție a tinereții lor... Ele au vrut să facă fiilor lor același dar și mărturisesc c-am uzat adesea de el... și abuzat într-un mod inocent.

— Atunci ? căsătoria noastră ? este ultima voastră farsă ?

— Lasă-mă să continui, vrei scumpo ? fără asta n-o să ne lămurim niciodată... O să mă judeci după ! Deși nu sunt avocat, lasă-mă să-mi pledez cauza.

— Dar atunci ?

O rază de lumină pătrunse în creierul tinerei femei și fără a auzi ceea ce-i spunea el, îl întrerupse brusc :

— Dar atunci, dacă ești Didier Valencourt și... nu avocatul... celălalt, ești...

— Scriitorul, poetul... sfârși el surâzând. Da, Claude poetul tău.

Dar ea continuă, neînțelegând substituirea de persoană :

— Nu înțeleg... De ce această inexactitate ?

— Pentru că nu sunt, mica mea Claude, un poet cântând sub stele, mai sunt și un romancier, un analist al inimii omenești... un vânător de cazuri de conștiință și de aventuri extraordinare, dacă preferi... Asta-i scuza mea... Mă înțelegi ?

Ea tăcea, fără să-și dea seama, fericită și jenată că soțul ei era un om onorabil și celebru.

El reluă :

— Nu, căsătoria noastră nu era o farsă, dar la început mărturisesc că a fost pentru romancierul psiholog care sunt... o experiență...

— În care eu eram cobaiul ?

— Exact, răspunse el calm. Sau mai curând, ai cărei cobai am fost amândoi, căci mi se pare că nu rămâneam un simplu spectator și că și eu mă angajam din plin în aventură !... Am înțeles-o din prima seară când te-am întâlnit la acel bal, îți amintești... În acea seară am simțit că voi fi prins în joc... și-am înțeles că era necesar să mă apăr cu o platoșă de diletantism și de ironie...

Nu știam două lucruri : primul — iartă-mă Claude, pot să-ți spun asta **acum** — că vei fi prin atitudinea ta cea mai bună apărare a mea, pentru a mă apăra eu-însumi...

— Oh ! exclamă ea mirată...

— Da, dragă !... M-ai decepționat, o mărturisesc... Anunțul de la „Select Agence" mă ambalase... în mod ciudat chiar !

Cred că există **coup de foudre** și în alte lucruri nu numai în dragoste... Eram foarte entuziast... mai ales când am aflat că era vorba de o fată tânără, drăguță, foarte bogată, adică putând ușor... foarte ușor poate, să-și găsească în altă parte și mai bine, soțul viselor ei.

— Da... prea ușor, repetă Claude gânditoare.

— Pe scurt, procedeul m-a sedus prin originalitatea lui, prin îndrăzneala lui... ceea ce demonstra o personalitate ieșită din comun a celei care-l folosea.

— Atunci ?

— Atunci... trebuie să-ți spun ? Am fost decepționat... oh ! nu de persoana ta, de frumusețea ta... de farmecul tău... Din păcate mă fermecaseră chiar prea mult !...

Dar toate acestea erau acoperite de o carapace artificială de prejudecăți, de pretenții de femeie prea bogată, de ca-

pricii ridicole de copilă răsfățată...

— Oh ! protestă ea...

— Da... lasă-mă să termin, te rog. Acest lucru deja mă exaspera, o ghiceam pe adevărata Claude dedesubt... și-i purtam pică lui „Claude aparență“ că mi-o ascundea pe cealaltă.

Și cu cât trecea timpul cu atât situația se agrava... Femeia superioară pe care o întrezărisem se arăta în chip prostesc geloasă, în mod ridicol nervoastă, ca oricare femeiușcă vulgară... Și aventura pe care o visasem așa de frumoasă se schimba într-un lucru banal și foarte comun.

Claude nu spunea nimic... era prea abătută !

Tot ce spunea Didier era drept, își dădea seama, dar fiecare din cuvintele lui erau tot atâtea răni în amorul propriu.

Didier nu era aventurierul de care se temuse. El era, din contră, Valencourt, scriitorul cunoscut, o personalitate de vază, un bărbat onorabil de care o femeie putea fi mândră și cu care putea să se fălească ; dar ea, Claude era femeia care încercase să-l umilească pe acest bărbat... să-l cumpere cu bani !... Ea nu era decât asta, simplu, doar atât ! o femeie bogată, nimic mai mult...

Lucru extraordinar, în acest minut, în loc să se bucure simplu de marea-i fericire care-i fusese destinată, Claude suferea în mândria ei, cum nu i se mai întâmplase de multă vreme.

Toate greșelile păreau să se acumuleze asupra ei ; averea ei nu mai conta, Didier fusese decepționat... Și apoi, mai ales, era umilită în fața soțului ei.. soțul pe care ea crezuse că-l cumpărase, o domina cu toată valoarea lui, cu toată faima lui... și chiar cu toată generozitatea lui.

Între ea și soțul ei se ridicase un zid de obstacole.

Valencourt care o observa, se miră de aerul ei întunecat, atunci când se aștepta din contră, la o explozie de bucurie. Și cum ea rămânea tăcută, Didier îi apăsă mâinile pentru a-i atrage atenția.

— La ce te gândești, mica mea Claude ?

— La căsătoria noastră, spuse ea cu gravitate. Mă gândesc c-ai fost decepționat... foarte decepționat ! Că nu aveai ce face cu averea mea și că nu ți-am dat nimic în schimbul numelui...

Suspină.

— Mă gândesc deasemenea că ne-am înșelat asupra persoanelor noastre. Ai fost furat, deoarece eu n-am răspuns așteptărilor tale... Și eu nu sunt sigură că am într-adevăr soțul pe care l-am dorit. Înțelegi... Este prea frumos soțul pe care mi-l oferi acum... Îmi este străin !... și cu cât este mai mare, cu atât mă simt mai mică lângă el !

Întinse mâna spre masă și luă teancul de cecuri pe care-l lăsase. Îl contemplă cu tristețe un moment, apoi cu un suspin dezamăgit îl aruncă în foc.

— S-a sfârșit comedia, murmură ea, înăbușindu-și dorința de a plânge.

Didier mirat, o privea. O neliniște îl cuprinse.

Ea se ridică în picioare.

— Trebuie să-ți mărturisesc, domnule Valencourt, spuse ea cu gravitate, dar puțin rătăcită. Ați fost foarte bun și foarte generos acum, deoarece ai acceptat să rămâi soțul meu. Dar eu nu cunoșteam atunci bărbatul care ești, acel scriitor glorios al cărui minunat talent îl admiră toată lumea și al cărui succes meritat îl laudă. Eu nu sunt decât o fată oarecare incapabilă să atragă atenția unui om ca dumneata Te-am decepționat ieri și te voi decepționa mâine.

— Hai, Claude, spui prostii.

— Nu, răspunse ea, aveai dreptate adineauri, spunând că o astfel de căsătorie nu poate să dureze... era exact !

— De ce-mi spui toate astea Claude ? exclamă el. Deoarece ne iubim și vom deveni soți adevărați.

În acest moment el nu mai făcea pe grozavul și surâsul lui ironic se stinsese.

Claude, foarte palidă, își lua rămas bun de la el, fără să-i remarce emoția.

— Îți spun adio, domnule Valencourt. Iartă-mă că ți-am tulburat viața cu ridicola mea poveste de căsătorie prin agenție... Ideea era poate bună, dar n-am știut să o dezvolt.

Cu ochii încețoșați, cu un gest stângaci, își luă mantoul și pălăria.

O susținea mândria. Era de altfel sinceră în dorința ei de a pleca, avea într-adevăr impresia că totul acum, o separa de soțul ei prea cunoscut... Dar ceea ce nu putea împiedica, era tristețea de-a vedea sfârșindu-se astfel romanul său... frumosul ei roman care se termina într-o lamentabilă umilire !

Didier avansă spre ea.

Cu o mână energică pe care puțina nervozitate o făcea mai autoritară, el îi smulse haina de blană și o aruncă în celălat colț al camerei.

— Întâi ascultă-mă Claude înainte de a mă părăsi. ...N-am terminat să-ți spun de ce...

— La ce bun ! îl întrerupse ea. Tot ce vei mai spune, nu va împiedica ceea ce există... Vezi bine că explicațiile noastre mai mult ne separă decât ne apropie !

El recunoscu că avea dreptate și o luă ca o lecție pe care o înregistră

Un tânăr soț, când își regăsește soția după o lungă neînțelegere, este mai bine să-i dovedească dragostea lui, decât să caute explicații complicate.

Valencourt o apucă pe tânăra femeie de umeri și o trase spre el, în bațele lui.

— Mica mea Claude, copilul meu drag... pe care eram gata să-l pierd... dragostea mea care vrea să mă părărească, fără să înțeleagă că o ador și că nu mai pot acum să mă lipsesc de ea.

Dar Claude îl respinse cu blândețe.

— Nu, domnule Valencourt, nu vorbi de dragostea dumitale. Știi bine că adineauri era vorba de milă, doar mila te-a reținut lângă mine ! Și mila dumitale n-o vreau... Simt că n-aș putea-o accepta !... Nu, nu mă iubești... Fără iubirea mea divorțul nostru ar fi fost un lucru rezolvat acum !

— Te înșeli Claude ! Eram foarte nenorocit de această îngrozitoare procedură. Niciodată n-ași fi luat inițiativa, deși eram convins că nu mă iubești... Și eu am fost rănit din cauza disprețului și al răcelii tale... soțul a suferit în mine, mai mult decât ai putut bănui și în acest moment mi-este drag să mă gândesc că mica mea Claude, mândra, semeața, bogata Claude Frémonde care refuza toți pretendenții la mâna ei, se umanizase pentru mine, pentru mine doar, fără să știe cine sunt... adică ea nu știa că se căsătorise cu un soț demn de ea și de care nu avea de ce să roșească.

— Și gândindu-te la o dragoste posibilă din partea mea, ai depus cerere reconvențională.

O îndoială se ghicea în vocea sa ; nu cu asemenea argumente slabe putea Didier s-o convingă.

Și totuși acesta surâdea ca un om sigur de el.

— Vino în brațele mele scumpă neîncrezătoare... Hai, nu renunța... Aici, așa, lipită de mine, lasă-mă să-ți spun c-am traversat jumătate din Europa pentru a ajunge la timp să fiu prezent la această audiență care este ultima mea șansă să te revăd și poate să te rețin.

— Unde plecaseși ?

— În croazieră... pe coastele Norvegiei.

— Oh ! ai plecat atât de departe !

— Da... pentru a fugi de tentația de a reveni lângă tine.

— Dar de ce ?

— Ca să-mi salvez demnitatea... Gestul tău de la Palais de la Mediterrannée mă înnebunise... Simțeam gelozia ta, dar o atribuiam unui despotism... nu dragostei ! Îmi spuneam că dacă las să se întrevadă sentimentele mele, o să te joci cu mine cu cruzime și o să mă faci să sufăr.

— Oh ! Didier ! dacă ai ști cât am plâns noaptea... așteptându-te !

— Nu puteam să bănuiesc... Din contră ! Eram convins că nu căutai decât să mă exciți cu cochetăriile pentru a mă domina și a mă face laș.

Claude își pusese capul pe pieptul soțului ei și cu ochii închiși asculta divina mzuică.

— Mă iubeai și ai plecat ! se bâlbâi ea într-o mare fericire.

— Da, am plecat. Și de câte ori amintirea ta devena prea puternică dădeam ordin căpitanului yacht-ului să mărească viteza și să meargă mai la nord... mereu mai sus... Deoarece nu eram sigur că rezist la chemarea dragostei, dacă te-aș fi simțit prea aproape de mine.

— Atunci de ce-ai revenit ?

— Deoarece la Tromsoe, am găsit în corespondența mea o scrisoare a avocatului meu... Mă prevenea c-ai cerut divorțul... Atunci eram fără forță... Trebuia să fiu acolo cu orice preț... să te văd... să-mi dau seama de atitudinea ta.

Se opri o secundă, apoi încet murmură în urechea soției lui :

— Adorata mea ! Eram atât de fericit adineauri, îmi spuneam că draga mea Claude ținea la mine, numai pentru mine... bărbatul și nu pentru nume, scriitorul bogat și cunoscut.

— N-am bănuit niciodată adevărul. Nu este permis să înșeli astfel oamenii.

— N-am decât o scuză, draga mea: nebunia care m-a cuprins... acea ofertă originală de căsătorie... Fără să te cunosc, eram complet ambalat... Ar fi putut să fie mai rău...

— Oh, spuse ea. Nu mi se pare că aceasta a reușit atât de bine.

— Într-adevăr, ironiză el. Un bărbat se însoară cu o femeie fără s-o iubească și care, după câteva luni, vede că este amorezat de aceasta, este de-adreptul o catastrofă pentru independența lui!

Se așezase și căuta s-o atragă pe Claude pe genunchii lui, dar tânăra femeie se apăra puțin:

— Spuneai adineauri c-ai fost decepționat...

— Într-adevăr, spuse el. Dar ceea ce nu știi, este faptul că femeia orgolioasă și rece care mă decepționase, mi s-a arătat sub o altă înfățișare... Era la Laghet... când am văzut-o îngenunchiind în mod simplu și rugându-se pentru o femeie bolnavă pe care n-o cunoștea și pe care ar fi putut să fie geloasă, mica mea Claude!... Și când mi-a mărturisit simplu, cum ar fi făcut o fată naivă, că o rugase pe Sfânta Fecioară să-i conserve umila ei fericire, lângă mine, am fost foarte emoționat și m-am prefăcut ironic și i-am spus prostii pentru a nu-mi ghici emoția și a nu-și închipui că și eu, în sufletul meu, făcusem inconștient aceeași rugăciune.

Claude începu să plângă.

Vocea soțului îi mișca toate fibrele intime și toată această dragoste, ascunsă de luni de zile, pe care nu vroia s-o vadă.

Ah! că Didier era avocatul sau romancierul, cel pe care-l iubise la Laghet și pentru care se rugase, era același cu cel care-i vorbea acum și care o trăgea în brațele lui.

Buzele lor s-au întâlnit într-un prim sărut care-i unea, în sfârșit, pentru totdeauna.

Dar deodată tânăra tresări și se degajă brusc din brațele

— Oh! protestă ea. Spui că mă iubești și ai venit, aici, să întâlnești o altă femeie... prietena ta dintotdeauna!

Dintr-o săritură, Didier fu în picioare. Și fericit, deodată, o apucă din nou pe soția sa în brațe, mângâind-o cu un fel de beție.

— Nebună, mică nebună dragă!... femeia pe care o iubesc va fi foarte fericită să te vadă aici... Așează-te acolo, liniștită... și așteaptă-mă un moment, vrei?

Ea asculta fără să caute să înțeleagă... Tonul lui Didier era atât de vesel, încât nu mai vroia să continue să se îndoiască. Era atât de bine, de reconfortant de altfel, să creadă în el!

Valencourt dispăruse dincolo de o ușă mică și auzi o scurtă sonerie de telefon.

Când reapăru, el surâdea spunând:

— Te așteaptă... Vrei să vii, scumpa mea mică soție, o să vă prezint una alteia?

Claude se sculă și-l urmă docilă pe soțul ei, ghicind că nu putea cu atâta veselie, să-i pregătească vreo surpriză dezagreabilă.

Traversară din nou salonul, apoi vestibulul acum bine luminat. Un ascensor silențios îi conduse la etajul doi, acolo unde Claude văzuse la sosire ferestrele luminate.

— Intră, spuse tânărul, deschizând ușa unui delicios budoar tapisat în mătase bleu Nattier.

Așezată lângă o masă, sub lumina blândă a unei lămpi voalată cu dantelă de argint, o femeie cu o figură frumoasă, tânără încă sub buclele părului alb, îi privea venind, cu un surâs plin de o indulgentă tandrețe.

Claude avansă, cu sufletul plin deodată de o emoție foarte dulce, absurdă, căci această doamnă semăna în mod ciudat cu scriitorul.

Drăguța femeie cu părul de zăpadă se sculă în picioare.

Foarte simplu, întinse către Claude, frumoasele-i mâini albe.

— Copilul meu, spuse ea, dragul meu copil... te așteptam... ah! te aștept de multă vreme! Vino repede să mă îmbrățișezi!

Deja tânăra femeie era în brațele frumoasei mame care surâdea privind-o, cu aerul într-adevăr fericit.

— Te cunosc deja bine, reluă bătrâna doamnă contemplând-o. Inima mea de mamă a ghicit existența ta în visările melancolice ale fiului meu. Lungile lui tăceri îmi vorbeau de tine mai elocvent decât cuvintele lui, și adesea, în timpul bolii mele, ți-am simțit prezența între noi doi, deși era departe.. Te așteptam... sunt mulțumită că în sfârșit ai venit.

— Oh! Didier! îi reproșă Claude soțului ei, când fură singuri. De ce mi-ai vorbit niciodată de mama ta, așa de bună și de afectuoasă?... Spuneai **o veche prietenă.**

— Ai cerut ca soțul tău să fie fără familie, draga mea! Nu știam deloc cum mi-ai fi primit confidențele asupra unui asemenea subiect.

— Oh ! desigur cu mai multă bucurie de cât gândul acestei prietene atât de dragi, atât de prețioase, pe care o iubeai și pe care eram mai curând geloasă.

Ea se opri pentru că el surâdea.

— Cât am fost de proastă ; strigă ea cu sinceritate. Am fost naivă crezând că în viață, poți trăi un roman... o poveste imaginată de un scriitor în delir !

— Am face bine poate acum să distrugem acel faimos roman spaniol care te-a zăpăcit, sugeră Didier surâzând.

— Ah ! cum ai aflat ? întrebă ea foarte jenată și foarte roșie.

— Am găsit într-o zi această carte pe care ai uitat-o pe masă... Am luat-o ca să citesc... am înțeles... Și mica mea Claude și-a căutat un soț de la agenție !

— Atunci când ai plecat... atât de brusc fără să-mi lași posibilitatea să te regăsesc ! Și tu, spuse ea puțin tristă vroiai să mă părăsești pentru totdeauna ?

Dar el îi închise gura cu o sărutare :

— Sst ! draga mea... vrei să nu-ți mai imaginezi nimic dezagreabil despre mine ? Nu ți-a dezvăluit mama că nu aveam aerul prea vesel departe de tine ?

— Oh ! este adevărat ! strigă ea cu o exaltare blândă, cuibărindu-se la pieptul soțului ei. Cartea a fost arsă, dar mi-a rămas un soț frumos de primă calitate ! Didier, te ador !

XXXIV.

Credincios și imparțial povestitor al acestei neobișnuite întâmplări care pare să dateze din timpurile preistorice de dinainte de război, atât este de romantică, trebuie să ne ținem cititorii, chiar dacă îi vom decepționa până la capăt, la curent, cu ce s-a mai întâmplat cu eroii noștri.

În ciuda unei anchete riguroase și a nenumărate interviuri, ne-a fost absolut imposibil să știm care din cei doi, tânăra pereche sau directorul lui „Select Agence“ era cel mai fericit de acest deznodământ demodat care e căsătorie din dragoste și un cămin de îndrăgostiți.

Domnul Michot este mulțumit. El spune că mariajul scriitorului şi al delicioasei Claude Frémonde este încoronarea carierei sale. Acest mare succes l-a făcut și mai orgolios și ambițios ca înainte. El visează acum, afirmă unii concurenți, să adauge cuvântul „dragoste" programului agenției sale.

Acest cuvânt fiind definitiv șters din cod și în același timp şi din obiceiurile noastre matrimoniale, preferăm să nu mai insistăm asupra acestor zvonuri tendențioase, care nu încearcă probabil decât să dăuneze minunatei prosperități ai Agenției „Select".

În ceea ce-o privește pe tânăra pereche, care s-a grăbit să-și binecuvânteze căsătoria la biserică, nu putem spune mare lucru : oamenii fericiți n-au istorie.

După câțiva ani de viață conjugală, Claude și Didier n-au rediscutat încă despre divorț, nici unul, nici celălalt, ceea ce este culmea nepăsării.

Poate chiar, vor fi atât de originali încât să rămână împreună toată viața... Pentru un romancier de succes şi o tânără fată „la modă" cum părea a fi Claude Frémonde, se pare că este o provocare a bunului simț bine cunoscut al contemporanilor noștri, doar dacă eroii noștri n-au vrut, pur și simplu, să se singularizeze pentru a „epata" mulțimea.

Au doi copii pe care-i cresc totuși cu spiritul practic obișnuit acum, adică într-un fel foarte modern.

Băiețelul, foarte dezghețat, care înțelege deja greutățile luptei pentru viață, a decis, când va fi matur, pe la aproximativ douăzeci de ani să se ducă să deschidă în inima Africii un bar-dancing estival asemenea celui de la Monte-Carlo, **Palm-Beach,** unde consumatorii vor trebui să fie complet dezbrăcați. Acest copil va fi desigur, mai târziu una din gloriile noastre franceze.

Din nenorocire fetița, contrar fratelui ei, este în întârziere, în ciuda celor șapte ani și pare să rezerve părinților ei mari decepții.

Ea se joacă încă cu păpușa, nu-i plac prea mult științele, declară că-i e frică în avion, nu vrea să facă sport, mai ales box sau rugby. Și când i se vorbește de viitor, ea se mulțumește să afirme energic că atunci când va fi mare, dorește să fie ca doamnele de altădată, o „doamnă cu un soț și mulți copii mici"...

Este formidabil !

Toți confrații, prieteni și admiratorii marelui scriitor sunt dezolați.

Ei evită să vorbească părinților despre această copilă anormală a cărei soartă va fi desigur îngrozitor de nenorocită.

Numai domnul Michot nu-și pierde încrederea în această copilă.

Își promite doar, când va veni momentul, să-i descopere un soț... „excepțional“ !

SFÂRȘIT

Max de Veuzit este autorul romanelor de succes:

— SOȚUL MEU

— FIICĂ DE PRINȚ

care s-au bucurat de aprecierea publicului apărând în repetate tiraje de masă, traduse în zeci de limbi de pe toate meridianele lumii.

BEST SELLER

„Cumpăr... un soț" este o tulburătoare poveste de dragoste.

O tânără frumoasă și bogată franțuzoaică decide să-și cumpere... un soț printr-o agenție matrimonială.

PREȚ 1200 LEI

I.S.B.N. 973-95516-2-9